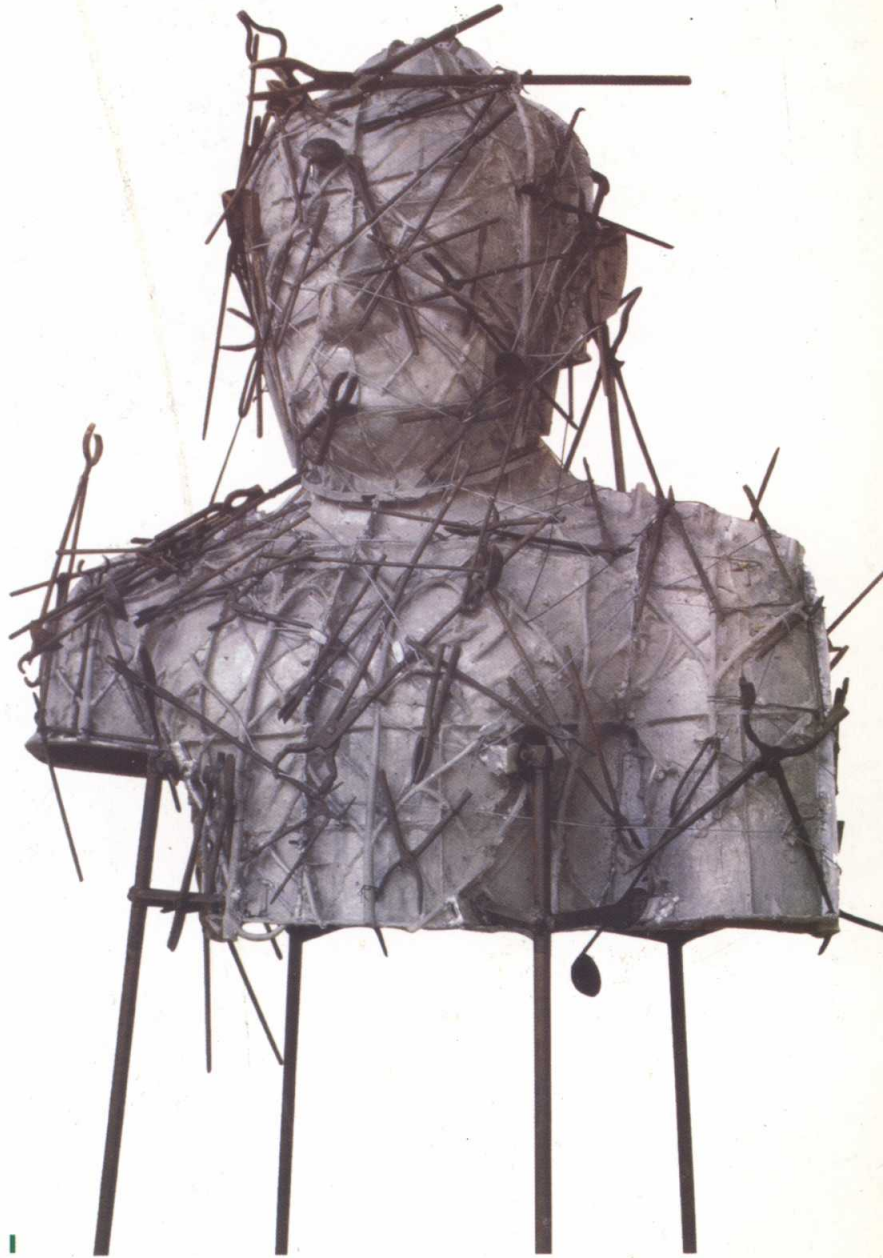

เสขิยธรรม

ธรรมะที่ดั่งศิษษา

ถนนหนังสือ ● ฉบับที่ ๖๓ ปีที่ ๑๕ มกราคม-มีนาคม ๒๕๕๗ <http://www.skyd.org>

ปีใหม่...

อย่าให้ รัก - รุ่งรัง

ส. ค. ศ.

- ๑) ไม้ใหม่มี สำหรับสี กล้วยไม้
สีขลิบเงิน กล้วยไม้ กล้วยไม้
กล้วยไม้ และกล้วยไม้ กล้วยไม้
กล้วยไม้ กล้วยไม้ กล้วยไม้
 - ๒) สีขลิบเงิน กล้วยไม้ กล้วยไม้
กล้วยไม้ กล้วยไม้ กล้วยไม้
กล้วยไม้ กล้วยไม้ กล้วยไม้
กล้วยไม้ กล้วยไม้ กล้วยไม้
- พุทธทาสภิกขุ

www.buddhadasa.org

ผ้าป่าเสขิยธรรม ครั้งที่ ๔

“กลุ่มเสขิยธรรม” ขอ บอกรุณีย - เชิญชวน มายังมิตรสหาย
ผู้ใฝ่ใจในทางธรรม อย่างเท่าทันโลกและโลกย์โดยไม่สยบยอม
ร่วมงาน “ผ้าป่าเสขิยธรรม ครั้งที่ ๔”

ณ วัดทองนพคุณ เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

๑) วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๘

ร่วมเสวนา “จะเป็นชาวพุทธกันอย่างไร..ในโลกอันเร้าร้อนและรุนแรง”

ชมมหรสพ “จุดนัดพบระหว่างอดีตและปัจจุบัน”

ดนตรีภาวนา - ชัยบกรับซิมเสภา - และ...ดีดาดิเกร่วมสมัย

๒) วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๘ เวลา ๑๔.๐๐ น.

ทอดถวายผ้าป่า ณ อุโบสถวัดทองนพคุณ

www.skyd.org

สิ้นสุด.. หรือ..สืบสาน

“ปี” ใหม่” เวียนมาอีกครั้ง...

ตรุณตรุณียินดีในความจำเริญ
ด้วยมุ่งหวังโอกาสกระทำในสิ่งปรารถนา

ขณะผู้เฒ่าเหลียวมองอดีต
ระลึกสิ่งล่วงผ่าน

บ้างน้อมรับมรดกกาลที่จะมาถึง

บ้างพรั่นพรึงเวรภัยกรรมวิบาก...

ตามแต่สติปัญญา และธรรมานุธรรมปฏิบัติ

ณ ห้วงยามอินทรีย์ยังกล้าแข็ง...

โลกและโลกย์ล้วนอยู่ใต้ไตรลักษณ์

กิเลส-ตัณหา กระมัง

มุ่ง..ต่อต้าน กระตุ้นเร้า เผาผลาญ

ทำคนอ่อนแอแพ่พ่าย

ตกต่ำทั้ง กาย-จิต

แม้ด้วยเหตุเพียงสามัญ และมีไซกาถอันควร...

**ธรรมชาติเป็นเช่นนั้น
และ...ยังคงเป็นเช่นนั้น**

“เสขิยธรรม” ก็เช่นกัน

เมื่อถึงกาลอันควร เมื่อเหตุปัจจัยไม่เอื้ออำนวย

แม้กำลังใจจะกล้าแข็ง

ก็ไซ้ว่าจะมันคงอะไรนั้ก

การอยู่หรือไปจึงมิใช่ “ใจสู้” เพียงประการเดียว...

.....

จากนี้ไปไม่นาน

“กลุ่มเสขิยธรรม”

จะจัด “ผ้าป่าเสขิยธรรม” ขึ้นอีกครั้ง

ตามธรรมเนียมเนื่องกันมา

เป็นการ “บอกบุญ” แบบไทย ๆ

เพื่อบอกกล่าวต่อ “กัลยาณมิตร-ผู้มีจิตศรัทธา”

ว่ายังมีกิจที่สามารถร่วมสร้างกุศลระหว่างกันและกัน

ถ้าเห็นดีเห็นงาม ก็ “ร่วมบุญ” กัน

ตามสมควรแก่เหตุ ตามสมควรแก่กรณี...

ซึ่งรายละเอียดจะแจ้งให้ทราบต่อไป ในเร็ววัน

“เสขิยธรรม” ฉบับนี้ ขอต้อนรับศักราชใหม่
ด้วยเรื่องราวของ “ชีวิต-ชุมชน-ธรรมชาติ-ศาสนธรรม”

โดยมีประเด็นเรื่องด้วย ๑๐๐ ปีชาตกาล

นายดิเรก ชัยนาม เพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษ

เพื่อยกย่องบุคคลอันควรยกย่อง

และบูชาผู้ที่ควรแก่การบูชา

ถือเป็นมงคลชีวิต รับ “ปีใหม่ฝรั่ง”

ด้วยการเรียนรู้ชีวิต “ผู้เท่าทันฝรั่ง”

ซึ่งมีคุณูปการยิ่งอีกท่านหนึ่ง

ปีใหม่เริ่มต้นแล้ว...

การเลือกตั้ง “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” ครั้งสำคัญ

ก็จะมาถึงในไม่ช้า

โปรดรักษา สุขภาพกาย-สุขภาพจิต ให้จงดี

ลองใช้หลัก “ศาสนธรรม” เข้าไปจับ

เข้าไปพินิจพิจารณากิจกรรมทาง “การเมือง” บ้าง

เพื่อ “วิปัสสนาญาณ” จะ “พอควร” แก่การ “มีส่วนร่วม”

อย่างรู้เท่า และรู้ทัน...

**ขออำนวยการให้ผู้อ่านทุกท่านประสบความสุข
และเจริญก้าวหน้าในการประพฤติธรรม**

หวังว่า “เสขิยธรรม” จะมีโอกาสพบท่านอีก
ในโอกาสต่อ ๆ ไป...

เสวียธรรม

เป็นจดหมายข่าวมีวัตถุประสงค์ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้ และประสบการณ์ การประยุกต์หลักธรรมมาให้กับชีวิตและสังคมสมัยใหม่ ทั้งในหมู่ของบรรพชิตและฆราวาส

ผู้จัดทำ

กลุ่มเสวียธรรม

บรรณาธิการ

พระกิตติศักดิ์ กิตติโสภโณ

กองบรรณาธิการ

พระสุพจน์ สุวโจ

พระมหาเชิดชัย กวีวิไล

พระมหาประยุติ มหาภิณิกขมโน

นายภานาท อนุพงศ์พิพัฒน์

นางสาวอรวาภาดี งามช้า

นางสาวมณี ศรีเที่ยงจันทร์

นางสาวชนิษฐา งามช้า

นายวรวิทย์ พิพัฒนะจำรูญ

ฝ่ายสมาชิก

นางสาวชนิษฐา งามช้า

บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

นายอำนาจ ปัทมมาศ

กลุ่มเสวียธรรม

เกิดขึ้นจากการรวมตัวของพระภิกษุ-สามเณรและฆราวาส ผู้ห่วงใยในพระพุทธศาสนาและสภาพของสังคมไทย มีความประสงค์จะประยุกต์ใช้ศาสนธรรมเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมอย่างสมสมัย นอกเหนือจากการประสานงานและเกื้อหนุนกำลังใจซึ่งกันและกัน ในการทำงานเพื่อสังคมในด้านต่าง ๆ แล้ว ลักษณะเฉพาะอีกประการหนึ่งของกลุ่มฯ ก็คือ การเพียรพยายามประยุกต์ธรรมะเป็นข้อวัตรปฏิบัติเพื่อขัดเกลาตนเอง โดยมุ่งประโยชน์สุขของสังคม และเพื่อสมคูลของระบบนิเวศน์ อาทิ การลดและพยายามงดเว้นจากอบายมุขสมัยใหม่ เช่น บุหรี่ เครื่องดื่มชูกำลัง น้ำอัดลม ภาชนะพลาสติก และเฟรม เป็นต้น

ผู้มีความสนใจ ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่

ฝ่ายประสานงานกลุ่มเสวียธรรม

๑๒๔ ซ.วัดทองนพคุณ ถ.สมเด็จพระยา

เขตคลองสาน กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

โทรศัพท์ ๐๖-๗๕๗๕๑๕๖, ๐๒-๙๖๓๑๑๑๘

โทรสาร ๐๒-๕๓๓๗๕๔๕

อีเมล: seki@skyd.org

การเป็นสมาชิก

เสวียธรรม ออกเผยแพร่ปีละ ๔ ฉบับ ค่าสมาชิก ๒๐๐ บาท/ปี ประสงค์จะบอกรับเป็นสมาชิก ส่งรณาดินหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ส่งจ่ายในนามนางสาวอรวาภาดี งามช้า มาถึง ๑๒๔ ซ.วัดทองนพคุณ ถ.สมเด็จพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐ ปณ.คลองสาน

คณะกรรมการกลุ่มเสวียธรรม

พระกิตติศักดิ์ กิตติโสภโณ

พระครูวรดิตถธรรมาท (บุญมี ดิสุโข)

พระครูสันติธรรมรังษี

พระสมบุรณ์ สุ่มงคโล

พระสมัย สัจจนาโณ

พระมหาประยุติ มหาภิณิกขมโน

พระบุญชู ดิสาโร

แม่ชีสุบิน ผลไม้

พิมพ์และจัดจำหน่ายทั่วประเทศโดย

สำนักงานพิมพ์สุภาพใจ

โทรศัพท์ ๐-๒๕๑๕-๒๖๒๑, ๐-๒๕๑๕-๖๕๐๗

โทรสาร ๐-๒๕๑๖-๗๗๔๔

ฉบับที่ ๖๓ ปีที่ ๑๕ มกราคม - มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

สารบัญ

บรรณาธิการบันทึก

๑ สิ้นสุด..หรือ..สืบสาน

๔ จดหมายสหายธรรม

ปฏิบัติกรียา

๘ ทำที่ชาวพุทธต่อหนังสือ "พลังแห่งชีวิต: Power for Living"

จับกระแส

๑๐ กระบวนการสร้างสันติภาพใน ๓ จว. ชายแดนภาคใต้

๑๓ สังคมไทยกับทางรอดที่ควรเลือก:
เหลียวหลังแลหน้าจากราชดำเนินถึงตากใบ

๑๙ เศรษฐี ๕๐๐

บทความหลัก

๒๖ เบนจตุคน: แนวทางแห่งการเรียนรู้ภายในอย่างเป็นองค์รวม

ภิกษุณีสงฆ์

๔๒ การเข้าภavana

ธรรมลีลา

๒๕ ศาลาพักชีวิต

๔๙ ..ธูลิ..

๘๙ ความตายของผู้อื่น

๗๓ แต่ฯพณฯ ท่าน ดิเรก ชัยนาม

ชีวิตแห่งการภาวนา

๕๐ ปีนี้นั้นชีวิตกว่าเดิม

ด้วยความระลึกถึง

๖๐ พระใบฎีกาสัทธัมม วชิรณาโณ: กายดับไปแต่ความดีไม่ดับสูญ

๖๒ คุณูปการของเดวิด ซาบแปล

เสวียบุคคล

๖๖ นายดิเรก ชัยนาม ที่คนไทยควรรู้จัก

๑๐๐ ปีพุทธกาล

๗๔ ทำชีวิตให้ถึงความว่าง

๗๖ เลื่อนขั้นไปสู่ความสงบ

เหลียวมองเพื่อนบ้าน

๗๘ รัฐบาลเมตติการทหารพม่า ลี้กและทหารอุทธรพระสงฆ์ ตอบโต้การ "คว่ำบาตร"

มองอย่างพุทธ

๘๐ เงิน: ของขวัญจากรัฐบาลถึงคณะสงฆ์

ชีวิตกับความตาย

๘๔ ความเจ็บป่วยเยือนความตาย

แวดวงเสวียธรรม

๘๗ แวดวงเสวียธรรม ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๔๗

๘๓,๘๖ หนังสือใหม่น่าสนใจ

๘๗ วารสารใหม่ที่น่าสนใจ

๘๓ ตู้หนังสือเสวียธรรม

หนังสือน่าอ่าน

๘๗ EMERGENCES DES POUVOIRS

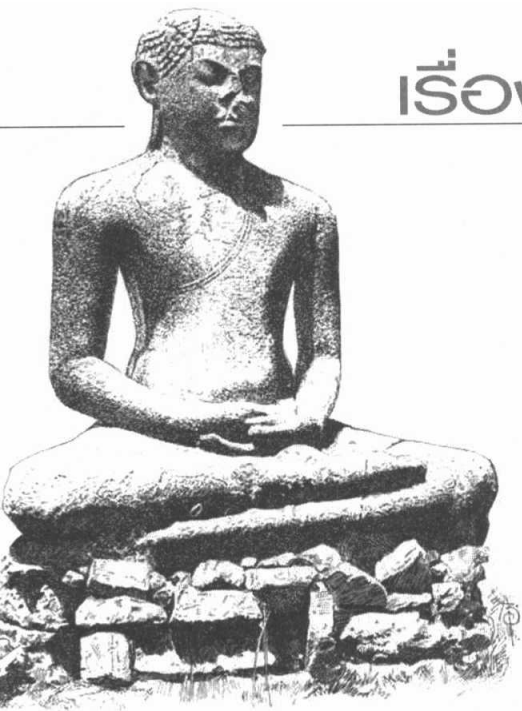
๘๙ Understanding The Dalai Lama

กิตติคุณละมุน

๑๐๐ ทวงคืน รัฐธรรมนูญและประชาธิปไตย

๑๐๔ สะกิดตา-สะกิดใจ

เรื่องเด่นในฉบับ

๔๒

อันเนื่องมาจาก

ภาพปก “เสขิยธรรม” ฉบับนี้ ได้รับการชี้แนะจาก อ.สุลักษณ์ ศิวรักษ์ ให้เห็นถึงความงามและสุนทรียภาพ อันยิ่งใหญ่ จากผลงานของ อาจารย์ มณฑิเยร บุญมา ศิลปินผู้มีผลงาน ครอบคลุม ทั้งด้านจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม

อ.สุลักษณ์ กล่าวถึงงานศิลปะชุดนี้ ไว้ว่า “...งานของมณฑิเยร บุญมา ไม่ใช่พุทธศิลป์ตามประเพณีเดิม ๆ และก็ไม่ใช่พาดนศิลป์ที่ใช้วัฒนธรรมแบบพุทธเป็นพาหะ เขาเข้าถึง ความตื่นในทางพุทธะจากภาวนามัย ปัญญา ซึ่งอบรมม่นิสัยตัวเขาเอง ด้วยอานาปานสติ แล้วเขายังเกิด จินตนามัยปัญญา ดังแสดงออกมา เป็นความงาม ที่มีกุสุมรสอย่างไปพัน คำพูด และไปพันบริบทเดิม ๆ จน อาจกล่าวได้ว่าเขาเข้าถึงสันติภาวะ ภายใน โดยที่นั่นแลคือหัวใจของสันติภาพในโลก ดังองค์ทะไลลามะรับสั่ง ว่า “สันติภาพในโลกจะมีไม่ได้ เว้นไว้ แต่ที่เราแต่ละคนจะมีสันติภาวะ เสียก่อน แม้นั้นจะยาก แต่ก็ เป็นหนทางเดียว...”

๒๖

ผลงานที่นำมาเป็นปก “เสขิยธรรม” ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของผลงาน ซึ่งจะจัดแสดงในสามทวีป กล่าวคือ เริ่มต้นที่นครนิวยอร์ก เมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้วไปแสดงต่อที่เมืองซานฟรานซิสโก สหรัฐอเมริกา เมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ก่อนจะย้ายไปแสดงที่กรุงแคนเบอร์รา ประเทศออสเตรเลีย ในกลางปีเดียวกัน และย้อนมาแสดงที่พิพิธภัณฑสถาน หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า ในกรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ จนถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๘ ซึ่งนับว่าเป็นโอกาสอันดี ของผู้ใส่ใจ ในศิลปกรรม ที่ได้สัมผัสกับผลงาน อันวิเศษอีกครั้งหนึ่ง

ภาพปก

Melting Void: Molds for the Mind
โดย มณฑิเยร บุญมา

๑๓

จดหมายสหายธรรม

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

เจริญพร เจ้าหน้าที่เสขิยธรรม

อาตมาเป็นสมาชิกเสขิยธรรมหมายเลข ๐๐๑๖ ขอรับหนังสือที่มูลนิธิโกมลคีมทองบริจาคหลัก ๓ เล่ม

๑. วิกิพจนานุกรมศัพท์ เทพเจ้าแห่งยุคสมัย

๒. พุทธศาสนาในความเปลี่ยนแปลง

๓. เหลียวหลังแลหน้า

ส่งตามที่อยู่นี้

พระจำลอง วุสิต

วัดไถ่จัน ม.๑๐ ต.ท่าหลวง อ.ท่าเรือ

จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๘๒๗๐

สุดท้ายนี้ขอให้กลุ่มเสขิยธรรมทำงานเพื่อศาสนาและสังคมต่อไป ขอเอาใจช่วยและเป็นกำลังใจ

เจริญพร

พระจำลอง วุสิต

เรียน เจ้าหน้าที่

ฝ่ายประชาสัมพันธ์เสขิยธรรม

ได้รับวารสารที่ส่งมาแล้วและได้แนะนำลงคอลัมน์ image human ในนิตยสาร IMAGE ฉบับ พ.ย. ซึ่งจะจัดส่งให้เมื่อนิตยสารเสร็จเรียบร้อยนะค่ะ ทั้งนี้ได้ร่วมสนับสนุนเสขิยธรรมด้วยการสมัครสมาชิกอุปถัมภ์ ๑ ปี ๒ ท่านที่ book fair เรียบร้อยแล้วค่ะ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

นิภา เผ่าศรีเจริญ

(บรรณาธิการนิตยสาร IMAGE)

๓๑ ต.ค. ๒๕๔๗

๓. ระแงะ ช.๓ ก ต.หายยา

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๐๐

๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๗

กราบเรียนคารวะ บก.เสขิยธรรม

ผมขอส่งหนังสือรวมบทกวี "ใจให้เจริญ" มามอบให้ พวกเราวี นักเขียนศิลปิน ชาวบ้าน ฯลฯ ร่วมกันรวมหมู่เขียนเพื่อคารวะรำลึกงานบุญ ๑๐๐ วันของ "คุณเจริญ วัดอักษร" ด้วยความเต็มใจยิ่งอย่างคึกคักมีชีวิตชีวา

และในการนี้กระผมอยากจะขอความกรุณาบรณทันทันช่วยประชาสัมพันธ์แนะนำหนังสือเล่มนี้ให้ผู้อ่าน จะแนะนำในคอลัมน์แนะนำหนังสือหรือในคอลัมน์ใดคอลัมน์หนึ่ง ก็สุดแต่จะพิจารณาครับ รายได้จากการจำหน่ายหนังสือนี้มอบให้ครอบครัวคุณเจริญ และกลุ่มอนุรักษ์บ่อนอกทั้งหมด และในงานบุญ ๑๐๐ วันคุณเจริญ วัดอักษร เราก็ได้จำหน่ายหนังสือเล่มนี้และมอบเงินทั้งหมด และหนังสือเช่นเดียวกับกลุ่มศิลปินวาดภาพก็ได้มอบเงินและรูปภาพให้

และกระผมขอความกรุณาช่วยประชาสัมพันธ์ด้วยว่าท่านผู้ใดอยากจะสั่งซื้อหนังสือนี้โปรดติดต่อ

คุณสุธิดา บัวสุขเกษม (จอย)

โทร. ๐๙-๖๑๐-๕๕๕๐

มูลนิธิชุมชนไท ๒๐๔๔/๑๘ ถ.เพชรบุรี

ตัดใหม่ เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๒๐

ด้วยความขอบพระคุณยิ่งครับ

ด้วยความเคารพ + พลังใจ

แสงดาว ศรีธามัน

โรงเรียนอนุบาลวัดบ้านสร้าง

เรียน กลุ่มเสขิยธรรม

ได้ใช้หนังสือธรรมยาตรารักษาลำน้ำโขง เป็นแนวในการจัดหลักสูตรบูรณาการ "แม่น้ำปราจีนบุรี" ของโรงเรียนอนุบาลวัดบ้านสร้าง อ.บ้านสร้าง เป็นประโยชน์และให้แนวคิดดี ๆ ในการจัดหลักสูตรเพื่อการอนุรักษ์ลุ่มน้ำปราจีนบุรีภาค

หากทางกลุ่มมีข้อมูลในลักษณะนี้อีก ขอความอนุเคราะห์ให้เผยแพร่ด้วย

ร.ร.อนุบาลวัดบ้านสร้าง

ปราจีนบุรี

กราบนมัสการ

พระอาจารย์กิตติศักดิ์ กิตติโสภโณ

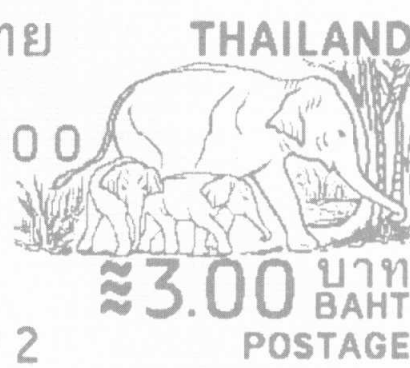
๒๑ กันยายน ๒๕๔๗

กราบนมัสการพระอาจารย์กิตติศักดิ์ กิตติโสภโณ ประธานกรรมการกลุ่มเสขิยธรรม กระผมชื่อนายราชันย์ หมั่นการ อายุ ๒๒ ปี จบการศึกษาจาก คณะรัฐศาสตร์ สาขาการปกครอง วิชาโทปรัชญา ผลการเรียน ๒.๘ (จบการศึกษาภายในสามปี) ผมเคยไปร่วมงานแถลงข่าว "ธรรมโฆษณศึกษา เพื่อสุขภาพทางจิตวิญญาณ" ณ อนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ได้เห็นปณิธานสืบสานความเป็นพุทธศาสนิกชน โดยส่วนตัวผมก็ติดตามอ่านงานเขียนและแนวคิดของท่านพุทธทาสภิกขุตั้งแต่อายุ ๑๗ ปี

จดหมายฉบับนี้ ถูกเขียนขึ้นโดยอุดมธรรมของนักศึกษาที่ทำกิจกรรมไป

๑ อ่านต่อหน้า ๒

ประเทศไทย
10906
07-12-2000
159
9031
7189
0005392

เครือข่ายชาวพุทธ เพื่อพระพุทธศาสนาและสังคมไทย

การรักษาพระศาสนาให้ยั่งยืนนั้น มิใช่เป็นหน้าที่ของคนใดคนหนึ่งหรือบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น ทั้งมิใช่เป็นความรับผิดชอบที่จำกัดอยู่กับพระสงฆ์หรือรัฐบาลเท่านั้น หากเป็นหน้าที่ของชาวพุทธทุกคนและเป็นความรับผิดชอบที่พระพุทธองค์ทรงมอบให้แก่พุทธบริษัททั้งหลาย ดังนั้นเมื่อถึงคราวที่พุทธศาสนาประสบวิกฤต จึงควรที่ชาวพุทธทุกคนจะร่วมมืออย่างเต็มกำลังความสามารถเพื่อฟื้นฟูพุทธศาสนาให้เจริญงอกงามและกลับมามีความหมายต่อสังคมไทย รวมทั้งยังประโยชน์แก่สังคมโลก

ด้วยเหตุนี้ “เครือข่ายชาวพุทธเพื่อพระพุทธศาสนาและสังคมไทย” จึงเกิดขึ้นเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการมีองค์กรประสานงานในภาคประชาชน สำหรับการเคลื่อนไหวผลักดันให้มีการฟื้นฟูพุทธศาสนาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

เครือข่ายชาวพุทธฯ ประกอบด้วยองค์กรสมาชิก ๘ องค์กร ได้แก่ มูลนิธิโกลดคีมทอง มูลนิธิเด็ก มูลนิธิพุทธธรรม มูลนิธิสุขภาพไทย มูลนิธิสถานแสงอรุณ มูลนิธิสายใยแผ่นดิน เสมสิกขาลัย และ กลุ่มเสขิยธรรม

แนวทางการดำเนินงาน ที่สำคัญคือการส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักธรรมของพุทธศาสนาเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในระดับบุคคลและสังคม หลักธรรมทางพุทธศาสนาที่เครือข่ายฯ ให้ความสำคัญได้แก่ แนวความคิดเรื่อง “บุญ” ซึ่งปัจจุบันมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนกันมาก บ่อยครั้งการทำบุญในปัจจุบันไม่ก่อให้เกิดประโยชน์เท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่หลักธรรมข้อนี้มีศักยภาพอย่างมากในการสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมที่ดีงามและสงบสุข

ปัจจุบัน เครือข่ายชาวพุทธฯ สำนักงานตั้งอยู่ที่

๘/๒๓ ซ.บ้านช่างหล่อ ถ.พรานนก
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์ ๐๒-๘๖๖-๒๗๒๑ ถึง ๒
เว็บไซต์: www.budnet.info
อีเมล: b_netmail@yahoo.com

สอนลูกทำบุญ สร้างภูมิคุ้มกัน

พิมพ์ครั้งที่
๒

ราคาเล่มละ ๗ บาท

เครือข่ายชาวพุทธฯ ๘/๒๓ ซ.บ้านช่างหล่อ
ถ.พรานนุก บางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์ ๐๒-๘๖๖-๒๗๓๑๑ ถึง ๒

ทำบุญเป็นนิจ ชีวิตแจ่มใส จิตใจเย็นบาน

พร้อม ๆ กับการเรียนในมหาวิทยาลัย รามคำแหง กิจกรรมของรามฯ นั้นมีหลาย ประเภท แต่ละประเภทนั้น โดยทฤษฎีก็ทำ เพื่อประชาชน รับใช้ประชาชน ดังคำขวัญ ของมหาวิทยาลัย แต่ในความเป็นจริงแล้ว ชมรมหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นเครื่องมือ เป็น ฐานเสียงให้ผู้หวังตำแหน่งอธิการบดี การทำกิจกรรมจึงขาดอิสระ

ประวัติศาสตร์ ๑๔ ตุลา นักศึกษา เป็นผู้นำการเรียกร้อง โดยมีความเมตตา กรุณาอยากเห็นสังคมมีความเท่าเทียม กัน สามารถทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนกับปัจจัย ๔ ตามกำลังสติปัญญา ไม่ตกเป็นทาสทุน นิยม รู้เท่าทันวัตถุ แต่ปัจจุบันกลุ่ม ปัญญาชนเหล่านั้นกลับตกเป็นทาส โทระศัพท์มือถือ กระเป๋าหูลุยส์ เสื้อผ้าที่มี อักษรฝรั่งไม่กี่ตัว จากวิกฤตการณ์ภูมิ- บัญญาไทยที่ถูกลิ้ม ปะปนไปด้วยความ น้อยเนื้อต่ำใจ

ผมจึงมองเห็นแสงสว่างปลายถ้ำ จึงสมัครเป็นสมาชิกชมรมพุทธศาสตร์ และวัฒนธรรมไทย มหาวิทยาลัยราม- คำแหง (ร่วมสองปี) เข้าไปก็พบกับ เพื่อน ๆ ที่คิดเหมือนกันไม่กี่คน แต่ก็ยังดี โดยขณะนั้นก็อ่านงานเขียนของท่าน พุทธทาสไปด้วย ความจริงที่ชมรมพุทธ- ศาสตร์และวัฒนธรรมไทย ซอนเอาไว้คือ เป็นการปลุกฝังความยึดมั่นถือมั่นใน ตัวเกจี่ สำนักวัดพระธรรมกายเป็นแหล่ง ที่สร้างวาทกรรมผ่านทางบัณฑิตแก้ว (บัณฑิตที่จบแล้ว ไปทำงานในวัดพระ ธรรมกาย เอาบุญเป็นใหญ่) มาประชา- สัมพันธ์กันให้ห้อง ๆ ในชมรมโดยแทนที่จะ เป็นการชี้แนะตามเจตนารมณ์ของพุทธ- องค์กรที่ว่า ความเพียรทั้งหลาย เธอทั้งหลาย เป็นผู้กระทำ ตถาคตเป็นผู้ชี้ทาง บัณฑิต แก้วเหล่านั้นกลับเชื่อวาทกรรมจากสำนัก ตนมากกว่าพุทธโอวาท ประกอบกับ สภาพปัญหาภายในของกลุ่ม ฝ่ายหัว อนุรักษ์นิยมพยายามกุมอำนาจบริหาร เพื่อที่จะได้สร้างความชอบธรรมของวาท- กรรมจากสำนัก โดยมีชื่อชมรมพุทธ- ศาสตร์และวัฒนธรรมไทยเป็นหน้าฉาก กลุ่มเสรีนิยมจำนวนน้อย (โดยจิตจะอ่าน

งานเขียนของท่านพุทธทาสภิกขุ, หลวงปู่ ชาติ, หลวงพ่อปัญญา, ท่าน ป.อ.ปยุตโต) จึงแสวงหาแนวทางใหม่ในการแก้ปัญหา สังคม จึงตกลงกันว่าเราจะถอยออกมาตั้ง หลักก่อน จึงพบกับกัลยาณมิตร คุณป้า เพลิน เพชรแก้ว กรรมการศูนย์เผยแผ่มรดก ธรรมพระโพธิญาณเถร (หลวงปู่ชา สุภทฺโท) ท่านได้ชักชวนไปดูเสขียวัดพระ ป้า ร่วมงานประชุมสงฆ์สาขาวัดหนอง ปางพาง ตรงกับช่วงปิดภาคเรียน ผมและ เพื่อนอีกสี่คนก็ได้ไปร่วมงาน ก็มีความ ประทับใจในวัตรปฏิบัติของภิกษุที่ถือพระ ธรรมวินัยเป็นศาสดากลับมาถึงกรุงเทพฯ คุณป้าก็จัดประกายให้ตั้งกลุ่มชักชวนนัก ศึกษาในสถาบันมีวิธียอยู่ในสังคมเหมือน ลิ่นในป่าภู จึงตัดสินใจโดยฉันทะว่าเรา จะตั้งกลุ่มศึกษาพุทธธรรมในรามฯ ขึ้น

จึงมีการวางยุทธศาสตร์การจัดตั้ง กลุ่มขึ้น

๑. กรบามนิมนต์พระอาจารย์ที่ปรึกษา ที่เป็นพระยังปลัด ที่มีความคิดก้าวหน้า เป็นกลาง ไม่เน้นการชักจูง เราสะดวกใน การเดินทางปรึกษา สุตระนี่จึงมาลงเอยที่ พระศรีญาณโสภณ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัด พระราม ๙ กาญจนภิเษก ท่านก็เมตตา รับเป็นที่ปรึกษา

๒. อาจารย์ที่ปรึกษาต้องเป็นผู้มี พาวเวอร์ เราสามารถปรึกษาได้ทุกเมื่อ สุตระจึงมาตรงกับ รศ.ชลิดา ศรมณี รอง อธิการบดีฝ่ายวิทยาเขตบางนา ท่านก็ เมตตารับเป็นที่ปรึกษา

๓. สถานที่ตั้งกลุ่ม เป็นที่รู้จักกันดีในหมู่ นักกิจกรรมว่า ในรามฯ นั้นแน่น การที่ กลุ่ม แม้แต่ รศ.ชลิดา ศรมณี ก็ลำบากใน การช่วยเหลือ มันเป็นจังหวัดที่พวก กระผมเป็นนักกิจกรรม รู้ข่าววงในว่า อธิการบดี ศาสตราจารย์ประจำรังสรรค์ แสงสุข บรรจุห้องพระพุทธศาสนาไว้ใน อาคารสวรรค์ที่สร้างเสร็จปี ๒๕๔๔ แท้ที่จริงตามมติที่ประชุมสภามหาวิทยาลัย มอบห้องนี้เป็นห้องกลาง ให้กลุ่มกิจ- กรรมพุทธศาสนาได้ใช้ร่วมกัน ในแง่การ เมือง ชมรมพุทธศาสตร์และวัฒนธรรม

ไทย เป็นฝ่ายที่เข้าข้างอธิการบดีมาทุกยุค ก็เลยมีการรู้กันภายในว่าให้ชมรมพุทธ- ศาสตร์และวัฒนธรรมไทย ใช้ได้แบบเป็น เจ้าของตลอดมา

๔. องค์กรภายนอกที่สนับสนุนเรื่อง ค่าใช้จ่าย

- ศูนย์เผยแผ่มรดกธรรมพระโพธิ- ญาณเถร (หลวงปู่ชา สุภทฺโท)

- เรือนธรรม โดย พี่ขวัญ เพียงหยัย (นักเขียน)

กลุ่มกระผมจึงไปทำเรื่องขอของ อาคารสถานที่ โดยยึดหลักการดังกล่าวว่า เป็นห้องกลางของกลุ่มกิจกรรมพระพุทธ- ศาสนา ก็ต่อสู้อันหลายยกกว่าจะได้ห้อง มา ได้แล้วยังต้องให้ผู้ใหญ่ของผู้ใหญ่ อนุมัติ กว่าจะใช้ห้องก็ร่วมสองเดือน ได้ห้องก็พอดีกับกองกิจการนักศึกษา ประกาศให้

กลุ่มรากแก้วของแผ่นดิน เป็นกลุ่ม ที่ถูกต้องตามกฎหมายของกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อุดมธรรมกลุ่มรากแก้วของแผ่นดิน มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- ๑. แทนคุณชาติ
- ๒. แทนคุณศาสนา
- ๓. แทนคุณกษัตริยา
- ๔. แทนค่าน้ำนม

กิจกรรมของกลุ่มรากแก้วของแผ่นดิน
โครงการประจำวัน

๑. ทำวัตรเย็น (แปล) และสนทนา ธรรม ณ อาคารสวรรค์โลก ห้อง ๔๐๓ จันทร - ศุกร เวลา ๑๕.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.

โครงการประจำปี

๑. โครงการปลุกรากแก้วของแผ่นดิน ครั้งที่ ๑ ณ วัดป่าตอกศิลาป่าโม จ.นคร- ราชสีมา วันที่ ๒๐ - ๒๓ พ.ย. ๒๕๔๖ (แทน คุณศาสนา)

๒. โครงการเสวนาธรรม "สองท่าน ผู้ยิ่งใหญ่" เพื่อความรักในครอบครัว วิทยาการโดย รศ.ดร.พิศ สมปอง คณะบิ- ดณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราม-

ตำแหน่ง อาจารย์พระบาง มหาวิทยาลัยรามคำแหงวิทยาเขตบางนา วันที่ ๑๙ ม.ค. ๒๕๔๗ (แทนค่าน้ำนม)

๓. โครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ (หลักสูตรคุณแม่สิริ กรินชัย ๗ คืน ๘ วัน) วัดพระราม ๙ กาญจนภิเษก เดือนพฤษภาคม ๒๕๔๗ (แทนคุณศาสนา และแทนคุณกษัตริยา)

๔. โครงการ "สัมมนาวิชาการ" (ปฏิบัติธรรมรับน้อง) ณ วัดสัตหีบ จ.ชลบุรี วันที่ ๒๔-๒๖ ก.ค. ๒๕๔๗ (แทนคุณศาสนา)

๕. โครงการ "ธรรมศึกษา" ครั้งแรก ในมหาวิทยาลัย

จดหมายอุคมธรรมฉบับนี้ นัย

๑. ขอฝากตัวเป็นศิษย์ พระอาจารย์ กิตติศักดิ์ กิตติโสภโณ จากทบพาทการเคลื่อนไหวโดยมีพระธรรมวินัยเป็นหลักทางรายการมองมุมธรรมเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว กรณีตากใบ การประกาศจุดยืนเพื่อยังประโยชน์กับภาคประชาชนออกจากแนวร่วม พลตรีจำลอง ศรีเมือง

๒. ขอร่วมงานที่มีปณิธานพุทธทาสผู้ประกาศพุทธธรรมเพื่อเป็นการฝึกฝนอบรมตนเอง ลดความเห็นแก่ตัว สละเวลา ๑ วันของตน เพื่อประโยชน์ ๒๔ ชั่วโมงแต่เพื่อนมนุษย์ หากทางกลุ่มเสขิธรรมเห็นว่าผมสามารถช่วยงานอะไรได้ กรุณาติดต่อ ๐-๒๙๔๗-๒๓๓๑ กต ๖ หรือ rachan8@hotmail.com น่าจะเป็น

อีกสิ่งที่ทำหายความสามารถ รอให้ผมไปเก็บเกี่ยวประสบการณ์

๓. เป็นการแจ้งข่าวบุญการเกิดกลุ่ม NGOs ทางธรรมโฆษณ ในระดับมหาวิทยาลัย

๔. ขอเป็นกำลังใจ ให้คนทำเสขิธรรมทุก ๆ ท่าน

กราบมนัสการ

นายราชันย์ หมั่นการ

ผู้ที่ปรึกษาประธานกลุ่มรักแก้วของแผ่นดิน มหาวิทยาลัยรามคำแหง ฝ่ายวางยุทธศาสตร์

บริษัท เคล็ดไทย จำกัด ขอแนะนำหนังสือคุณภาพ

ฟื้นความหลัง เล่ม ๑-๔ ฉบับสมบูรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

เสฐียรโกเศศ (พระยาอนุমানราชธนะ)
บรรณาธิการฉบับพิมพ์ครั้งแรก สุลักษณ์ ศิวรักษ์
บรรณาธิการเฉพาะกิจ อรรถภาค เล่าจินตนาครี
สำนักพิมพ์สยาม
พิมพ์ครั้งที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๗
กระดาศปอนด์

- เล่ม ๑ จำนวน ๔๑๖ หน้า ราคา ๓๕๐ บาท
 - เล่ม ๒ จำนวน ๓๘๑ หน้า ราคา ๓๒๐ บาท
 - เล่ม ๓ จำนวน ๒๑๐ หน้า ราคา ๒๓๐ บาท
 - เล่ม ๔ จำนวน ๓๓๔ หน้า ราคา ๒๙๐ บาท
- รวมกล่องราคา ๑,๒๐๐ บาท

นอกจากนี้เรายังมีผลงานคุณภาพอีกมากมายหลายเล่ม ให้ท่านได้เลือกอ่าน เลือกศึกษา เพื่อความงอกงามทางปัญญา

หาซื้อได้ตามร้านหนังสือทั่วไป หรือสอบถามและติดต่อสั่งซื้อได้ที่

บริษัท เคล็ดไทย จำกัด ๑๑๗-๑๑๙ ถนนเฟื่องนคร (ตรงข้ามวัดราชบพิธ) เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร. ๐-๒๒๒๕-๙๕๓๖ ถึง ๙ โทรสาร ๐-๒๒๒๒-๕๐๘๘ อีเมล : kledthai@kledthai.com เว็บไซต์ : www.kledthai.com

คำที่ชาวพุทธต่อหนังสือ

“พลังแห่งชีวิต”

Power for Living

วงหนึ่งเดือนที่ผ่านมา คงมีน้อยคนที่ไม่รู้จักหนังสือแจกฟรี “พลังแห่งชีวิต” เพราะมีการโฆษณาออกทีวีในช่วงไพรม์ไทม์ ช่วงเวลาโฆษณาที่ต้องจ่ายค่าตอบแทนที่หนึ่งหลายแสนบาท หากเงินไม่หนาจริงระดับสิบล้านหรือร้อยล้านไม่ต้องคิดว่าจะทำได้ ในแวดวงมาร์เก็ตติ้งต่างรู้แก่ใจดีว่า ถ้าเงินไม่ถึง คงไม่สามารถปูพรมได้เทียบขนาดนี้ เพราะส่วนมากรายการช่วงนี้จะ เป็นเรื่องบันเทิงที่มีสปอนเซอร์ให้การสนับสนุนมากมาย ส่วนรายการศาสนาก็ไปอยู่หลังตีหนึ่งหรือรุ่งเช้าที่คนมักจะหลับแล้วและยังไม่ตื่น หรือไม่ก็ไปออกรายการวิทยุที่ราคาถูก ๆ แทน

หนังสือดังกล่าวมีฟรีเซ็นเตอร์เป็นนักร้อง พิธีกรและคนดังในสังคม ที่ดูน่าเชื่อถือ ซึ่งก็เป็นไปตามกระแสเหอคารา นักร้อง พิธีกร นักธุรกิจของคนไทยนั่นแหละ เจ้าของเงินทุนที่ศรัทธาพิมพ์หนังสือ แจกและจ่ายค่าโฆษณาให้ คือ มูลนิธิอาร์เธอร์ เอส. เดมอส (Arthur S. Demoss Foundation) ก่อตั้ง

เมื่อปี ๒๕๓๙ ที่มลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา โดย อาร์เธอร์ เดมอส นักธุรกิจในแวดวงประกัน ตอนก่อตั้งใช้เงิน ๒๐๐ ล้าน เติบโตรวดเร็ว มียอดสินทรัพย์ในครอบครัวอยู่ระหว่าง ๔๐๐-๕๐๐ ล้านดอลลาร์ ในสิ้นปี ๒๕๔๖ มีสินทรัพย์สูงถึง ๕๖๓ ล้านดอลลาร์ ส่งผลให้ติดอันดับ ๑ ใน ๑๐ ของมูลนิธิยักษ์ใหญ่ของสหรัฐ ถือว่าเป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมด้วย ติดอันดับที่ ๔๘ ของมูลนิธิที่ใจกว้างมากที่สุดของสหรัฐ

โฆษณาหนังสือนี้ ฉบับภาษาอังกฤษใช้ชื่อว่า *Power for Living* ซึ่งตรงกับคำแปลภาษาไทยคือ “พลังแห่งชีวิต” เนื้อหาเขียนโดยบาทหลวงเจมี บักกิงแฮม นอกจากนี้มูลนิธินี้จะพยายามขยายเครือข่ายให้กับความเชื่อความศรัทธาในทางที่ตนเองนับถือแล้ว ยังเคลื่อนไหวต่อต้านประเด็นการทำแท้งและการสูบบุหรี่อีกด้วย ซึ่งมักปรากฏให้เห็นตามโฆษณาทางทีวีและนิตยสารต่าง ๆ ทั่วสหรัฐ พอคนในสหรัฐเริ่มตาสว่างต่อคำสอนศาสนาเก่าที่ตนนับถือหันไปนิยม

ศาสนาในโลกตะวันออกมากขึ้น มูลนิธินี้จึงเบนเข็มทิศมาทางประเทศไทย ที่ตาเริ่มมีขอบตมสนใจพุทธศาสนา มัวเมาในไสยศาสตร์ ทุนนิยมและเสพบริโภค คำนิยมจากตะวันตก

ก่อนหน้านั้น ในปี ๒๕๔๕ ที่เยอรมนีมีการใช้งบประมาณในการประชาสัมพันธ์ถึง ๔.๔ ล้านดอลลาร์ ซึ่งมีกระแสคัดค้านจากองค์กรศาสนาในประเทศอยู่ช่วงหนึ่ง ทำให้ มาร์ก เดมอส ผู้อำนวยการของมูลนิธิต้องทำจดหมายชี้แจงเป็นการใหญ่ เพราะชาวยุโรปเองก็มีคนตาสว่างมากอยู่เช่นกัน โดยเฉพาะที่เยอรมนีและกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย

ในประเทศไทยมีการประชาสัมพันธ์ปูพรมเทียบ ทั่วหน้าหนังสือพิมพ์ หนังสือโฆษณา บิลบอร์ด ฟรินต์เอด เว็บบอร์ด แผ่นพับ นอกจากนั้นในโทรทัศน์ยังระบุให้โทรศัพท์เพื่อรับหนังสือฟรี โดยวลีที่ให้ความหวัง “หนังสือเล่มนี้สามารถเปลี่ยนชีวิตคุณ” ที่สำคัญคือแจกฟรี ๖๐๐,๐๐๐ เล่ม ทราบข่าวว่าตอนนี้เกินล้านเล่มเข้าไปแล้ว

ถึงแม้ว่าจะเป็นการทำการตลาดแบบเช็กเม้นต์ขั้นเป็นหลัก สูตรตลาดระดับแมส แต่ก็อาจกล่าวได้ว่าเป็นแคมเปญหนึ่งที่ชาญฉลาดที่สุดในรอบ ๕-๑๐ ปีที่ผ่านมาสำหรับสื่อโฆษณาทางศาสนาแบบนี้ ไม่ว่าจะ เป็นรูปแบบวิธีการ และการเลือกใช้สื่อหลักอย่างไรก็ตาม ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งใหม่

นับว่า “พลังแห่งชีวิต” ได้จุดกระแสอย่างถูกจังหวะเวลาพร้อม ๆ กับที่ชาวภาพพจน์ในแวดวงศาสนา ช่วงเทศกาลกินเจที่มีเงินสะพัดหลายพันล้านบาทมีแต่ความเหลวแหลก ทำให้พุทธศาสนาในระยะหลัง ๆ ความน่าเชื่อถือในพระสงฆ์ลดน้อยลง มีชาวพระสงฆ์ในแง่ลบออกมาเรื่อย ๆ ชาวพุทธไม่ค่อยยกย่องทำบุญ พอถูกชวนให้เป็นกรรมการกินเจเข้าปาก็อดวันไหว้ต่อตัวเลขที่ต้องจ่ายไม่ได้ สำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติที่ตั้งขึ้นมาแล้วก็ได้ไม่ได้สร้างสรรค์เรื่องใหม่ ๆ อะไร นอกจากคอยจับผิดพระเถร แทนที่จะสร้างวัฒนธรรมการทำงานเชิงรุกและมีรูปธรรมในการพัฒนางานด้านศาสนา ไม่รู้เมื่อไหร่จิตสำนึกแห่งความเป็นชาวพุทธแท้จริงจะเกิดขึ้นกับคนทำงานเนื่องด้วยการศึกษาและเผยแพร่พุทธศาสนามากกว่าการเป็นข้าราชการประจำเท่านั้น

สำหรับจำนวนหนังสือที่คนขอรับมากขนาดนี้ นับว่าเป็นความสำเร็จเกินคาดและอาจต้องขอบคุณท่านทักษิณเป็นการใหญ่ด้วย

เพราะท่านเป็นคนคิดเรื่องการให้ฟรี (OTOP, SML, SME) และปลูกฝังสร้างฝันให้คนไทยมีความหวังไว้ล่วงหน้า ยอมกู้เงินเพื่อเพิ่มหนี้มากขึ้น พอคนคุ้นเคยกับการรับของฟรีและผลิตผลิตภัณฑ์ความหวังจากโปรเจกต์ของรัฐบาลแล้ว การเข้ามาของพลังแห่งชีวิตจึงเป็นเรื่องง่าย เพราะว่าให้ฟรีเหมือนกัน มีใครบ้างละที่ไม่ชอบของฟรี งานนี้เห็นท่าว่ารัฐน่าจะมีส่วนช่วยด้วย โดยมีได้ตั้งใจเป็นแน่ แต่คงไม่ต้องห่วงอะไรนัก เพราะคงมีไม่กี่คนหรอกที่อ่านหมดเล่มหรือส่งชิ้นส่วนไปขอเล่มอื่น ๆ มาอ่านต่อ คนส่วนมากที่โทรไปขอเพราะเห็นว่าน่าสนใจดี เวลาคุยกับใครก็จะได้ทันสมัยหรือทันสมัยกว่า ไม่ตกยุคยิ่งของฟรีด้วยแล้วรับไว้ก่อนเป็นดีที่สุด จะได้อ่านหรือไม่นั่นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่จะศรัทธาถึงขั้นนับถือหรือไม่นั่นก็ไม่อาจฟันธงได้เช่นเดียวกัน เพราะเป็นความเชื่อส่วนบุคคล แต่เชื่อว่าน่าจะมีบ้าง โดยเฉพาะกลุ่มคนที่เปี่ยมใจชอบของศาสนา ลื่นไหลตามกระแสสังคม มากกว่าที่จะยึดหลักศาสนาแล้วนำมาปฏิบัติให้เกิดผลกับตนเองในชีวิตประจำวัน

ปรากฏการณ์นี้ หน่วยงานที่ทำงานเนื่องด้วยศาสนาที่มีเงินและบุคลากรพร้อมจากการเสียภาษีของประชาชนที่นับถือศาสนาต่าง ๆ โดยเฉพาะพุทธศาสนามากที่สุดนั้น ต้องหันมาทบทวนการทำงานของตัวเราเองได้แล้วว่าทำไมงานด้านศาสนาที่ผ่านมาจึงได้ไม่

คุ้มเสีย ไม่มีรูปธรรมปรากฏชัดในการเปลี่ยนแปลงคนให้มีจิตสำนึกที่ดั่งตามต่อหลักธรรม และนำหรือสมสมัย อาจต้องทบทวนดูว่าได้ใช้ศักยภาพในการทำงานให้เต็มที่ทั้งร่างกาย สมองและหัวใจหรือยัง แม้ทำท่าขยับเขยื้อนด้วยการแจกหนังสือธรรมบุญชีวิตก็ตาม แต่ก็ต้องเสียเงินค่าแถมมปีถึง ๑๕ บาทจึงจะได้หนังสือสักเล่ม แต่ก็น่าดีใจที่ทำให้ชาวพุทธตื่นตัวและสนใจในคำสอนของพุทธศาสนาขึ้นมาบ้าง

กรณีนี้จะเรียกว่าเป็น Act of God หรือ Act of Human ก็ตาม แต่สิ่งที่เป็นแบบอย่างชาวพุทธได้คือการวางท่าทีในเหตุการณ์นี้ของคุณณัย จันทร์เจ้าฉาย ประธานเจ้าหน้าที่บริหารบริษัทเอ็มดีเคคอนซัลแทนส์ (ประเทศไทย) จำกัด นักการตลาดรุ่นใหม่ที่น่าการบริหารเชิงพุทธมาใช้ ได้แสดงทัศนคติว่า “ใครจะมาเผยแพร่อะไรเราไม่ต้องกลัว น่าจะเป็นสิ่งที่ดีมากกว่า เราจะได้ตื่นตัวในการปฏิบัติธรรมกันมากขึ้น เราต้องฉลาดที่จะใช้ประโยชน์จากทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นกับตัวเรา บางครั้งเราไม่สามารถควบคุมปัจจัยภายนอกได้ แต่เราดูแลและเรียนรู้จากปัจจัยภายนอกที่มากกระทบเราได้ เพราะศาสนาพุทธให้เรากลับมาเอกซเรย์ตัวเอง เห็นตัวเอง เราบกพร่องอะไรก็ดูตัวเราเองก่อน” แบบนี้แหละที่เขาเรียกว่า “ทำดีชาวพุทธที่ดี” ครับ...งานนี้ต้องยกนิ้วโป้งให้ไปเลย

กระบวนการ สร้างสันติภาพ ใน ๓ จว. ชายแดนภาคใต้

อนที่จะพูดถึงกระบวนการสร้างสันติภาพ เราต้องทำความเข้าใจ

ความหมายของการแก้ปัญหาโดยสันติวิธีที่พูดถึงกันอยู่ในปัจจุบันเสียก่อน

การแก้ปัญหาโดยสันติวิธี หมายถึงการนำวิถีทางวัฒนธรรม การศึกษา ศาสนา การต่างประเทศ การเศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ มานำการแก้ปัญหาโดยรวมอย่างมีหลักการและเหตุผล โดยไม่มีการสูญเสียทรัพยากรของชาติ เช่น ประชาชน เป็นต้น และนโยบายการสร้างสันติภาพนี้ต้องทำให้ชัดเจน และมีพื้นฐานมาจากความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง

ยกตัวอย่างเช่น การสร้างสันติภาพมี ๑๐๐ วิธี การปราบปรามก็เป็นเพียงหนึ่งใน ๑๐๐ วิธี เท่านั้น ส่วนที่เหลือ ๙๙ วิธีจะช่วย

แยกแยะผู้ก่อการร้ายออกจากชาวบ้านผู้บริสุทธิ์ได้อย่างชัดเจน รวมทั้งอาจจะทำให้ผู้หลงผิดกลับใจ และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคมในระยะยาว

โดยหลักการแล้ว ก็คือการนำคนทุกคนกลับมาสู่ “เวลาปัจจุบัน” ให้มากที่สุด ตระหนักถึงความจริงที่ว่า ในสถานการณ์โลกขณะนี้ ประเทศต่าง ๆ ควรจะรวมตัวกันให้ได้

ยกตัวอย่างเช่น สหภาพยุโรป ซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิกที่มีความขัดแย้งกันทางประวัติศาสตร์มาเป็นเวลายาวนาน แต่ทุกวันนี้สามารถรวมตัวกันได้ เพราะพบสังขรณ์ที่ว่า “รวมกันเราอยู่ แยกกันเราตาย” จึงปลดเปลื้องความแค้นในอดีตและเริ่มต้นใหม่ด้วยการแบ่งปันทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ทำให้กลายเป็นกลุ่มประเทศมหาอำนาจ ซึ่งมีอำนาจต่อรองกับนานาประเทศโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ได้อย่างน่าเกรงขาม

เช่นเดียวกันกับประเทศในแถบเอเชีย ที่ควรจะรวมตัวกันและคิดที่จะเกื้อหนุนกันทางด้านเศรษฐกิจและทรัพยากรให้ได้ ทั้งนี้ก็เพื่อความอยู่รอดของประชาชนทุกหมู่เหล่า

เมื่อมองกลับมาที่ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศเล็ก ๆ ในแถบเอเชีย ประชากรทั้งประเทศก็มีไม่มาก แต่ยังมี ความขัดแย้งไม่จบสิ้น ดังเช่น ปัญหาในภาคใต้ ที่ยืดเยื้อยาวนาน จนกระทั่งมีผู้บริสุทธิ์เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ยิ่งทำให้เกิดความโกรธแค้นในวงกว้าง โดยเฉพาะความโกรธแค้นของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นญาติพี่น้องของผู้เสียชีวิต

แต่หากลองศึกษาประวัติศาสตร์ จะพบว่า การฆ่ากันไปฆ่ากันมานั้นกินเวลาร่วม ๑๐๐ ปีแล้ว ซึ่งไม่ว่าจะเป็นใครฆ่าใคร ก็รังแต่จะสะเปะสะปะ ไร้ทิศทาง หากความสาสมไม่เจอสักที และรังแต่จะหมักหมมเป็นความทุกข์โศกไม่มีที่

สิ้นสุด

สิ่งที่ร้ายกาจขึ้นไปอีกคืออนาคตของชาติที่ล้มตายร่อยหรอแทนที่เด็กเหล่านั้นจะมีอนาคตที่สดใส เป็นคนเก่งบนสังคมแห่งความรู้ กลับจับอาวุธแลกกับสิ่งที่ไม่ควรแลกอย่างน่าเสียดาย

อย่างไรก็ตาม เราสามารถร่วมกันสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นได้ที่นี่และเดี๋ยวนี้ โดยทุกฝ่ายร่วมมือกัน น้อมนำให้ทุกคนกลับมาสู่ปัจจุบัน เริ่มต้นใหม่ ใช้พลังในการสื่อสาร จากคนในครอบครัวสู่คนในครอบครัว จากเพื่อนสู่เพื่อน จากผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสารสู่ผู้รับสารในทุก ๆ ส่วน

การสูญเสียในอดีตจักถูกทดแทนด้วยความเอื้อเพื่อให้แก่กันและกัน และจะนำพาซึ่งความร่วมมือเย็นเป็นสุขให้แก่สังคม เป็นพลังในการขับเคลื่อนกระบวนการสันติภาพอย่างแท้จริง

ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็จะเป็นแนวทางให้กับผู้รับผิดชอบในการแก้ปัญหา นำไปปฏิบัติบนพื้นฐานความต้องการของคนส่วนใหญ่ของประเทศ

กระบวนการสันติภาพ เป็นกระบวนการที่สร้างความเข้าใจให้กับสังคมโดยรวม รวมทั้งกระบวนการตัดสินใจในการแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความจริงและความยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วย

๑. การจัดการความขัดแย้ง (Conflict Management) คือกระบวนการที่ประกอบด้วยกฏหรือนิยามชนิดของปัญหาให้ชัดเจนบนพื้นฐานความรู้ที่หลากหลาย ซึ่ง

ต้องการนักวิชาการจำนวนมากมาร่วมกันรวบรวม แยกแยะ จัดลำดับวิเคราะห์และยืนยัน

เช่น ข้อมูลทางประชากร วัฒนธรรม ภาษา การศึกษา ศาสนา การต่างประเทศ จิตวิทยา กระบวนการยุติธรรม การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งจะสามารถแบ่งกลุ่มปัญหาออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เช่น ขบวนการแบ่งแยกดินแดนดั้งเดิม กลุ่มอุดมการณ์เยาวชน กลุ่มค้ายาเสพติด กลุ่มค้าของเถื่อน และกลุ่มพวกรวยโอกาส เป็นต้น

รวมทั้งชี้ให้เห็นว่าประเด็นอะไรที่สังคมสับสนไม่ชัดเจน เช่น ประเด็นทางวัฒนธรรม ภาษา การศึกษา เศรษฐกิจและศาสนา โดยนำข้อมูลนี้ชี้แจงและทำความเข้าใจกับประชาชนโดยเร็ว เพื่อลดความขัดแย้งในประเด็นดังกล่าว

ขั้นต่อไปคือการอธิบายให้ประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจนถึงการนิยามปัญหาและกระบวนการตัดสินใจในการสร้างสันติภาพ จะทำให้ได้รับความร่วมมืออย่างจริงจัง หลังจากนั้นจึงทำการหาตัวกลางในการไกล่เกลี่ยและสื่อสารข้อมูลในเชิงให้ความรู้ต่อสาธารณชน เพื่อให้ชาวสารนี้กระจายไปถึงกลุ่มอุดมการณ์ทั้งหลายให้ชัดเจนถึงความจำเป็นในการอยู่ร่วมกัน และสร้างเวทีในการเรียกร้องตามกระบวนการประชาธิปไตยโดยสันติวิธี

การให้ความรู้เช่นนี้จะลดการ

จำนวนการกระทำผิด และจะทำให้กลุ่มโจรและกลุ่มฉวยโอกาสโดดเดี่ยว ง่ายต่อการจับกุมตัวตามกระบวนการยุติธรรม

๒. การทำให้เกิดสันติภาพ (Peace Making) เป็นกระบวนการที่ประชาชนส่งสัญญาณต่อผู้นำ และผู้นำส่งสัญญาณต่อผู้รับผิดชอบในการแก้ปัญหาว่าจะร่วมกันแก้ปัญหาโดยสันติวิธี

หากคนค่อนข้างประเทศยังอยากที่จะเห็นการปราบปรามอย่างรุนแรงแล้ว รัฐและสื่อย่อมจะคล้อยตามในที่สุด ซึ่งพบแล้วว่า การปราบปรามเพียงอย่างเดียวไม่สามารถสร้างสันติภาพในระยะยาวได้ ดังนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดและเป็นหัวใจของการแก้ปัญหาคือ “ประชาชน”

ดังนั้นจึงร่วมกันส่งสัญญาณสันติภาพให้กับทุกฝ่าย ใช้ความสามารถในการสื่อสารที่มีอยู่บอกปากต่อปาก ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดและอนาคตของลูกหลานในระยะยาว

๓. การสร้างสันติภาพในระยะยาว (Peace Building) จะเห็นได้ว่า การระงับและการหยุดยั้งความรุนแรงนั้นไม่เพียงพอสิ่งที่สำคัญกว่านั้นคือการที่ประชาชนสามารถหาหนทางในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

สิ่งเหล่านี้เป็นรายละเอียดในระดับการปฏิบัติจริง ๆ ต้องอาศัยความร่วมมือและความจริงใจรายบุคคล โดยสร้างระบบความยุติธรรมที่น่าเชื่อถือ ทำให้ผู้คน

ศรัทธาด้วยใจ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว เป็นสิ่งที่ยากที่สุด เพราะฝ่ายปกครองไม่เข้าใจกระบวนการความคิดของคนในพื้นที่ ยิ่งสื่อสารกันไม่ได้ยิ่งง่ายต่อความขัดแย้งรวมทั้งบุคลากรที่เข้าใจปัญหายังมีอยู่น้อย

ดังนั้น มาตรฐานของความยุติธรรมที่ทำให้เกิดความเท่าเทียมกันจึงเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐและประชาชนต้องแสดงความจริงใจต่อกัน และหาหนทางที่จะนิยามปัญหานี้และร่วมกันแก้ไขให้เร็วที่สุด ด้วยกระบวนการทางประชาธิปไตย

นอกจากประเด็นที่คลุมเครือดังที่กล่าวมาแล้วในข้อ ๑ เช่น ประเด็นด้านวัฒนธรรม ภาษา การศึกษา และศาสนา จำเป็นต้องมีการอธิบาย สิ่งที่เคยสับสนในใจเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นสิ่งที่ต้องระวังหากมีการอธิบายอย่างต่อเนื่องจะทำให้เห็นใจกัน ส่งเสริมให้เกิดเวทีการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลายโดยสันติ เป็นเวทีที่ไม่ได้ตัดทอนกัน แต่นำความรู้มาพูดกัน จะทำให้เข้าใจว่า คนเราคิดต่างกันแต่อยู่ร่วมโลกกันได้ โดยเฉพาะเวทีของนักวิชาการหลากหลายสาขา มีอิทธิพลที่นำเสนอวัฒนธรรมอันงดงามของแต่ละท้องถิ่นเพื่อสื่อให้เห็นถึงความลึกซึ้งและความหมายของวัฒนธรรมที่สั่งสมมาเป็นเวลายาวนาน สร้างคุณค่าและความภูมิใจให้กับคนในพื้นที่

นอกจากนี้กระทรวงต่าง ๆ

ควรมีนโยบายในการจัดทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะกระทรวงศึกษา ร่วมกับครูสอนศาสนาหรืออุstadz ในการจัดทำหลักสูตรร่วมกัน

กระทรวงวัฒนธรรมร่วมกับชาวบ้านและผู้เฒ่าเฒ่าของหมู่บ้านและผู้นำเสนอแง่มุมทางวัฒนธรรมอย่างมืออาชีพ

กระทรวงแรงงานร่วมกับโรงเรียนสอนศาสนาทางสร้างอาชีพให้เหมาะสมกับคำสั่งสอนของศาสนา เป็นต้น

นโยบายเหล่านี้ต้องประณีตและถือประเด็นวัฒนธรรมและจริยธรรมเป็นตัวตั้ง

ดร.อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา อธิการบดีวิทยาลัยอิสลามยะลา กล่าวไว้ว่า "รัฐบาลและกลไกรัฐจะต้องทำความเข้าใจอิสลามอย่างถี่ถ้วนและถูกต้อง พร้อมทั้งนำหลักการและวิธีการอิสลามมาแก้ปัญหาต่าง ๆ และนำมาเป็นแนวทางในทุกมิติของการพัฒนา พื้นที่แห่งนี้มีความละเอียดอ่อน เป็นสังคมศาสนา การแก้ปัญหาที่ต้องเป็นไปอย่างละมุนละม่อม"

๔. การป้องกันความขัดแย้ง (Conflict Preventive) เป็นงานที่ทุกฝ่ายต้องช่วยกันคนละไม้คนละมืออย่างมีสติ ทั้งฝ่ายรัฐและประชาชนเสมือนการทำงานในตอันท้ายของพนักงานดับเพลิง ที่จะช่วยกันกำจัดเขม่าควันและเชื้อเพลิง เพื่อไม่ให้เกิดการลุกไหม้ติดไฟขึ้นมาอีก เช่น การทำให้กระบวนการยุติธรรมโปร่งใส ชัดเจน ประชาชน

เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรอย่างยุติธรรม มีที่ปรึกษาทางด้านการพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ มีเวทีและกระบวนการเรียกร้องอย่างสันติ เช่น การทำข้อตกลงร่วมกันเรื่องการประท้วงอย่างเป็นสากล ต้องส่งข้อกล่าวหาและแก่นนำผู้ชุมนุมประท้วง และมีการลงทะเบียนรายชื่ออย่างเป็นทางการเป็นระบบ มีการนัดหมายเวลาให้เป็นเรื่องเป็นราว ส่วนหน่วยงานที่รักษาความปลอดภัยต้องเป็นกลุ่มที่มีความรู้และได้รับการฝึกฝนอย่างชำนาญ เป็นต้น

ท้ายที่สุด สิ่งที่ต้องระวังก็คือกระบวนการก่อสร้างสันติภาพจะต้องไม่เป็นกระบวนการที่เพิ่มเติมหรือส่งเสริมความขัดแย้ง และหัวใจของกระบวนการก็คือการสื่อสารและการตีความในระหว่างการประสานงานจำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีความชำนาญและผู้ที่มีจิตใจสุमानอันที่อย่างจริงจัง

ดังนั้นขอให้ทุกฝ่ายร่วมมือกัน หยุดการทะเลาะวิวาทกันชั่วคราว ให้อภัย ยกประเด็นการเมืองเป็นเรื่องรอง หันมาให้ความรู้แก่สังคม

และร่วมกันยับยั้งการตายรายวันของผู้บริสุทธิ์ในทุกพื้นที่กันอย่างจริงจัง จักแสดงถึงพลังของประชาชน ไม่ว่าจะอยู่ภายใต้อำนาจรัฐใด นำกระบวนการประชาธิปไตยมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานของปัญญาและขันติธรรม

สังคมไทยกับ ทางรอดที่ควรเลือก

เหลียวหลังแลหน้า จากราษฎรดำเนินถึงตาบิ

เวลาเราพูดถึงสังคมไทยกับทางรอดที่ควรเลือก หลายคนบอกว่าต้องเอาทักษิณ ทั้งนี้ก็เพราะผู้ที่เป็นบริษัทบริวารของเขา หรือถูกเขาสะกด ด้วยวิธีการอันมอมเมาต่าง ๆ ย่อมไม่เห็นว่าจะมีใครเป็นพระเอกที่ขึ้นมาขำวมาบริหารบ้านเมืองให้มีประสิทธิภาพเท่าคน ๆ นี้ได้ ทั้งนี้รวมถึงพระผู้ใหญ่อย่างหลวงตามหาบัว ซึ่งแสดงคุณูปการของทักษิณไว้ด้วยความวิเศษมหัศจรรย์ถึง ๑๓ ข้อ ดังที่ตีพิมพ์ในมติชนสุดสัปดาห์ ฉบับวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๗ นั้นแล้ว นิมิตดีก็ตรงที่เหนือฟ้ายังมีฟ้า เหนืออรหันต์ปลอมก็ยังมีธรรมราชาที่แท้ ถ้อยคำที่สนับสนุนดังกล่าว บัดนี้ได้เปลี่ยนหน้ามือเป็นหลังตีนไปแล้ว หลวงตามหาบัวออกมาเทศน์ดำ หาวานายกรัฐมนตรีลี้มตัว จนจะตั้งตัวเป็นประธานาธิบดีไปเอาเลย ความขื่อนี้มีปรากฏชัดในไทยโพสต์ ฉบับวันศุกร์ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๗ นี้เอง

สำหรับสาธุชนหรือคนที่ใคร่ใช้สติปัญญาเป็นพาหะ ในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ หากนำเสียใจว่าคนส่วนใหญ่ยอมไปไม่พ้นอาการอันถูกมอมเมา

แสดงทัศนะ ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๗
ตามคำเชิญของคณบดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ในโครงการสนทนาวันศุกร์

นานับการ รวมทั้งการโฆษณาชวนเชื่อ ในช่วงที่ทุ่มกันหาเสียงในบัดนี้ จนวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ใครทุ่มทรัพย์ ได้มาก ใครถั่งกะลอนได้มาก ใครใช้สื่อสารมวลชนอย่างได้ผล ใครเอาใครไว้ในอาณัติได้มาก ด้วยการให้ทรัพย์และอำนาจอย่างฉ้อฉล เขาคนนั้นและสมัครพรรคพวกของเขาย่อมได้ชัยชนะ ให้บริหารราชการบ้านเมืองต่อไปอีกอย่างน้อย ๔ ปี ดังที่ยอช นุช ก็ใช้เล่ห์เพทุบายเช่นนี้เป็นแบบอย่างมาแล้ว ที่สหรัฐ โดยเราต้องไม่ลืมว่าจักรวรรดิอเมริกันอันเสฟสว่างสดหรือมีเมถุนธรรมอย่างใกล้ชิดกับบรรษัทข้ามชาติต่าง ๆ นั้น เป็นแบบอย่างให้คนอย่างทักษิณ ชินวัตร ซึ่งปราศจากจุดยืนทางจริยธรรมและปราศจากมโนธรรมสำนึกใด ๆ ด้วยประการทั้งปวง

พวกที่ต่อต้านทักษิณก็แบ่งออกง่าย ๆ เป็นสองขั้ว ขั้วหนึ่งเห็นว่าควรปล่อยให้เขากับพรรคไทยรักไทยเถลิงอำนาจไปอีก ๔ ปี เพื่อเปิดโอกาสให้มหาชนแทบทั้งประเทศเห็นเล่ห์เพทุบายของเขาและพรรคการเมืองของเขา แล้วจุดจบก็จะมาถึง อย่างเช่นกรณีของถนอม - ประภาส ในปี ๒๕๑๖ หรืออย่างที่ ป. พิบูลสงครามเผชิญมาแล้วในปี ๒๕๐๐ โดยที่ถ้า ส. ธนะรัชต์ ไม่ตายจากไปเสียก่อน เขาก็อาจถูกขับไล่ไปแต่เมื่อยังมีชีวิตอยู่เอาเลยด้วยซ้ำ

ประเด็นที่พึงพิจารณาคืออีก ๔ ปีต่อไปจะมีอะไรเหลือไว้ให้ราษฎรไทยและผืนแผ่นดินไทย

นอกจากนี้สิน และความเสื่อมโทรมทางธรรมชาติอย่างแทบฟื้นตัวไม่ขึ้น ทั้งคนยากคนจนจะเพิ่มปริมาณยิ่งขึ้นอย่างมหาดศาล แม้จนชนชั้นกลางก็จะถูกรังควานและเบียดเบียนบีฑาขยี้ ๆ ขึ้นทุกที ทั้งนี้รวมถึงธุรกิจการค้าและองค์การพหุขนาดใหญ่ ๆ ที่อยู่นอกแวดวงของคนในแก๊งไทยรักไทยอีกด้วย แม้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ก็เชื่อว่าจะรอดปลอดภัยจากภัยพิบัติของรัฐบาลในอาณัติทักษิณ ซึ่งทำทุกอย่างเพื่อธุรกิจการค้า รวมถึงการขยายอำนาจทางทุนและอื่น ๆ ออกไปในทางข้ามชาติ อย่างไม่รู้จักจบสิ้น เพียงเพื่อตนและพวกของตน ดังคงเห็นได้ชัดแล้วว่าตั้งแต่เขาเข้ามาบริหารบ้านเมือง บริษัทของเขาและพวกเขาเพิ่มความรวยขึ้นอย่างเกินปกติยิ่งนัก ดังปีนี้ลูกสาวเขาก็กลายเป็นคนรวยที่สุดไปเอาเลย

อีกข้อต้องการล้มทักษิณลงก่อนการเลือกตั้งคราวหน้า ทั้งนี้ก็เพื่อรักษาดีไว้ประชาชน ทั้งชนชั้นล่างชั้นกลาง และชั้นสูง ซึ่งควรรวมพลังเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน หากทางป้องกันพิษภัยต่าง ๆ โดยใช้ไปให้ชัดถึงการปราศจากความชอบธรรมในการปกครองบ้านเมืองของนายกรัฐมนตรีคนนี้

น่าเสียดายที่ประเด็นนี้ คนเห็นกันไม่ชัด เพราะเราเห็นงจักรเป็นดอกบัวมานาน เรายังยอมรับอนุสาวรีย์ ส. ธนะรัชต์ ที่กลางจังหวัดขอนแก่น อนุสาวรีย์ ป. พิบูลสงคราม ที่กลางจังหวัดลพบุรี

อนุสาวรีย์ ผ. ศรียานนท์ ที่หน้าโรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน อย่างมองไม่เห็นเลยว่า นั่นคือความอูจาด และอุบาทว์ ที่โกงกินประชาชน ที่ให้ความโหดร้าย ฆ่าผู้คนที่บริสุทธิ์มาเป็นระลอก ๆ โดยเฉพาะก็ผู้ที่อยู่เพื่อประชาธิปไตยและศีลธรรม

แม้คนเช่นนายดิเรก ชัยนาม ที่รับใช้ชาติบ้านเมืองมาทั้งทางการเมือง ทางการทูต และทางการศึกษา หากทำการอย่างปิดทองหลังพระ อย่างเสียสละชีวิตและทรัพย์สิน เพื่อมหาชน เพื่อความถูกต้องดีงาม และเพื่อประชาธิปไตย กลับไม่มีใครเหลียวแลเอาเลย ทั้ง ๆ ที่วันเกิดครบศตวรรษของท่านจะมีขึ้น ณ วันที่ ๑๘ มกราคม ก็ตาม ที่ โดยที่วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๘ ก็จะมาครบห้ารอบนักษัตริย์ของวันสันติภาพ หรือวันประกาศเอกราชภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในขณะที่รัฐบาลเผด็จการ ป. พิบูลสงคราม ประกาศสงครามกับฝ่ายพันธมิตร จนเราปราศจากความเป็นไทไปอย่างที่เราถูกญี่ปุ่นยึดครองเอาเลยก็ว่าได้ แม้จะไม่ในทางนิตินัย ก็ในทางพฤตินัย

ญี่ปุ่นยึดครองราชอาณาจักรไทยในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ฉันท สหรัฐอเมริกาที่ยึดครองบ้านนี้เมืองนี้ในสมัยสงครามเวียดนาม ฉันทัน แม้การประกาศอิสรภาพจากสหรัฐภายหลัง ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ก็หาเป็นจริงไปได้ไม่ ดังทักษิณเป็นพยานของการตามกันสหรัฐ อย่างสุนัขที่ไม่ยอมรับการ

ภาพ มติชนสุดสัปดาห์

ปลดแอกออกจากนายเอาเลย คำนี้ไม่ได้มีไว้ให้ใช้กับนายแบลแห่งสหราชอาณาจักรอังกฤษเท่านั้น หากใช้ได้กับนายทักษิณ ชินวัตรแห่งราชอาณาจักรไทยอีกด้วย

ทั้งนี้ก็เพราะทักษิณคิดอย่างยอช นุช ที่ต้องการศัตรูเป็นชนกลุ่มอื่น แล้วหาว่าพวกนี้คือผู้ก่อการร้ายซึ่งจักทำลายชาติ ดังที่ยอช นุช ทำมาแล้วกับชัตตัม ฮุสเซน ที่อิรัก ว่านั่นจะทำลายสหรัฐและทำลายโลกเอาเลยทีเดียว ทั้ง ๆ ที่ไม่มีหลักฐานใด ๆ ทั้งสิ้น ก่อนหน้านี้นี้ ป. พิบูลสงครามเคยทำมาแล้วกับหะยีสุหลง และจุฬาราชมนตรีแห่งพรหมยงค์ โดยที่คนที่เอ่ยนามมาทั้งสองนี้ก็เจกเช่นนักประชาธิปไตยที่รักอิสรภาพ และภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นของอิสาน ซึ่งก็โดนสังหารมาปาน ๆ กันในช่วงระยะเวลาไม่นานนั้น ไม่ว่าจะเป็เตียง ศิริจันทร์ ถวิล อุดล จำลอง ดาวเรือง หรือ

ทองอินทร์ ภูริทัต แต่เราถูกล้างสมองให้ลืมคนเหล่านี้ไปอย่างน่าสลดใจ

ผิดกันแต่ว่าเวลานั้น เผด็จการอย่าง ป. พิบูลสงคราม หรือ ผ. ศรียานนท์ และ ส. ธนะรัชต์ เป็นเพียงบ้าคั่งทางลัทธิชาตินิยมและโกงกินเพียงเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเมืองให้เขาและพวกเขาเท่านั้นเอง หากบัดนี้ทักษิณใช้ลัทธิชาตินิยมเป็นสื่อ โดยใช้ระบบการศึกษาอันล้าสมัย รวมถึงเพลงชาติอันพื้นสมัย และวัฒนธรรมชนชาติอันหมดสมัยไปนานแล้ว มาปลุกระดม แม้จนพิฆาตฆ่าอย่างป่าเถื่อน ยิ่งกว่าสมัย ป. พิบูลสงคราม ผ. ศรียานนท์ และ ส. ธนะรัชต์ เสียอีก แม้จนในสมัยธานินทร์ กรัยวิเชียร กับ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ และสุจินดา คราประยูร กับ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ก็เทียบไม่ได้เลยกับความโหดเหี้ยมเลวร้าย

กักขฬะของทักษิณ แต่เพราะเขาคุมสื่อกระแสหลักได้ยิ่งกว่าสมัยตุลาคม ๒๕๑๙ กับพฤษภาคม ๒๕๓๕ ทั้งความรุนแรงนั้น ๆ เกิดนอกราชธานี อย่างไกลออกไปจากศูนย์ของอำนาจ ทั้งสังหารไปในคราบของชาตินิยม ดังทางสามจังหวัดภาคใต้ หาไม่ก็ในคราบของการกำจัดอบายมุขอันเลวร้าย เช่น ยาบ้า และยาบ้า แม้ว่าคนจะตายเป็นร้อย เป็นพัน มโนธรรมสำนึกของมหาชนก็ไม่เกิดขึ้น ถ้ามหาชนในกรุงเกิดความสำนึก ร่วมกับ ความเจ็บปวดของชาวใต้ อย่างไม่แบ่งเราแบ่งเขา หากรวมกันเห็นต้นตอของภัยพิบัติ ที่ทักษิณ ชินวัตรเราก็อาจโค่นล้มเขาได้โดยสันติวิธี

ถ้าเราติดตามสื่อจากกระแสข่าว เราย่อมไม่ตระหนักว่าวิกฤตการณ์ภาคใต้ โยงใยไปถึงการที่รัฐบาลไทยส่งทหารไปอิรัก และที่รัฐบาลไทยจับนายฮัมบาลี ซึ่งเป็นผู้ก่อการร้ายจากภายนอกประเทศที่เข้ามาขอหลบอยู่ในเมืองไทย ด้วยการรับรู้ของรัฐบาล แล้วรัฐบาลหักหลังเขา ด้วยการส่งตัวไปให้สหรัฐ ว่านี่คือประเด็นหลักที่ก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางภาคใต้ โดยไม่ต้องเอ่ยถึงท้อแก๊สไทยมาเลเซียก็ยงได้

ด้วยการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐบาลและสื่อกระแสหลักที่รัฐบาลควบคุมได้ สังคมไทยแทบทั้งหมดจึงมองปัญหาภาคใต้ภายใต้ข้อมูลและคำอธิบายที่รัฐผูกขาดอย่างเต็มที่ จนสูญเสียสติปัญญาและวิจาร์ญาณในการตั้งคำถาม

ภาพ เนชั่นสุดสัปดาห์

ง่าย ๆ เช่น ถ้าผู้ชุมนุมที่ตากใบมีอาวุธสงคราม ทำไม่ไม่มีเจ้าหน้าที่บาดเจ็บแม้แต่รายเดียว

วุฒิสมาชิก ไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ ตั้งคำถามได้สนุก เมื่อแม่ทัพภาค ๔ ชี้แจงต่อวุฒิสภาว่าผู้ชุมนุมที่ตากใบซุกซ่อนอาวุธสงครามเอาไว้ ไกรศักดิ์ได้ถามกลับไปว่าคนเหล่านั้นซุกปืนเอ็ม ๑๖, เอชเค และ ปืนไร้แรงสะท้อน ไว้ในโล่ธงหรือ

อย่างไร

ส่วนกรณีแม่ทัพภาคสี่บอก ว่า ตรงที่เจาะชุดท่อแก๊สไทย มาเลเซียทางจะนะ ที่สงขลา ทหารไปตรวจตรา โดยไม่มีอาวุธหนักเลยนั้น ผู้สื่อข่าว ช่าวสด สามารถถ่ายรูปอาวุธสงครามมาตีพิมพ์ได้ ผลก็คือทั้งผู้สื่อข่าวคนนี้และบรรณาธิการ ช่าวสด ถูกจับด้วยการตีตรวนเลยทีเดียว

ประการต่อมา ก็ขอให้ตราไว้ด้วยว่า ความเกลียดชังแบบนี้เกิดขึ้นในช่วงของรัฐบาลที่มีเสียงข้างมากในสภาอย่างไม่เคยมีมาก่อน จึงเป็นรัฐบาลที่เป็นภาพสะท้อนความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวทางการเมืองในหมู่ประชาชนในระดับที่รุนแรงอย่างเต็มที่

ถ้าย้อนไปในอดีตแล้ว ก็เห็นได้ว่าฮิตเลอร์ใช้วิธีการเช่นนี้มาก่อนแล้ว ดังเขาก็ชนะการเลือกตั้งอย่างท่วมท้น และสร้างความเกลียดชังกลุ่มน้อย อย่างได้ผลในระยะสั้น หากนำเยอรมันนี้ไปสู่หายนะได้ในที่สุด

ถึงที่สุดแล้ว ประเด็นที่ควรเป็นจุดเริ่มต้นในการพิจารณาปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็คือ การตระหนักถึงสถานการณ์ที่คนต่างเชื้อชาติต่างศาสนาได้เสียชีวิตไปเป็นจำนวนหลายร้อยคน โดยเฉพาะในกรณีตากใบกรณีเดียว ก็มีผู้เสียชีวิตมากกว่าจำนวน "คนไทย" ที่ตายไปในการเคลื่อนไหวเรียกร้องประชาธิปไตยครั้งสำคัญ ๆ

ในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ความตายของผู้คน ๗๐ ราย ทำให้เกิดแรงเหวี่ยงทางการเมืองที่มีอิทธิพลไม่น้อยกว่า ๓ ปี ส่วนความตายของคน ๔๑ ราย ในวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ ก็นำไปสู่การขยายตัวของสงครามจรรยาธิในระดับที่ไม่เคยมีมาก่อน

ณ บัดนี้ ความตายของคนทางภาคใต้เพิ่มจำนวนขึ้นไปเท่าไร

แล้ว โดยต้องไม่ลืมว่า การที่
เยาวชนเข้าไปสังกัดอยู่กับพรรค
คอมมิวนิสต์ไทยในป่าหลัง ๖ ตุลาคม
๒๕๑๙ นั้น พรรคดังกล่าวอยู่ใต้
อาณัติพรรคคอมมิวนิสต์จีน พอ
รัฐบาลไทยตกลงร่วมกับรัฐบาลจีน
ได้ โดยที่ลาว เวียดนาม และ
ไซเบียดก็แตกไปจากจีน รัฐบาล
ไทยจึงสยบพรรคคอมมิวนิสต์ไทย
ในป่าได้ จนคนไทยในป่าหลายต่อ
หลายคน มาสยบ จนเป็นสุนัขรับใช้
ให้ทักษิณ ชินวัตรอยู่ในบัดนี้ แต่
กรณีของวิกฤตการณ์ที่ตากใบและ
ปัตตานีนั้น จะโยงโยไปถึงผู้ก่อการ
ร้ายสากลและมุสลิมหัวรุนแรงจาก
ทั่วโลก ซึ่งถ้าไม่ใช่สันติวิธีและ
กุศโลบายที่ชาญฉลาดแล้ว จะเป็น
ไปในทางหายนภัยยิ่ง ๆ ขึ้นทุกที

ที่ทักษิณไม่แก้ปัญหามาได้
ด้วยสันติวิธี ไม่ได้หมายความว่า
เขาไม่มีมันสมอง หากมันสมองของ
เขามุ่งไปในทางเพิ่มความเกลียด
โกรธให้มหาชน จนเห็นว่าคนกลุ่ม
น้อยเป็นตัวเลวร้าย ที่ทำลายความ
มั่นคงของชีวิตและทรัพย์สินของคน
ส่วนใหญ่ ซึ่งจะเป็นผลให้เขาได้รับ
ชัยชนะกับการเลือกตั้งอย่างท่วม
ท้น วิธีเช่นนี้ฮิตเลอร์ใช้มาแล้วใน
เยอรมัน เมื่อก่อนสงครามโลกครั้งที่
แล้ว นางแทตเชอร์ก็ใช้มาแล้วที่
อังกฤษ กับสงครามฟอกแลนด์
และนายบุชก็ใช้กับสงครามอิรักที่
สหรัฐยึดครองอยู่ในบัดนี้ แต่ถ้าดูไป
ที่อินเดีย กลับเห็นได้ว่าคนยากคน
จนในอินเดียฉลาดเฉลียวยิ่งนัก
ดังสามารถเลือกพรรคฝ่ายค้านเข้า
มาเป็นรัฐบาลจนได้ จึงใคร่ทราบว่

คนยากคนจนของไทยจะฉลาดเช่น
ชาวภารตประเทศหรือไม่

ที่ทักษิณ ชินวัตรทุศีลได้ถึง
เพียงนี้ ไม่แต่ข้อที่ ๑ หากรวมถึงข้อ
ที่ ๒ และข้อที่ ๔ อย่างโจ่งแจ้ง แม้
พระอาจารย์เจ้า อย่างหลวงพ่อกุณ
คุณ ปริสุทฺธิ ก็ออกมาสนับสนุนใน
เรื่องการกำจัดยาบ้า ยาฆ่า จนถึง
กับแนะนำให้รวมพรรคชาติพัฒนา
เข้ากับพรรคไทยรักไทย ทั้งนี้ไม่มี
ใครเคยถามเลยว่า นั่นกิจของสงฆ์
หรือหาไม่ และที่ต้องถามยิ่งกว่านี้ก็
ตรงที่ความเป็นพุทธศาสนิกของเรา
มีเหลืออยู่เท่าไร มีพระผู้ใหญ่รูปใด
บ้างที่กล้าออกมาให้สติทักษิณ
ชินวัตร เพียงพระไพศาล วิสาโล ให้
สตินายกรัฐมนตรีบ้างเท่านั้น ก็มี
การด่าทอพระคุณเจ้าทาง Internet
ด้วยผลสุวาจาต่าง ๆ อย่างที่ขาด
สติปัญญาเอาเลยก็ว่าได้

ถ้าเราไม่รักเพื่อนที่ต่างเชื้อ
ชาติกับเรา ที่ต่างศาสนากับเรา
แล้วเราจะเกิดความตื่นขึ้นจาก
โลก โกรธ หลง ตามรอยบาทของ
พระบรมศาสดา สัมมาสัมพุทธเจ้า
ได้ละหรือ หรือว่า ความตื่นแห่งการ
เป็นพุทธนั้นเป็นอุดมคติที่สูงส่ง
เกินไป

ถ้าจะธำรงรักษาสยามรัฐ
สีมาอาณาจักรไว้ ต้องฆ่าคนที่ไม่ใช่
ไทย ซึ่งรวมถึงใครก็ตามที่มุ่งมั่นใน
ทางสันติวิธี ที่ยื่นมือโหดให้กับคน
ที่ถูกหาว่าเป็นฆาตกรและใช้ความ
รุนแรง เป็นอันว่า เรากลับไปหา
กิตติวุฑฒินอกอีกแล้ว กับวลีที่ว่า
ฆ่าคอมมิวนิสต์ไม่บาป ซึ่งก็ไม่ต่างไป
จากพวกคริสต์ขวาจัดที่สนับสนุน

ยอช บุช ที่ว่า ฆ่ามุสลิมไม่บาปนั้น
แล

ใครเคยสนใจบ้างไหมว่า
กิตติวุฑฒินอกเป็นพระกะล่อนและ
ทุศีล ดังเช่นคณะพระธรรมกาย
ที่เลขาธิการพรรคไทยรักไทย หรือ
อย่างน้อยก็ภรรยาเขา อุดหนุนจน
เจืออย่างออกหน้าออกตา สมเด็จพระ
สังฆราชตรัสออกมาแล้วว่า
ประมุขของคณะพระธรรมกายเป็น
ปาราชิก และมีคดีอาญาอยู่ที่ศาล
แต่ภรรยาเลขาธิการพรรคไทยรัก
ไทยก็อุดหนุนพวกสังฆธรรมปฏิรูป
เหล่านี้้อย่างออกหน้า เราต้องไม่ลืม
ว่าพรรคนี้เป็นไปในระบบภรรยา
ธิปไตย ไม่แต่เลขาธิการพรรคเท่า
นั้น หากรวมถึงหัวหน้าพรรคด้วย

ที่ว่ามานี้ก็คงสรุปได้ว่าพวก
ที่ต้องการเอาทักษิณออกจาก
อำนาจก่อนเลือกตั้งคราวหน้า ย่อม
ยากที่จะทำได้สำเร็จ เพราะคน
ส่วนใหญ่ แม้จนปัญญาชนส่วน
น้อย ก็ไม่เข้าใจได้เลย ว่าการเมื่อ
การปกครองนั้น ขึ้นสุดท้ายแล้วอยู่
ที่ปัญหาทางจริยธรรมและความ
ชอบธรรม ดังที่สหภาพไซเบียด
ปลาสนากรไปก็เพราะเหตุนี้ และ
ลัทธินาซีของฮิตเลอร์ก็เช่นกัน หาก
ทั้งสองกรณีนี้เกิดวิกฤตการณ์
รุนแรงอย่างสุด ๆ ทั้งคู่ เป็นอันว่า
กว่าถั่วจะสุก กิ่งาใหม่เสียเกือบ
หมดแล้ว

มีก็คนที่มองเห็นวิธีการของ
ทักษิณว่าเหมือนกับฮิตเลอร์ ซึ่ง
เลือกตั้งเข้าไปมีเสียงในสภาเป็น
อย่างยิ่ง แล้วใช้ความกลังกล่อน
ฆ่าคนกลุ่มน้อย คือยิว ด้วยการ

สื่อสารมวลชนและเล่ห์เพทุบาย ยุให้คนส่วนใหญ่เกลียดคนส่วนน้อยให้เห็นว่าคนส่วนน้อยเป็นตัวการทำลายชาติและศาสนา จนศาสนจักรในเวลานั้นก็เห็นด้วย ผลก็คือเยอรมันถึงซึ่งความหายหน้ากับความปราชัยในสงครามโลกครั้งที่แล้ว

ศาสตราจารย์โยฮัน กัลดุงแห่งนอร์เวย์ ได้เตือนไว้ว่า จักรวรรดิอเมริกันจะคงความเป็นใหญ่ไปได้อีกเพียงสองทศวรรษเป็นอย่างมาก หากคนในสหรัฐเปลี่ยนความคิดและจิตใจกัน จนสร้างสรรค์วัฒนธรรมแห่งการตื่น และเกิดขบวนการสันติวิธีขึ้นอย่างแพร่หลาย ในที่สุดขบวนการของมวลชนย่อมเอาชนะรัฐบาลและรัฐสภาได้ ด้วยอหิงสกรรม ถ้าเป็นเช่นนั้น สหรัฐก็จะเลี้ยวความรุนแรงและเลวร้ายได้ โดยไม่จำเป็นต้องเดินตามรอยของไซเวียตและนาซีเยอรมัน

น่าเสียดายที่คนไทยตื่นขึ้นน้อยกว่าคนในสหรัฐและในยุโรปเป็นไหน ๆ ที่ร้ายก็คือการถือพุทธของเรานั้นเป็นไปในทางไสยเวท-วิทยา จนนับถือเทคโนโลยีอย่างใหม่ รวมถึงการพนันต่าง ๆ ตลอดจนถ้อยคำอันหลอกหลวงและมอมเมาจากทักษิณและพลพรรคของเขาได้ง่าย ก็ทราบใดที่เรายังเชื่อว่ากูเหลือมหรือปลัดขิกจะช่วยเราได้เสียแล้วไซ้ มิใช่ต้องเอ่ย ว่าการเลือกตั้งครั้งหน้าก็ต้องขึ้นอยู่กับโหวตจาร์ย เราก็ยังหลงไปได้ไม่ยากว่า ทักษิณคือคำตอบ และเขา

ก็คงฉวยโอกาสเช่นนี้ โดยอาจกุมอำนาจอยู่ได้ถึง ๒ ทศวรรษก็ยังได้ อย่างไม่น้อยหน้ามหาเธียร์ โมหมัด ซึ่งทักษิณเคยถือเป็นแบบอย่างหรือสวณะเอาเลย จนเมื่อบุคคลคนผู้นี้ชี้ให้เห็นความเลวร้ายของทักษิณกับกรณีปัตตานีและนราธิวาส นั้นแหละเขาจึงค่อยคลายความเลื่อมใสลง แต่เขายังคงศรัทธามันอยู่ในตัวบุคคลอย่าง หลี กวนยู และ ยชบงช ซึ่งก็เป็นแบบอย่างของความเลวร้าย เป็นแบบอย่างของการปลอมแปลง เสแสร้ง แจกเชนคึกฤทธิ์ปราโมช และกิมเหลียง วิจิตรวาทการ ซึ่งก็ยังคงเป็นศาสดาปลอมของคนไทยร่วมสมัยผู้มีใช้น้อย

คนอย่างข้าพเจ้าทำได้ก็แต่การเตือนและการให้การศึกษา นอกกระบวน ซึ่งบ่มเพาะให้คนจำนวนน้อย ที่เป็นดุดังบัว ซึ่งพร้อมจะพันน้ำ แต่เพราะสื่อมวลชนกระแสหลัก และระบบการศึกษากระแสหลัก ยังยึดอยู่กับนักปราชญ์ปลอมและบุรุษทุศีลที่เต็มไปด้วยความบ้าคลั่งและรุนแรง ข้าพเจ้าเห็นว่าการปกครองของไทยภายใต้การนำของทักษิณ ชินวัตร จะเป็นไปในทางหายนยะยิ่ง ๆ ขึ้นทุกที ทราบที่เขายังคุมบังเหียนไว้ได้ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา และสื่อสารมวลชน

ทางออกที่เป็นความหวัง อย่างเป็นทางการมีอยู่อย่างเดียวที่ต้องช่วยกันแพร่สะพัดข้อเท็จจริงออกไป ไม่ให้เลือกพรรคไทยรักไทย พรรคอื่นใดก็ได้ รวมทั้งพรรคประชาธิปไตย ซึ่งจำต้องไม่มีชนวน

กลับมา ถ้ามลคสมาชิกพรรคไทยรักไทยลงได้เหลือน้อยกว่า ๒๕๐ โดยมีพรรคอื่นเข้าไปคานอำนาจ แม้จะเป็นเสียงข้างน้อย ก็ยังดี เราควรเปิดโอกาสให้พรรคมหาชน อย่างน้อยหัวหน้าพรรคนี้ก็เป็นคนมีความรู้ และมีจุดยืนทางคุณธรรมอย่างต่างไปจากอดีตของทักษิณแทบทุกประการ ทั้งนโยบายของพรรคนี้ก็ควรแก่การพิจารณาพร้อมกันนี้เราก็ควรเปิดโอกาสให้คนใหม่ ๆ ในพรรคมหาชนนี้ รวมถึงคนหน้าใหม่ ๆ ในพรรคประชาธิปไตยและพรรคชาติไทย แม้มันจะไม่ใช่อุดมคติของเรา แต่อย่างน้อยคนพวกนี้น่าจะมาคานอำนาจไว้ได้บ้าง ไม่ให้บ้านเมืองอยู่ในอาณัติของมาร อย่างทักษิณ ชินวัตรแต่ถ่ายเดียว โดยที่รัฐบาลใหม่และสมาชิกรัฐสภาใหม่ ทั้งสภาล่าง สภาสูง ต้องโปร่งใส ให้ตรวจจสอบได้

ที่ว่ามาทั้งหมดนี้แล คือการเหลือवलหลังแลหน้า จากนราธิวาสและปัตตานี มาที่ราชดำเนิน จนถึงทำเนียบรัฐบาล และรัฐสภาเอาเลยทีเดียว

เศรษฐี ๕๐๐

๑

ไม่กี่วันมานี้ วารสาร “การเงินธนาคาร” ฉบับประจำเดือนธันวาคม ๒๕๔๗ ร่วมกับรองศาสตราจารย์ วีรวรรณ พูลพิพัฒน์ รองศาสตราจารย์ สุพพตา ปิยะเกศิน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปรีชา อัครเดชาอนุกร อาจารย์ประจำ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วยความร่วมมือของสื่อมวลชนหลายสาขา ทำให้คนไทยได้รับทราบ “ข้อมูล-ข่าวสาร” บางประการ ที่แม้จะเคยคาดการณ์ไว้บ้าง แต่ก็อดตื่นตาตื่นใจเสียมิได้

นั่นคือการรวบรวมรายละเอียด วิเคราะห์ข้อมูล และจัดอันดับ “เศรษฐี ๕๐๐” ผู้รวยหุน ให้สาธารณชนได้รับทราบ

เพื่อให้เพื่อนร่วมชาติของ “น้องเอม” น.ส.พินทองทา ทายาทคนที่ ๒ ของ นายกฯ ได้อัจฉาตร้อนกันเล่น ๆ ในฐานะที่เธอเป็น “เศรษฐีหุนอันดับ๑” ผู้ถือ หุนมูลค่าทั้งสิ้น ๑๘,๐๓๒.๗๖ ล้านบาท (แต่พวกเราทั้ง รากหญ้า-รากแก้ว ดูจะ “รวย” กันได้แค่ “หนี้สาธารณะ” เท่านั้น)

นอกจากหุนของ บมจ. ชิน คอร์ปอเรชั่น (SHIN) ที่พินทองทาถือหุนเป็น อันดับ ๑ ในสัดส่วน ๑๔.๙๑% มูลค่า ๑๖,๖๑๐ ล้านบาทแล้ว เธอยังถือหุนของ บมจ. เอสซี แอสเซท คอร์ปอเรชั่น (SC) อีก ๒๘.๙๗% มูลค่า ๑,๔๒๒.๗๖ ล้านบาท

ย้ำอีกครั้งว่า มูลค่าทั้งสิ้น ๑๘,๐๓๒.๗๖ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๔๖ จำนวน ๗,๘๒๔.๗๖ ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น ๗๖.๖๕%

คิดเลขแบบคนบวกลบคูณหารได้ธรรมดา ๆ ก็คือ “มูลค่า” ที่เพิ่มของ “หุน” ในมือ “น้องเอม” นั้น เพิ่มขึ้นวันละ ๒๑.๔๔ ล้านบาท (โดยประมาณ) หรือราว ๆ ชั่วโมงละ ๘๙๓,๒๓๗ บาท คิดเป็น นาทีละ ๑๔,๘๘๗ บาท ไม่ว่าน้องเอมเธอจะ

ห้องเสีย-ห้องผูก หลับหรือตื่น ทั้งในยามฝนตก แดดออก หรือเธอกำลังเห็นบนหนาวสักเพียงใดก็ตาม

และ..ไม่ว่าใน ๓ จังหวัดภาคใต้ใครจะฆ่ากันตายวันละกี่คนก็ตาม...

๒

ทั้งนี้ทั้งนั้น โดยที่วารสารฉบับนี้ ทำเรื่อง “เศรษฐกิจหุ้น” มาเป็นปีที่ ๑๑ แล้ว มิได้ทะเลาะทะเล้งเด็นถึงความล้มเหลวในสิ่งที่แจ้งเป็นปีแรกหรือกระทำการอันอุกอาจเยี่ยง “ขาประจำ” ให้ระคายเคือง สมุนบริวารของ “ใครคนนั้น” จึงไม่ได้ออกมาเอาดีข้างเข้าดู หรือกระเสือกกระสนปฏิเสธว่า “เจ้านาย” “ลูกเจ้านาย” หรือ “ญาติเจ้านาย” ถูกใส่ร้าย

ไม่เช่นนั้น การถูกจัดอันดับว่าเป็นคนร้ายรวมมหาศาล ก็เป็นเรื่องปกติธรรมดาของครอบครัวนี้ จึงไม่จำเป็นต้องเงินอายอันใด แม้จะมีเสียงนกเสียงกาทักเอาเสมอว่า “รายได้บางยอด” หรือ “รายรับบางประเภท” ช่างน่าสงสัย คาบเกี่ยวหรือฉิวเฉียด อยู่กับท่วงทำนองของ “ผลประโยชน์ทับซ้อน” อย่างยากจะปฏิเสธได้ก็ตาม

เพราะถ้าเหลือบตาลงมาเพียงเล็กน้อย ตามข้อมูลจาก “หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์” ฉบับออนไลน์วันที่ ๑๔ ธันวาคม ก็จะพบว่า...

เศรษฐกิจหุ้นอันดับ ๒ ก็เป็นเครือข่ายของนายภฯ เช่นกัน คือ นายบรรณพจน์ ดามาพงศ์ พี่ชายคุณหญิงพจมาน ชินวัตร ถือหุ้น SHIN สูงเป็นอันดับ ๒ ในสัดส่วน ๑๓.๗๐% มูลค่า ๑๕,๒๖๗.๒๔ ล้านบาท ก้าวขึ้นจากอันดับ ๓ เมื่อปี ๒๕๔๖ โดยรอยเพิ่มขึ้น ๕,๘๘๔.๔๖ ล้านบาท หรือ ๖๒.๗๒%

ส่วน “เสียใจ” นายพานทองแท้ ชินวัตร บุตรคนโตของนายภฯ ยังคงรักษาตำแหน่งเศรษฐกิจหุ้นอันดับ ๔ เช่นเดียวกับปีที่แล้ว โดยเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่อันดับ ๓ ของ SHIN ในสัดส่วน ๙.๙๖% มูลค่า ๑๑,๐๙๖.๖๒ ล้านบาท และแม้ว่าในปีนี้นายพานทองแท้จะไม่ได้ถือหุ้น บมจ.ทหารไทย (TMB) แล้ว แต่ก็ยังคงรอยเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๔๖ ถึง ๓,๒๓๑.๙๘ ล้านบาท หรือ ๔๑.๐๙%

ขณะที่ “อึ้งอึ้ง” น.ส.แพทองธาร ชินวัตร ทายาทคนสุดท้องของนายกรัฐมนตรี ซึ่งถือหุ้น SC ในจำนวนที่เท่ากับกับพิณทองทาพี่สาว ก้าวเข้ามาติดทำเนียบเศรษฐกิจหุ้นเป็นปีแรก โดยอยู่ในอันดับ ๒๘ รอย ๑,๔๒๒.๗๖ ล้านบาท

ไม่แต่เท่านั้น **คุณหญิงพจมาน ชินวัตร** ภริยานายกรัฐมนตรี อดีตแชมป์เศรษฐกิจหุ้นไทยหลายสมัย หลังจากที่หลุดอันดับไปตั้งแต่เมื่อปี ๒๕๔๓ เนื่องจากโอนหุ้นให้นายบรรณพจน์พี่ชาย และลูก ๆ ก็กลับเข้ามาติดทำเนียบเศรษฐกิจหุ้นอีกครั้ง ในปีนี้ โดยอยู่ในอันดับ ๓๒๑ ถือหุ้น SC ๒.๘๘% และโรงพยาบาลวิภา-

วดี (VIBHA) ๐.๖๓% รวมมูลค่า ๑๕๐.๑๑ ล้านบาท

นอกจากนี้ น้องสาวของนายกรัฐมนตรี **ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร** ก็ก้าวขึ้นจากเศรษฐกิจหุ้นในอันดับ ๑๑๒ มาอยู่อันดับ ๖๕ ในปีนี้ โดยรอยเพิ่มขึ้น ๒๙๑ ล้านบาท หรือ ๖๒.๗๒% จากการถือหุ้น SHIN ในสัดส่วน ๐.๖๘% มูลค่า ๗๕๕ ล้านบาท

จากข้อมูลดังกล่าว ส่งผลให้ **ตระกูลชินวัตร** ก้าวขึ้นมาเป็นแชมป์ตระกูลเศรษฐกิจหุ้นไทยในปี นี้ โดยเครือข่ายตระกูลชินวัตรมีมูลค่าหุ้นที่ถือครองรวมกันทั้งสิ้น ๓๑,๕๔๓.๗๕ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ๑๓,๐๐๐.๒๓ ล้านบาท หรือ ๗๐.๑๑%

ส่วนตระกูลเศรษฐกิจหุ้นอันดับ ๒ เป็นของแชมป์เก่า “มาสินทร์” จากเครือข่ายที่ถือหุ้นรวมมูลค่าทั้งสิ้น ๒๐,๕๘๕.๘๓ ล้านบาท อันดับ ๓ ได้แก่ ตระกูลดามาพงศ์ ถือ หุ้น ร ว ม มู ล ค่ า ทั้ง สั น ๑๕,๒๖๗.๒๔ ล้านบาท อันดับ ๔ ตระกูลอัครโกสิน ถือหุ้นรวมมูลค่า ๑๔,๕๕๑.๙๙ ล้านบาท อันดับ ๕ ตระกูลกรรณสูต ถือหุ้นรวมมูลค่า ๘,๙๒๕.๙๕ ล้านบาท

สำหรับอดีตแชมป์เศรษฐกิจหุ้นไทยปี ๒๕๔๕ และ ๒๕๔๖ นายอนันต์ อัครโกสิน ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ บมจ.แลนด์ แอนด์ เฮาส์ ในปีนี้ถือครองหุ้นรวมมูลค่า ๑๒,๓๑๔.๘๔ ล้านบาท รอยลดลง ๔,๐๕๘.๕๓ ล้านบาท หรือ ๒๔.๗๙% จึงทำให้ตกลงมาอยู่ในอันดับ ๓ ส่วนเศรษฐกิจหุ้น

อันดับ ๕ ในปีนี้ก็คืออันดับเดียวกับ
เมื่อปีที่แล้วได้แก่นายเปรมชัย
ภรรณสูตร กรรมการผู้จัดการ บมจ.
อิตาเลียนไทย ดีเวลล็อปเมนต์ ถือหุ้น
รวมมูลค่า ๗,๕๘๔.๓๒ ล้านบาท
เพิ่มขึ้น ๑,๘๙๑.๗๒ ล้านบาท หรือ
๓๓.๒๓%

ขณะเดียวกันเจ้าของ
ตำแหน่งเศรษฐีหุ้นอันดับ ๖ และ
๗ ก็ยังคงเป็นบิกังการบั้นเทิงคู่
เดิม แต่รอยลดลงจากปีที่แล้ว
คืออาภุภกรมมี นายไพบูลย์ ดำรง
ชัยธรรม เศรษฐีหุ้นอันดับ ๖ รวย
๔,๑๕๑.๐๕ ล้านบาท ลดลง
๑,๓๘๓.๖๘ ล้านบาท หรือ ๒๕%
และนายประวิทย์ มาลีนนท์ แห่ง
ช่อง ๓ เศรษฐีหุ้นอันดับ ๗ รวย
๔,๑๑๑.๒๐ ล้านบาท ลดลง
๑,๒๗๙.๔๐ ล้านบาท หรือ
๒๓.๗๓%

นอกจากเครือญาติของ
นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ
ชินวัตร แล้ว ยังมีรายชื่อของ
รัฐมนตรีและนักการเมืองทั้งฝ่าย
รัฐบาลและฝ่ายค้าน พร้อมด้วย
ทายาท เข้ามาติดอยู่ในทำเนียบ
๕๐๐ เศรษฐีหุ้นไทยในปีนี้อย่าง เริ่ม
จากรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
พลังงาน นายอนุทิน ชาญวีรกูล
เจ้าของกลุ่ม ซีโน-ไทยฯ เป็นเศรษฐี
หุ้นอันดับ ๘๕ ถือหุ้นมูลค่ารวม
๖๓๘.๒๕ ล้านบาท และภรรยา
นางสนองนุช ชาญวีรกูล รวยติด
อันดับ ๖๐ มูลค่า ๗๘๙.๕๖ ล้าน
บาท ส่วน ๒ ทายาท มาศถวิน และ
อนิลรัตน์ ชาญวีรกูล รวยอันดับ
๒๘๓ ถือหุ้นมูลค่าเท่ากันคือ

๑๗๕.๒๓ ล้านบาท นอกจากนี้ยังมี
นางพินดา เทพกาญจนา ภริยา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา ลูกเขย
ตระกูลวัฒนเวทิน รวยติดอันดับ
๓๑ ถือหุ้นมูลค่า ๑,๓๓๔.๗๔ ล้าน
บาท

สำหรับแคทลีน และเทรซี-
แอนน์ มาลีนนท์ ทายาทรัฐมนตรี
ช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
นายประชา มาลีนนท์ ที่ได้รับการ
โอนหุ้น BEC จากคุณพ่อประชาเมื่อ
ครั้งเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วย
ว่าการกระทรวงคมนาคมเมื่อปี
๒๕๔๔ นั้นเป็นเศรษฐีหุ้นอันดับ ๒๙
รวย ๑,๔๑๔.๒๖ ล้านบาท ด้านลูก
ชายของนายอดิศักดิ์ โพธารามิก
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษา-
ธิการ พิชญ์ โพธารามิก ปีน้อยอยู่ใน
อันดับ ๕๓ รวย ๘๖๖.๗๑ ล้านบาท

ส่วนทายาทของนางเยาวภา
วงศ์สวัสดิ์ ส.ส.เชียงใหม่ น้อง
สาวนายกรัฐมนตรี เจ้าของ บมจ.
เอ็ม ลิงค์ เอเชีย คอร์ปอเรชั่น
(MLINK) ก็เข้าแถวมาติดอันดับ
เศรษฐีหุ้นในปีนี้อย่าง ๓ คน ได้แก่
ชินนิชา วงศ์สวัสดิ์ รวยอันดับ ๖๔
ถือหุ้นมูลค่า ๗๖๐.๐๒ ล้านบาท
ชยาภา วงศ์สวัสดิ์ รวยอันดับ ๘๔
ถือหุ้นมูลค่า ๖๔๕.๘๙ ล้านบาท
และยศชนัน วงศ์สวัสดิ์ รวยอันดับ
๘๗ ถือหุ้นมูลค่า ๖๓๖.๕๖ ล้าน
บาท

ด้านนายสวัสดิ์ หอรุ่งเรือง
ส.ส. บัญชีรายชื่อพรรคชาติไทยเจ้า
ของสโลแกน “ไม่มี ไม่หนี ไม่จ่าย”
เป็นเศรษฐีหุ้นอันดับ ๑๗๔ รวย

๓๐๐.๑๘ ล้านบาท ส่วนทายาทคือ
เพ็ญพรรณณี หอรุ่งเรือง รวยอันดับ
๖๘ ถือหุ้นมูลค่า ๗๓๖.๓๖ ล้าน
บาท, สุเมธ หอรุ่งเรือง รวยอันดับ
๑๙๘ ถือหุ้นมูลค่า ๒๕๔.๗๐ ล้าน
บาท และวิกิจ หอรุ่งเรือง รวยอันดับ
๔๑๕ ถือหุ้นมูลค่า ๑๐๑.๐๕ ล้าน
บาท นอกจากนี้พิริพธพงษ์ ล่ำซำ รอง
หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เป็น
เศรษฐีหุ้นอันดับ ๒๖๐ ถือหุ้นรวม
มูลค่า ๑๙๔.๑๖ ล้านบาท

เป็นที่น่าสังเกตว่า การแจ้ง
บัญชีทรัพย์สินต่อคณะ
กรรมการป้องกันและปราบ
ปรามการทุจริตแห่งชาติ
(ป.ป.ช.) ขณะเข้ารับตำแหน่ง
นายกฯ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์
๒๕๔๔ พ.ต.ท.ทักษิณแจ้งการ
ถือหุ้นไว้ทั้งหมด ๑๑๒.๘ ล้าน
บาท คุณหญิงพจมาน ๑,๓๒๒
ล้านบาท ด.ญ.พิณทองทา
๒,๓๘๒ ล้านบาท ด.ญ.แพทอง-
ธาร ๒,๓๘๑ ล้านบาท รวม
๖,๑๙๙ ล้านบาท ส่วนนายพาน-
ทองแท้ บรรลุนิติภาวะแล้วไม่
ต้องแจ้งบัญชีทรัพย์สิน

(ขอขอบคุณข้อมูลเพื่อเทียบเคียง
บางส่วนจาก ผู้จัดการออนไลน์ ๑๓
ธันวาคม ๒๕๔๗ <http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9470000095792>)

และข้อมูลที่น่ามาใช้โดยตรง จาก
ไทยโพสต์ฉบับออนไลน์ประจำวันที่ ๑๔
ธันวาคม ๒๕๔๗ http://www.thaipost.net/index.asp?bk=thaipost&post_date=14/Dec/2547&news_id=99470&cat_id=501)

๓

เนื้อหาที่กล่าวมาข้างต้นหากจะถือตามวิถี “ไทย ๆ” ก็คงต้องกล่าวว่า เป็นวาสนาและบุญบารมีของท่าน ทั้งเศรษฐกิจผู้เฒ่าผู้แก่และลูกเด็กเล็กแดง ค่าที่ ซาติก่อน-ซาตินี้ ท่าน “ทำบุญ” มากมาย เลยส่งผลให้ “ธนาสารสมบัติ” ประดามี พอกพูนขึ้นตามกาล และฉันทะ วิริยะ อุตสาหะ ฯลฯ ของท่านเหล่านั้น โดยบริสุทธิ์และยุติธรรม

แม้ว่าในพุทธศาสนาจะสอนให้ชาวพุทธทั้งหลาย “อย่าเชื่ออะไรง่าย ๆ” ให้ “มองทุกอย่างตามที่เป็นจริง” และ “พิจารณาเหตุปัจจัยทั้งหลายด้วยความละเอียดถี่ถ้วน-แยบคาย” ก็ตาม

ผู้เขียนเองก็เป็นคนไทย และเป็นชาวพุทธ “แบบไทย ๆ” จึงบ่อยครั้งที่มักเผลอใจคล้อยตาม “อะไร ๆ” ที่ปรากฏในสื่อ หรือข้อมูล ที่คนส่วนใหญ่เชื่อถือกัน ไม่ว่าจะ เชื่อเอง หรือถูกบางฝ่ายพยายามทำให้เชื่อและเชื่ออยู่เสมอ ๆ

แต่น่าเสียดายที่คราวนี้อ่านข่าว “เศรษฐกิจ ๕๐๐” จบลงแล้ว ความทรงจำกลับประหวัดไปถึงข่าวสั้น ๆ ในหนังสือพิมพ์กรุงเทพมหานครกิจ ฉบับออนไลน์ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ ที่ยกเอาคำพิพากษาศาลฎีกา เมื่อ ๑๕ ปีก่อน มาตีพิมพ์ไว้

ความโดยละเอียดดังต่อไปนี้...

คำพิพากษาศาลฎีกา
หมายเลขที่ ๑๔๙/๒๕๓๒ เมื่อ
วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๓๒ ให้
พ.ต.ต.ทักษิณ ชินวัตร (ยศขณะ
นั้น) จำเลยคดีตัวเงินร่วมชำระ
เงิน ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท คืนให้กับ
นางชม้อย เชื้อประเสริฐ

นางชม้อย เชื้อประเสริฐ เป็น
 โจทก์ยื่นฟ้องนายสันต์ สมิตเวช
 จำเลยที่ ๑, พ.ต.ต.ทักษิณ ชินวัตร
 จำเลยที่ ๒ ต่อศาลแพ่งในความผิด
 เรื่องตัวเงิน ให้ชำระเงินคืนเงิน
 ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท

โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลย
 ที่ ๑ ผู้ถือเช็ค ได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้
 สั่งจ่ายเช็คธนาคารเอเชีย จำกัด
 สาขาเชียงใหม่ เลขที่ ๑๐๗๖๙๐๙
 ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๒๕
 จำนวน ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อ
 ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ โดยจำเลยที่ ๒
 เป็นผู้ลงลายมือชื่อสลักหลังเพื่อ
 รับรองเป็นประกัน

เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๒๕
 โจทก์นำเช็คเลขที่ ๑๐๗๖๙๐๙
 ไปเข้าบัญชีโจทก์ ธนาคารไทย
 พาณิชย์ จำกัด สาขาสยามสแควร์
 เพื่อเรียกเก็บเงินตามเช็ค ปรากฏ
 ว่า ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน
 โดยให้เหตุผลว่าโปรดติดต่อผู้
 สั่งจ่าย

โจทก์ได้ติดต่อให้จำเลยทั้ง
 สองชำระหนี้ แต่จำเลยกลับเพิก
 เฉย จึงนำเรื่องยื่นฟ้องต่อศาล เพื่อให้
 จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงิน
 คืนเงิน ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท พร้อม
 ดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๒๕ ถึงวันฟ้อง

คดีรวมเป็นเวลา ๑ ปี คิดเป็นเงิน
 ดอกเบี้ยจำนวน ๙๗,๕๐๐ บาท

ศาลแพ่ง มีคำพิพากษาว่า
 จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ลงลายมือชื่อสั่ง
 จ่ายเช็คจริง โดยมีจำเลยที่ ๒ ลง
 ลายชื่อสลักหลัง จึงพิพากษาให้
 จำเลยทั้งสอง ร่วมกันใช้เงิน
 ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท คืนแก่โจทก์
 พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปีนับ
 แต่วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๒๕ จนกว่า
 จะชำระเสร็จ และให้จำเลยร่วมกัน
 ชำระค่าทนายความแทนโจทก์อีก
 ๕,๐๐๐ บาทด้วย

พ.ต.ต.ทักษิณ ยื่นอุทธรณ์
 แต่ศาลอุทธรณ์ พิพากษายืนตาม
 ศาลชั้นต้น

พ.ต.ต.ทักษิณ ยื่นฎีกา ศาล
 ฎีกา ตีรวจจำนวนประชุมปรึกษา
 แล้วเห็นว่า เมื่อเดือน กันยายน
 ๒๕๒๓ พ.ต.ต.ทักษิณ จำเลยที่ ๒
 ชื่อโรงพยาบาลนครพร้อมที่ดินจาก
 นายธรรมนนต์ สมิตเวช บิดาของ
 จำเลยที่ ๑ ในราคา ๘,๕๐๐,๐๐๐
 บาท แต่ในสัญญาระบุจำนวนเงิน
 ไม่ถึง ๘,๕๐๐,๐๐๐ บาท โดยการ
 ชื่อขายดังกล่าว นางพจมาน
 ชินวัตร ภริยาของจำเลยที่ ๒ ลง
 ลายมือชื่อเป็นผู้ซื้อ ซึ่งจำเลยที่ ๒
 ชำระราคาเป็นเงินสดบางส่วน ให้
 กับบิดาจำเลยที่ ๑ และชำระเป็น
 เช็คหลายฉบับ ที่จำเลยที่ ๒ เป็นผู้
 ลงลายมือชื่อสั่งจ่าย

ต่อมาจำเลยที่ ๑ ได้นำเช็ค
 ของจำเลยที่ ๒ มาชำระหนี้ให้โจทก์
 รวม ๓ ฉบับ ของ ธนาคารกสิกรไทย
 จำกัด สาขาสะพานกรุงธน ออก
 เช็ควันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๒๕

จำนวน ๑,๘๐๐,๐๐๐ บาท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด สาขาเดียวกัน ออกวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๒๕ จำนวน ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท และอีกฉบับเป็นธนาคารเดียวกัน สาขาเดียวกัน ออกวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๒๖ จำนวน ๑,๘๐๐,๐๐๐ บาท

เมื่อโจทก์นำเช็คของจำเลยที่ ๒ ไปเรียกเก็บเงินกับธนาคาร ถูกปฏิเสธ โดยให้เหตุผลว่าบัญชีปิดแล้ว

โจทก์จึงติดต่อให้จำเลยที่ ๒ ชำระเงิน ซึ่งจำเลยที่ ๒ นัดพบที่ห้องทำงานที่กรมตำรวจ ในวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๒๕ โดยมีโจทก์, จำเลยที่ ๑, นายนาสุล สวัสดิเวทิน ซึ่งจำเลยที่ ๒ ตกกลางว่า จะออกเช็คใหม่ให้โจทก์ และขอเช็คเก่าคืน

แต่ขณะนั้นจำเลยที่ ๒ ยังไม่ได้เปิดบัญชีใหม่ จึงขอให้จำเลยที่ ๑ ออกเช็คไปก่อน โดยจำเลยที่ ๒ ลงชื่อสลักหลังไว้ ซึ่งจำเลยที่ ๑ ออกเช็ค ๓ ฉบับที่ธนาคารเอเชีย จำกัด สาขาเชียงใหม่ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๒๕ จำนวน ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่โจทก์ และจำเลยที่ ๒ ลงชื่อสลักหลังต่อหน้าโจทก์และนายนาสุล และ เช็ค ธนาคารเอเชีย ทรสต์ จำกัด สาขาเชียงใหม่ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๖ จำนวน ๑,๘๐๐,๐๐๐ บาท และ เช็ค ธนาคารเอเชีย ทรสต์ จำกัด สาขาเชียงใหม่ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๗ จำนวน ๑,๘๐๐,๐๐๐ บาท

และเมื่อครบกำหนดวันออกเช็ค โจทก์เรียกเก็บเงินจากธนาคาร แต่ถูกปฏิเสธเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม

๒๕๒๕ โจทก์ทวงถามแต่จำเลยทั้งสองกลับเพิกเฉย

ทางนำสืบจำเลยที่ ๒ อ้างว่า รู้จักโจทก์ แต่ไม่เคยมีหนี้สินผูกพัน และไม่เคยออกเช็คตามฟ้องให้โจทก์ ซึ่งจำเลยที่ ๒ ชื่อที่ดินและโรงพยาบาลนคร จากบิดาจำเลยที่ ๑ จริงในราคา ๘,๕๐๐,๐๐๐ บาท และได้ชำระเป็นเช็ค ธนาคารกสิกรไทย สาขาสะพานกรุงธน รวม ๕ ฉบับ ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท ๑ ฉบับ และ ๑,๘๐๐,๐๐๐ บาท ๔ ฉบับ ลงวันที่ออกเช็คห่างกันฉบับละ ๑ ปี และจำเลย ที่ ๒ ตกกลางกับจำเลยที่ ๑ ว่า ไม่ให้นำเช็คไปเรียกเก็บเงินจากธนาคาร โดยมีการนำเช็คมาแลกเงินสดไปจากจำเลยที่ ๒ แล้วทุกฉบับ

ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในคดีอาญา หมายเลขดำที่ ๕๒/๒๕๒๗ ของศาลจังหวัดเชียงใหม่ ที่โจทก์ฟ้อง จำเลยที่ ๑ ในความผิดต่อ พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค นั้น โจทก์มีนายนาสุล ทนายความโจทก์ เบิกความด้วยว่า โจทก์กับนายนาสุล ไปพบจำเลยที่ ๒ ที่ห้องทำงานจริง

ส่วนข้อต่อสู้ ที่จำเลยที่ ๒ อ้างว่า จำเลยที่ ๑ นำเช็คทั้ง ๕ ฉบับมาแลกเงินสดไปจากจำเลยที่ ๒ แล้ว เป็นเพียงคำเบิกความลอย ๆ ไม่มีพยานหลักฐานอื่นมาสนับสนุน จึงฟังได้ว่า จำเลยที่ ๒ ลงลายมือชื่อสลักหลังเช็ค ตามฟ้องที่จำเลยที่ ๑ สั่งจ่าย เพื่อชำระหนี้คืนแก่โจทก์ จำเลยทั้งสองจึงต้องรับผิดชอบให้

เงินตามจำนวนเช็คของฟ้อง โจทก์ ศาลฎีกาพิพากษายืน

องค์คณะผู้พิพากษาศาลฎีกา

นายบุญส่ง คล้ายแก้ว

นายประมาณ ชันชื้อ

นายนิเวศน์ คำผอง

(ข้อมูลจาก กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ http://www.bangkokbiznews.com/2004/09/15/comment/index.php?news=column_14707539.html)

ยกข้อความมายืดยาวเพราะหากใช้วิธีสรุป “บางรายละเอียด” หรือ “บางภาพ” จะขาดหาย หรือเลื่อนลบไป ด้วยนัยเดียวกันกับวิธีการชี้แจงข้อบกพร่อง หรือความพลาดผิด อันมีลักษณะ “ปิดไม่มิด” ของรัฐบาลบางประเทศ หรือพรรคการเมืองบางพรรค ที่มักบอก “ความจริงบางส่วน” หรือ “ข้อมูลไม่ครบ” แล้วปล่อยให้ผู้รับสาร “เข้าใจเอาเอง” ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้...

คำถามที่เกิดขึ้นก็คือ...

อะไรหนอ ที่เป็นเหตุ เป็นปัจจัย ให้ พ.ต.ต. (ยศในขณะนั้น) คนหนึ่งเติบโตและยิ่งใหญ่บนเส้นทางสายอำนาจ และสามารถเพิ่มพูนโภคทรัพย์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งของตนเองและวงศ์วานวานเครือ ได้อย่างรวดเร็วและมากมายถึงปานนี้

อะไรหนอ ที่ทำให้ “ชาวเซ็คเต็ง” ตามคำพิพากษาศาลฎีกาเมื่อ ๑๕ ปีก่อน กลั้บกลายเป็นชาว “รวย หุ่นอันดับ ๑” และชาว “เศรษฐกิจ เศรษฐีหุ่น” ขึ้นมาได้ในวันนี้...

ในฐานะชาวพุทธ “เราทั้งหลาย” คงไม่สามารถสรุปสิ่งใด ได้โดยง่าย หากไม่มีข้อมูล เครื่องมือ หรือกระบวนการ-วิธีการ ประกอบการวิเคราะห์ อย่างเหมาะสม

ขณะเดียวกัน ในฐานะชาวพุทธ หากยังไม่สามารถหาคำตอบที่เหมาะสมได้ ก็จำเป็นต้องอยู่เองมิใช่หรือ ที่จะต้องสำรวจ ระวางเป็นอย่างไร้กับการแสดง “ท่าที” ต่อ “วัตถุแห่งวิจิกิจฉา” อย่างหนึ่งอย่างใด อันสามารถส่งผลสะท้อนอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ทั้งต่อส่วนตัวและส่วนรวม

กล่าวคือ ด้านหนึ่งชาวพุทธ ย่อมไม่กล่าวหากันอย่างง่าย ๆ ขณะเดียวกันก็ไม่ควร “ยอมรับ” ใครหรือสิ่งใดอย่างผลึผลาม ทั้งยอมเป็นผู้ตาม และยอมตกเป็นเครื่องมือ...

ถึงวันนี้ “กระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ” ภายใต้กลไกของรัฐและรัฐธรรมนูญ คุณจะเลื่อมทวดและผูกרון-คลอนแคลน อย่างน่าวิตกกังวล

เช่นเดียวกับ “กระบวนการตรวจสอบหรือจรรยาบรรณ-จริยธรรม” ที่นับวันจะถูกตั้งข้อสังเกตและกล่าวหาว่า คร่ำครึโบราณ-ไม่ทันโลกย์ ยิ่งขึ้นทุกที

จึงจำเป็นต้องที่เราจะต้องเร่งทบทวนและหาทางออกจากปัญหา อย่างชนิด “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ให้จงได้ ทั้งในระดับปัจเจก ชุมชน และสังคม

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๐ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๒ ทีฆนิกาย มหาวรรค มีพุทธพจน์อันเป็นปัจฉิมวาจา ก่อนเสด็จดับขันธปรินิพพาน ความว่า

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย บัดนี้เราขอเตือนพวกเธอว่า สังฆารทั้งหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา

พวกเธอจงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิดฯ”

ความเปลี่ยนแปลงของอันดับ เศรษฐีหุ่นที่ “ขึ้น ๆ ลง ๆ” และ “พุทธวจนะ” ข้างต้นจึงเป็นอนุสติแก่เราทั้งหลายไม่มากก็น้อย ว่าทุกอย่างที่ยังเป็น “สังฆารธรรม” หรือยังสามารถ “ปรุงแต่ง—ขึ้น ๆ ลง ๆ” ได้อยู่นั้น มีอาจประมาทสิ่งใดได้เลย

และกล่าวอย่างถึงที่สุดแล้ว “ปราสาททราย” ที่บางคนหรือหลายคนพยายามก่อไว้ในช่วงเวลาสั้น ๆ ก็ยากที่จะ “เนรมิต” ให้แข็งแรงและมั่นคงได้ อย่างที่ผู้สร้างอยากให้มีให้เป็น

หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ทั้งสิ่งที่แข็งแรง และถูกทำให้เชื่อว่าแข็งแรง ก็มีได้ “ถาวร-ยั่งยืน” แต่อย่างใด

ประเด็นจึงอยู่ที่ว่า...

ทำอย่างไรที่ “เศรษฐี ๕๐๐”

กับ “โจร ๕๐๐” จะใกล้เคียงกันเพียงรูปคำ โดยไม่คล้ายคลึงในเนื้อความ

และทำอย่างไรที่ “ปราสาททราย” ของ “เศรษฐี ๕๐๐” จะทลายใส่กันเพียง “พวกเขา” โดยไม่กระเทือนถึง “พวกเรา” ให้มากมายนัก...

พูดไปทำไมมี ขนาดคติเซ็คเต็ง ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งมีทั้ง “ใบเสร็จ” และ “กฎหมาย-กระบวนการยุติธรรม” รองรับอยู่อย่างรัดกุม ยิ่งสู้กันถึง ๓ ศาล และใช้เวลากว่า ๗ ปี

หากยกกระดบเป็นเงินหลายหมื่นหลายแสนล้านบาท และเกี่ยวข้องกับ “เศรษฐีแห่งมหาเศรษฐี-ทั้ง ๕๐๐” เล่า จำนวนเงินมหาศาล ภายใต้อำนาจเบ็ดเสร็จ และอภิสิทธิ์ทั้งหลาย มิทำให้การจัด “อ้อยในปากช้าง” ยิ่งยากเย็นไปละหรือ ?

ถึงวันนั้น หากภาคประชาชนเตรียมการไว้ไม่รัดกุมพอ แค “ศาลและกระบวนการยุติธรรมสามัญ” คงมีอาจทำอะไรได้ง่าย ดายนักกรรมัง ?

กาลา พักชีวิต

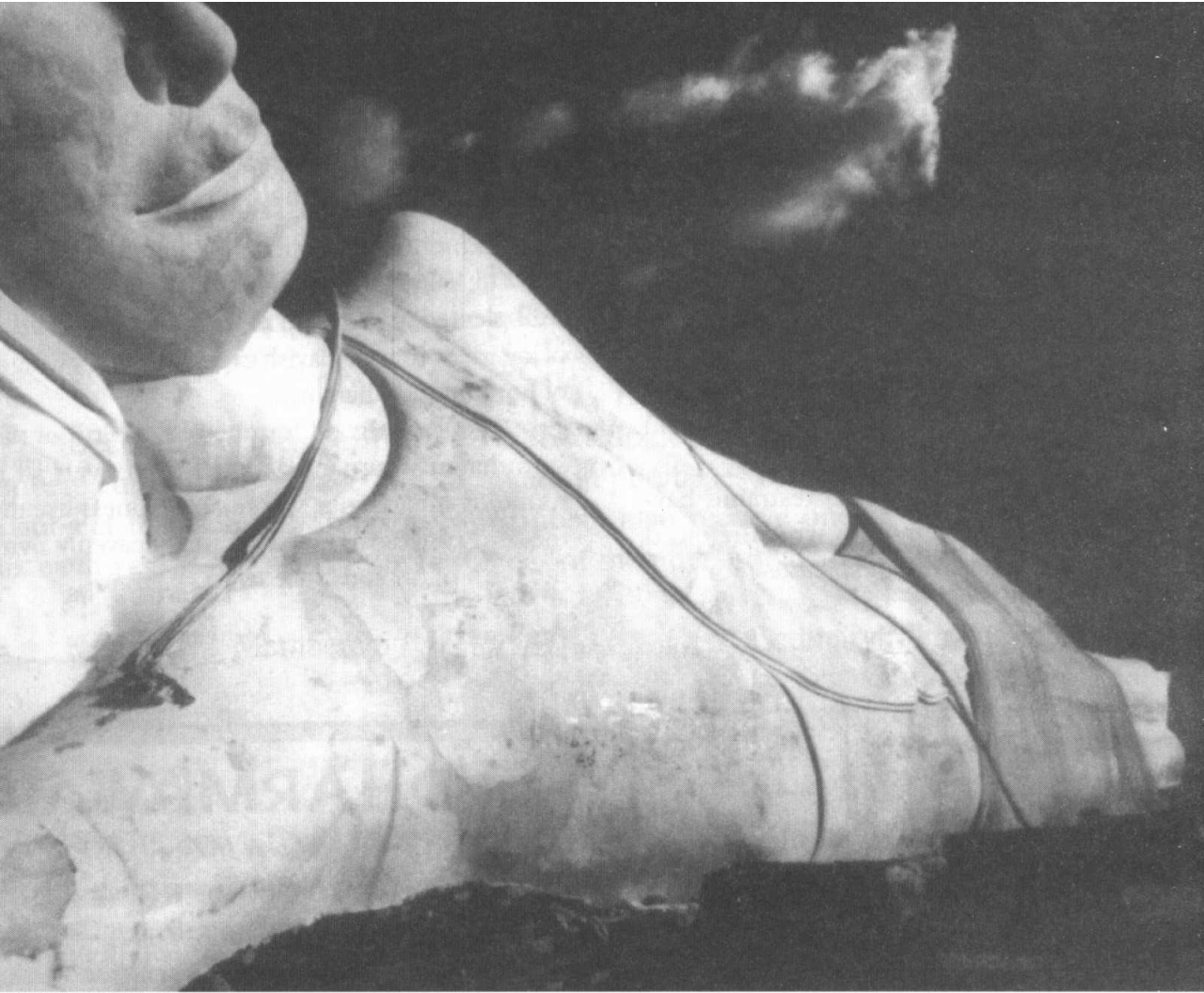
สิ้นสุดการเดินทางปล่อยวาง – พัก
ทั้งชีวิตทำงานหนักเพื่อความฝัน
โดยภาระสิ้นสุดประดุจจันทร์
สิ้นแสงส่องแปรผันกาลเวลา

สมบัติประดับร่างวางไว้ก่อน
หลับตานอนพักกายใกล้ชายป่า
อย่าพะวงสงสัยโชคชะตา
ตายแล้วหยุดแสวงหาพบสิ่งใด

นอนฟังเพลงสวดมนต์ธรรมวาทะ
เป็นจังหวะไพเราะเสนาะใจ
เสียงบรรเลงเพลงมนต์จรรโลงใจ
กล่อมภายในชีวิตวิจิตรกาล

มองเพื่อนมิตรนำร่างมาวางพัก
ศาลาหลักแห่งชีวิตประดิษฐ์สถาน
ทุกชีวิตต้องพักตามหลักการ
เพื่อสรรสร้างสืบสานความเป็นคน

สิ้นสุดการเดินทางแล้วชีวิต
มันสถิตหยุดรักพักสืบค้น
หลับตาให้สนิทอย่าคิดกังวล
ทางถนนเดินดินสิ้นสุดแล้ว ฯ

บทความหลัก

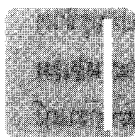
ไอรีนี่ รอดเวด เขียน

ณัฐพล วัจนวิญญู แปล/เรียบเรียง

เบญจคุณ

แนวทางแห่งการเรียนรู้ภายในอย่างป็นองค์รวม

“การเรียนรู้ของเราเป็นการเดินทางตลอดชีวิตจากการสูญที่สิ้นสุดแห่งชีวิต ซึ่งเต็มไปด้วยความท้าทายและโอกาสแห่งการเรียนรู้อันถือว่ามีความสำคัญต่อความเป็นมนุษย์ กว่า สักคมได้สร้างแต่สถาบันการศึกษาชั้นสูงเพื่อส่งเสริมชีวิตที่เต็มไปด้วยความสับสน วุ่นวายใจและความเครียด ทั้ง ๆ ที่สิ่งที่เราปรารถนาคือชีวิตที่ดี มีความสุขและสมดุล เป็นชีวิตที่เรารู้สึกเพียงพอมีใช้หรือ ?”

เวลานี้ เป็นเวลาที่ผู้คนแสวงหาชีวิตที่ เต็มเปี่ยม มีความหมาย ทั้งในตัวเองและ ในความสัมพันธ์กับผู้อื่น มหาวิทยาลัย จึงน่าจะเป็นแหล่งวิทยาการที่จะช่วยให้เกิดการ ค้นพบและหลอมรวมเป็นหนึ่งในชีวิตทั้งหมด (สก๊อต ๒๐๐๐)

การเรียนรู้ของเราเป็นการเดินทางตลอดชีวิต จากทารกที่สิ้นสุดแห่งชีวิต ซึ่งเต็มไปด้วยความ ท้าทายและโอกาสแห่งการเรียนรู้อันถือว่ามีความ สำคัญต่อความเป็นมนุษย์ ทว่า สักคมได้สร้างแต่ สถาบันการศึกษาชั้นสูงเพื่อส่งเสริมชีวิตที่เต็มไปด้วย ความสับสนวุ่นวายใจและความเครียด ทั้ง ๆ ที่สิ่งที่เราปรารถนาคือชีวิตที่ดี มีความสุขและสมดุล เป็นชีวิตที่เรารู้สึกเพียงพอมีใช้หรือ ? เราต้องยอม สูญเสียอะไรบ้างในการแลกมาซึ่งความสำเร็จที่สูง ยิ่งขึ้นไปเรื่อย ๆ โดยไม่ได้สัมผัสมูลิมา ? ทำไมเราจึง ติดอยู่กับแบบแผนพฤติกรรมและระบบที่มีแต่จะ เพิ่มความสับสนปั่นป่วนให้กับชีวิตด้วยเล่า ? ทำอย่างไร เราจึงจะสามารถสร้างสิ่งแวดล้อมที่จะ เชื้อต่อการเรียนรู้ในการค้นพบและนำเอาสิ่งที่ดีที่สุด ในตัวเราออกมา ?

สถาบันการศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนพัฒนา โดยเริ่มจากส่วนที่เป็นโครงสร้างและระบบ งาน ของผมเน้นพัฒนาในส่วนของตัวมนุษย์ที่เป็น ตัวสร้างระบบและโครงสร้างที่ว่านี้ โดยเริ่มจากการ

สำรวจเรียนรู้ความเป็นตัวเราในปัจจุบันขณะ แนว ทางที่ผมทำงานในการหลอมรวมปัจเจกเข้ากับองค์ รวมเป็นการนำหลักการของเบญจคุณทั้ง ๕ มาใช้ ได้แก่ ความเปิดกว้างหรือความว่าง ความกระจำง ชัด ความมั่งคั่ง พลังอารมณ์ และ ปฏิบัติการ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความเป็นมนุษย์ที่เต็มเปี่ยม อันเป็นแนวทางสำหรับกระบวนการศึกษาแนวจิต วิญญาณที่สำคัญอันหนึ่ง ทั้งนี้การศึกษาอย่างมีจิต วิญญาณ ที่หล่อหลอมความเข้าใจภายในเข้ากับ ความรู้ทางโลกสมัยปัจจุบันในแขนงต่าง ๆ นี้ ได้รับ แรงบันดาลใจมาจากหลักคิดและปฏิบัติแนวพุทธ ตลอดจนถึงแนวทางการแสวงหาภูมิปัญญาต่าง ๆ ในโลกและโลกทัศน์ที่ว่าด้วยความศักดิ์สิทธิ์ (เช่น แนวทางของชนเผ่าพื้นเมือง—ผู้แปล)

พลังแห่งเบญจคุณทั้ง ๕

หลักการแห่งเบญจคุณทั้ง ๕ เป็นความเข้าใจ เกี่ยวกับพลังในรูปแบบต่าง ๆ ในตัวเรา ที่มีอยู่ใน บุคลิกภาพ อาณาบริเวณแห่งอารมณ์ของเรา รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ที่เรามีต่อผู้คนรอบข้างและความ สัมพันธ์ระหว่างเรากับโลก เราต่างมีวิธีแสดงพลัง เหล่านี้ออกมาอย่างเป็นตัวของตัวเอง ผ่านการ แสดงออกทางอากัปภิกขัย การแสดงออกทางใบ หน้า แบบแผนพฤติกรรม หรือแม้แต่การเลือกใช้ คำพูด โทนเสียงและจังหวะการพูด เราแสดงพลัง

“หลักการแห่งเบญจคุณทั้ง ๕ เป็นความเข้าใจเกี่ยวกับพลังในรูปแบบต่าง ๆ ในตัวเรา
ที่มีอยู่ในบุคลิกภาพ อาณาบริเวณแห่งอารมณืของเรา
รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ที่เรามีต่อผู้คนรอบข้างและความสัมพันธ์ระหว่างเรากับโลก”

เหล่านี้มาในทัศนคติ อารมณื การตัดสินใจและการกระทำต่าง ๆ ซึ่งบ่งบอกถึงแบบแผนการรับรู้และการมีปฏิสัมพันธ์กับโลก พลังเหล่านี้ยังครอบคลุมอยู่ในโลกแห่งปรากฏการณ์ และยังแฝงตัวอยู่ในระบบและโครงสร้างทางสังคมที่เราสร้างขึ้น

แม้ว่า ในแต่ละกลุ่มพลังจะแฝงไว้ซึ่งปัญญา แต่ก็มีวิปลาสหรือภาวะไม่ปกติดำรงอยู่ด้วยการเรียนรู้เป้าหมายในเรื่องนี้จึงเป็นการรับรู้และชื่นชมความเข้มแข็ง และทำงานกับด้านที่อ่อนแอของเราเองด้วย นั่นคือการรับรู้พลังติดขัดเป็นลบในตัวเราอย่างเมตตาและเป็นมิตรอย่างไร้เงื่อนไขใด ๆ เพื่อแปรเปลี่ยนพลังลบที่กักขังเรา ให้เป็นการคลี่คลายขยายออกในตัวเรา การที่เราสามารถเป็นมิตรกับตัวเองได้ คือรู้สึกถึงความอบอุ่น ความรู้สึกผ่อนคลาย และเปิดออก จะเป็นการโอบประคองสิ่งที่มีคุณค่าหรือคุณลักษณะที่ดีที่สุดที่ดำรงอยู่ในตัวเรา เราไม่จำเป็นต้องพยายามตัดคุณลักษณะที่เราคิดว่าเลวร้ายในตัวเราทิ้งไป หากโอบประคองสิ่งเหล่านี้ไว้ เพื่อค้นพบว่ามันคือส่วนที่ดีที่สุดของเรากฎมีปัญญาของเราคือการโอบประคองไว้ทั้งความลับและความดีงามในตัวเราเอง

โดยพื้นฐานแล้ว ไม่ว่าเราจะรับรู้ได้หรือไม่ก็ตาม พลังเหล่านี้แผ่ซ่านปกคลุมอยู่ในชีวิตของเรามันคือความมีชีวิตชีวาแห่งการดำรงอยู่ โดยเป็นคุณลักษณะ เนื้อหนัง สภาพแวดล้อม บรรยากาศ และสัมผัสของทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต สิ่งที่มีมองเห็นและที่มองไม่เห็น มันเป็นพลังชีวิตของการ

ดำรงอยู่ การทำความเข้าใจ รู้จักคุ้นเคยกับพลังเหล่านี้จะช่วยให้เราสามารถหลอมรวมและเจริญองงามที่ไปพันอึดตาอันคับแคบ และเปิดประตูชีวิตไปสู่ระดับการดำรงอยู่ที่ลึกซึ้งลงไปอีก เราสามารถสัมผัสพลังที่แฝงในตัวเราได้ในความคิดและอารมณ์ของเราเอง และเรียนรู้สัมผัสพลังรอบ ๆ ตัวเราผ่านการรับรู้ทางผัสสะ (การเห็น การได้ยินเสียง ได้กลิ่น รับรู้รส และสัมผัสทางกาย)

พลังที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกตัวเรานี้เป็นสิ่งที่สามารถรับรู้และเข้าถึงได้ทุกเวลา การที่จะทำงานกับพลังเหล่านี้ เราต้องพัฒนาการตื่นรู้เท่าทันและความใส่ใจต่อปัจจุบันขณะโดยการสังเกตเรียนรู้ปัจจุบันขณะอย่างใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็พื้นที่พรหมแดนแห่งอารมณืภายในตัวเรา หรือการรับรู้ผู้อื่น เราสามารถฝึกตัวเองได้ การฝึกสติและการรับรู้ที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญนั้นทำได้โดยการนั่งภาวนาซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการช่วยให้จิตตั้งมั่น ทำให้ใจมีความกระจ่างชัดและเข้มแข็ง ทั้งนี้จะช่วยให้เราสามารถทำงานด้านในและปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอกได้ดีขึ้น แต่ถ้าเราไม่สามารถรับรู้พลังเหล่านี้ได้ มันก็อาจมาควบคุมกำหนดชีวิตเราได้ แต่ถ้าเราเท่าทันมัน เราก็จะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างราบรื่นยิ่งขึ้น

พลังทั้งห้าได้แก่

ความว่างหรือพื้นที่ว่าง

ภาวะปกติ: ความสงบ สุขุมรอบคอบ คบหา

ง่าย เปิดรับ เรียบง่าย เป็นมิตร พอใจในการดำรง
อยู่อย่างธรรมดา

ภาวะสับสน: ขบเซา ขี้เกียจ ความเหน็ดไม่
เคลื่อนไหวหรือกระตือรือร้น ขาดอารมณ์ขัน ดื้อรั้น
รับรู้ความรู้สึกช้า ขอบปฏิเสธ

ทั่วไป: พลังนี้เกี่ยวข้องกับพื้นที่กว้าง ผัสสะ
รับรู้ต่าง ๆ สีขาว

ความกระจ่างชัด

ภาวะปกติ: จิตใจผ่องใส ความคิดอ่านฉับไว
คมชัดแม่นยำ ปราศจากอคติ เต็มไปด้วยคุณธรรม

ภาวะสับสน: คิดวิเคราะห์มากเกินไปเกินเหตุ ข้างติ
ถือว่าตัวถูกและถือความเห็นของตนเป็นใหญ่ ใช้
อำนาจ เรียกร้องให้สมบุรณ์ มีโทษะ

ทั่วไป: ธาตุน้ำ การมองเห็น สีน้ำเงิน

ความบังคั่ง

ภาวะปกติ: มีความพอใจอย่างลุ่มลึก รู้สึก
รุ่มรวย ขยายตัว เต็มไปด้วยศักยภาพ เชื้อเพื่อเชื้อ
แผ่ ใจกว้าง มีท่าทีที่ชื่นชม

ภาวะสับสน: ถือตัวเองว่าสำคัญ เย่อหยิ่ง ใ้
อวดเอาหน้า กัดขี โลก ตามใจตัวเอง มีความต้อง
การทางอารมณ์สูง ปราศจากความระมัดระวัง

ทั่วไป: เกี่ยวข้องกับธาตุดิน สัมผัสของกลิ่น
และรส สีเหลือง

อารมณ์

ภาวะปกติ: หมายมั่นสัมพันธ์ แผ่กระจาย
ความอบอุ่น ดึงดูด มีเสน่ห์ รับฟังอย่างลึกซึ้ง
พูดออกมาจากใจ มีความสามารถในญาณทัศนะ
สังเกตหรือมองเห็นสิ่งที่เล็กน้อยได้

ภาวะสับสน: รู้สึกไม่มั่นคง แสวงหาการได้รับ
การยืนยัน เจ้าราคะ ยึดติดในการช่วยยึด แสวงหา
ความพึงพอใจ จัดการครอบงำควบคุมผู้อื่น เจ้า

อารมณ์จนเกินเลย

ทั่วไป: เกี่ยวข้องกับธาตุไฟ ผัสสะด้านการฟัง
สีแดง

กระทำการ

ภาวะปกติ: มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
เป็นนักปฏิบัติ เต็มได้ด้วยพลังบวก มั่นใจในความ
สามารถ กระทำการได้เหมาะสมกับเวลา หลอม
รวมเชื่อมประสานกับโลกได้ดี

ภาวะสับสน: ไม่สงบ รู้สึกว่าต้องทำอะไร
สักอย่าง ทำอะไรเร็ว ควบคุม ครอบครอง หิว
กระหายในอำนาจ ต้องการแข่งขัน กลัวความ
ล้มเหลว วิตกกังวล อิจฉาริษยา

ทั่วไป: เกี่ยวข้องกับธาตุอากาศ ผัสสะของ
ความรู้สึกทางกาย สีเขียว

ระดับความเข้าใจและ ประสบการณ์

เมื่อเราเริ่มรับรู้เท่าทันพลังเหล่านี้ เราจะเห็น
รูปแบบพฤติกรรม อารมณ์ ความคิดความรู้สึก
ของเราที่ตอบสนองต่อพลังเหล่านี้อย่างน้อยหนึ่ง
อย่างในพลัง ๕ อย่างนี้ การเท่าทันนี้จะเป็น
พื้นฐานในการฝึกปฏิบัติที่จะพัฒนาการดำรงอยู่
ร่วมกับผู้อื่น กับปรากฏการณ์ของโลก และกับตัวเรา
เอง มันไม่ใช่ที่เราต้องมานั่งกรงหาพลังเหล่านี้
ทุกวี่ทุกวัน อย่างไรก็ตาม เราจะเจอว่าในบาง
สถานการณ์ หากเราสามารถเชื่อมโยงกับการ
เคลื่อนไหวของพลังเหล่านี้ได้ เราจะสามารถทำงาน
กับพลังเหล่านี้ได้อย่างสอดคล้อง

เราสามารถฝึกฝนตัวเองให้สามารถเป็นเครื่อง
ตรวจวัดภาวะทางกายภาพและจิตใจได้อย่าง
ละเอียดประณีต เราสามารถตรวจจับรับรู้ระดับพลัง
เหล่านี้ได้ในผู้คนในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เมื่อเรา
เข้าใจถึงสภาวะแห่งพลังภายในตัวเอง เราก็จะ

สามารถเรียนรู้ที่จะชื่นชมยินดีกับธรรมชาติภายใน
ทั้งของเราเองและผู้อื่น เราสามารถใช้พลังเหล่านี้
พัฒนาการรู้เท่าทันตัวเอง การสื่อสารและการ
แสดงออกที่สร้างสรรค์ในสถานการณ์ต่าง ๆ การ
ฝึกฝนในการทำงานกับพลังต่าง ๆ นั้นมีหลายวิถี
ทาง การรับรู้เท่าทันพลังคือก้าวแรก

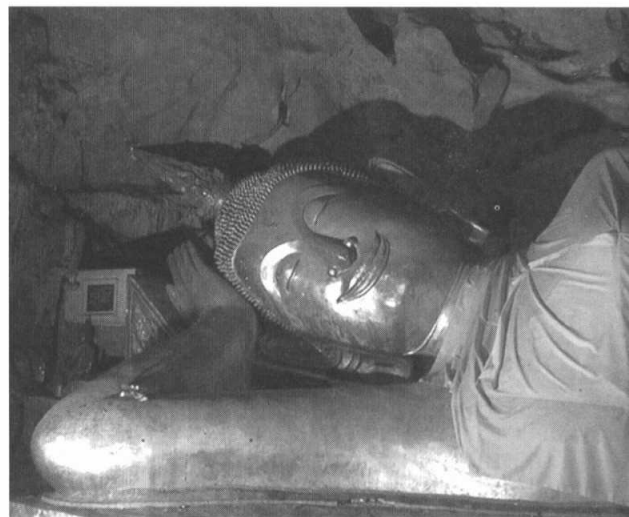
ในการฝึกปฏิบัติที่เข้มข้นลงไปนั้น เป็นการฝึก
กับสิ่งแวดล้อมของสี่ต่าง ๆ อย่างจำเพาะเจาะจง ไม่
ว่าจะเป็นการฝึกในห้องที่ออกแบบมาให้มีสีใดสี
หนึ่งเป็นการเฉพาะ หรือใช้แว่นตาที่มีสี จะเป็นการ
กระตุ้นให้เกิดคุณภาพทางจิตตามแบบแผนของ
พลังใดพลังหนึ่งได้โดยตรองอย่างฉับพลัน แต่ละห้อง
จะมีลักษณะคล้ายกล่อง ทาสีตามพลังแบบใดแบบ
หนึ่ง เป็นห้องสี่เหลี่ยมจัตุรัสความยาวด้านละ ๗ ฟุต
ฝาผนังทาสีทัว และใช้หน้าต่างมีสีตามสีของห้อง
และมีรูปเฉพาะไม่เหมือนกัน เพื่อทำให้เกิดแสงสี
นั้น ๆ ห้องของพื้นที่ว่างจะเจียบสงบ มีแสงแบบ
อินไดเร็กจากด้านบนเหนือศีรษะ ห้องความกระจ่าง
ชัดมีสีน้ำเงินเข้ม มีหน้าต่างรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าว่าง
แฉนวนอน ห้องแห่งความมั่งคั่งมีสีเหลือง หน้าต่าง
เป็นรูปวงกลมใหญ่ ห้องแห่งอารมณ์มีสีแดง
หน้าต่างรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวตั้ง ห้องแห่งการ
กระทำเป็นสีเขียวสด มีหน้าต่างรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสติด
ด้านบนเพดาน ด้วยองค์ประกอบของพื้นที่ สีและ
การจัดวางท่าเหล่านี้ จะทำให้คุณลักษณะแห่งพลัง
ชนิดต่าง ๆ จะเกิดขึ้นอย่างเข้มข้น เราอาจรู้สึกว่าการ
ห้องเหมือนคุกหรือไม่ก็เป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์
การนำตัวเราเข้าไปอยู่ในห้องเหล่านี้พร้อมกับการ
กำหนดอริยาบถอย่างใดอย่างหนึ่งจะเป็นกระบวนการ
การทำงานเพื่อเรียนรู้และผ่านพ้นจุดติดขัดภายใน
และเพื่อค้นพบปัญญาที่ดำรงอยู่ในตัวเรา

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่า แต่ละคนจะมีความ
สามารถ ความถนัดเฉพาะด้านและความต้องการ
ต่างกัน ฉะนั้นแต่ละคนก็มีแนวทางปฏิบัติที่เป็น

แบบฉบับของตัวเอง หลายคนสามารถค้นพบ
ปัญญาทั้ง ๕ ที่นำไปประยุกต์ใช้งานได้ทันทีในวิถี
ชีวิตและในหน้าที่การงานของตนได้อย่างรวดเร็ว
ในขณะที่หลาย ๆ คนไม่สามารถซึมซับปัญญาทั้ง
๕ ได้ดีนัก เวลาที่ผมทำงานกับผู้คน ผมพบว่าระยะ
เวลาหรือความเข้มข้นในการปฏิบัติของแต่ละคนไม่
ได้เป็นปัจจัยที่จำเป็นนัก แต่ขึ้นอยู่กับความชอบ
และความเหมาะสมของแต่ละคนมากกว่า

การประยุกต์ใช้

การประยุกต์ใช้ปัญญาทั้ง ๕ นั้นมีไม่จำกัด
ไม่ว่าจะเป็นการนำไปใช้ในชีวิตรandomตัวหรือหน้าที่
การงาน เพราะสามารถปรับประยุกต์ให้เข้ากับ
เงื่อนไขความจำเป็นและความสนใจของแต่ละ
สาขาวิชาชีพและการเติบโตภายในของปัจเจก
บุคคล ในเมื่อแต่ละสาขาอาชีพมีวัฒนธรรมและ
สภาพแวดล้อมจำเพาะ ก็ย่อมต้องการชุดภาษาที่
จำเพาะ รวมทั้งรูปแบบและกระบวนการวิธีที่ต่างกัน
ออกไป ในช่วงระยะเวลา ๒๕ ปีที่ผ่านมา ผม
ทำงานในเงื่อนไขต่าง ๆ และได้ออกแบบแนวปฏิบัติ
และวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความ
ต้องการของแต่ละกลุ่ม ที่มหาวิทยาลัยยนาโรปะ

“การประยุกต์ใช้ปรัชญาทั้ง ๕ นั้นมีไม่จำกัด ไม่ว่าจะเป็นการนำไปใช้ในชีวิตส่วนตัว หรือหน้าที่การงาน เพราะสามารถปรับประยุกต์ให้เข้ากับเงื่อนไขความจำเป็นและความสนใจของแต่ละสาขาวิชาชีพ และการเติบโตภายในของปัจเจกบุคคล”

(เมืองโบลเดอร์ รัฐโคโลราโด อเมริกา) ผมสอนและทำงานกับแนวทางปรัชญา ๕ ที่มีหลักสูตรเต็มรูปแบบ ที่เปิดสอนในภาควิชาจิตวิทยา การศึกษาศิลปศึกษา และศาสนศึกษาที่สถาบันการพัฒนารองเรียนแห่งชาติ (ในประเทศเนเธอร์แลนด์) ผมทำงานกับผู้ฝึกอบรมให้กับครูที่ออกไปทำงานอบรมให้กับครูผู้สอนตามโรงเรียนต่าง ๆ พวกเขากำลังพัฒนาโรงเรียนต้นแบบในระดับประถมและมัธยมอยู่ พวกเรากำลังอยู่ในกระบวนการสนทนาเพื่อหาวิธีนำเอาคุณลักษณะเหล่านี้ให้เป็นส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์ของโรงเรียน โครงการฝึกอบรมก็มีความยาวตั้งแต่ ๔ ชั่วโมง ไปจนถึง ๓ ปี โดยจัดให้กับผู้สนใจกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ นักการศึกษา ผู้นำองค์กร บุคลากรด้านสุขภาพ ศิลปิน

การให้ความรู้เบื้องต้นให้เหมาะกับสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ที่แตกต่างกันตามแต่เงื่อนไขความต้องการในแต่ละอาชีพ ยกตัวอย่างเช่น บุคลากรที่ทำงานด้านสุขภาพจิตจะลองปฏิบัติโดยใช้ระยะเวลายาวนานพอ เพื่อให้เข้าถึงสภาวะจิตหนึ่ง ที่ชัดเจนถึงขั้นสุดขีด เพื่อจะสามารถเข้าใจสภาวะจิตใจของผู้ป่วยของตน พวกเขาจะเน้นไปที่การสำรวจศึกษาอาณาบริเวณแห่งจิตภายใน และรับรู้ถึงประสบการณ์ของกระบวนการแปรเปลี่ยนของพลังเหล่านี้อย่างลึกซึ้ง ผมยังรู้สึกอัศจรรย์ใจทุกครั้ง ที่บางคนที่ไม่เคยมีความรู้หรือประสบการณ์ด้านนี้มาก่อนเลย สามารถบรรยายประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเองในช่วงปฏิบัติได้อย่างละเอียดราวกับจะ

เขียนตำราได้เป็นเล่ม แม้ใช้เวลาปฏิบัติเพียงยี่สิบนาทีก็ตาม เมื่อผู้ปฏิบัติเข้าสู่ภาวะจิตภายในของตนอย่างลึกซึ้งจับพลัน พวกเขาก็จะเข้าใจและมีความพร้อมที่จะรับรู้สภาวะจิตใจที่สดชัดของผู้ป่วยของตนเองได้ดีขึ้น

อย่างไรก็ตาม พวกที่สนใจในกระบวนการสร้างสรรค์มากกว่า ก็จะไม่ค่อยสนใจที่จะสำรวจตรวจตรามิติทางจิตวิทยาที่ลึกลงไป แต่ต้องการที่จะเล่นและเรียนรู้กับพลังต่าง ๆ ผ่านการทำงานด้านศิลปะของตนเองมากกว่า การฝึกผัสสะด้านต่าง ๆ ผ่านการแสดงออกทางศิลปะ เช่น การใช้สี การเต้น การออกเสียง และดนตรี เป็นวิธีการเข้าถึงพลังต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในงานศิลปะนั้น พลังเหล่านี้ดำรงอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำงานเชิงสร้างสรรค์ ดังที่การแสดงออกด้วยอวจนภาษานั้นเสียงดังกว่าถ้อยคำที่พูดออกมา ผู้ปฏิบัติหลายคนได้ประสบกับจุดเปลี่ยนผ่านที่สำคัญ คือการเปลี่ยนการรับและความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและโลกอย่างสำคัญ

ในขณะที่เป้าหมายหลักคือการนำเสนอสุดภาษาที่เรียบง่ายแก่การช่วยให้เกิดการรู้เท่าทันตนเอง การสื่อสารและการร่วมมือกันนั้นสามารถทำให้สั้นและกระชับได้ ผมได้พัฒนาแนวทางการฝึกปฏิบัติอย่างเป็นลำดับขั้นซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและนำเอาหลักการของปรัชญาทั้ง ๕ ไปใช้ได้อย่างรวดเร็ว ยกตัวอย่างเช่น ผมจะอธิบายถึงปรัชญาทั้ง ๕ อย่างคร่าว ๆ และให้ผู้ฝึกน้อมจิตไปพิจารณาดู

ว่าพลังเหล่านี้เกิดขึ้นหรือดำรงอยู่ในชีวิตตนอย่างไร ที่ไหน เมื่อไหร่บ้าง แล้วให้พิจารณาต่อไปว่ามีพลังอะไรดำรงอยู่ในชีวิตตัวเองอย่างเด่นชัด แล้วแยกเป็นกลุ่มย่อยตามแบบของพลังต่าง ๆ เพื่อซักถาม แลกเปลี่ยนในหมู่เพื่อนว่า “ทำไมเธอถึงอยู่กลุ่มนี้?” พวกเขาสามารถเลือกเข้ากลุ่มอื่นเพื่อสำรวจดูว่าพลังแบบไหนช่วยส่งเสริมส่งเสริมเพราะชีวิตตน หรือพลังอะไรที่ทำให้รู้สึกไม่ใช่ หรือพลังอะไรในคนอื่นที่ดึงดูดหรือมีเสน่ห์กับเรา แล้วผู้ปฏิบัติก็จะสามารถเริ่มทำงานอย่างสัมพันธ์กับผู้อื่นจากการสังเกตการเลือกเข้ากลุ่มพลังของเพื่อน ๆ

พลังเบญจกณ ในระบบการศึกษา

วิถีทางแห่งการรับรู้ทั้ง ๕

ในบริบทของปรัชญาการศึกษาอย่างมีจิต-วิญญาณ ปัญญาทั้ง ๕ หมายถึงคุณลักษณะ ๕ ประการที่มีในผู้ที่ได้รับการฝึกฝนหรือผู้ที่การศึกษา ดังที่ปีเตอร์ เฮอร์ส อธิการบดีฝ่ายวิชาการของ มหาวิทยาลัยนาโรปะ ได้กล่าวไว้ว่า “หลักการของปัญญาทั้ง ๕ มาจากพุทธศาสนานิกายวัชรญาณ ซึ่งสะท้อนถึงคุณลักษณะ ๕ ประการของจิตที่ตื่นแล้ว และเป็นวิถีทางทั้ง ๕ วิธีในการปลุกจิตให้ตื่น...เราพยายามสร้างให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาในปัญญาทั้ง ๕” (เฮอร์ส 1987) ในการเน้นพัฒนาคุณลักษณะทั้ง ๕ นี้ช่วยเอื้อให้เกิดสมดุลระหว่างการมีความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชา เฉพาะด้านและเสริมสร้างภาวะความเติบโตภายใน จากมุมมองของปรัชญาการศึกษาเชิงจิตวิญญาณ คุณลักษณะทั้ง ๕ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของบุคคลที่ถือว่ามีความรู้แล้วอย่างสมบูรณ์ เราสามารถมองว่าทั้งห้าเป็นวิถีการเรียนรู้ห้าประการ นอกจากนี้ พันธกิจทางการศึกษาของมหา-

วิทยาลัยนาโรปะได้ระบุไว้ว่า “เราเชื่อว่าคุณลักษณะเหล่านี้จะช่วยเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถดำรงอยู่ในสังคมสมัยใหม่ได้ดีที่สุด ความยากลำบากในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันนั้นเกิดจากเครื่องกีดขวางทางจิตวิทยาเสียเป็นส่วนมาก ไม่ว่าจะ เป็นความไม่สมดุลทางอารมณ์ ความสับสน ความไม่สามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น การขาดความชัดเจนในความคิด และความเข้าใจในชีวิตที่คับแคบ หากเมื่อบุคคลเริ่มเข้าใจและสามารถจัดการกับเครื่องกีดขวางเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วละก็ หนทางแห่งความสำเร็จ สมฤทธิ์ผล และความพึงพอใจทั้งในชีวิตและในหน้าที่การงานก็จะเริ่มเปิดออก”

เราให้การศึกษาแก่นักศึกษาในฐานะมนุษย์ โดยเราให้ความสนใจใคร่รู้ในการเดินทางชีวิตของนักศึกษาแต่ละคนอย่างแท้จริง เราให้ความสนใจกับชีวิตของนักศึกษาในฐานะมนุษย์มากกว่าพอกับระดับการเรียนของเขา การที่เรามีศรัทธาในความดีพื้นฐานภายในของมนุษย์เอื้อให้เกิดบรรยากาศของกัลยาณมิตร อันเป็นฐานในการพัฒนาความไว้วางใจในหมู่นักศึกษาเอง ดังนั้น จุดเน้นจึงอยู่ที่การให้ความสำคัญกับตัวกระบวนการเรียนรู้พหุ ๆ กับเนื้อหา นั่นหมายถึง การให้คุณค่าต่อความเป็นมนุษย์ มากพอ ๆ กับการกระทำ หรือการน้อมนำเอาปัญญาเข้าสู่การดำรงชีวิต มากพอ ๆ กับการสั่งสมเก็บเกี่ยวความรู้

คุณลักษณะทั้ง ๕ นี้สามารถพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบของการศึกษาเรียนรู้ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา รูปแบบการสื่อสารของครู การพัฒนาหลักสูตร การประเมินผล และการให้คำแนะนำทางการศึกษาให้กับนักศึกษา ทั้งนี้ เราถือว่าคุณลักษณะแต่ละอย่างเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นต่อกระบวนการศึกษาเรียนรู้ และเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

เพื่อความเข้าใจและความริเริ่มสร้างสรรค์ตลอดชีวิต จากจุดยืนของการศึกษาอย่างมีจิตวิญญาณ นั้น เบญจคุณ เป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้มีการศึกษา ปรับประยุกต์มาจากเอกสารอธิบาย มหาวิทยาลัยนาโรปะ ในการทำความเข้าใจอย่างมีโยนิโสมนสิการกับเบญจคุณเหล่านี้ เราจะค้นพบปัญญาทั้ง ๕ ในตัวเรา

๑. พื้นที่เปิดกว้าง = ความเปิดกว้าง และความเคารพ ในประสบการณ์ตรงภายในตน

คุณลักษณะนี้ช่วยบ่มเพาะให้เกิดการรับรู้เท่าทันในปัจจุบันขณะ การดำรงอยู่กับที่นี้และเดี๋ยวนี้ การดำรงอยู่ที่ฉับพลันเป็นธรรมชาติ มันจะช่วยให้เรารับรู้ประสบการณ์ความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันขณะอย่างตรงไปตรงมา ไม่ว่าจะ เป็นความคลุมเครือ ความไม่แน่นอน ความปั่นป่วนสับสน ทั้งภายในตัวเราเองและในสิ่งแวดล้อมรอบตัว เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาให้เราสามารถรับรู้กับประสบการณ์ตรงเหล่านี้ได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง ไม่บิดเบือน และสร้างสัมพันธที่ เปิดกว้างกับประสบการณ์เหล่านี้ นี่เป็นการฝึกใส่ใจกับวันเวลาของการดำรงชีวิตตลอด ๒๔ ชั่วโมง แม้แต่ในความฝัน ในการดำรงชีวิตด้วยสติปัญญาและความมั่นใจนั้น เราจะต้องวางรากฐานของการรู้เท่าทันและความสนใจใคร่รู้ที่วางนี้ให้ต่อเนื่องและเข้มแข็ง

เอกลักษณ์ที่โดดเด่นของการศึกษาแนวจิตวิญญาณคือการเน้นความสำคัญของคุณลักษณะประการแรกนี้ คือการเปิดออกและพื้นที่ กว้าง เป็นคุณสมบัติที่สถาบันการศึกษาโดยมาก อ้างว่าให้ความสำคัญ และเป็นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะอื่น ๆ ตามมา เพื่อจะสัมผัสคุณลักษณะนี้ได้โดยการปฏิบัติสมาธิภาวนาใน

รูปแบบต่าง ๆ

การฝึกสมาธิเป็นหัวใจสำคัญ ของการบ่มเพาะเบญจคุณ

การฝึกนั่งสมาธิเป็นการฝึกจิต จะช่วยให้เรา เห็นว่าจิตของเราทำงานอย่างไร เรามองหรือมีทัศนะเกี่ยวกับผู้คน โลก รวมทั้งตัวเราเองอย่างไร โดยเริ่มจากการฝึกสติ เพื่อรับรู้ความเป็นไปใน ปัจจุบันขณะ เราสามารถพัฒนาจิตให้มั่นคงและสงบได้โดยการผ่อนคลายจิตและทำจิตให้เชื่อง นี้จะช่วยให้เราสามารถสัมผัสได้ถึงความเปิดกว้าง และช่วยให้เรามีความยืดหยุ่นยิ่งขึ้น แล้วเราก็จะค้นพบว่าจริง ๆ แล้ว ความเปิดกว้างนี้มีอยู่ในตัวเราอย่าง เป็นธรรมชาติ เราจะรู้สึกถึงความเหมาะสมเจาะลงตัว เข้มแข็งและพอใจลึก ๆ เป็นการค้นพบสมบัติอันล้ำค่าที่สุดภายใน เราจะต้องบ่มเพาะให้เกิดความ เข้มแข็งแห่งจิตนี้ขึ้น เพื่อว่าความคิดและอารมณ์ทั้งหลายจะได้ไม่สามารถทำให้เราหวั่นไหว สั่นคลอน

หลังจากนั้น ก็มุ่งไปที่การรับรู้เท่าทันเชิงกว้าง เป็นการขยายผลแห่งการฝึกสติออกไปรับรู้ความเป็นไปของสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวเราอย่างคมชัดแม่นยำ ซึ่งจะช่วยให้การรับรู้โลกของเรามีความละเอียด ประณีตยิ่งขึ้น เปรียบเสมือนกับสายรับสัญญาณวิทยุที่สามารถรับคลื่นเสียงได้คมชัด เราจะมองเห็น ได้ยินเสียง และรู้สึกกับโลกได้ตรงตามเป็นจริงยิ่งขึ้น สามารถแยกแยะปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ ประสบการณ์ที่เราประสบทั้งหลายจะค่อย ๆ หลอมรวมเป็นตัวเราอย่างช้า ๆ เราสามารถมีอุเบกขาธรรมได้มากขึ้น ชีวิตและหน้าที่การงานของเราก็เป็นไปอย่างราบรื่นยิ่งขึ้น

การฝึกสมาธินั้นมีอยู่หลายวิธี วิธีที่เรียบง่าย ขึ้นพื้นฐานที่สุดคือการนั่งสมาธิ และความเรียบง่ายนี้เองเป็นสิ่งที่ท้าทายที่สุด เพียงแค่จัดวางร่างกาย

“หัวใจของการทำสมาธิภาวนาทำให้เราเกิดความเข้าใจที่ไปพ้นคำพูดและความคิด และทำให้สิ่งที่เราศึกษากลายมาเป็นเนื้อเป็นตัวของเรา เราไม่เพียงแต่เข้าใจมัน แต่หลอมรวมความรู้นั้นมาสู่ความเป็นตัวเรา”

ให้อยู่ในท่าหนึ่ง และรับรู้การหายใจเข้าออก ปล่อยให้ความคิดทั้งหลายมลายหายไปกับลมหายใจ เพียงเท่านี้ ก็อาจทำให้รู้สึกว่องไวและทำให้ หงุดหงิดขึ้นมาอย่างแรงได้ และมักทนกันไม่ได้ ทุกคน เป็นการเดินทางด้านในที่ค่อนข้างจะลำบาก ส่วนวิธีอื่นที่กระทำได้คือการเดินภาวนา หรือ การท่องมนต์คาถาบางบท หรือการฟังให้เห็นเป็นนิมิต บางอย่าง หลาย ๆ คนฝึกศิลปะแห่งการเคลื่อนไหว ตามแบบแผนโบราณ เช่น โทชิ หรือ โยคะ เป็นต้น บางครั้ง กิจกรรมเหล่านี้อาจไม่ยากเท่าไร เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ทำให้รู้สึกว่ามีอะไรให้ทำ ซึ่งก็ ทำให้จิตสงบได้

อานูกาพของการฝึกสมาธิคือ การช่วยฝึกกาย วาจา ใจของเราให้เป็นหนึ่ง ในความเคลื่อนไหว เรารับรู้และหลอมรวมความเป็นไปของร่างกาย เราใส่ใจกับการพูดโดยการรับรู้ลมหายใจ เพื่อเชื่อม ความคิดและอารมณ์ความรู้สึก เพื่อให้การแสดงออกนั้นมาจากสติปัญญามากกว่าความ สับสนภายในของเรา การฝึกสมาธิจะช่วยขัดเกลา และเตรียมความคิดอ่านให้แหลมคม เพื่อนำไป ใช้ในการคิดค้นและเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะต่าง ๆ ของเรา นอกจากนี้การเชื่อมหลอมกาย วาจา ใจ ที่ว่านี้ จะช่วยให้เราดำรงอยู่อย่างเต็มเปี่ยม

การทำสมาธิทำให้เราพิจารณาตัวเองให้เป็น วิชาในการศึกษา ให้เวลาในการอยู่กับตัวเอง เพื่อ ทำการศึกษาและเข้าใจตัวเองด้วยอาการที่เรียบง่าย และช่วยทำให้เราแปรเปลี่ยน เพราะคำพูดคำสอน

ทั้งหลายในโลกมีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันเรา อย่างเป็นรากฐานเพียงน้อยนิด ด้วยการแปรเปลี่ยน ภายในที่แท้จริงนั้นเกิดจากการปฏิบัติ และการ ดำรงอยู่ หากเราสร้างมุ่งมั่นในการทำงานฝึกฝนตัว เองอย่างจริงจังแล้ว เราก็จะค้นพบวิถีทางเฉพาะตน ในการเติบโตไปควบคู่กับการพัฒนาทางวิชาการ เฉพาะด้านต่าง ๆ เป็นการให้การศึกษาแก่ตนเอง ใหม่เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใน ซึ่งจะ ช่วยเสริมสร้างพลังชีวิตและความรู้สึกมั่นใจด้วย

การเรียนสมาธิภาวนาตัวต่อตัวกับผู้สอนจะ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในการปฏิบัติยิ่งขึ้น แต่ที่ว่านัก ศึกษา ผู้ปฏิบัติงานหรืออาจารย์ผู้สอนจะกลายเป็น นักปฏิบัติภาวนาด้วยหรือไม่ นั่น ไม่สำคัญเท่าการ สร้างบรรยากาศของกัลยาณมิตรที่มีความเอื้ออาทร อย่างแท้จริง ในฐานะที่เป็นผู้สอนการทำสมาธิ ภาวนา ผมเคยเจอนักศึกษาหลายคนที่น่าสนใจ ใน ทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแนวลึก แต่ไม่เคย สนใจที่จะปฏิบัติสมาธิ ซึ่งถือว่าไม่เป็นไร เพราะผม ก็จะหาหนทางอื่น ๆ ในการช่วยให้นักศึกษาเหล่านี้ ได้ทำงานด้านในกับร่างกายและจิตใจของตนเอง

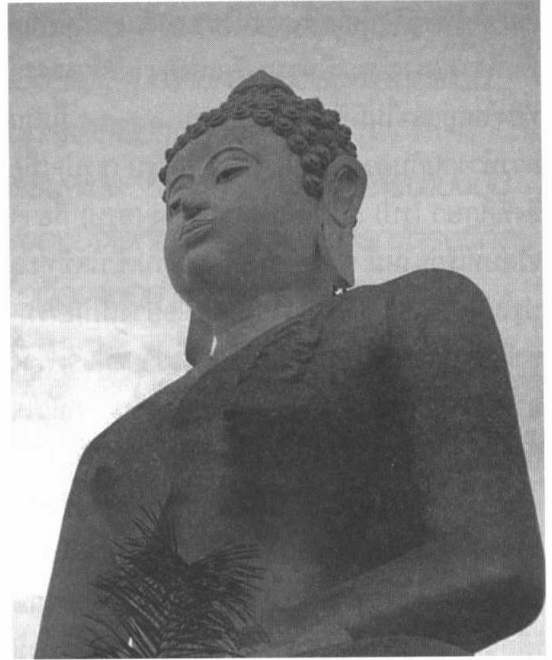
จะขออ้างคำกล่าวของ ริชาร์ด บรรวาร์น ซึ่งเป็น หัวหน้าภาควิชาการศึกษาด้านลึก แผนกปริญญา โท ที่มหาวิทยาลัยนาโรปะ เขากล่าวว่า “การฝึก สมาธิมีผลต่อการเรียนรู้และความรู้ที่เราได้รับอย่าง ลึกซึ้ง การเรียนรู้ผ่านการภาวนานี้มีลักษณะเป็น องค์กรวม และช่วยให้เรารับรู้ประสบการณ์ตรงได้ อย่างรอบด้านหลายมิติ เข้าไปรับรู้อย่างข้ามเขต

แดนขององค์ความรู้แขนงต่าง ๆ อย่างเชื่อมโยง และเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างตัวเราในฐานะผู้เรียนและความรู้ที่เราเรียนอย่างเป็นองค์รวม คุณลักษณะเชิงจิตวิญญาณที่ข้ามพ้นขอบเขตจำกัดดังกล่าวแฝงอยู่ภายใต้พรมแดนแห่งความรู้ทั้งในมิติที่ลึกซึ้งและมิติที่กว้างใหญ่ไพศาล เนื่องจากธรรมชาติของความเชื่อมโยงขึ้นต่อกันระหว่างตัวผู้รับรู้กับสิ่งที่ถูกรับรู้ (ผู้รู้กับความรู้อัน) หากผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้อันศักดิ์สิทธิ์นี้โดยตรง ก็จะช่วยให้ผู้เรียนดำรงอยู่กับโลกนี้ได้อย่างมีศิลปะ มีเมตตาและดูแลโลกได้อย่างเต็มเปี่ยมยิ่งขึ้น” (บราวน์ ๑๙๙๖)

๓. ความกระจำบังขาด = ปัญญาและความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับความกระหายใคร่รู้ในการเรียนรู้ สถิติปัญญานั้นหมายรวมถึงการคิดอย่างวิพากษ์วิจารณ์ การวิเคราะห์ และการมีความคิดที่แหลมคม เหล่านี้ช่วยให้เราเข้าใจโลกและตัวเอง และสามารถเรียบเรียงและอธิบายความเข้าใจนี้ได้ อย่างแม่นยำและสร้างสรรค์ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับระดับความเข้าใจในตัวหลักการ โครงสร้าง ตรรกะ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ โดยต้องอาศัยการมองภาพกว้างและไปพันทัศน์คติที่มีประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่ตั้ง และเรียนรู้ที่จะมองเห็นและเข้าใจมุมมองของคนอื่น

การฝึกสติช่วยให้เราเป็นผู้เรียนที่ดีขึ้น เราจำต้องอยู่กับปัจจุบันให้ได้ เพื่อที่จะเรียนรู้ ดังที่ซูซูกิโรชิ ปรมาจารย์เซ็น เรียกว่า “จิตที่มีความพร้อม” คือจิตที่เปิดกว้าง ยืดหยุ่น และอยากรู้อยากเห็น ความมีสติคือความสามารถในการดำรงความสนใจอยู่กับสิ่งที่ศึกษา เป็นจิตที่ไม่กระโดดโลดโผนไปทั่ว แต่อยู่กับสิ่งที่เราทำอยู่ ดังที่เชอเกียม ตรุงปะ ผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยนาโรปะ ได้กล่าวไว้ในที่ประชุมคณาจารย์มหาวิทยาลัยในปี ๑๙๗๕ ว่า “เราควร

สนับสนุนให้ผู้คนเข้าถึงความสงบ ดำรงอยู่ในจังหวะชีวิตที่ช้าลง และกระทำการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ฝึกอย่างนี้ครั้งแล้วครั้งเล่า เพราะมันต้องใช้การฝึกฝนและวินัยอย่างมาก การเรียนรู้หมายความว่าความมากไปกว่าเพียงการแตะเล็มจิกตอด แต่หมายถึงการย่อย เคี้ยวบด และกลืนมันลงไปเป็นเนื้อเป็นตัว”

หัวใจของการทำสมาธิภาวนาทำให้เราเกิดความเข้าใจที่ไปพันคำพูดและความคิด และทำให้สิ่งที่เราศึกษากลายเป็นเนื้อเป็นตัวของเรา เราไม่เพียงแต่เข้าใจมัน แต่หลอมรวมความรู้นั้นมาสู่ความเป็นตัวเรา ซีโบ เอบเบนส์ ที่ปรึกษาอาวุโสของสถาบันพัฒนาโรงเรียนแห่งชาติ (ประเทศเนเธอร์แลนด์) ได้กล่าวไว้ว่า “การเรียนรู้แนวลึกลึ้นมักเกี่ยวข้องกับการผ่านประสบการณ์ตรงด้วยตัวตนเอง นักเรียนจะรู้สึกได้ถึงพื้นที่กว้างของการเรียนรู้ หลังจากนั้น การเปิดกว้างจึงเริ่มพัฒนา ดังนั้น เพื่อให้เกิดภาวะการเรียนรู้ดังกล่าว โดยทั่วไป ครูผู้สอนจะต้องทำให้บรรยากาศในห้องเรียนช้าลง เพื่อให้นัก

เรียนได้รับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นด้านในของตัวเองได้ดีขึ้น พื้นที่ว่าง (ภายใน) เป็นชุมพลแห่งความสร้างสรรค์ที่ยิ่งใหญ่และไม่มีที่สิ้นสุด (เอบบอน ๑๙๙๖) นี่เป็นการทำงานกับความมีรูปและความไร้รูป (อรูป) เมื่อสิ่งที่ศึกษา (รูป) ถูกเทลงบนพื้นที่ว่าง (อรูป) ก็อาจเกิดบทเรียนใหม่ ๆ ได้ เกิดเป็นความเข้าใจที่ทะลุปรุโปร่ง เราจะเข้าถึงภาวะไหลลื่นอย่างเป็นธรรมชาติ ดังที่อาจารย์ชูชุกิ โรชิได้กล่าวว่า "เมื่อจิตว่าง การกระทำก็จะแม่นยำเฉียบขาด เกิดขึ้นจากหัวใจทั้งหมด ปราศจากซึ่งความลังเลใจ"

เมื่อเข้าถึงความเข้าใจที่ทะลุปรุโปร่งดังกล่าว จะรู้สึกได้ว่าสัมผัสและเข้าถึงได้ ความรู้สึกในร่างกายก็รู้สึกสอดคล้องลงตัว ไม่ติดขัด เกิดความรู้สึกว่า "คลิ๊งข้างใน" การมองเห็นที่ชัดเจนนี้จะเชื่อมโยงหัวใจและความคิด ปัญญาและญาณทัศนะเข้าด้วยกัน เป็นคุณลักษณะที่แหลมคม ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นสถานการณ์ได้อย่างทะลุทะลวง ในขณะที่สถานการณ์เดียวกันอาจเต็มไปด้วยความสับสนอลหม่านหากมองด้วยจิตที่ไม่เป็นสมาธิ หรือมีพลังที่แพร่กระจาย ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งนี้คือสัมผัสได้ถึงธรรมชาติของพลังที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ และสามารถปล่อยให้เป็นไป โดยไม่ไปก้าวก่ายจัดการ ปฏิเสธผลักไส หรือละเลยอย่างไม่รับรู้

การฝึกสติช่วยให้เราหลอมรวมเอาพุทธิปัญญาและญาณทัศนะ (ความคิดและจิตใจ) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เวลาเกิดความคิดที่เกินจริง แสดงว่าเราอยู่กับนามธรรมมากเกินไป แต่ถ้าหากเราฟังญาณทัศนะหรือความรู้สึกมากเกินไป เราจะขาดความแม่นยำ ในโลกตะวันตกของเรา เราให้ความสำคัญกับพุทธิปัญญามาก เราแยกแยะเปรียบเทียบ สร้างขอบเขต มีความคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้นเรื่องนี้ แต่ญาณทัศนะเป็นการเปิดกว้างไปสู่การไปพ้นความมีปัจจัยเงื่อนไข ความแตกต่างแบ่งแยกอยู่ในห้วงเวลาอันจำเพาะของตัวเอง และจับบัลลัง

ซึ่งเป็นเรื่องที่ฝึกยากกว่า เมื่อสองด้านนี้มีความสมดุลกัน เราจะรู้สึกถึงความลงตัวและกลมกลืนในชีวิตมากขึ้น แต่โดยนิสัยหรือความคุ้นเคย เรามักไปเข้าใจผิดว่าทั้งสองอย่างนี้แยกออกจากกัน หัวใจจึงอยู่ที่เปิดใจเรามาก และปล่อยให้เกิดการเชื่อมโยงอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่ว่าเราจะทำอะไร "ให้เรามีศรัทธาต่อหัวใจ และผ่อนคลายในความคิด" (เฮเวิร์ต ๑๙๙๔) เมื่อความคิดความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน เมื่อพุทธิปัญญาและญาณทัศนะเป็นเนื้อเดียวกัน เราสามารถไหลเลื่อนเคลื่อนไหวได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมชาติ ดังที่อาจารย์ชูชุกิ โรชิกล่าวว่า "เมื่อจิตผ่องแผ้วบริสุทธิ์ การกระทำก็จะเที่ยงตรงหนักแน่น ด้วยหัวใจทั้งหมดที่ไร้ซึ่งความลังเลสงสัย"

ในภาษาละติน คำว่า educare แปลว่า การดึงออกมา ซึ่งถือเป็นรากศัพท์ของคำว่า education หรือ การศึกษานั้นเอง ซึ่งหมายความว่า ปัญญาหรือความรู้นั้นมีอยู่แล้ว เพียงแต่รอคอยให้ดึงออกมา ดังนั้น เราจึงมาสนใจในเรื่องกระบวนการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งในวิถีทางนี้ การเรียนรู้เกิดขึ้นใน ๓ ขั้นตอน คือ ๑. การสดับฟังสิ่งที่สอน ฟังถ้อยความต่าง ๆ ๒. พิจารณาอย่างแยกแยะว่าสิ่งที่ได้ยินหรือรับรู้มานั้นเป็นจริงหรือไม่ อย่างไร ๓. การน้อมรับความรู้ที่มานั้นมาปฏิบัติให้อยู่ในใจ ในชีวิต เพื่อให้ตนได้ประจักษ์แจ้งในความรู้ที่ตนนั้น ดังนั้น ความรู้จึงจะกลายเป็นความรู้ที่มีอยู่หนึ่ง หรือเป็นความรู้เฉพาะตน และมีนัยสำคัญต่อชีวิตเราเอง เราน้อมรับการฝึกปฏิบัติเข้ามาสู่ชีวิตและแผ่กระจายผลแห่งการเรียนรู้และปฏิบัติให้กับชีวิตรอบตัวเรา ความรู้จึงสามารถกลายเป็นปัญญา ในการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์เช่นนี้ บทบาทของครูจึงเป็นการเอื้อเพื่อให้เกิดบรรยากาศหรือเงื่อนไขสิ่งแวดล้อมให้เสริมสร้างการเรียนรู้ "สถานการณ์ (ของการเรียนรู้) พัฒนาและดำรงได้ด้วยตัวเอง" (เอบบอน ๑๙๙๖)

“ในการสัมพันธ์กับผู้อื่น เราต้องสามารถดำรงอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเปิดใจและรับรู้ผู้อื่นให้ได้เสียก่อน แล้วจึงจะสามารถเชื่อมสัมพันธ์อย่างใยในระดับชีวิตได้ ประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นโดยญาณทัศนะหรือกระบวนการอย่างเป็นธรรมชาติในการหลอมรวมกับผู้อื่น เรียกว่าเป็นการ “แลกเปลี่ยน” หรือ “การแลกเปลี่ยนพลัง” โดยเป็นการแลกเปลี่ยนแบ่งปันที่เปิดกว้างเลื่อนไหล และเป็น การรับรู้ในระดับตัวตนของปัจเจกชน ซึ่งประสบการณ์ตรงนี้ก็เป็นห่วงขมที่ก็จะสัมพันธ์ออกไปพันการตัดสินใจหรือตีความอย่างมีอคติหรือการยึดติดหรือคิดไปเองตามหลักความคิดอันใดอันหนึ่ง”

การมุ่งพัฒนาเรียนรู้ในแต่ละสาขาวิชาอย่างเป็นทางการจำเพาะ ก็เป็นการพัฒนาความเข้าใจและพัฒนาให้เกิดทักษะ หรืออุปนิสัยที่ลุ่มลึก เพื่อเป็นพาหนะหรือหนทางในการปฏิสัมพันธ์กับโลกและสังคม ทุก ๆ หนทางสามารถเป็นทางที่มุ่งไปสู่ความเข้าใจอันประเสริฐได้ ดังในพุทธศาสนามีคำกล่าวที่ว่า “ไม่ว่าสาขาวิชาต่าง ๆ จะดีเลิศสูงส่งเพียงใด วิชาเหล่านี้ก็ล้วนเป็นก้าว ๆ หนึ่งบนหนทางสู่สัพพัญญูหรือความรอบรู้” ดังนั้น สาขาวิชาที่เราเลือกก็จะมีกระบวนการที่ช่วยให้เราสามารถกลับมาอยู่กับปัจจุบันขณะ ซึ่งเป็นโอกาสแห่งการตื่นและดำรงอยู่อย่างเต็มเปี่ยม ในการประชุมคณาจารย์ที่นาโรปะเมื่อปี ๑๙๙๒ ดร.จุงปะ รินโปเช ได้กล่าวว่า “คำว่า contemplative หรือ ภาวนา หมายถึง การเข้าถึงสิ่งที่เราเรียนได้อย่างเต็มเปี่ยมสมบูรณ์และละเอียดทะลุทะลวง รวากับผู้หิวโซได้กินอาหาร หรือ ผู้กระหายน้ำได้ดื่มน้ำ กระทำไปอย่างแท้จริงและจับปล้น “ความรักในปัญญามักจะนำพาคุณไปสู่สถานการณ์ที่ท้าทายเสมอ”

๓. ความสามารถเข้มเขมในความเป็นบึงคั่งและรุ่งรอยหลากหลายไปโลก

เมื่อเรามีความรู้อย่างมากขึ้น และสามารถชื่นชม

ความแตกต่างหลากหลายที่ดำรงอยู่ในโลกได้มากขึ้น ความริเริ่มสร้างสรรค์และความรอบรู้ของเราก็จะตื่นตัวขึ้นมา เราจะสามารถค้นพบและนำเอาความรู้อันดีเป็นทรัพย์ภายในมาใช้ และบ่มเพาะทักษะภายในต่าง ๆ ให้งอกงามมากขึ้น ไม่ว่าจะในด้านปัญญา อารมณ์และการปฏิบัติ นี่เป็นการพัฒนาความสามารถของเราในการเคารพการแสดงออกและประสบการณ์ของความเป็นมนุษย์ที่หลากหลาย ความริเริ่มสร้างสรรค์และวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย

คุณลักษณะเช่นนี้เป็นผลอันสืบเนื่องมาจากการฝึกภาวนา เมื่อเรามีความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเองที่ลึกซึ้งพอ เราก็จะสามารถเริ่มเปิดตามองเห็นและต้อนรับความมั่งคั่งหลากหลายของชีวิตในโลก เราจะสามารถเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ในความรู้ที่หลากหลาย เชื้อเพื่อที่จะให้ผู้อื่นในหนทางเฉพาะตนและน้อมรับการให้จากผู้อื่นอย่างอ่อนน้อม เมื่อพัฒนาความเปิดใจกว้างน้อมรับ เราจะสามารถโอบประคองน้อมรับภูมิปัญญาและความรู้ที่หลากหลายที่มีอยู่ในวัฒนธรรมและศาสนาต่าง ๆ อย่างเป็นธรรมชาติ การเดินทางและการทัศนศึกษาข้ามวัฒนธรรมจะช่วยให้เราพัฒนาคุณสมบัติด้านนี้ได้ดี เมื่อเราเข้าใจการเรียนรู้และความเป็นตัวเรา เราจะ

“เมื่อเราสามารถปรับพลังของตัวเองให้เข้ากับพลังทั้ง ๕ ได้
 เราจะสามารถเข้าถึงภูมิปัญญาที่ดำรงอยู่ในโลก และจะสัมผัสได้ถึงความเชื่อมโยงสัมพันธ์
 ระหว่างเรากับทุก ๆ คนและทุก ๆ สิ่งในขอบโครงแห่งพลังนี้
 เราจะสัมผัสได้ถึงความเป็นหนึ่งเดียวกันอย่างสมบูรณ์
 และความขึ้นต่อกันและกันของสรรพสิ่งโดยปราศจากการอ้างอิงอัตตาตัวตนใด ๆ”

สามารถยอมรับทัศนคติที่แตกต่าง และเปิดกว้างให้
 กับความน่าจะเป็นต่าง ๆ ซึ่งในทางกลับกันคือการ
 เรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นตัวเราที่กว้างออกไปด้วย
 คุณลักษณะนี้ช่วยสร้างฐานการเรียนรู้แบบ
 ข้ามขอบเขตสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเชื่อมโยง
 โยงอีกด้วย โดยเราจะสามารถแสดงออกในความ
 เป็นตัวเราโดยไม่ขึ้นกับว่าเราเรียนอยู่ใน “สาขา
 วิชา” ใด ในการเดินทางชีวิตของผมเอง ในหนทาง
 แห่งการฝึกภาวนานี้ ทำให้ผมมีแรงบันดาลใจใน
 การเรียนรู้และปฏิบัติจากการเป็นนักแสดงและ
 นักเต้น ซึ่งเป็นอาชีพแรกเริ่ม ไปสู่ความเป็นครู
 จากศิลปะแห่งการเจรจา ผู้อำนวยความสะดวกที่
 ผลงานแสดงที่เกี่ยวกับการเต้น ที่ต้องทำงานกับ
 ผู้คน ไปสู่ความสนใจในเรื่องจิตวิทยาเชิงภาวนา
 และจิตวิทยาเชิงบำบัด ที่ผมได้สำเร็จการศึกษาใน
 เวลาต่อมา และจากการเรียนรู้และยอมรับความรู้
 เหล่านี้มาเป็นเนื้อเป็นตัว ผมเห็นว่างานทั้งหลาย
 สามารถออกแบบให้ทำร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข
 และมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้ข้ามขอบเขตความ
 รู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลายนี้ช่วยให้เรามีวิสัยทัศน์ที่
 กว้างไกลและยิ่งใหญ่

**๔. ทักษะการสื่อสาร
 และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น**

ทักษะนี้เป็นการฝึกให้เกิดความสามารถ

สื่อสารเชื่อมโยงกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 โดยเริ่มจากการให้คุณค่าประสบการณ์เฉพาะตน
 ของอื่น และน้อมรับให้ประสบการณ์เหล่านี้สอนให้
 เราได้รู้จักตัวเองมากขึ้น หลังจากนั้นก็พัฒนาทักษะ
 การสื่อสารในวิถีต่าง ๆ ได้แก่ การอ่าน การเขียน
 พูดและฟังอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งครอบคลุมถึง
 การสื่อสารโดยอวจนภาษา ผ่านการใช้สื่อต่าง ๆ
 การใช้ดนตรี การเคลื่อนไหวและทัศนศิลป์
 คุณลักษณะด้านนี้หมายถึงรวมถึงความสามารถใน
 การสัมผัสเชื่อมโยงกับความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้
 อย่างกรุณา มีความสนใจใคร่รู้ในชีวิตของผู้อื่น
 และสามารถให้และรับฟังคำติเตียนและความชื่นชม
 ได้อย่างมีศิลปะ

ในการสัมพันธ์กับผู้อื่น เราต้องสามารถดำรง
 อยู่ในปัจจุบัน เพื่อเปิดใจและรับรู้ผู้อื่นให้ได้เสียก่อน
 แล้วจึงจะสามารถเชื่อมสัมพันธ์โยงโยในระดับชีวิต
 ได้ ประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นโดยญาณทัศนะหรือ
 กระบวนการอย่างเป็นธรรมชาติในการหลอมรวม
 กับผู้อื่น เรียกได้เป็นการ “แลกเปลี่ยน” หรือ
 “การแลกเปลี่ยนพลัง” โดยเป็นการแลกเปลี่ยนแบ่ง
 บันที่เปิดกว้างเลื่อนไหล และเป็นการรับรู้ในระดับ
 ตัวตนของปัจเจกชน ซึ่งประสบการณ์ตรงนี้ถือเป็น
 ห้วงขณะที่จะสัมพันธ์อย่างไร้พันธนาการตัดสินหรือ
 ตีความอย่างมีอคติหรือการยึดติด หรือคิดไปเอง
 ตามหลักความคิดอันใดอันหนึ่ง เพราะเราจะรู้สึก

ได้ถึงคุณสมบัตินี้ที่อยู่ลึกภายในตัวตนของผู้คนที่เราเข้าไปเกี่ยวข้อง ซึ่งมักเรียกสิ่งนี้ว่า “การหยั่งรู้” จิตใจ อารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของผู้คน และได้แลกเปลี่ยนปะทะสังสรรค์กับผู้อื่นช่วยกระตุ้นให้เราพัฒนาเมตตาธรรม ด้วยอนุภาพแห่งเมตตาธรรมนี้ เราจะสามารถเข้าใจผู้อื่นได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นในทางกลับกัน เราก็จะเข้าใจตัวเองได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย ทั้งนี้ สมมติฐานก็คือว่า เราจะไม่สามารถหยั่งรู้หรือเข้าใจผู้อื่นได้อย่างลึกซึ้งหากปราศจากซึ่งประสบการณ์ตรงร่วมกัน ก็ต่อเมื่อเราสามารถละวางเรื่องราวที่เราปั้นแต่งขึ้นมาเพื่ออธิบายเรื่องราวเสียเอง แล้วเราจึงจะเข้าอกเข้าใจโลกภายในของผู้อื่นได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น ยิ่งกว่านั้นเราจะเห็นความเชื่อมโยงอย่างแยกกันไม่ออกระหว่างเขากับเรา และจะสามารถรับรู้ความดีพื้นฐานและภูมิปัญญาที่แฝงอยู่ในตัวมนุษย์ทุกผู้ทุกนาม ไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะดูเหมือนว่าสับสนหรือว่าวุ่นเพียงใดก็ตาม เพราะถึงที่สุดแล้วเราจะเห็นว่าความเป็นตัวเราโดยพื้นฐานนี้ปราศจากซึ่งปัญหา

ในฐานะที่เป็นมนุษย์ การสัมผัสรับรู้และสื่อสารกับผู้อื่นเป็นเรื่องที่สำคัญมาก อย่างไรก็ตาม เรามักพบว่าความสัมพันธ์นั้นมีหลากหลาย ทั้งที่เต็มไปด้วยแรงบันดาลใจ พลังและความหมาย และที่มีอุปสรรคทำลาย แม้ว่าจะมีความพยายามอย่างแท้จริงเพียงใด ความสัมพันธ์บางความสัมพันธ์ก็ยังคงไม่ราบรื่นเต็มศักยภาพ ในความพยายามสร้างสรรค์ให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี จะช่วยให้แต่ละคนดึงเอาส่วนดีที่สุดของตนเองออกมา ยิ่งเราทำงานกับตัวเองได้มากเท่าไร เราก็จะสามารถรับรู้ สัมผัส และเข้าใจผู้อื่นได้มากขึ้นเท่านั้น การเชื่อมโยงการเดินทางของเรากับผู้อื่นสามารถเหนี่ยวนำให้เกิดพลังงานมากมาย และสามารถก่อให้เกิดการเติบโตแปรเปลี่ยนที่สำคัญในชีวิตได้ เราสามารถแบ่งปันความเป็นตัวเรา หรือส่วนที่ดีที่สุด

ของเรากับผู้อื่นอย่างอ่อนโยนและกรุณาได้ การหมายมั่นในการทำงานร่วมกับผู้อื่นถือเป็นก้าวที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งไปพันแน่วคิดแบบผู้เชี่ยวชาญนิยม และไปพันความรู้สึกคุ้นเคยปลอดภัยในความสัมพันธ์แบบเดิม ๆ

อุปสรรคในการสัมพันธ์สื่อสารกับผู้อื่นที่ใหญ่ที่สุดคือความจริงที่ว่า เราแต่ละคนต่างถือไว้ซึ่งความจริงคนละชุดในมือ และเรามักจะใช้ความจริงของเราเองนี้ในการอธิบายเกี่ยวกับผู้อื่นและการตีความสถานการณ์ต่าง ๆ มากกว่าที่จะมองเห็นตามที่เป็นจริง เรามักจะมองคนอื่นและเหตุการณ์โดยการศึกษาหรือให้ความหมายเอาเอง และสร้างความคาดหวังขึ้นมาจากความจริงของเราเองนี้ นอกจากนี้ เรายังมีปฏิกิริยาทางอารมณ์กับสิ่งที่เรารับรู้สัมผัส และที่มองว่าเป็นจริง ดังนั้น มันก็ค่อนข้างจะสับสนอลหม่าน หากปราศจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง ความจริงทุกอย่างก็จะกลายเป็นความคิดไปเอง ซึ่งมักจะปรากฏว่าน่าเชื่อถือและหนักแน่น

ในการฝึกการแสดงออกหรือการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ไม่ว่าจะในรูปแบบใด เราเริ่มต้นด้วยการกลับมาอยู่ในพื้นที่ของปัจจุบันขณะและเปิดรับแล้วแรงบันดาลใจหรือความคิดแรกจะผุดขึ้นมาจากพื้นที่นี้ มันมาหาเรา และหาได้เกิดขึ้นหรือถูกสร้างขึ้นมาโดยเราไม่ มันจะมีความรู้สึกคล้ายกับว่า “อ้อ” กำกับมาด้วย แล้วความสร้างสรรค์หรือการสื่อสารที่จะค่อย ๆ วิวัฒนาการและปรากฏขึ้นจากจิตใจที่กว้างขวางผ่อนคลายนี้ แต่ถ้าเราสื่อสารด้วยจิตใจที่ยุ่งเหยิงหรือสับสน ก็เหมือนกับการเสาดสีที่ทิ้งกระเบื้องลงบนผืนผ้าใบขาว แต่แทนที่จะทำอย่างนั้น เราสามารถค่อย ๆ บรรจงแต้มรายละเอียดสีขึ้นจากปลายพู่กันด้วยความแม่นยำและประณีต และด้วยจิตที่ว่างนี้เอง การสื่อสารหรือการแสดงออกของเราจะเป็นไปด้วยความจริงแท้มากขึ้น

๕. ปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพ

นี่คือความสามารถในการนำเอาความรู้และความเข้าใจ ความเปิดกว้าง และทักษะในการสื่อสารทั้งหลายที่เราได้เรียนมาไปสู่การกระทำหรือภาคปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพในสังคม ซึ่งหมายถึงความสามารถในการจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสภาวะสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ประคับประคองความสนใจใคร่รู้ให้ไม่ขาดสาย และดำเนินการโครงการให้สำเร็จลุล่วง

เมื่อเราคุ่นเคยกับปัญญาทั้งห้า เราก็จะสามารถหลอมรวมเอาปัญญาทั้งห้าเข้ามาสู่งานที่เราทำอยู่ ในการดำรงชีวิต ความเป็นตัวเราและสิ่งแวดล้อมที่เราสร้างขึ้น และเรายังสามารถสัมผัสถึงพลังทั้งห้าที่มีอยู่ในผู้อื่น และรับรู้พื้นฐานแห่งความเป็นปกติดีงามและสิ่งที่ดีที่สุดที่ดำรงอยู่ในตัวพวกเขา แล้วเราก็จะสามารถกระทำการได้อย่างสอดคล้อง ซึ่งในบริบทนี้ จะมีความแตกต่างไปจากการกระทำโดยทั่วไปของเรา เพราะคุณสมบัติของความเปิดกว้าง ความคิดอ่านที่คมชัด ความรู้มรรยในความรู้และความสามารถในการสัมพันธ์กับผู้อื่นในระดับลึก จะช่วยให้เราสามารถดึงเอาคุณสมบัติภายในออกมาใช้ในสถานการณ์ได้อย่างเต็มเปี่ยมยิ่งขึ้น เมื่อเราสามารถหลอมรวมตัวเองให้เข้ากับพลังทั้งห้าได้ครบแล้วเราก็จะสามารถขับเคลื่อนเลื่อนไหลไปกับพลังงานที่ดำรงอยู่ในแต่ละขณะ ๕ ได้อย่างสอดคล้อง การกระทำของเราจึงมีความเป็นเอกภาพกับสถานการณ์

เราสามารถฝึกทำงานกับพลังทั้ง ๕ อย่างสร้างสรรค์ได้ การสัมพันธ์กับการงานด้วยแรงปรารถนามุ่งมั่นและทำให้งานบังเกิดขึ้นนั้นสามารถนำมาซึ่งความพอใจและความรื่นรมย์ ยกตัวอย่างเช่น ในการเขียนงานบทนี้ ผมเรียกเอาพลังทั้ง ๕ ออกมาเมื่อแรกเริ่ม มีความรู้สึกว่าเป็นพื้นที่เปิดกว้างที่เต็มไปด้วยความเป็นไปได้มากมาย พร้อม ๆ กับความ

ไม่แน่นอน หลังจากนั้นผมก็เริ่มสัมผัสความชัดเจนได้มากขึ้นว่าจะเขียนอะไรต่อไป และสิ่งที่เขียนก็เริ่มจะมีเค้าโครงขึ้นมา มีการนำเอาเนื้อหาที่หลากหลาย ออกมาจากคลังแห่งการเรียนรู้ทั้งจากประสบการณ์และทัศนะของตนเองและของผู้อื่น งานเขียนก็เริ่มแสดงเนื้อหาสาระมากขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ ผมยังมีแรงปรารถนาที่จะสื่อสารสิ่งที่ผมเข้าใจให้ได้อย่างชัดเจนและให้เป็นสิ่งที่สามารถสัมผัสได้ด้วยใจ พร้อม ๆ กับความพยายามที่จะเขียนงานชิ้นนี้ให้เสร็จลุล่วงตรงเวลาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อเราสามารถปรับพลังของตัวเองให้เข้ากับพลังทั้ง ๕ ได้ เราก็จะสามารถเข้าถึงภูมิปัญญาที่ดำรงอยู่ในโลก และจะสัมผัสได้ถึงความเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างเรากับทุก ๆ คนและทุก ๆ สิ่งในขอบโครงแห่งพลังนี้ เราจะสัมผัสได้ถึงความเป็นหนึ่งเดียวกันอย่างสมบูรณ์และความขึ้นต่อกันและกันของสรรพสิ่งโดยปราศจากการอ้างอิงอัตตาตัวตนใด ๆ อย่างไรก็ดี คงจะเป็นการเสแสร้งหรือโอ้อวดหากจะกล่าวหาว่าเราสามารถจัดสภาพแวดล้อมให้เกิดกระบวนการศึกษาเช่นนี้ได้อย่างสมบูรณ์ ทุกคนย่อมมีความเข้าใจที่จำกัดและอุปสรรคขัดขวางด้านใน ยกตัวอย่างเช่น บางคนเป็นพวกผ่อนคลายเปิดกว้าง แต่ก็จะติดคุณลักษณะนี้อยู่ อย่างนั้น ไม่สามารถกระทำการอื่นให้สำเร็จลุล่วงได้ในขณะที่บางคนอาจเป็นพวกที่สามารถทำให้งานสำเร็จก้าวหน้าได้รวดเร็ว แต่ไม่ค่อยมีความคิดอ่านกว้างไกล หรือมีความสัมพันธ์ที่ไม่ราบรื่นกับเพื่อนร่วมงาน

เมื่อเรามีนักศึกษา อาจารย์และผู้ปฏิบัติงานจำนวนมากพอนำเอาหลักการดังกล่าวมาฝึกหัดในการทำงานเป็นกลุ่ม และเรียนรู้จากกันและกัน คุณลักษณะทั้งหลายก็จะปรากฏ และจะช่วยตอกย้ำคุณค่าความดีงามของชีวิต มากกว่าที่จะบ่มเพาะให้

อึดตายตัวตบพุ่งโตขึ้น และเมื่อเราเรียนรู้ที่จะทำงานกับพลังงานทั้ง ๕ เราก็จะสามารถนำความเข้าใจนี้ไปใช้กับการดำเนินชีวิตได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา ซึ่งการปฏิสัมพันธ์กับโลกผ่านพลังทั้ง ๕

โดยสรุป

สภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศของการศึกษาที่เกิดจากฐานความเข้าใจในเรื่องเบญจคุณจะเป็นสิ่งที่มีพลังอำนาจมากและสามารถเป็นสิ่งที่ทำทลายอย่างยิ่ง ครั้งหนึ่งในการประชุมคณาจารย์ของนาโรปะ มีการเรียกสิ่งที่เราทำนี้ว่า “ภาวนาร้อน” ซึ่งกระตุ้นอารมณ์ขันของที่ประชุม เพราะจริง ๆ แล้วในสภาพแวดล้อมเช่นนี้ สามารถก่อให้เกิดเรื่องราวร้อน ๆ ที่ทำทลายได้ แต่อย่างน้อยเราก็สัมผัสได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นจริง ไม่เคลือบแคลง

ถึงแม้ว่ายังไม่เคยมีการศึกษาในเชิงสถิติหรือค้นคว้าเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณ แต่คุณลักษณะทั้งหลาย ได้แก่ พื้นที่กว้างหรือความว่าง ความกระฉ่างชัด ความมั่งคั่งรุ่มรวย อารมณ์ และปฏิบัติการ เป็นสิ่งที่สัมผัสรับรู้ได้ชัดเจน แม้ว่าบ่อยครั้งจะไม่สามารถเข้าใจผ่านความคิดได้ แต่นักศึกษาสามารถปรับตัวให้สอดคล้องซึมซับกับพลังเหล่านี้ได้

สิ่งแวดล่อมแห่งการเรียนรู้ที่หนุนเสริมพัฒนาการด้านในของเราจะช่วยให้เราสามารถบ่มเพาะองค์รวมของความเป็นมนุษย์ในตัวเราได้ การสร้างสิ่งแวดล่อมที่ดีและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนฝึกฝนให้สติปัญญาคมกล้าและหลอมละลายหัวใจลงให้อ่อนโยนและเชื่อมโยง ทัศนะที่แตกต่างอาจขัดสีกันจนร้อนแต่ยังอยู่ภายใต้ภาวะของความเปิดใจกว้างและยอมรับความจริงพื้นฐานได้ โดยทั่วไป สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศที่มีความอ่อนโยน

เชื้ออาหาร สง่างาม และมุ่งมั่นในการพัฒนาทางปัญญา ศิลปะ และจิตวิญญาณ บรรยากาศการเรียนรู้เช่นนี้เน้นย้ำให้รู้สึกว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการตลอดชีวิต ที่เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา ไม่จำกัดอยู่ในเงื่อนไขของเวลาและสถานที่จำเพาะใด ๆ นี่เป็นประสบการณ์แห่งการแปรเปลี่ยนของชีวิต กระบวนการเรียนรู้คือวิถีทางแห่งการดำรงชีวิต และดำเนินไปในโลก ด้วยความเปิดกว้างสนใจใคร่รู้ มีความมั่งคั่งหลากหลาย ความยินดีในการสื่อสารและแสดงออก และความหมายมั่นในการกระทำที่สร้างสรรค์ แล้วเราก็จะสามารถตอบสนองต่อความจำเป็นและความต้องการอันหลากหลายของสังคมโลกนี้ได้ดีขึ้น นี่คือหัวใจสำคัญของการศึกษาอย่างมีจิตวิญญาณ.

อ้างอิง

- Brown, Richard, *Contemplative Learning, Mindfulness to Knowledge, delivered at the New Paradigms of Science in Education, Mexico, 1996.*
- Ebbens, Sebo, *Contemplative Teaching, The National Institute for School Improvement, The Netherlands, 1996.*
- Hayward, Jeremy, *Joining Heart and Mind. Naropa Magazine, 1984.*
- Hurst, Peter, *Contemplative Education and the Five Qualities, delivered at Naropa University, 1987.*
- Rockwell, Irini, *The Contemplative Approach to Creativity, Vajjaradhatu Sun, 1989.*
- Rockwell, Irini, *Contemplative Approaches to Working with Others, written for the National Institute for School Improvement, The Netherlands, 2001.*
- Rockwell, Irini, *The Five Wisdom Energies, A Buddhist Way of Understanding Personality, Emotions, and Relationships, Shambhala Publications, 2002.*
- Suzuki, S. *Zen Mind, Beginner's Mind. Weatherhill, 1977.*
- Scott, David K., *Education as Transformation, Religious Pluralism, Spirituality, & a New Vision for Higher Education in America, Peter Lang Publication, In., 2000.*

การเข้าภาวนา

นการปฏิบัติทางพุทธศาสนา มีสองสิ่งที่จำเป็นมาก
สิ่งหนึ่งคือ การที่เราหลีกเลี่ยงออกจากสังคมเพื่อ
ไปภาวนาสักระยะหนึ่ง อาจจะเป็น ๒-๓ ชั่วโมง
๒-๓ วัน หรือเป็นเดือน เป็นปี อีกสิ่งหนึ่งก็คือ การที่

เรานำประสบการณ์จากการหลีกเลี่ยงนั้นกลับมาสู่โลก นำมัน
มาใช้ในความสัมพันธ์กับผู้อื่นและใช้ในชีวิตประจำวัน ประ
หนึ่งการหายใจเข้าและหายใจออก เราต้องการทั้งสองอย่าง
บางครั้งคนเราจะประทับใจเมื่อได้รู้ถึงอานิสงส์แห่งการ
เข้าภาวนา อาจจะเป็น ๓ ปี ๗ ปี หรือทั้งชีวิต เราอาจคิดว่า
ถ้าเราทำเช่นนั้นได้บ้าง เราคงได้บรรลุอะไรสักอย่าง แต่เรา
เป็นคนสามัญธรรมดา เราคงทำเช่นนั้นไม่ได้แน่ ถ้าเช่นนั้น
คงไม่มีหวังอะไรมากนักที่จะทำให้การปฏิบัติลึกซึ้งยิ่งขึ้น

แต่ในความจริงแล้ว ปริมาณไม่สำคัญเท่าคุณภาพ ใคร
ก็ตามที่เข้าภาวนาเป็นเวลา ๓ ปีด้วยจิตที่ฟุ้งซ่าน ก็

ไม่ได้รับอะไรมากนัก อีกคนปฏิบัติ
เพียงแค่ว่า ๓ วัน แต่มีใจจดจ่อกับ
สิ่งที่ทำ เพียงแค่ว่า ๓ วัน คน ๆ นั้น
สามารถได้รับประสบการณ์ที่
เปลี่ยนแปลงชีวิตอย่างลึกซึ้งได้
ข้าพเจ้าคิดว่ามันไม่ขึ้นอยู่กับว่า
เราใช้เวลาเท่าใด หรือสวดมนต์
ไปแล้วก็บทธกัมมกราบไปแล้ว
ก็หนี ทำสิ่งนี้สิ่งนั้นไปแล้ว
เท่านั้นเท่านั้น นี่ไม่ใช่บัญญัติ

ธนาคารที่เราต้องพยายามสะสม คำถามสำคัญที่เราต้องถามอยู่เสมอคือ โดยลึก ๆ แล้วเรามีอะไรเปลี่ยนแปลงบ้าง

นักปราชญ์ยิ่งใหญ่ผู้หนึ่งในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๑ กล่าวว่า ตัวชี้วัดสำคัญในทุกการปฏิบัติภาวนาก็คือ ในท้ายที่สุดแล้ว อารมณ์ทางลบของเราทั้งโลก โกรธ หลง ลดลงหรือไม่ ถึงแม้เราจะเข้าภวนาถึง ๑๒ ปี แต่ถ้าเรายังมีปัญหาภายในพวกนี้อยู่ ความโกรธ ความยึดมั่นถือมั่น ความยึดติด ความโลภและหลง ยังเหมือนเดิม นั่นเท่ากับว่าเรายังไม่ได้รับผลอะไรเลย

ไม่สำคัญว่าเราจะสวดมนต์ไปแล้วกี่ล้านบท สำเร็จตันตระภายในไปแล้วเท่าใด สิ่งสำคัญคือ ถ้าการปฏิบัติเหล่านี้ไม่เปลี่ยนแปลงจิตใจแล้วถ้ามันไม่มีประโยชน์อะไรเลย ถ้าจิตใจยังเป็นเช่นเดิมดังก่อนเริ่มปฏิบัติแล้ว แสดงว่าเรายังไม่มีความก้าวหน้าใด ๆ อาจจะต้องด้วยซ้ำถ้าเรามัวแต่ภูมิใจว่าเราเป็นนักปฏิบัติที่ยิ่งใหญ่ เราบอกตัวเองว่า “ฉันทำภาวนานั้นมาแล้ว ฉันเป็นผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัตินี้” จริง ๆ นั่นคือการเพิ่มทวิกิเลสให้มากยิ่งขึ้นไปอีก จากเดิมที่เรามีอยู่แล้วและยังไม่ได้ทิ้งมันไป ตอนนีกลายเป็นว่าเรามีกิเลสตัวใหม่ขึ้นมาเสียแล้ว

โปรดเข้าใจว่าสิ่งนี้สำคัญมาก การปฏิบัติใด ๆ ก็ตาม เราทำไปเพื่อช่วยจิตใจของเรา เปลี่ยนแปลงมันเพื่อให้เราสามารถช่วยคนอื่นได้อย่างแท้จริง ถ้าสิ่งนี้ไม่เกิดขึ้น ถ้าเราเพียงรู้สึกพอใจที่เราเป็นนักปฏิบัติธรรมที่ดี เพราะเรานั่งสมาธิวันละ ๓ ชั่วโมงเป็นประจำ และทำให้ทุกคนรู้ว่าเราปฏิบัติบ่อยเพียงใด ตื่นเช้าเพียงใด แล้วนั่นจะมีประโยชน์อะไรเล่า พวกเขาจะเข้าใจไหม

ตัวตน

การปฏิบัติธรรมทั้งหลายทั้งหมดเป็นไปเพื่อการลดตัวตนของเรา ไม่ใช่ไปเพิ่มให้มันมากขึ้น เราต้องระมัดระวังสิ่งนี้ไว้ ไม่ดีเลยที่เราจะวางตัวเป็นนักปฏิบัติธรรมผู้ปราดเปรื่อง ทำให้ทุกคนเห็นว่าเราไม่ธรรมดาเพียงใด หรือเราเป็นนักมั่งงิวิริที่ดี เราไม่เคย

สูญบุรี ไม่เคยไปปาร์ คาราโอเกะ เราเป็นผู้ไฝ่ธรรม มีอาชีพ และเราก็ภูมิใจกับตัวเองเหลือเกิน

แน่นอนว่าตัวตนของเราเป็นสิ่งเหล่านี้ ตัวตนของเราจะกอดตัวเองและบอกว่า “ดูสิ ฉันเก่งกว่าพวกคนหลอกหลวงอื่น ๆ ฉันมีวินัยและควบคุมตัวเองได้มากกว่าใคร ๆ” เพราะฉะนั้นเราต้องคอยระวังให้ดี เราต้องระวังให้ทั้งการปฏิบัติและเจตนาของเราบริสุทธิ์ เพราะความหลงและเจ้าตัวตนแสนเจ้าเล่ห์ของเราจะทำให้ปัญหาที่เราพยายามจะกำจัดกลับหนักอึ้งมากขึ้นไปอีก มันจะทำให้ตัวตนนั้นมองเราอย่างเป็นสุข สิ่งนี้จะเกิดขึ้นกับคนที่เข้าภวนา พวกเขาจะรู้สึกล้าพองใจที่สามารถปฏิบัติภาวนาเช่นนี้ได้

คุณประโยชน์ของการเข้าภวนา

อย่างที่ได้อ่านมาข้างต้น จะเป็นสิ่งดีมากถ้าเราจะหาเวลาสักช่วง หลีกออกมาจากชีวิตประจำวัน ใช้เวลาตลอดวันและเท่าที่จะทำได้ยามกลางคืน จดจ่อกับการฝึกปฏิบัติด้านใน โดยไม่ต้องวอกแวกกับความกังวลใจในชีวิตประจำวันไม่ต้องสงสัยเลยว่าการทำเช่นนี้มีคุณประโยชน์ใหญ่หลวงยิ่งนัก

มีคำถามอยู่ว่า แล้วเราจะปฏิบัติภาวนาเป็นกลุ่มหรือเดี่ยวดี โดยส่วนตัวแล้วข้าพเจ้าอยากแนะนำว่าเราควรเริ่มจากการภาวนาเป็นกลุ่มก่อน ในกลุ่มภาวนานั้น เธอจะได้รับการเกื้อกูลจากคนอื่น ๆ อีกทั้งเมื่อทุกคนต่างนั่งสมาธิ เธอจะไม่วอกแวกไปมา หรืออยู่ ๆ ก็เกิดความคิดว่า “อื้อย นี่มันไร้ประโยชน์จริง ๆ” แล้วก็ลุกไปซงซาแทน เธอจะต้องนั่งไม่ว่าเธอจะรู้สึกอย่างไร แม้ว่าเธอจะตื่นมาปวดหัวในตอนเช้า เธอก็ยังคงต้องนั่ง เธออาจจะคิดถึงสิ่งอื่น ๆ อีกมากมายที่เธอต้องทำ แต่เธอก็ยังคงต้องนั่ง การนั่งเป็นกลุ่มช่วยทำให้เกิดวินัยขึ้น

ถ้าคน ๆ หนึ่งยังไม่เคยผ่านการภาวนามาก่อน และเริ่มด้วยการภาวนาคนเดียว มันง่ายมากที่จะเริ่มต้นด้วยความตั้งใจที่แรงกล้า แต่ต่อมาเขาจะล้าลงเรื่อย ๆ จนไม่เหลืออะไรในที่สุด การภาวนากลุ่มจะไม่เป็นเช่นนั้น อีกทั้งในกลุ่มมักจะมีอาจารย์ที่สามารถช่วย

เราได้มาก เพราะอาจารย์จะประสานความพยายามของทุกคนให้ไปในทิศทางเดียวกันและให้คำสอนคำแนะนำ ถ้าเธอมีปัญหา เธอสามารถไปถามได้

แต่ถ้าคน ๆ หนึ่งปฏิบัติอยู่คนเดียว มักจะพบกับปัญหา เขาอาจจะมึนงงหรือไม่มี หรืออาจจะเข้มนวดกับตัวเอง บังคับตัวเองมากเกินไป ยิ่งกว่านั้นคือการฝึกจิตเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนมาก มันมีความลึกซึ้งอย่างไม่รู้สิ้น ปกติเราเข้าถึงศักยภาพของชีวิตได้เพียงขั้นที่ผิวเผินมากเท่านั้น เมื่อเราฝึกจิตโดยมุ่งความสนใจทั้งหมดไปที่การปฏิบัติ ฝวนอกของจิตจะเริ่มนิ่งลง ประตูดวงจิตจะเปิดออก ประสบการณ์ทั้งหลายทั้งมวลและระดับชั้นของจิตที่ซับซ้อนจะทะลักเข้ามา ถ้าเราไม่เคยมีประสบการณ์นี้มาก่อน สิ่งที่เกิดขึ้นอาจจะน่าสะพรึงกลัว แม้แต่ประสบการณ์ที่ดีก็ดูน่ากลัว เธอไม่สามารถรู้ได้เลยว่าจิตของเธอจะปรากฏออกมาในรูปใด

ในจิตของเรามีทั้งเทวดาและปีศาจ เราไม่สามารถรู้ได้ว่าอะไรจะออกมาจากประตูของจิตที่เปิดขึ้น เพราะฉะนั้นจึงเป็นการดีที่ผู้เริ่มต้นจะปฏิบัติร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในความดูแลชี้แนะของอาจารย์ที่มีประสบการณ์ ถ้าใครอยากจะเริ่มต้นการเข้าภาวนาแบบเข้มข้น คนนั้นก็ควรจะร่วมภาวนากับผู้อื่นด้วยเช่นกัน นี่เป็นเพราะเราจะได้เรียนรู้การปฏิบัติที่ถูกต้องและรู้จังหวะก้าวให้เหมาะสมกับตัวเอง นี่เป็นอีกประเด็นหนึ่ง การปฏิบัติต้องมีความสมดุล ไม่หย่อนเกินไป คือไม่พยายามเท่าที่ควร หรือไม่ให้เวลามันเท่าที่ควร จึงไม่บังเกิดผลมากนัก หรือต้องไม่ตึงเกินไป โดยทั่วไปคนที่เข้าภาวนาคนเดียวมักจะเป็นอยู่อย่างประการหลัง เกร็งครัดกับตัวเองมากเกินไป มีความคาดหวังถึงผลสำเร็จที่ควรจะได้สูงเกินไปและไม่สามารถเป็นจริงได้

การประสบความสำเร็จ

เกี่ยวกับการประสบความสำเร็จ พวกเธอก็รู้ว่าชาวสิงคโปร์นั้นต่างรู้สึกว่าคุณต้องประสบความสำเร็จตลอดเวลา “ฉันต้องทำให้สำเร็จ ฉันต้องทำอะไร

บางอย่างจากการภาวนา ฉันต้องทำให้ได้” ความคิดเช่นนี้ไม่ก่อให้เกิดผลดี มันจะทำให้จิตเครียดมากขึ้น คุณลักษณะของจิตที่ต้องการประสบความสำเร็จ ต้องการอะไรบางอย่างให้ได้ เป็นอุปสรรคใหญ่หลวงนักสำหรับตัวมันเอง ทั้ง ๆ ไปคนเช่นนี้ก็จะลงเอยด้วยสิ่งที่เราเรียกว่า “ลู่” หรือการเสียดสมดุลของชี (พลังชีวิต) ซึ่งเกิดจากการที่ธาตุต่าง ๆ ในร่างกายเสียดสมดุลอย่างสิ้นเชิง คน ๆ นั้นอาจจะป่วยหนัก หรือปวดศีรษะอย่างรุนแรง รู้สึกแย่มาก ๆ รู้สึกโกรธมาก รำคาญใจ หรือเกร็ง

สิ่งนี้น่าเป็นห่วงยิ่ง เพราะเมื่อเกิดขึ้นแล้ว จะทำให้ยากต่อการปฏิบัติภาวนา ไม่ว่าจะการปฏิบัติภาวนาใด ๆ ก็ตามจะทำให้คน ๆ นั้นแย่ลงไปอีก มันเหมือนวัฏจักรที่เลวร้าย เพราะเมื่อเธอปฏิบัติเธอจะรู้สึกเครียดเกร็งมากขึ้น ความเครียดนั้นก็จะไปทำให้เกิดลู่มากขึ้น แล้ววัฏจักรก็หมุนไปอีกเรื่อย ๆ ดังนั้นจึงสำคัญมากที่เมื่อเราปฏิบัติเราต้องทำตามความรู้สึกภายในที่บอกว่าจะอะไรเหมาะสม และไม่ไปตั้งเป้าหมายภายนอกให้ เราต้องพยายามทำให้สำเร็จ

เราจะไม่เอาความคิดแบบธุรกิจเข้ามาใช้ในโลกรของธรรมชาติ ความคิดเรื่องการประสบความสำเร็จนั้นมาจากตัวตน เรากำลังพยายามละวางตัวตนทั้งหมด “ฉันต้องบทธวดมนต์มาแล้วล้านครั้ง เขาเพิ่งจะท้องแค่นี้” นี่เรากำลังกลับมาคิดแต่เรื่องปริมาณ “ฉันทำได้เท่านั้น ได้ผลเท่านั้น” นี่เป็นสิ่งที่ไร้ประโยชน์โดยสิ้นเชิง ไม่ใช่สิ่งที่เราควรทำ เราต้องไม่แบกจิตที่ซับซ้อนด้วยตัวตนแบบโลก ๆ เข้าไปในการปฏิบัติธรรมของเรา เรากำลังพยายามรู้จักตัวตนของเรา มองให้เห็นถึงจุดประสงค์และเป้าหมายของมัน

มีคน ๆ หนึ่งถามพระลามะว่า “อะไรคือจุดประสงค์และเป้าหมายของการทำสมาธิ” พระนั้นตอบว่า “จะพูดไปแล้ว การทำสมาธินั้นก็คือ การจัดการกับความคิดเรื่องการมีเป้าหมาย” ทำไมเราจึงไม่นั่งและปฏิบัติเพียงเพราะมันเป็นสิ่งที่ดีที่ควรทำ ไม่ใช่เพราะเราต้องการอะไรบางอย่างแล้ว เราไม่ต้องการได้อะไรจากการปฏิบัติ เราแค่รู้สึกดีที่ได้นั่ง อะไรจะดีไปกว่านี้อีก เท่านั้นที่พอแล้ว และถ้าเราสามารถทำจิตให้สบาย

แต่ขณะเดียวกันก็ดื่มด่ำในการปฏิบัติเพราะเรารู้สึกสนุกกับมัน อานิสงส์จะเกิดขึ้นตามมาเอง

เปิดใจสู่ความงามแห่งการปฏิบัติ

ในหัวข้อนี้ ข้าพเจ้าอยากเล่าเพิ่มเติมว่า จะเป็นประโยชน์มากถ้าเราตั้งใจเชื่อเชิดจิตของเราให้ร่วมมือ

ในการปฏิบัติ ถ้าจิตของเราต่อต้าน เบื่อหรือถูกบังคับให้ต้องทำ เพียงเพราะเธอคิดว่าควรทำ แต่จริง ๆ แล้ว

จิตไม่ได้ต้องการ มันจะเกิดความขัดแย้งและความตึงเครียดขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นมากที่เมื่อเริ่มต้นการปฏิบัติทุกอย่าง เราต้องนั่งคิดถึงแรงจูงใจในการปฏิบัติ เพราะอะไรเราจึงต้องการทำสิ่งนี้

เมื่อนั้นเราจึงจะสามารถทำให้จิตเห็นถึงประโยชน์และความสุขจากการปฏิบัติ นี่ไม่ใช่การทำร้ายจิตของเรา สิ่งนี้จะช่วยเอื้อประโยชน์ให้จิตเราต้องจูงใจให้จิตร่วมมือกับเรา เพราะถ้าจิตร่วมมือปฏิบัติด้วยความกระตือรือร้น นั่นหมายถึงการต่อสู้ได้ผ่านไปเกือบครึ่งแล้ว

ตัวอย่างเช่น ถ้าเรากำลังดูหนังหรืออ่านหนังสือที่น่าสนใจอยู่ เราไม่ต้องบังคับให้จิตต้องจดจ่อแต่อย่างใด เราซาบซึ้งไปกับละครหรือหนังสือ จิตของเราอยู่ที่นั่นอยู่แล้ว มันจะเป็นปัญหาที่ต่อเมื่อมีใครบางคนพยายามดึงเราออกมาจากหนังหรือหนังสือนั้น ไม่ต้องมีใครมายืนบอกให้เราตั้งใจจดจ่อ เราก็ตั้งใจอยู่แล้ว จิตของเราสนุกไปกับสิ่งที่กำลังทำอยู่ ในการปฏิบัติเราต้องทำให้จิตเกิดคุณลักษณะเช่นนี้

เราควรลงมือปฏิบัติด้วยความกระตือรือร้นอย่างแท้จริง เพราะเราเข้าใจถึงคุณประโยชน์และความสุขของจิตที่ถูกฝึกมาแล้วอย่างดี นั่นคือ จิตที่ไม่ถูกปกคลุมด้วยอารมณ์ด้านลบโดยสิ้นเชิง เราควรจูงใจตนให้ปฏิบัติเพื่อให้จิตของเราเป็นอิสระมากขึ้น เรียบง่ายมากขึ้น และขัดแย้งมากขึ้น เราไม่ใช่เจ้านายที่ถือแค้นย่นคุมจิตให้ฝึกตัวให้ดี เราจะไม่บีบบังคับจิตของเรา เราจะพยายามใช้ทักษะชักจูงจิตให้ฝึกปฏิบัติเพื่อตัวมันเอง เพื่อผู้คนที่อยู่รอบข้างและเพื่อโลกนี้ทั้งโลก

เพราะสิ่งที่เราคิดนั้นส่งผลกระทบต่อทุก ๆ สิ่ง เราควรน้อมนำทัศนคติเช่นนี้มาสู่การปฏิบัติ

ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเธอกำลังฝึกอานาปานสติหรือกำลังทำสมาธิรักษาภาพพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ถ้าเธอตริภาพพระโพธิสัตว์วันละ ๒ ครั้ง ผ่านไปหลาย ๆ วัน หลาย ๆ อาทิตย์ มันเหมือนกับการดูรายการทีวี ลองคิดดูว่าถ้าเราดูรายการทีวีรายการเดียวกันวันละ ๒ ครั้ง หลาย ๆ วัน หลาย ๆ อาทิตย์คงทรมานน่าดู

แต่สำหรับข้าพเจ้าแล้ว นี่เป็นสิ่งที่น่าสนใจในการเข้าภาวนา บางทีในช่วงอาทิตย์แรกเธอก็อาจจะคิดว่า “โอ๊ย นี่มันน่าเบื่อจริง ๆ” และตลอดอาทิตย์แรกก็อาจจะน่าเบื่อ แต่เมื่อเธอปฏิบัติมากขึ้นเรื่อย ๆ การปฏิบัติจะเผยแสดงตัวออกมา มันจะเริ่มแสดงพลังให้ปรากฏ เมื่อนั้นเราจะพบว่าจิตของเราเป็นสิ่งที่น่าทึ่งมาก

มีครั้งหนึ่งข้าพเจ้าเข้าภาวนาเป็นเวลา ๓ ปี ข้าพเจ้าต้องปฏิบัติอย่างเดียวซ้ำ ๆ กันวันละ ๔ ครั้ง ในตอนท้ายข้าพเจ้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติมากกว่าเมื่อเริ่มต้น ยิ่งนัก เพราะเมื่อจิตรู้ตัวว่ากำลังทำอะไรอยู่ มันจะเริ่มแยกสืบแยกออกมาคล้ายดังดอกไม้ ขณะที่ตาดอกกำลังแตกออก เธอจะพบว่ามิกลับซ้อนกันอยู่หลายชั้น ในที่สุดมันจะบานออกจนเผยความงดงามที่สมบูรณ์ออกมา

การปฏิบัติทุกอย่างสามารถเป็นได้เช่นนี้ เมื่อเราเริ่มต้นเฝ้าดูมัน เราจะรู้สึกว่ามันน่าสนใจเหมือนตาดอก ในตาดอกนั้นมีศักยภาพแห่งความเบ่งบานเต็มเปี่ยมอยู่ภายใน แต่เราต้องเฝ้าอดทน เธอไม่สามารถจะดึงเอากลับแต่ละกลีบที่ซ่อนอยู่ออกมาได้ ใหม เราต้องเฝ้ารอด้วยความอดทน ต้องให้ความอบอุ่น ความชื้น ความใส่ใจทุกวัน การทำสิ่งเหล่านี้เป็นประจำทุกวัน จะช่วยให้กลีบดอกค่อย ๆ แยกออกมา นี่คือเหตุผลว่าทำไมเราจึงต้องมีการเข้าภาวนา ก็เพื่อให้เรามีเวลาและที่ทาง ให้สิ่งต่าง ๆ ได้เผยตัวออกภายในใจเรา

ปกติแล้วเมื่อเราปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มันเป็นแค่เสี้ยวหนึ่งของวันเท่านั้น หลังจากนั้นเราก็มีภารกิจต่าง ๆ ทั้งในครอบครัว ที่ทำงานและสังคมเพื่อนฝูง

แม้เราจะมิวินัย มันยังคงยากที่จะรักษาการปฏิบัติในชีวิตประจำวันไว้ให้ได้ พลังของมันจะกระจายหายไปเหมือนการทำอาหาร คงยากที่จะปรุงอาหารให้สุกถ้าเธอเปิดเตาहुงอย่างแรงแล้วก็ปิดทิ้ง วันต่อมาเธอก็กลับมาเปิดเตาแล้วก็ปิดมันอีก เธอต้องการความร้อนที่สม่ำเสมอที่จะทำให้อาหารสุกได้

นี่แหละคือความหมายของการเข้าภาวนา มันคือการปรุงอาหารให้สุก ถ้าเธอเข้าภาวนาโดยไม่ต้องเจอใครเลย พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติอย่างเข้มข้นมาก ๆ มันจะเหมือนอยู่ในหม้อต้มความดันสูง เธอต้องระวังมาก ไม่เช่นนั้นหม้อความดันนี้อาจจะระเบิดได้ อาจจะต้องดีกว่าถ้าเราใช้หม้อตุ๋นช้า ๆ ใช้เวลานานกว่าแต่อาหารจะอร่อยและไม่ไหม้

นี่แหละคือความหมายพื้นฐานของการเข้าภาวนา มันไม่ใช่สิ่งน่ากลัวแต่อย่างใด การมีโอกาสได้ปฏิบัติไม่ว่าจะร่วมกับคนอื่นหรือเพียงคนเดียว เป็นสิ่งที่น่ายินดี เราควรจะยินดีที่เราได้ประกอบกรรมดีและทำให้เกิดเหตุปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้เราได้อุทิศตนทั้งสิ้นเพื่อชีวิตฝ่ายจิต

พิกิจตัวอย่างอ่อนโยน

ปกติแล้วในพุทธศาสนาสาขานิกายเถรวาท เราจะแบ่งการเข้าภาวนาออกเป็น ๔ หรือ ๖ ช่วง แต่ละช่วงเราจะปฏิบัติเช่นเดียวกันทุกครั้ง ช่วงแรกและช่วงสุดท้ายอาจจะมีการปฏิบัติเพิ่มเติม แต่ปกติแล้วเธอจะต้องปฏิบัติเช่นนั้นซ้ำแล้วซ้ำอีก เหมือนนักดนตรีฝึกหัด เธอต้องหัดซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนเล่นเพลงได้อย่างถูกต้อง แต่เธอต้องทำเพราะเธอมีความสุขจากการปฏิบัติ มิใช่เพราะความสุขจากการประสบผลสำเร็จ เพียงแค่การนั่งและอยู่กับปัจจุบันขณะ เป็นหนึ่งเดียวกับการปฏิบัติก็เป็นความสุขที่ยิ่งใหญ่แล้ว เท่านั้นก็เพียงพอแล้ว

ขณะที่เราอยู่ในระหว่างการเข้าภาวนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาที่เรายืนตามลำพัง เราต้องดูแลจิตของเราให้ดี ไม่เฉพาะแต่ในช่วงการฝึกปฏิบัติ ในเวลาพักก็เช่นกัน สิ่งสำคัญคือเราต้องไม่ปล่อยให้จิตของเราล่องลอยไปตามใจ เหมือนกับคำพูดที่ว่า “กาย

อยู่ในถ้ำ ใจไปซ้อปิ้ง”

เพราะฉะนั้น อยาปล่องลอยไปกับการซ้อปิ้งตามศูนย์การค้า หรือไปเข้าร้านอาหารที่เธอโปรดปราน หรือแม้แต่กลับไปหาครอบครัว เรามีเวลาทำสิ่งเหล่านี้ได้ในภายหลัง นี่ไม่ใช่เวลาปล่อยให้จิตล่องลอยไปตามความเคยชิน นี่เป็นสิ่งสำคัญมาก จิตควรอยู่กับกายของเรา เราควรทำจิตให้จดจ่ออยู่ในปัจจุบันขณะ ในสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นที่นี่ ในขณะนี่

ตัวอย่างเช่น ถ้าเรากำลังฝึกสมาธิตริภังคภาพ พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร การเข้าภาวนานี้เป็นโอกาสเหมาะที่เราจะผลานการปฏิบัติเข้ากับชีวิตจริง โดยการมองเห็นตัวเองเป็นเช่นพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร เห็นสิ่งแวดล้อมรอบข้างเป็นดินแดนไพศาลอันบริสุทธิ์ และสดับฟังเสียงทุกอย่างเป็นดังเสียงมนตรา ฉันทเห็นตัวเองเป็นดังพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร และทุกชีวิตก็เป็นดังพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร หรือผู้ชายทุกคนเป็นพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร และผู้หญิงทุกคนเป็นพระนางตารา* ถ้าเธอไม่คุ้นกับการปฏิบัติ เช่นนี้ เธอจะอยู่กับคนอื่นลำบาก เธอจะไม่สามารถเป็นตัวเองอย่างแท้จริง

แต่ถ้าเธอกำลังเข้าภาวนาโดยไม่พูดกับใครเลย เพราะแม้เธอจะอยู่กับคนอื่น แต่เธอก็พูดไม่ได้ ทุกคนเงียบและจดจ่อกับสิ่งที่เกิดขึ้นภายใน นั่นเป็นโอกาสอันดีที่จะพัฒนาความเป็นเทพขึ้นมาในตัวเรา และนำคุณลักษณะนี้ติดตัวกับเราไปในทุก ๆ สิ่งที่เรากระทำไม่ว่าขณะที่เรากำลังกิน เดิน มองดูท้องฟ้า อาบน้ำ หรือเข้าห้องน้ำ

หรือสมมติถ้าเรากำลังปฏิบัติวิปัสสนา หรือกำลังจดจ่อกับลมหายใจเข้าและลมหายใจออก เราจะไม่ทิ้งการปฏิบัติแม้ในช่วงพัก เราจะคงปฏิบัติต่อไป ถ้าเรากำลังทำสมาธิกับลมหายใจ ไม่ว่าเราจะทำอะไร เราสามารถมีสติกับลมหายใจเข้าลมหายใจออกได้เสมอ เราสามารถมีสติอยู่กับร่างกายที่กำลังเคลื่อนไหว กำลังยืน เดิน นั่ง นี่คือการพยายามผลานการปฏิบัติเข้ากับทุก ๆ สิ่งที่เราทำและเข้ากับทุก ๆ ความคิดที่ผุดขึ้น

๑ พระโพธิสัตว์ฝ่ายหญิง

ถ้าเราคิดว่าการปฏิบัติเกิดขึ้นเมื่อเรานั่งบนเบาะสมาธิเท่านั้น นั่นแสดงว่าเรายังไม่เข้าใจการปฏิบัติธรรม การปฏิบัติธรรมคือการปฏิบัติในทุก ๆ ขณะของชีวิต ไม่มีวิธีอื่นอีกแล้วที่เราจะเรียนรู้สิ่งนี้ได้ดีไปกว่าการเข้าภาวนาในบรรยากาศที่เอื้ออำนวย

บรรยากาศแห่งการภาวนา

ในการเข้าภาวนา เธอจะมีที่ทางของเธอเอง เธอไม่ต้องปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ดังนั้นเธอจึงมีโอกาที่จะเริ่มฝึกฝนการมีสติในทุก ๆ อย่างที่เธอทำ มันเป็นบรรยากาศที่เอื้ออำนวยมาก เมื่อเราเข้าใจและสัมผัสถึงการภาวนา เราสามารถเรียนรู้ที่จะนำไปใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งแน่นอนว่าเป็นเรื่องที่ทำยากกว่ามากนัก ถ้าเธอไม่มีพื้นฐานมาเลยจะเป็นการยากที่จะมีสติภายใน นอกจากนี้เธอจะเคยได้สัมผัสมันมาก่อน

การเข้าภาวนาสามารถเป็นประโยชน์ได้มาก เพราะมันทำให้เรามีโอกาสได้รับประสบการณ์ที่จริงแท้ซึ่งจะทำให้เรามีพื้นฐานที่เป็นจุดเริ่มต้นให้เรานำไปเสริมต่อและผสมเข้ากับชีวิตประจำวัน ถ้าเราเพียงแต่ได้ปฏิบัติในตอนเช้า มันยากที่จะนำความรู้สึกนั้นไปผสมเข้ากับชีวิตประจำวัน

ข้าพเจ้าจึงอยากแนะนำให้ทุกคนลองหาเวลาเข้าภาวนากับกลุ่มผู้สวดอาทิตย์หนึ่ง หรือ ๑๐ วัน นี้จะเป็นประโยชน์มาก เธอจะเห็นว่าทุก ๆ คนรอบตัวต่างก็ประสบความยากลำบากเช่นกัน ทุกคนที่ฝึกสมาธิต่างก็มีปัญหา แต่บางคนคิดว่าเขาคนเดียวที่มีปัญหาคนอื่น ๆ ไม่เห็นมีเลย เขาคิดว่าคนอื่น ๆ ทำได้ง่ายเหลือเกิน เพียงแค่นั่งลง แล้วก็ตั้งลงสู่สมาธิ มีเพียงเขาที่มีความคิดผ่านเข้ามาเวลาที่ต้องการทำให้จิตจดจ่อ และเขาก็เป็นคนแรกที่เริ่มเจ็บเข่าและเมื่อยหลัง แต่เมื่อเขานั่งปฏิบัติกับกลุ่ม เขาจะพบว่าทุก ๆ คนก็ประสบปัญหาและความยากลำบากเช่นเดียวกัน ทุกคนมีปัญหาทางร่างกายและจิตใจ การนั่งเป็นกลุ่มนี้จะให้กำลังใจเราได้ดีทีเดียว

ถ้าเรามีความมุ่งมั่นอดทน เราจะสามารถไปพันอุปสรรคเริ่มแรกเหล่านี้ได้ สมมติว่าเธออยากเป็น

นักดนตรี คงไม่มีใครที่นั่งลงหน้าเปียโนครั้งแรกแล้วจะบรรเลงเพลงออกมาได้อย่างเพราะพริ้ง เธอต้องเริ่มจากค่อย ๆ วางนิ้วลงบนคีย์และเริ่มฝึกจากเพลงง่าย ๆ นิ้วของเธอจะเคาะผิดคีย์และเธอจะรู้สึกว่าตัวเองงุ่มง่ามเหลือเกิน เธออาจคิดว่าตัวเองไม่มีวันเล่นเป็นแน่นอน แต่เธอก็ยังฝึกฝนต่อไป ถ้าเธอมีครูที่ดี เขาจะคอยให้กำลังใจเธอ แล้ววันหนึ่งเธอก็จะพบว่าตัวเองสามารถเล่นเพลงง่าย ๆ ได้ เธอฝึกฝนต่อไปเรื่อย ๆ จนสามารถเล่นโน้ตที่ซับซ้อนขึ้น แล้วในที่สุดเธอก็เล่นเพลงได้อย่างไพเราะ แต่สิ่งนี้จะไม่เกิดขึ้นในวันเดียว โดยไม่มีความมุ่งมั่นอดทนอย่างมหาศาล

จิตของเราไม่เคยได้รับการฝึกฝน เราปล่อยมันไปโดยไร้การควบคุมใด ๆ มันไปในที่ ๆ มันต้องการ และเราก็ตามมันไป เราเห็นว่าปัญหาเกิดขึ้นเพราะทุก ๆ อย่างรอบข้าง ตัวปัญหาคือ เพื่อน ครอบครัว แฟน ลูก ครู โลก รัฐบาล ปัญหาไม่ได้เกิดขึ้นเพราะฉัน ฉันปกติดีทุกอย่าง ปัญหาเกิดขึ้นเพราะคนพวกนั้น ทำไมเขาไม่เป็นอย่างฉันนะ

เราต้องนั่งลง เผชิญหน้ากับจิตของเราและบอกมันว่า “เจ้าต้องอยู่ที่นี้และลืมเรื่องอื่น ๆ เสีย” แล้วเราจะพบว่าจิตของเราไม่มีวันทำตาม มันจะคิดไปทุก ๆ อย่างทุก ๆ เรื่อง ยกเว้นเรื่องที่เราต้องการให้มันคิด เพราะมันเป็นเหมือนม้าป่าที่เมา มันจะวิ่งไปทุก ๆ ที่ ยกเว้นที่ ๆ เราต้องการให้มันไป ปกติเราจะไม่เห็นปัญหานี้ จนกระทั่งเราเริ่มพยายามฝึกจิตให้เชื่อง เมื่อเราพยายามฝึกจิตและทำความเข้าใจกับมัน เมื่อนั้นเราจะพบว่า เรากำลังเผชิญกับเรื่องยากมากเพียงใด

แต่ข่าวดีก็คือว่า จิตทุกจิตสามารถฝึกฝนได้ ถ้าจิตได้รับการฝึกฝนให้อยู่ภายใต้การควบคุมแล้ว แทนที่เราจะเป็นดังทาสของจิตใจและอารมณ์ เราจะเป็นนายเหนือจิต นี่คือการหลุดพ้นอย่างแท้จริง เราไม่ต้องไปเปลี่ยนแปลงโลกทั้งโลก เราไม่ต้องไปเปลี่ยนแปลงคนอื่น เราเพียงเปลี่ยนตัวเองจะดีไหม คงเหนื่อยแน่ ๆ ถ้าเราต้องไปพยายามเปลี่ยนรัฐบาล

การเข้าภาวนาเอื้อให้เราได้ฝึกปฏิบัติจิต มันทำให้เราเห็นสิ่งที่เรากำลังเป็นอยู่ และเผชิญหน้ากับมัน เมื่อไรเราจะมีโอกาสเช่นนี้ได้อีก เรามีทั้งเวลาและ

สถานที่ที่เชื้อให้เราจดจ่อกับการฝึกจิตและรวมเป็นหนึ่งเดียวกับการปฏิบัติ

ปัญหาในการปฏิบัติอีกข้อก็คือ ถ้าเรามีเวลาปฏิบัติเพียงช่วงสั้น ๆ จิตและการปฏิบัติยังแยกจากกัน เหมือนกับว่ามันมองดูกันและกันอยู่ มันยังเป็นเรื่องของ หิว ชาวสิงคโปร์ในปัจจุบัน อาจจะเหมือนชาวตะวันตกที่ชอบใช้หัวคิด และใช้หัวฝึกสมาธิ เราทำสมาธิด้วยความคิด ความคิดนั้นมีลักษณะเป็นทวิภาค เพราะฉะนั้นเราจึงแบ่งแยกระหว่างผู้ฝึกสมาธิและสมาธิ คล้ายกับว่าทั้งสองมานั่งจ้องดูกันและกัน ฉันกำลังนั่งเฝ้าคุณลมหายใจเข้า ฉันกำลังเฝ้าคุณลมหายใจออก มันมีฝ่ายที่เป็นผู้เฝ้าดูและฝ่ายที่เป็นลมหายใจ ทั้งสองแบ่งแยกจากกัน

ดังนั้นในการเข้าภาวนา ถ้าเราพยายามปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง แม้ในช่วงนั่งพักก็ตาม ถึงจุดหนึ่ง การแบ่งแยกระหว่างผู้ปฏิบัติและการปฏิบัติจะหมดไป ผู้ปฏิบัติจะกลายเป็นการปฏิบัติ นี่หมายถึงว่าการปฏิบัติได้เคลื่อนจากหิวมาสู่หัวใจ เมื่อผู้ปฏิบัติและการปฏิบัติหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวกัน ตัวเธอก็จะกลายเป็นการปฏิบัติ

ตามปกติเมื่อสิ่งนี้เกิดขึ้น มันจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงที่แท้จริงจะไม่เกิดขึ้นในระดับหัว มันจะเกิดขึ้นในระดับหัวใจ โดยธรรมชาติแล้ว เมื่อหัวใจเปลี่ยนแปลง ความคิดก็จะเปลี่ยนด้วยเช่นกัน แต่ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงแค่ระดับสติปัญญา เราต้องไปให้ลึกกว่านั้น หัวของเราเป็นเหมือนเครื่องคอมพิวเตอร์ เราต้องดูว่าพลังในการขับเคลื่อนมาจากไหน ใครใส่โปรแกรมให้มัน การเปลี่ยนโปรแกรมเพียงผิวเผินนั้นไม่เพียงพอ เธอต้องเปลี่ยนในระดับที่ลึกซึ่งมากกว่านั้น

การเข้าภาวนาให้โอกาสเราทำเช่นนั้น เหมือนหม้อตุ๋นที่ค่อย ๆ ทำให้อาหารที่มีส่วนผสมหลากหลายผสมผสานเป็นหนึ่งเดียวกัน การเข้าภาวนาให้เวลาเราปฏิบัติ หากไม่ถ้าเราทำสมาธิวันละ ๒ ชั่วโมง เรามักจะมีความคิดเช่น “๗ โมงเช้า ฉันจะต้องไปกินข้าว” เราต้องคอยดูเวลาแม้ในขณะที่สมาธิกำลังถึงลง เรามีข้อจำกัดเพราะเราต้องไปทำงาน ต้องพาลูกไป

โรงเรียน แต่ในการเข้าภาวนา เธอจะมีเวลามากมายเหมือนไม่มีที่สิ้นสุด เวลาที่จะทำให้เธอพัฒนาและเปิดใจออกมากขึ้นเรื่อย ๆ ยิ่งเธอมีอาจารย์ที่มีประสบการณ์คอยดูแล จะมีประโยชน์มหาศาลเพราะท่านจะช่วยชี้แนะแนวทางให้เธอได้ ข้าพเจ้าคิดว่าที่พูดมานี้คงชัดเจนดีแล้ว

จากหนังสือ *Three Teachings* (พิมพ์โดย Kong Meng San Phor Kark See Monastery) ตอน Retreat ซึ่งเป็นคำสอนของภิกษุณี เทนชิน พาลโม ในประเทศสิงคโปร์

ภิกษุณี เทนชิน พาลโม เป็นชาวอังกฤษ ที่ฝึกฝนปฏิบัติธรรมกับอาจารย์สายวัชรยานในอินเดีย ท่านบวชทั้งในสายวัชรยานและมหายาน ปัจจุบันท่านเปิดสำนักฝึกสอนธรรมะให้กับผู้หญิงในอินเดียและเดินทางสอนธรรมะในหลากหลายประเทศ

ประชาสัมพันธ์

ไทยโพสต์

กองบรรณาธิการ “เสขิยธรรม” ขอเชิญชวนเพื่อนสมาชิกและท่านผู้อ่านร่วมสนับสนุน “สื่ออิสระ” ซึ่งนับวันจะหาได้ยากในยุคสมัยที่นายทุน และ/หรือ อำนาจรัฐ มุ่งแทรกแซงหรือยึดครองสื่อกระแสหลักเสียแทบหมดสิ้น ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

ท่ามกลางบรรยากาศดังกล่าวนี้ **หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์** นับได้ว่ากล้าหาญทางจริยธรรมยืนหยัดวิพากษ์วิจารณ์อำนาจรัฐและอำนาจทุนอย่างองอาจ แม้ว่าจะต้องประสบปัญหาต่าง ๆ ข้ำแล้วข้ำเล่า

กองบรรณาธิการ “เสขิยธรรม” เห็นว่าทางหนึ่งที่จะช่วยให้ “สื่ออิสระ” สามารถยืนหยัดอยู่เคียงข้างผลประโยชน์ของประชาชนได้ ก็ด้วยการ **“สมัครสมาชิก”** เท่านั้น เพราะนอกจากจะเป็นการเสริมทุนทรัพย์แล้วยังเท่ากับเป็นการแสดงจุดยืนร่วมและเป็นการให้กำลังใจไปในโอกาสเดียวกัน

“เสขิยธรรม” เอง แม้ว่าจะยังไม่ค่อยคล่องตัวนัก แต่ยินดีจะให้การสนับสนุน “สื่ออิสระ” เท่าที่จะมีความสามารถ

ท่านสามารถติดต่อสอบถามรายละเอียดการเป็นสมาชิก **หนังสือพิมพ์รายวัน “ไทยโพสต์ : อิสระภาพแห่งความคิด”** ได้ที่ โทร. ๐๒-๖๗๑-๐๗๖๖ โทรสาร ๐๒-๖๗๑-๐๗๖๗

..ธุดี..

ในความนิ่งเราจะเห็นความไม่นิ่ง
เพียงหยุดมองทุกสิ่งคล้ายดิ่งไหว
รูปธรรมนามธรรมซบเคลี่ยนไป
กระทั่งแม้แต่ใจของเรา

ในความแน่นเราจะเห็นความไม่แน่น
สรรพสิ่งผันแปรสู่สูญเปล่า
ขุนเขา แม่น้ำ ธารเงา
ล้วนก่อเกิดจากรากเหง้าความไม่มี

ในความเหมือนเราจะเห็นความไม่เหมือน
ธรรมชาติลบลเลื่อนไม่คงที่
เสี้ยวขณะเวลาวินาที
คือเขี้ยวกาลชยี่อายุวัน

(-และ-)

ในความไม่เหมือนเราจะเห็นซึ่งความเหมือน
ธรรมชาติคือเพื่อนคอยปลอบขวัญ
สูงสุดคืนสู่สามัญ
มีจนคือกัน..สู่เจ้าธุดี

ปีใหม่ขี้ ขี้ดีกว่าเดิม

W อฉันเอ่ยว่า ‘แม่จะเขียนต้นฉบับละนะ’ ทั้งครอบครัวพากันให้ความร่วมมือกันยกใหญ่ คงอยากให้ฉัน ธิบ ๆ ‘เข้ามม’ ไปซะ เริ่มจากลูกสาวธิบให้ขี้มมโต๊ะพับได้ เพราะแม่อยากไปเขียนใกล้ ๆ สวน ลูกชายธิบปั่นจักรยานไปซื้อถ้วยเต๋ยวเปิด เพราะวีแววก่องข้าวน้อยฆ่าลูก สอเค้ามาแต่ไกล สวนสามีพอให้ช่วยหา “ทิศทั้งหก” เพื่อเป็นแผนภูมิในการเขียน ครั้งนี้ อักไมก็เ็นาที่เขาก็อ้มแปลเข้ามา (เขายืมแบบนี้จริง ๆ ไม่ได้ยืมแป้น ยืมยั่วหรือ ยืมเยาะ)

“แหม... ฉันนี้เป็นบรรณารักษ์ได้นะ เธอให้หาอะไรฉันหาได้หมด”

นี่ขนาดฉันไม่ได้เล่าว่า บ.ก. เสขิฯ ชู่จะปรับมาก็ครั้ง ครอบครัวยัง ส.ส. (แปลว่า ส่งเสริม ก็ได้ เสือกใส ก็ได้) คล้าย ๆ ๔ ปี ข. (แปลว่า ซ่อม ก็ได้ แปลว่า ชุ่ม ก็ได้) ๔ ปี ส. (แปลว่า สร้าง ก็ได้ แปลว่า สวาปาม ก็ได้ แล้วแต่พฤติกรรมที่ปรากฏกัน จะ ๆ)

เอาละ ขอร่างมาดวิชาการเขียนตามลำดับก่อนหลัง ดังนี้

ทิศหกนั้น หมายถึงบุคคลประเภทต่าง ๆ ที่เราต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ด้วย (และฉันอยากประเมินผลว่า ตนเองทำได้ดีแค่ไหนในปีที่ผ่านมา)

ปรีดิ์ถมิทิส ทิศเบื้องหน้า ได้แก่ บิดามารดา

ฉ นตกม้าตายเสียตั้งแต่ยังไม่ไ้ขึ้นม้าเลยทีเดียวน เพราะฉันมักคิดตามกรอบว่า บิดามารดา เป็นอรหันต์ของลูก แต่ทำไม ฉันจึงเป็นลูกสาวที่พ่อแม่ให้เหตุผลว่า เลี้ยงลูกชายคนเดียวก๊แยแล้ว (ที่สาวคนโตก็ยกให้ย่าเลี้ยง)

เมื่อฉันเกิดมาเป็น 'ลูกสาว' ข้าช้อนอีกคน จึงเอาไปยกให้คนอื่นซะ ทำให้ฉันต้อง
ปลอบใจตัวเอง เวลาดูข่าวแม่ชาวจีนที่เอาลูกสาวซึ่งเพิ่งหลุดออกมาจากร่างกาย
ตนเอง ไปวางทิ้งตามระเบียบโรงพยาบาลให้หนาวตาย ว่ายังไหงชะชะตาชีวิตฉันยัง
ดีกว่าเด็กหญิงจีนจมนเลย เพราะท่านเอาฉันไปยกให้ลุง พี่ชายต่างพ่อ ซึ่งรักฉันจน
ทำให้ฉัน 'รักคนเป็น' เจกเช่นเขาอื่น

อย่างไรไม่ปรากฏ ตอนฉันอายุ ๘ ขวบ พ่อกับแม่ได้เอาตัวฉันกลับมาจากบ้าน
ลุง ป่าถึงกับล้มป่วย ฉันเองร้องไห้จนถูกพี่ชายเอาผ้ามัดปากไว้

ภายหลัง เมื่อหลุดจากกรอปกักตของโลภย์ เวลาอยากสัมผัสถึงความเป็น
'พ่อและแม่' ฉันจึงต้องนึกถึงอ้อมกอดและแก้มนิ่ม ๆ ของลุงและป้าทุกครั้ง

ดังที่ฉันเคยเขียนไว้ในคอลัมน์นี้ว่า เมื่อผมฉันเริ่มหงอก ฉันจึงเริ่ม (กล้า) ถามแม่
ว่า "แม่จำ แม่เอาหนูไปยกให้ลุงตั้งแต่หนูอายุ ๓ เดือนจริง ๆ หรือจ๊ะ"

แม่ฉันตอบอย่างเฉย ๆ ว่า "ใครบอก ! ยกให้ตั้งแต่ อายุได้ ๔๕ วัน ก็แม่เป็น
ข้าราชการ เขาให้ลาแค่นั้น"

ฉันกล้ากลืนก้อนแข็ง ๆ กลับเข้าไปในอก ข้าราชการทั้งกรมเขายังเลี้ยงลูกของ
เขาได้ แต่ทำไมแม่กับพ่อไม่เลี้ยงหนู...

จนมาวันหนึ่ง ฉันฟังเทพคุณแม่สิริ กรินชัย ท่านสอนเรื่อง "โทษตัว ที่ชั่วเอง"
ไม่ว่าอะไรร้าย ๆ ที่เราพบเจอนะเราทำไว้เองทั้งหมดแหละ ไม่ชาตินี้ ก็ชาติก่อน ๆ

ที่ว่า 'โทษตัว ที่ชั่วเอง' ก็เพราะก่อนหน้านี้ ทำมัย ทำไม เราจึงไม่รู้จักบาปบุญ
คุณโทษเอาเสียเลย

ฟังเทศน์จบ ฉันพบว่า ตัวเองก้มหน้าก้มตายอมรับเรื่องพ่อแม่และครอบครัวที่
ไม่ค่อยได้สัมผัสรสของความอบอุ่นได้ดีขึ้น

พ่อฉันเป็นคนเจ้าชู้อย่างมาก พ่อมีภรรยาบ่อยซ้อนกัน ๒ ราย และมีลูกกับแม่
เลี้ยงคนแรกตั้งแต่ฉันอยู่ ม.ศ. ๔ ฉันไม่เคยทำใจได้

จนกระทั่งน้องโตเป็นสาว พ่อพาแม่เลี้ยงและน้องสาวมาเยี่ยมฉันที่เชียงใหม่
เราพากันไปไหว้พระธาตุดอยสุเทพ และพบว่า พ่อมีครอบครัวของพ่ออย่างสมบูรณ์
แบบ เป็นครอบครัวที่ฉันได้แต่มองตาปริบ ๆ แบบคนนอก ตอนนั้นจำได้ว่า พ่อเป็น
งูสวัดรอบตัว และน้ำ-เมียวพ่อ ทายาให้พ่อตรงนั้นตรงนี้ด้วยความห่วงใยรักใคร่
น้องสาวก็เข้าไปอื้ออ้อพ่อจ๊ะพ่อจ๋า ดูเป็นพ่อลูกที่สนิทกันมาก ช่วงสองชั่วโมงแรก
ฉันสะดุ้งทุกครั้งทีน้องเรียกพ่อ ตกใจทุกทีที่เด็กคนนี้ทำไมมาเรียกพ่อฉัน และแน่นอน
ความอิจฉาฉันทันแล่นมาเป็นริ้ว ๆ บางทีก็หน้าป็นเขียว นึกต่อว่าพ่อในใจสารพัด
ค่าที่ตอนเราเป็นวัยรุ่น พ่อไม่เคยอยู่กับพวกเราเลย เราสามคนพี่น้องต่างมีภูมูแจไช
เข้าบ้านกันคนละดอก ตกเย็นใครมาถึงรั้วบ้านก่อนก็จำต้องปลดปิ่นโต แล้วหิ้วเข้า
บ้านไป เพื่อพบกับผัดถั่วงอกใส่เต้าหูเหี่ยวและเย็นชืดในถาดปิ่นโต

ไม่มีคำว่า พร้อมหน้าพร้อมตา เพราะแม่เองตอนนั้นไปใช้นี่ เพราะถูกโกงแชร์

อยู่ที่เพชรบุรี แต่ทุกเสาร์อาทิตย์ที่แม่กลับมากลางเทพฯ แม่กลับใช้เวลาส่วนใหญ่เพื่อเล่นไพ่ตองแถวปากเกร็ด แม้ว่าดับทุกข์ ดีกว่ากลับมาเห็นหน้าคนใจดำอย่างพ่อ

ฉันเคยพาแม่กับพ่อไปเข้าคอร์สวิปัสสนาของคุณแม่สิริ เป็นเรื่องแปลกมาก เพราะแม่ปวารณาว่าอย่างไรจะไม่ยอมไปเข้าคอร์สพร้อมพ่อเด็ดขาด แต่จนแล้วจนรอด ด้วยเหตุที่แม่ไม่ว่าง จึงต้องไปเข้าคอร์สพร้อมพ่อจนได้ ในคอร์ส ๗ คืน ๘ วันนี่ เข้าของวันที่ ๓ เขาจัดให้ลูกไปขอสมาลาโทษกราบเท้าพ่อแม่ ฉันนั่งรถทัวร์จากเชียงใหม่เพื่อให้ไปถึงยุวพุทธิฯ ที่บางแค ก่อนหกโมงครึ่ง เพื่อเซอร์ไพรซ์ท่านทั้งสอง

จำได้ว่า พ่อร้องให้จนน้ำตาเป็นอนเต็มแผ่นหลังฉัน พ่อร้องนานจนฉันตกใจ ส่วนแม่แอบกระซิบว่า “คงจะนึกถึงบาปบุญคุณโทษที่ตัวทำไว้ละซี !”

กลับจากวิปัสสนา พ่อยังคงเดินจงกรม นั่งสมาธิมาถึงทุกวันนี้ แม้จะล่วงเข้า ๕ ปีกว่าแล้ว ส่วนแม่ก็ชอบการสวดมนต์ แม้จะเป็นการสวดมนต์สั้น ขอพรยาว หรือขอให้ถูกหวยงวดละมาก ๆ ก็ตามที

ฉันพยายามอย่างยิ่งที่จะรักพ่อกับแม่อย่างชาวซึ่งแบบเขาอื่น แต่หลาย ๆ ครั้ง ที่แม่มาเยี่ยมที่เชียงใหม่ แล้วพูดสอนหลาน ๆ ทำนองว่า เงินคือสิ่งที่สำคัญในชีวิตของคน แถมบางทีเผลอหลุดออกมาว่า ถ้าโกงแล้วรวยทำไมจะไม่โกง ครั้งแรกฉันร้องไห้โฮเมื่อได้ยิน แต่เมื่อใครครวญว่า อะไรทำให้คนแก่อายุ ๗๐ พูดเรื่องอย่างนี้ อย่างหน้าตาเฉยได้หนอ ฉันจึงต้องย้อนไปเพื่อเข้าใจตั้งแต่ถึงวัยเด็กของแม่ คุณยายฉันเป็นหม่อมหลวงที่ยากจนที่สุด ก่อนตายยายสั่งไว้ว่า หน้าศพ จงอย่าเขียนคำว่า หม่อมหลวงลงไป ยายเกลียดคำคำนี้มาก มันลำเค็ญแคไหนไม่มีใครรู้หรอก

ฉันย้อนไปถึงวัยสาวที่แม่แต่งงานกับพ่อเพื่อหวังจะฝากผีฝากไข้ แก่เฒ่าไปด้วยกัน แต่หลายสิ่งที่คุณแม่เล่าเกี่ยวกับพ่อ มันก็โหดร้ายจนฉันต้องใช้เวลานานกว่าจะอยากคุยกับพ่ออีกครั้งเสมอ

ฉันพยายามนึกถึงการงานอาชีพที่แม่ทำมาตลอดสามสิบกว่าปี นึกถึงผู้คนที่แวดล้อมแม่ นึกถึงมิตินี้ของเพื่อนข้าราชการของแม่ นึกถึงกัลยาณมิตรที่แม่แสนจะอาภัพนักในเรื่องนี้ นึกถึงขาไฟทุกคน และทุกวงที่แม่ไปเล่น บางวงลามกจนฉันผู้ซึ่งต้องติดตามแม่ไปเล่นไพ่ทุกเสาร์อาทิตย์ ตั้งแต่แม่เอาตัวกลับมาจากบ้านลุง นอกจากจะถือไพ่แทนตอนแม่ไปเข้าห้องน้ำได้ ยังจดจำเรื่องลามกหลายเรื่องได้มาจนถึงทุกวันนี้

สุดท้ายฉันนึกถึงสิ่งที่ “รัฐ” (รัต-ณะ) กระทำต่อชีวิตของแม่ด้วยความปรารถนาดีในยุคสมัยนั้น มีงานใบหนึ่งที่ฉันยังเก็บไว้เพื่อเตือนใจและขยั้งใจทุกวันนี้นั้น งานใบนั้น เขียนไว้ว่า “งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข” งานนั้นอยู่ในตู้มหาสมบัติของแม่ ตู้ที่แม่ซื้อของมาเก็บเอาไว้จนเต็ม แต่ไม่เคยเปิดออกมาใช้เลย เพราะแม่ไม่เคยอยู่บ้าน

รัฐเขาต้องการสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น สวยงามแข็งทื่อ ให้ทุกคน “แถวตรง” ไม่กล้าหือ ไม่กล้าหย่าโดยเฉพาะฝ่ายผู้ทิ้ง อย่าหวังว่าจะไม่จมนธรณีนิน (ปราศจากพื้นที่ให้ยื่น) หรือไม่เขาก็อยากให้พลเมืองเป็นขนมลูกชุบที่ปั้น ๆ ชุบ ๆ แล้วจัดวาง คอมโพสทีนตะกร้าโอท็อปให้สวยแข็ง (กรรมของคนทั้งประเทศแท้ ๆ และกรรมหนักของคนที่เป็นพลเมืองดีหนึ่งประเภทหนึ่งที่เชื่อฟังจนไม่ลืมหูลืมตา ผลกรรมจึงตกทอดไปชั่วลูกชั่วหลานดังนี้แล)

ล่าสุด ฉันไปอยู่วัดมา ๒ อาทิตย์ในช่วงวันเกิด พอกลับจากวัด ฉันรีบวิ่งไปหาแม่ เพราะสติสัมปชัญญะยังทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเยี่ยงภูมิคุ้มกันไม่ให้ยอกย้อน เวลาแม่วิจารณ์เรื่องฉันอ้วน ดำ ไม่แต่งหน้า ไม่มีแหวนเพชรใส่ เสื้อผ้าเก่าโทรม กระเป๋าไม่มียี่ห้อ รองเท้าผ้าใบไม่สมวัย ฯลฯ

“แม่จะเอาอะไรบ้างจะ เดี่ยวหนูจะซื้อเข้าไป” ฉันโทรฯ เข้าไปก่อน

“ไม่ต้องเข้ามาหรอก ไป ๆ มา ๆ ลำบาก เดือนนี้โอนเงินมาให้แม่หรือยัง ถ้ายังไม่โอนก็โอนมาซะ”

“แม่จ๋า หนูอยากเป็นลูกที่ดี แม่ช่วยให้ความร่วมมือมือหน่อยซีจ๊ะ อยากรอโอนไปฝากแม่นะ”

“ก็ได้ รีบ ๆ มาหน่อยนะ แม่นัดซาไว้ จะรีบไปแปดริ้ว” พอไปถึงฉันรีบเอาเงินเดือนให้แม่ แล้วจึงบอกแม่ว่า “แม่จ๋า บุญกุศลที่หนูได้จากการไปอยู่วัด หนูขอยกให้แม่หมดเลยนะแม่นะ”

แม่ไม่ค่อยสนใจนัก แต่ก็กล่าวขอใจแล้วเริ่มเรื่อง ตามเคย “แม่อยู่กับพ่อแกมา ๔๖ ปี มันไม่เคยให้อะไรแม่เลย หนูรู้ไหม แม่เลยไปเปลี่ยนชื่อมา ดวงมันจะได้ดีเสียที”

ฉันตกใจแทบสิ้นสติ “แม่อายุ ๗๐ แล้วแม่จะไปเปลี่ยนทำไม แล้วแม่ไม่อายุคนที่อำเภอหรือ เปลี่ยนชื่อทำไมแม่ คนเราเปลี่ยนนิสัยไม่ได้หรือ” ที่สุดก็หลุดออกไปจนได้ นี่ขนาดเพิ่งออกจากวัดนะนี่

“แม่อยากถูกล็อตเตอรี่รางวัลใหญ่ ๆ”

“ถูกแล้วแม่จะเอาไปทำไมล่ะแม่”

“แม่อีกจะเอามาให้ลูก”

แต่ก่อนฉันคงน้ำตาซึมด้วยความเศร้าอันล้ำลึก เวลาของแม่เหลือน้อยเต็มทีแล้วนะแม่จ๋า ซึ่งจะว่าไปก็ไม่มีใครรู้หรือรู้ว่า ของใครเหลือน้อยกว่าใคร แต่ฉันเป็นลูก ยังไงซะฉันจะต้องช่วยแม่ให้จงได้

ฉันดึงแม่มากอด แม่ไม่ค่อยชอบกอด ไม่เหมือนพ่อที่แม่ฉันอายุ ๔๐ กว่าแล้ว เจอกันที่ไรพ่อยังดึงตัวฉันไปกอดและหอมแก้มสองข้าง หน้าผาก ๑ ที่ คาง ๑ ที่เสมอ คราวนี้แม่ปล่อยโฮออกมาเมื่อฉันพูดว่า “หนูอยากให้แม่มีความสุข หนูอยากให้แม่มีความสุข”

แต่ความสุขของฉันกับของแม่ ไกลกันลิบ แม่ขอเงินฉันเพิ่มเป็นสี่เท่าของเงินเดือนที่ให้แม่ในทันทีที่ฉันอยากให้แม่มีความสุข แถมสั่งให้ฉันโทรฯ ไปอเมริกาเพื่อขอเงินพี่สาวคนโตมาให้แม่ด้วย ส่วนพี่ชายฉัน คนที่แม่เฝ้าประคบประหงมมานับน้อยคุ่มใหญ่ นั่น ทุกวันนี้ยังคงเล่นการพนันเป็นอาชีพหลัก ซึ่งแม่เห็นว่า “ถ้าไม่ให้เขาเล่น แล้วจะให้เขาทำอะไร” แม่ไม่พูดเรื่องขอเงินจากเขา เพราะแม่ยังสงเสียดเขาทุกเดือน

แต่สิ่งที่ฉันอยากให้แม่มีความสุขคือ “เราหาเวลาไปอยู่วัดกันดีกว่านะแม่นะ”

แม่เออ ๆ ออ ๆ แต่มีข้อแม้ว่า หน้าหนาวไม่ไป หน้าร้อนไม่ไป หน้าฝนไม่ไป ช่วงหอยออกไม่ไป ช่วงไหนนัดซาไฟไม่ไป

ฉันยังเฝ้ารอวันอากาศโปร่ง เพื่อจะได้ไปอยู่วัดกับแม่ อยากให้แม่มีเสียงสัคนิด ไม่ได้หวังอะไรมากนัก แต่จะว่าไปก็ไม่แม่มีไซหรือ หลายครั้งที่คนเราหงายของที่คิดว่าอยู่ได้ด้วยการศึกษา

มาถึงวันนี้ ความน้อยเนื้อต่ำใจแม่จะยังไม่หมดสิ้น แต่ก็เบาบางบ้างแล้ว แค่ว่าแม่ให้โอกาสให้ฉันได้มี “กาย” อันเป็นปฐม เพื่อสืบเนื่องมาจนได้มาปฏิบัติธรรมและได้มานั่งพิมพ์เรื่องราวอยู่ในขณะนี้ ก็ไม่รู้จะตอบแทนท่านอย่างไรได้หมดได้สิ้นแล้ว

สมาคมต่อต้านพ่อแม่คงลบชื่อฉันออกจากทำเนียบทันทีที่อ่านทิสที่ ๑ จบลงเป็นแน่แท้ !

ทักษิณทิส ทิศเบื้องขวา ได้แก่ครูอาจารย์

๓ ตลอดหลายปีมานี้ ฉันพยายามเป็นนักเรียนที่ขยันขันแข็งของพระพุทธเจ้า ไม่ทราบเป็นไฉน ฉันชอบคำว่า ‘ปฏิบัติบูชา’ เป็นที่สุด ไม่อยากเป็นลูกที่ดี แต่พูด ทำตกบ้างหล่นบ้างแต่ก็พยายามน้อมมา ‘รู้สึกตัว’ อยู่เรื่อย ๆ เสมอ และประโยคประจำใจเวลาเลียดฉันเริ่มเดือดก็คือ ‘ใจเย็น ๆ เรามั่นศิษย์มีครู’

ปัจฉิมทิส ทิศเบื้องหลัง ได้แก่กนุตร ภรรยาหรือสามี

๑ ฉันชอบคำว่า ‘เมตตาของอริวิชา’ ที่ อ.โกวิท เขียนไว้เป็นที่สุด คำนี้คำเดียวเจาะไปกลางกะโหลกฉัน-ดั่งโพละ เมื่อมี ‘ฉัน’ ก็มี ‘ลูก ๆ’ ที่แสนวิเศษของฉัน ก็มี ‘สามีที่แสนประเสริฐของฉัน’ ไม่ว่าจะปรนเปรอสิ่งใด ก็ล้วนเพื่อให้ย้อนกลับมา ให้ฉันได้รับคำชมจากมหาชนทั้งสิ้น

และถ้าเมื่อไหร่ ‘ความเป็นฉันบางลง’ ด้วยเข้าไปเห็น ‘ความลับ’ ซะแล้ว มันจะเหลือแต่ความเกือกูลและความเมตตาที่สิ้นความคาดหวังเท่านั้น (ซึ่งยากเหลือแสนที่จะทำได้)

ปีใหม่นี้เรา ๕ คน (รวมเพื่อนพิเศษของลูกสาวเข้าไปด้วย) ตกลงไปอยู่วัด

ปฏิบัติธรรมตามประสาผู้ฝึกฝนในรูปแบบเต็มยศ (ก็ถ้าท่านมีบ้านอยู่
เชียงใหม่แล้วท่านจะหนาวประมาณ -๒ องศาเพราะช่วงปีใหม่
ท่านต้อง 'ตั้งรับ' แยกแก้ว ผู้มาเยือน ชนิดปีหนึ่งฉันมาแค่มาหนเดียว
ทำไมไม่พาฉันขึ้นดอยอินทนนท์ ทำไมไม่พาฉันขึ้นดอยอ่างขาง อ้อ...สุข
สบายแล้วรังเกียจญาติใหม่ ฯลฯ)

การหันหน้าเข้าวัดจึงเป็นข้อสรุปของพวกเราทุกคนโดยทั่วถึงกัน
ในปีนี้

อุตรทิศ ทิศเบื้องซ้ายได้แก่ มิตรสหาย

นี่ฉันชอบคำขยายความที่ว่า "พึงบำรุงมิตรสหาย ด้วยการ 'มีตนเสมอ ร่วมสุขร่วมทุกข์ด้วย'" สิ่งที่คุณหมายใจจะ
ปรับปรุงอย่างยั้งยวดก็คือ ๑. อภัยกตชน่มเพื่อนให้มากนัก ๒.
สำรวจวาจา ด้วยเรดาร์จับเรื่องร้ายของคนอื่นมันทำงานโอเวอร์
ไหลดอยู่เป็นประจำ ดังนั้นการสนองตอบชนิด 'ส่อเสียด' จึงตามมา
มิได้ขาด ๓. เลิกทำตัวเป็น 'เจ้าใหญ่' เสียที ท่านเคยสังเกตไหม คนเรา
ในโลกนี้ เมื่อได้ทรัพย์สินพอประมาณ การงานมั่นคง ครอบครัวยุติ
ก็โลกอยากได้ 'ความนิยม' จากมวลหมู่มิตร

ฉันก็เป็นเช่นนั้น ชอบทำตัวเป็นเจ้าใหญ่เจ้ากี้เจ้าการ รับฟังความ
ทุกข์ของเพื่อนและรุ่นน้องราวกับเป็นเรื่องของตนเอง ลึก ๆ นอกจาก
หวังดี อาจมีประสงค์ร้ายด้วยแอบหวังคะแนนนิยมจากมหาชน (อีก
แล้ว)

เหนือทิศ ทิศเบื้องล่าง ได้แก่คนรับใช้และคนงาน

สามปีที่แล้ว ฉันเดินเข้าไปในห้องครัวของโรงเรียนอย่าง
เงิบเงียบ จึงได้ยินครุ่นอยู่ซึ่งอยู่มานานแค้นหัวเราะแล้วพูด
กับครุ่นใหม่ที่เพิ่งเข้าใหม่ถึงฉันว่า "อย่าเพิ่งรีบชมว่าครูใหญ่
เราน่ารักใจดี อยู่ไปนาน ๆ แล้วจะรู้!"

ฉันใช้เวลามากกว่าจะหาข้อเสียที่เขานิโทษลับหลังได้ ประสาคน
หาข้อเสียของตัวเองไม่ค่อยพบ ดูเหมือนข้อแรกที่คุณได้เอ่ยอย่างยาก
ลำบากก็คือ "เวลาดี ก็ดีใจหาย เวลาร้าย ก็ร้ายน่าดู" จากนั้นอีกนับร้อย
ข้อก็พรุ้งพรุ้งครึนตามมากองตรงหน้า ทำให้ฉันนึกถึงคำของครูบา-
อาจารย์ที่ว่า 'คนที่เราต้องระมัดระวังเวลาจะต่อว่าไม่ใช่ผู้ที่อยู่สูงกว่าเรา
หรือเสมอกับเรา แต่เป็นคนที่อยู่ต่ำกว่าเรา' และจนทุกวันนี้ ฉันยังชอบ
ได้แค่คาบเส้นเท่านั้นในทิศนี้

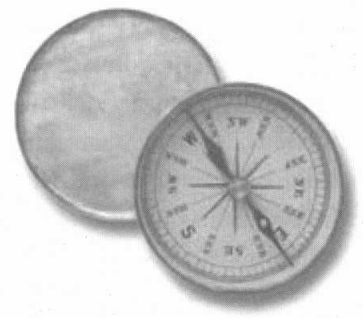
อุปริมทิศ ทิศเบื้องบน
ได้แก่ สงฆ์ สมณพราหมณ์

ที่จริงข้อนี้อยากจะแยก
ออกมาพูดอีกสัก ๔
หน้ากระดาษ เพราะ
อยากพูดเรื่องสงฆ์แท้
และสงฆ์เทียม เขาเป็นว่าขอสรุป
ตามพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ที่ว่า
คุณศัพท์บำรุงพระสงฆ์ดังนี้

๑. จะทำสิ่งใดก็ทำด้วยเมตตา
๒. จะพูดสิ่งใดก็พูดด้วยเมตตา
๓. จะคิดสิ่งใดก็คิดด้วยเมตตา
๔. ต้อนรับด้วยความเต็มใจ
๕. อุปถัมภ์ด้วยปัจจัย

ในการนี้ฉันขออุปถัมภ์
พระสงฆ์ ด้วยการ 'ส่งต้นฉบับ'
ส่วนปัจจัย (ค่าปรับที่ส่งต้นฉบับ
ซ้ำ) ค่อยว่ากันในภายหลังนะ
เจ้าคะ

ขอสวัสดิ์ปี ๒๕๔๘ มายัง
ท่านผู้อ่านเพียงเท่านี้ เพราะต้อง
รีบไปเก็บของไปวัดแถวอีสาน
ก่อนที่เครือข่ายจะมาและนัดให้
ไปพบแถวร้านเหล้าริมแม่น้ำปิง
เจ้าคะ.

มูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป

Sathirakoses-Nagapradipha Foundation (SNF)

ความแห่งองค์นี้ มีที่มาแต่คู่แห่งบุรุษผู้เป็นนักศึกษา เรียนรู้คนสำคัญในสมัยของตน ทั้งสองเติบโตทางสติปัญญา ควบคู่ไปกับมิตรภาพที่มีต่อกัน โดยเฉพาะท่านแรกคือเสฐียรโกเศศนั้น เป็นแบบอย่างของปราชญ์ที่ศึกษา เสาะแสวงความรู้ด้วยตัวเองโดยการค้นคว้าหาความรู้ตามใฝ่ผู้มีปัญญา หรือกระทั่งชักใช้ไล่เสียดจากเด็ก ๆ เพื่อให้ได้รู้ในสิ่งที่อยากรู้แต่ยังไม่รู้ ท่านเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน การศึกษาในเรื่องใด ๆ ของท่านจะตั้งต้นจากง่ายไปหายากเสมอ นั่นคือจากพื้นฐานไปสู่ความสูงขุมลึกลงโดยลำดับ การศึกษาด้วยตนเองของท่าน เช่น ด้านมานุษยวิทยาทางไทยนั้น นับเป็นการวางรากฐานที่สำคัญสำหรับให้นักวิชาการชั้นต่อมาพัฒนาจนเป็นไทยวิทยา หรือไทยคดีศึกษา เป็นต้น

อาจารย์สุลักษณ์ ศิวรักษ์ หนึ่งในผู้ก่อตั้งมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป เป็นบุคคลหลักที่อำนวยความสะดวกให้เกิดการเติบโต และคลี่คลายขยายตัวของมูลนิธิฯ มาโดยตลอด นอกจากจะฝากตัวเป็นศิษย์ต่อพระยาอนุমানราชธนะ เจ้าของนามปากกา เสฐียรโกเศศตามแนวทางการแสวงหาความรู้ของคนไทย โดยฟังคำแนะนำตักเตือนของครูตลอดเวลาที่ท่านดำรงชีพอยู่แล้ว อาจารย์สุลักษณ์ยังเป็นผู้ที่เข้าถึงปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรพื้นฐานกับบรรณารักษ์ฐานซึ่งมีความหมายว่าความดีต้องอาศัยเรือนร่างของผู้ประกอบกรรมดี เพื่อสำแดงความดีนั้นให้ปรากฏ ชื่อของมูลนิธิจึงมีความไพเราะ ในเหตุที่ความดีและคนดีได้มาบรรจบพบกัน และไม่ได้หยุดลงที่การเทิดทูนครูในอดีตเท่านั้น หากยังแผ่ความเคารพไปถึงศิษย์ในอนาคต จึงทำให้อดีตเป็นปัจจุบัน ทั้งยังมีพลวัตหนุนส่งให้เกิดเป็นภูมิธรรมทางสังคมในอนาคตกาลอีกด้วย

มูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีปแห่งนี้ จึงเป็นองค์อินทรีย์ที่มีชีวิตหรือเป็นองค์กรแห่งชีวิตที่มีการเติบโตคลี่คลาย และวิวัฒนาการเดียวกับสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย มีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงและเรียนรู้ เป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม ยิ่งกว่าจะเป็นสถาบันที่มีโครงสร้างและแบบแผนอันตายตัวอยู่นิ่ง อาจารย์สุลักษณ์ได้ย้ำอยู่เสมอว่าไม่ควรถีที่เราจะย่ำเท้าอยู่กับที่ หากต้องขยับขับเคลื่อนไปอย่างเป็นขบวนการ เมื่อได้พินิจพิจารณาประวัติของมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป จะเห็นได้ว่าแต่เริ่มแรกมูลนิธิตั้งต้นด้วยการเป็นเพียงองค์กรช่วยเหลืออนุเคราะห์หนักเขียนและศิลปินตกยาก แต่แล้วก็ค่อย ๆ ขยายขอบ

เขตกว้างขวางขึ้นโดยลำดับ

เมล็ดพันธุ์ไม่เล็ก ๆ ใดๆ เกิด และเติบโตเป็นต้นไม้ใหญ่อันโต ความเปลี่ยนแปลงชนิดที่พลิกโลกได้ ก็เริ่มจากการกระทำของคนกลุ่มเล็ก ๆ ฉะนั้น ปรากฏการณ์ต่อไปนี้คือเรื่องราวของมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป องค์กรอาสาสมัครไม่แสวงหาผลกำไรและมีใจองค์กรของรัฐ หากเป็นองค์กรเล็ก ๆ ที่ใช้มิติทางวัฒนธรรมต่อสู้คะคานกับอำนาจบาตรใหญ่อันง่าตระหง่านอยู่สามสิบห้าปีของมูลนิธิฯ เกี่ยวโยงอย่างลึกซึ้งกับผู้ที่ก่อตั้งที่แท้จริงคืออาจารย์สุลักษณ์ ปัญญาชนสยาม ผู้ใช้พลังทางวัฒนธรรมเต็มรูปแบบ เพื่อต่อกรกับเผด็จการและความอยุติธรรม ในอันที่จะยังให้เกิดอิสรภาพ สิทธิมนุษยชน การสืบทอดเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม ตลอดจนการเติบโตของสังคมสันติประชาธรรม อันหมายเอาถึงประชาชนที่แม้จะสังกัดองค์กรหรือหน่วยงานใดก็ตาม ยังสามารถดำรงความเป็นอิสระแห่งจิตวิญญาณของมนุษย์ไว้ได้อย่างเต็มเปี่ยมบนมรรคาแห่งสันติวิธี

หนึ่งในภารกิจที่อาจารย์สุลักษณ์ได้กระทำ ซึ่งอยู่ระหว่างบรรทัดของวัตถุประสงค์มูลนิธิฯ นั่นก็คือการสร้างสรรครูปแบบผู้นำใหม่ เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่เนื้อหาสาระในทุก ๆ ระดับชั้นของสังคม ดังนั้น ในช่วงกาลสองสามทศวรรษหลังนี้ เราจะได้เห็นการแตกหน่อเบ่งบานออกมาเป็นองค์กรใหม่ ๆ มากมายภายใต้ฉายาของมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป ทุกองค์กรดำเนินการด้วยตัวเอง โดยอาจจะมีความแนะนำอย่างไม่เป็นทางการจากอาจารย์ เฉพาะในกรณีคุณขอมาเท่านั้น

ผู้นำรุ่นใหม่ในองค์กรพี่น้องเหล่านี้ เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษา มาอย่างต่างวิธี แต่มีความปรารถนาจะรับใช้คนยากคนจน และบุคคลชายขอบ ยิ่งกว่าต้องได้เข้าเอาดีในทางสถานภาพสังคมเหมือน ๆ ที่คนรุ่นเดียวกับพวกเขาส่วนใหญ่ได้กระทำ ผู้นำใหม่เหล่านี้หันมาใช้ชีวิตในเงื่อนไขและโอกาสที่จะได้พึ่งเสียงจากระดับรากหญ้า และแทนที่จะไปสั่งสอนหรือช่วยโปรตบรรรดาคนเหล่านั้น พวกเขาต่างก็ช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยเรียนรู้จากกันและกันไปพร้อมนั้น สมบัติประการหนึ่งที่ทำให้เครือข่ายมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป โดดเด่นกว่าองค์กรพัฒนาเอกชนด้วยกันก็คือ ความใส่ใจในการพัฒนาทางจิตวิญญาณอย่างแท้จริง พวกเขาเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงจากด้านในของชีวิตหรือการเปลี่ยนแปลงในระดับสภาวะทางจิตใจนั้น จำต้องดำเนินไปเคียงคู่กับการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างสังคม อย่างมี

ปฏิสัมพันธ์ และจากมุมมองนี้ ย่อมเป็นสาเหตุให้พวกเขาหาฝักฝ่ายที่จะยืนอยู่ด้วยได้ยาก ไม่ว่าจะเป็นชาย-ชา อนุรักษนิยม-เสรีนิยมกับทั้งพวกเขาสนใจศาสนธรรมอย่างจารีตก็หาเข้าใจพวกเขาไม่ ชาวเครือขายมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีปนั้นทำสมาธิ เจริญภาวนา แม้เมตตาให้กับหมู่สัตว์และสรรพสิ่งเช่นเดียวกัน แต่พวกเขาก็เข้าร่วมการประท้วงกับสมัชชาคนจนด้วย พวกเขาพูดและกระทำการเพื่อความยุติธรรมทางสังคม แต่มีบทวิพากษ์พวกซ้ายที่ยึดติดคัมภีร์และพวกเสรีนิยมก้าวหน้านำมาบ้างแล้ว พวกเขาปฏิบัติกรเพื่อความเป็นคนตัวของระบบนิเวศน์และสร้างเสริมกระบวนทัศน์ใหม่ให้ปรากฏ แต่พวกเขาก็วิพากษ์อาการตื่นเงินของยุคใหม่ในตะวันตกด้วยเช่นกัน บางทีความสำคัญที่สุดอาจจะอยู่ที่ว่า บุคคลเหล่านี้พูดถึงทางออกอันยั่งยืน ในขณะที่ดำรงตนอยู่โดยหลักการเช่นนั้นอย่าง เป็นจริงเป็นจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่อาคารมวงค์สนิทินั้น ได้ประกอบขึ้นด้วยการของการความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย พวกเขาล้วนเห็นว่าการปฏิบัติธรรมและการทำงานเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมนั้น ได้หลอมรวมอยู่ร่วมกัน

เมื่อพิจารณาในแง่ขบวนการทางสังคม ก็นับว่าพวกเขาทะเยอทะยานมิใช่น้อยโดยความพยายามรวบรวมจุดเด่น ข้อดีของหลาย ๆ แนวคิดเข้าด้วยกัน และไม่ละเลยที่จะบูรณาการคุณค่าทางจิตวิญญาณ และวัฒนธรรมของสังคมไทย และเอะเขี่ยเอาไว้ด้วย

ภารกิจเบื้องหน้าของขบวนการแนวผู้นำรุ่นใหม่ในเครือขายมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป น่าจะอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงวิถีทัศน์หลักการ ตลอดจนบทบาทของที่ประสบผลสำเร็จ และที่ล้มเหลวในการเปลี่ยนแปลงระดับจุลภาคทั้งหมดให้เป็นการปฏิรูปขั้นมหัพภาคอย่างแท้จริง แน่นนอนว่าสิ่งที่เอ่ยถึงนี้ ย่อมต้องมาจากการรวมตัวของเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชาวบ้าน ที่อยู่นอกเหนือแวดวง มูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีปออกไป ซึ่งมีเรื่องง่าย หรือแม้จนเมื่อมีสัมฤทธิ์ผลขึ้นบ้างบางระดับแล้ว การธำรงรักษาให้คงไว้ก็นับเป็นความยากลำบากอีกประการหนึ่ง ด้วยกระแสของบรรษัทข้ามชาตินั้นพัดกระหน่ำอย่างเขี้ยวกราก เราจึงจำต้องขยายผลสำเร็จขององค์กรชาวบ้าน ออกไปให้มาก และปลูกฝังวัฒนธรรมที่จะผลิตและบริโภคผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น อย่างเหมาะสมให้มันคงลวงกรากลึก กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มุ่งสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่นในทุก ๆ ทาง เช่นนี้จึงจะเป็นหลักประกันอันหนักแน่นว่า คนยากไร้ชายขอบจะสามารถเงยหน้าอ้าปาก ราษฎรจะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างแท้จริง

งานริเริ่มบุกเบิกในโครงการนักรบประสบผลสำเร็จอยู่บ้าง และศิลาฐานของการเปลี่ยนแปลงสังคมได้ถูกวางลงไปแล้ว ประเด็นที่ท้าทายอยู่ที่ว่าการทำงานเพื่อวิสัยทัศน์อย่างผนวกเอาแนวทางของนักกิจกรรมกับการปฏิบัติธรรมเข้าไว้ด้วยกันเช่นนี้ จะสามารถดำเนินต่อไปอย่างองอกเงยยิ่ง ๆ ขึ้น ในอนาคตทั้งใน

ระยะใกล้และที่ยาวไกลออกไปได้หรือไม่ ภาวะความรับผิดชอบข้อนี้ ย่อมต้องการการถ่ายเทจากผู้นำกระบวน คือ อาจารย์สุลักษณ์ ผู้อยู่ในปฐนุชรา ไปสู่คนรุ่นต่อไป อันหมายถึงคนหนุ่มสาวที่อาจารย์ได้สละกำลังใจ ความคิดและสติปัญญา ในการอบรมป่มเพาะมาตลอด เป็นเวลาเกินกว่าสามทศวรรษ

ประวัติการก่อตั้ง

มูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป (Sathirakoses-Nagapradipa Foundation) ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยมีคณะศิษยานุศิษย์ของพระยาอนุমানราชธรรมาธิบดีเป็นคณะกรรมการก่อตั้ง

วัตถุประสงค์

๑. ส่งเสริมและส่งเสริมสวัสดิการของผู้ประกอบอาชีพทางการประพันธ์และศิลปะทุกแขนง
 ๒. ส่งเสริม และสนับสนุนกิจกรรมใด ๆ อันเป็นไปเพื่อความก้าวหน้า ในทางการประพันธ์ และศิลปะของชาติไทย
 ๓. ส่งเสริม และสนับสนุนการธำรง อนุรักษ และพัฒนาศิลปะวัฒนธรรม และการศึกษา ตลอดจนโบราณวัตถุ และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของมนุษยชาติ
- งานภายใต้ฉายามูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป
๑. อาคารมวงค์สนิทิน
 ๒. เครือข่ายพุทธศาสนานิกสัมพันธ์เพื่อสังคม
 ๓. เสริมสิกขาลัย
 ๔. สถาบันสันติประชาธรรม
 ๕. ป่วยเสนาคาร
 ๖. บริษัท สอนเงินมีมา จำกัด
 ๗. ศูนย์ไทย-ธิเบต
 ๘. สถาบันขวัญเมือง
 ๙. สถานที่จัดอบรมสัมมนา (อาคารมวงค์สนิทิน และเรือนร้อยฉนำ)

๑๐. ห้องสมุดเครือขาย

๑๑. วารสาร

สนใจติดต่อได้ที่ ๑๑๗ ถนนเฟื่องนคร (ตรงข้ามวัดราชบพิธ) เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ (๐๒) ๒๒๕๙๕๓๓-๕ โทรสาร (๐๒) ๒๒๕๙๕๓๕

มูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป เป็นองค์กรหรือสถานสาธารณกุศล ลำดับที่ ๕๐๑ ของประกาศกระทรวงการคลัง ผู้บริจาคเงินเพื่อสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ของมูลนิธิสามารถนำไปเสริมรับเงินไปลดหย่อนหักค่าใช้จ่ายในการคำนวณเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา / ภาษีเงินได้นิติบุคคลประจำปีตามที่กฎหมายกำหนดได้

เครือข่ายชุมชนชาวอโคก

นับถอยหลังจากวันนี้ไปเกือบ ๓๐ ปี เมื่อพ.ศ. ๒๕๑๙ สมณะสันตจิตโต ซึ่งเป็นสมณะรูปหนึ่งของกลุ่มพุทธศาสนิกไทยที่เรียกตนเองว่า ชาวอโคก ได้ขอจับจองที่ดินป่าช้าร้างเนื้อที่ ๔๔ ไร่ ตำบลกระแซงใหญ่ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อสร้างพุทธสถาน สิบปีต่อมาเกิดชุมชนศิระะอโคกขึ้นในบริเวณใกล้กัน สภาพดินที่รกร้าง ขาดน้ำและธาตุอาหารสำหรับปลูกพืชใด ๆ ในขั้นต้นทำให้ความเป็นอยู่ของชาวชุมชนแร้นแค้นเกินกว่าคำบรรยาย นอกจากความจริงที่จำกันได้ว่ากล้วยหนึ่งผลต้องตัดแบ่งออกเป็นสี่ส่วนเพื่อให้เด็กน้อยสี่คนได้รับประทาน แต่ด้วยความทรหดและจิตใจที่แน่วแน่ ชาวชุมชนได้เริ่มต้นขุดบ่อน้ำ ปลูกผักด้วยปุ๋ยอินทรีย์เพื่อฟื้นผืนดินสร้างปัจจัยสี่เลี้ยงตนเองให้ได้ ขณะเดียวกันก็จำกัดรายจ่ายลงให้เหลือเพียงเท่าที่จำเป็น

ปัจจุบันศิระะอโคกเป็นหมู่บ้านที่สมบูรณ์พร้อมทั้งวัด โรงเรียน หมู่บ้าน นา สวน ร้านค้า เด็ก ๆ มีอาหารรับประทานอย่างพอเพียง และเมื่อชาวชุมชนผลิตข้าว ผัก ผลไม้ อาหาร ยาสมุนไพรและเครื่องอุปโภคได้เกินความจำเป็นของชุมชนแล้ว สิ่งของเหล่านั้นจึงได้ถูกนำมาวางขายในราคาย่อมเยาอยู่ตามร้านค้าแม่ในกรุงเทพมหานคร

ในระยะเวลาใกล้เคียงกัน ชาวชุมชนศาลือโคกในอำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ก็เริ่มต้นช่วยแผ่นดินขนาด ๕๐ ไร่ที่ขาดธาตุขาดน้ำสำหรับพืชโดยการขุดสระ ทำประปาถมดินด้วยมูลสัตว์และอินทรีย์วัตถุเพื่อปลูกพืชเลี้ยงตนเอง ๑๕ ปีต่อมาชาวชุมชนนั้น จึงได้อยู่กันอย่างสมบูรณ์พร้อมทั้งได้ช่วยเหลือสังคมด้วยการตั้งโรงเรียน ทำนา ทำสวน แปรรูปอาหารออกสู่ภายนอกเช่นเดียวกัน

แม้ในปัจจุบัน การช่วยเหลือสังคมประเทศชาติของชาวพุทธกลุ่มนี้ก็ต้องต่อสู้อย่างไม่หยุดยั้งในทุกภาคของประเทศ ด้วยเหตุที่ทุนน้อยหากมีแรงใจอันเด็ดเดี่ยวเป็นที่ตั้ง พวกเขาเริ่มเอาผืนนาร้างมาสร้างชุมชนและป่าในเมืองอย่างเช่น ชุมชนปทุมอโคก จังหวัดนครปฐม ชุมชนสีมอโคก จังหวัดนครราชสีมา ชุมชนทักษิณอโคก จังหวัดตรัง ชุมชน

ธรรมชาตอโคก จังหวัดชุมพร สร้างชุมชนภูผาพ้าน้ำบนเขาสูง จังหวัดเชียงใหม่ พวกเขาอ้อมแม่กระทั่งการขึ้นอยู่บนเรือในหน้าน้ำท่วม และปลูกพืชใหม่เมื่อน้ำลดทุกปีที่ชุมชนราชธานีอโคก จังหวัดอุบลราชธานี ยอมรับเอาผืนดินอันผู้อื่นไม่ต้องการเพราะมีแต่ก้อนหินขนาดใหญ่ระเกะระกะมาจัดการจนกลายเป็นชุมชนหินผาพ้าน้ำ จังหวัดชัยภูมิ

ทุกวันนี้ ชุมชนของชาวอโคกกระจายอยู่ในทุกภาคของประเทศเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ระดับหมู่บ้าน ชุมชน กลุ่มชน และระดับชมรม

ความสำเร็จของชาวพุทธกลุ่มนี้เริ่มต้นด้วยการสร้างรากฐานที่สำคัญที่สุดคือ การสร้างคนของพระภิกษุนามว่า สมณะโพธิรักษ์ คนของกลุ่มจะต้องยึดมั่นในศีล ยืนหยัดในการไม่เบียดเบียนเพื่อนร่วมโลก แม้ชีวิตสัตว์ก็ไม่เอามาเป็นอาหาร ถือตนเองเป็นที่พึ่งตามคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กล่าวเป็นคนจน ทนต่อการเสียดสีทุกรูปแบบ ต้องเป็นผู้กินน้อยใช้น้อย ยินดีแบ่งปันส่วนที่เหลือออกจุนเจือผู้อื่น แม้เงินที่หาเข้าชุมชนได้ก็ต้องไม่เก็บไว้เพื่อสะสมหากแต่ต้องสะพัดออกเพื่อสังคมให้มากที่สุด ชาวพุทธกลุ่มนี้ไม่ปฏิเสธความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แต่ต้องนำความรู้นั้นมาประกอบการแก้ปัญหา ทุกคนจะต้องไม่รีรอเก้อจครั้นในการทำงานให้เต็มศักยภาพ และที่สุด พวกเขาปฏิเสธระบบทุนนิยม บริโภคนิยม กามนิยม และอัตตนิยม หากเชื่อมั่นในระบบบุญนิยมในทุกกิจการที่กระทำลงไป ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมกิจบุญนิยม พาณิชยกรรมนิยม การศึกษาบุญนิยม การเมืองบุญนิยม ฯลฯ

ด้วยเหตุแห่งปณิธานอันแน่วแน่ของผู้ผู้นำในเบื้องต้น และความวิริยะของสมาชิกชุมชนในการสืบสานและการพิสูจน์ตนเองเพื่อช่วยเหลือสังคมแม้ด้วยเวลาอันยาวนานในเบื้องต้น มูลนิธิสืบนาคะประกิบจึงขอมอบรางวัลองค์กรดีเด่นประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้แก่ชุมชนชาวอโคก เพื่อเป็นเกียรติประวัติยืนยันถึงคุณค่าของพุทธศาสนาที่นำมาเป็นเครื่องดำเนินชีวิตของมนุษยชาติ

นายสมบัติ สมพร

ลาวเป็นประเทศเล็ก ประชากรน้อย และไม่สู้เป็นประเทศที่กล่าวขวัญถึงมากนักในชุมชนระหว่างประเทศ แต่ถ้ามองในแง่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความเป็นธรรมในสังคมแล้วลาวเป็นประเทศที่น่าสนใจกว่าประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แม้จะเป็นประเทศเล็ก ประชากรน้อย และค่อนข้างยากจนในแง่วัตถุอำนวยความสะดวกสมัยใหม่ แต่ลาวเป็นประเทศที่ร่ำรวยในทางวัฒนธรรมและศาสนธรรมยิ่งกว่าประเทศไทยในปัจจุบันหลายเท่าตัว ทั้งยังมีโอกาสดีกว่าประเทศไทยที่จะพัฒนาอย่างเป็นตัวของตัวเองโดยไม่ต้องเดินตามแบบลัทธิขงจื้อของตะวันตกด้วย

สมบัติ สมพรเป็นปัจจัยเล็ก ๆ ที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้ลาวมีศักดิ์ศรีและน่ารักอย่างทุกวันนี้ ชีวิตของสมบัติ เป็นแบบอย่างอันน่าทึ่งของปัญญาชนที่ต่อสู้ต่อต้านรัฐและต้องร่วมมือกับรัฐด้วย นี่เป็นจุดยืนที่ยืนยากในสังคมที่ปกครองระบบประชาธิปไตยแบบรวมศูนย์ แต่การที่รัฐสามารถทนปัญญาชนอย่างสมบัติได้ และรู้จักใช้ประโยชน์จากเขาอย่างดีพอสมควร และการที่เขาทนรัฐอย่างนี้ได้ และสามารถให้สติปัญญาของเขาอย่างเต็มที่เพื่อรับใช้เพื่อนร่วมแผ่นดินเกิด โดยไม่ยอมประนีประนอมในหลักการ และยังคงเป็นอิสระจากรัฐได้ นั้นนับว่าเป็นลักษณะพิเศษที่พิเศษของความ เป็นลาว ที่ควรแก่การศึกษา

เมื่อลาวเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบบสังคมนิยม นั้น สมบัติ สมพร ศึกษาอยู่ในสหรัฐอเมริกา เขาสามารถที่จะเลือกถ้อยและทำมาหากินเป็นครูบาอาจารย์อยู่สหรัฐได้อย่างสะดวกสบาย แต่เขาก็เลือกกลับบ้านเกิดเพื่อร่วมสุขร่วมทุกข์กับพี่น้องลาวของเขา เช่นเดียวกับปัญญาชนอีกจำนวนน้อยที่ต้องการรับใช้บ้านเกิดเมืองนอนภายใต้ระบบใหม่ แต่เพราะเขาไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคและไม่ได้ร่วมการปฏิวัติแต่แรกเริ่ม ย่อมยากที่จะได้รับความไว้วางใจง่าย ๆ เขาและมิตรสหายใช้เวลานานเป็นสิบปีกว่าสามารถพิสูจน์จนรัฐบาลเห็นว่าเขาไม่ได้ประสงค์ร้ายต่อบ้านเมือง และได้รับอนุญาตให้ตั้งองค์กรอิสระขึ้นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาแบบ

ยั่งยืนชนิดที่ประชาชนมีส่วนร่วมได้ องค์กรนี้รู้จักกันในภาษาลาวว่าป่าแตก หรือแนวร่วมเพื่อการพัฒนา เป็นองค์กรอิสระหรือองค์กรเอกชนที่ดำเนินการโดยคนลาวเององค์กรเดียวที่รัฐอนุญาตให้ตั้งขึ้นได้

โดยส่วนตัว คุณสมบัติ สมพร เป็นคนที่มีศักยภาพหลายด้าน นอกจากความรู้ด้านเกษตรที่ยั่งยืนที่เขาได้ร่ำเรียนมาอย่างเป็นทางการและสามารถประยุกต์ใช้อย่างเหมาะกับดินฟ้าอากาศของประเทศลาวแล้ว เขายังเป็นนักวางแผนและนักการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ชนิดที่เปิดโอกาสให้ประชาชนจากข้างล่างเข้ามาร่วมตัดสินใจในทุกขั้นตอน อันเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจในตนเองและเติบโตอย่างแท้จริง เขายังสามารถวางหลักสูตรสร้างอุปกรณ์สมัยใหม่ต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์และสิ่งพิมพ์เพื่อประกอบการศึกษาด้วย

นอกจากผลงานที่ประจักษ์กันภายในประเทศลาวแล้ว เขายังมีผลงานเป็นที่ยอมรับในจีน เวียดนาม เขมรและติมอร์ตะวันออก โดยผ่านองค์กร UNDP และ UNICEF นอกจากนี้เมื่อปี ๒๕๔๔ องค์กรป่าแตกที่เขา ร่วมก่อตั้งยังได้รับรางวัลของสหประชาชาติในฐานะเป็นตัวอย่างอันเลิศของการต่อสู้กับความยากจนในย่านเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก นี่ไม่นับรางวัลอื่น ๆ อีกมากมายที่ป่าแตกได้รับภายในประเทศ

ด้วยเห็นประจักษ์ในจิตใจเสียสละและรักบ้านเกิดเมืองนอน ด้วยตระหนักในผลงานอันยืนหยัดยาวนานเพื่อการพัฒนาอันยั่งยืนและมีศักดิ์ศรี ด้วยประจักษ์ในขันติธรรมและความสามารถประสานประโยชน์เพื่อประโยชน์ของมหาชน มูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป จึงขอมอบรางวัลบุคคลดีเด่นประจำปี๒๕๔๓ให้แก่ นายสมบัติ สมพร เพื่อเป็นเกียรติประวัติที่ยั่งยืนถึงสายธารนักอุดมคติของประเทศลาวที่ไม่มีวันขาดสายตลอดไป

ด้วยความระลึกถึง

พระครูสันติธรรมรังษี

อภาวดี งามข้า ดำยภาพ

พระใบฎีกาสุทัศน์ วชิรณาโณ

กายดับไป แต่ความดี ไม่ดับสูญ

ารจากไปอย่างไม่มีวันกลับ
ของ พระใบฎีกาสุทัศน์ วชิร-
ณาโณ สร้างความตะลึงงัน

แก่ทุกคนที่มีความเคารพนับถือ หรือรู้จักรัก
ใคร่สนิทสนมกับท่าน แม้ตัวข้าพเจ้าเอง
ก็แทบจะไม่เชื่อเลย หากผู้ที่แจ้งข่าวนั้นไม่ได้
ยืนยันให้ชัดเจน จนข้าพเจ้ามั่นใจได้ว่าไม่ใช่
ข่าวลือ จึงได้ตกลงปลงใจเชื่อ ด้วยความ
แปลกใจ ผสมผสานกับความรู้สึกสลดใจ
และเสียดาย เสียดายที่โลกเราต้องสูญเสีย
พระดีที่หาได้ยากไปอีกรูปหนึ่ง ในบัดดลนั้น
เอง ข้าพเจ้าบอกกับตัวเองว่า จะต้องทำอะไร
สักอย่างหนึ่ง เพื่อเป็นการบูชาคุณของเพื่อน
ผู้จากไป โดยไม่ได้บอกลาและแจ้งให้ทราบ
ล่วงหน้ามาก่อนเลย

ด้วยความระลึกถึง

แม่ชีสุบิน ผลไม้

ด้วยความระลึกถึง

พระอาจารย์สุทัศน์ วชิรญาณ

วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๗

ดิฉันได้ทราบข่าวการมรณภาพของท่านเมื่อได้รับหนังสือ จากกลุ่มเสขิยธรรม (ฉบับที่ ๒๒ ปีที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๗)

เนื่องจากไม่ได้เข้าร่วมประชุมกลุ่ม ๒ ครั้งและการประชุม ครั้งล่าสุดของวันที่ ๑ - ๓ ตุลาคมก็ไม่ได้เข้าร่วมประชุมอีก เพราะช่วงเข้าพรรษาได้อธิษฐานจิตไว้ว่าจะไม่เดินทางไป ไทหนขออยู่ทำกิจวัตรส่วนตัวให้บริบูรณ์ตลอด ๓ เดือน เมื่อ ดิฉันได้อ่านบทความที่กลุ่มเสขิยธรรมเขียนอาลัยระลึกถึง พระใบฎีกาสุทัศน์ วชิรญาณ โยมรณว่าตัวเองสูงสุด ๆ อ่าน แล้วอ่านอีกด้วยความตกใจ ไม่น่าเชื่อเลยว่าท่านจะด่วนจาก ไปรวดเร็วขนาดนี้ ท่านยังหนุ่มสุขภาพร่างกายยังแข็งแรงดีอยู่ แต่ก็อย่างว่า ความตายไม่ได้จำกัดเลือกวัยท่านคงรู้ตัวของ ท่านเองดี ถ้ามองแค่มิถุนายนก็คิดกันอย่างไร้ที่ทุกคน

การมรณภาพของท่านอาจารย์สุทัศน์ในมุมมองของดิฉัน เห็นว่าเหมาะสมแล้วสำหรับพระสมณเพศผู้ครองพรหมจรรย์ มายาวนาน สันลมปราณอย่างสงบด้วยอิริยาบถอันงดงาม ไม่ทรมาณ ท่านไม่มีวิบากลำบากกับสังขารมากนัก จึงไม่ เป็นภาระของผู้อื่นที่จะต้องมาคอยดูแล ทั้งภาระไว้ให้เพียง ทำมาปนกิจศพ - ประชุมเพลิงเท่านั้นเอง ถือว่าเรื่องปกติ ธรรมดาสำหรับญาติมิตรผู้น้อยเบื้องหลังต้องทำหน้าที่นี้ให้ กับท่าน ท่านอยู่ในเพศสมณะมานาน ถ้าจะเปรียบก็เท่ากับ ตั้งแต่แรกเกิดเลยก็ว่าได้ เพราะท่านบวชตั้งแต่เมื่ออายุ ยังน้อย ได้ศึกษาพระศาสนาและทำกิจเพื่อพระศาสนา มา โดยตลอดจนถึงวันมรณภาพ จิตวิญญาณของท่านเป็นจิต วิญญาณเพื่อพัฒนาจริง ๆ จึงไม่น่าเป็นห่วง ท่านจากพวก เราไปต้องไปสู่สุคติแน่นอน ท่านจากไปอย่างไม่มีวันกลับ กลุ่มเสขิยธรรมก็รู้สึกว้าหวาดมิตร ชาติเพื่อน ร่วมคุย ร่วมคิด ร่วมทำ ภาระหนักที่ใด ๆ ของท่านก็สิ้นสุดจบลงได้ด้วยดี ปลอญให้เป็นภาระหน้าที่ของกลุ่มผู้ยังมีชีวิตอยู่ อุทิศ จิตวิญญาณเพื่อพระศาสนาดำเนินการต่อไป

"ด้วยอาลัย"

แม่ชีสุบิน ผลไม้

ตัวข้าพเจ้าเองไม่ได้มีความสนิทสนมคุ้นเคยกับท่าน สุทัศน์มากนัก แต่ตลอดเวลาที่ผ่านมา เราเป็นเพื่อนร่วมงาน ที่ดีเสมอ แม้จะไม่มีโอกาสได้พูดคุยเป็นการส่วนตัวมากก็ตาม เพราะส่วนมากที่พบบัน มักจะเป็นการประชุม หรือการอบรม ที่มีเวลาจำกัด จึงหาเวลาสนทนากันได้ยาก และเมื่อเสร็จภารกิจ ต่างคนก็ต่างต้องเดินทางกลับ หรือไปทำภารกิจที่อื่น ต่อไป

จากประวัติและผลงานของท่าน ที่ข้าพเจ้าได้อ่านจาก จดหมายข่าวเสขิยธรรม ฉบับที่ ๒๒ ทำให้ข้าพเจ้าเพิ่มความ รู้สึกศรัทธาในตัวท่านมากขึ้น จนรู้สึกว่าการจากไปของท่าน เป็นการสูญเสียอันยิ่งใหญ่ของคณะสงฆ์ไทย แม้ว่าท่านจะ ไม่ได้มีสมณศักดิ์ที่สูงส่ง หรือเป็นที่รู้จักของวงการคณะสงฆ์ เลยก็ตาม แต่ข้าพเจ้าคิดว่า พระใบฎีกาสุทัศน์ วชิรญาณ เป็นบุคคลที่ควรแก่การยกย่องสรรเสริญ ให้ปรากฏในสังคัม ไทย เพื่อจะเป็นการส่งเสริมกำลังใจแก่พระหนุ่มเณรน้อย ที่จะ ยืนหยัดทำงานเพื่อสังคมต่อไป ด้วยเหตุผล ดังต่อไปนี้

- ท่านเป็นผู้มีจิตศรัทธามั่นคงในพระพุทธศาสนา เห็น ได้จากการที่ท่านดำรงสมณเพศตั้งแต่อายุ ๑๒ ปี
- ท่านเป็นผู้มีความเสียสละ พุ่เมธีวิจิตจิตใจกับการ พัฒนาสังคัม ด้วยการส่งเสริมศึกษาของเยาวชน ทั้ง สามเณรและเยาวชน ให้มีโอกาสได้รับการศึกษาที่ดี ตั้งแต่ครั้งยังเป็นสามเณรน้อย จนถึงวาระสุดท้ายแห่ง ชีวิตของท่าน
- ท่านเป็นผู้เห็นคุณค่าของชุมชน พยายามสร้างความ เข้มแข็งของชุมชน และส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลป- วัฒนธรรม และประเพณีที่งดงามของชุมชน

ด้วยผลงานที่ท่านเพียรบำเพ็ญมาโดยตลอด ด้วยความ บริสุทธิ์ใจต่อทุก ๆ คน จึงอาจกล่าวได้ว่าท่านเป็นศูนย์รวม ของชุมชนในแม่แจ่มก็ว่าได้ แม้ว่าผลงานของท่านจะไม่ยิ่ง ใหญ่ เป็นที่รู้จักของสังคมวงกว้างก็ตาม แต่ความศรัทธาอัน แร่งกล้าและความเสียสละของท่าน ยิ่งใหญ่เหลือคณานับ

ขอกุศลผลบุญที่พระใบฎีกาสุทัศน์ วชิรญาณ ได้ บำเพ็ญมา จงเป็นพลวปัจจัย หนุนส่งให้ท่านมีความสุข ความเจริญในสัมปรายภพ และขออนุญญาตที่ญาติมิตรทุกท่าน ได้อุทิศให้ จงสำเร็จประโยชน์แก่พระใบฎีกาสุทัศน์ สม มโนปนิธานด้วยเทอญ

ด้วยความเคารพและศรัทธายิ่ง

พระครูสันติธรรมรังษี

ขอเชิญร่วมงานพระราชทานเพลิงศพ

พระใบฎีกาสุทัศน์ วชิรญาณ

วันเสาร์ที่ ๒๙ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๗
ณ วัดป่าแดด ต.ท่าผา อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่

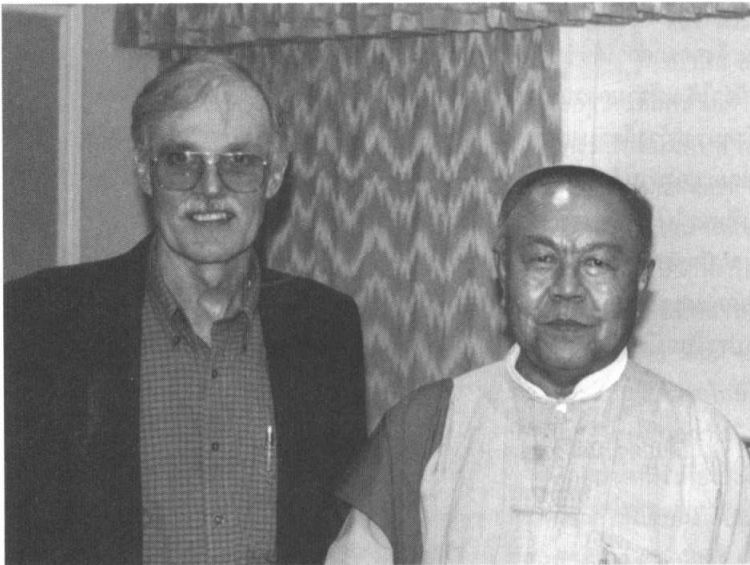

คุณูปการของ เดวิด ชาปเปล

ในเขตปัจฉิมวัยเช่นข้าพเจ้า ย่อมเผชิญกับความตายของ
ญาติมิตรอยู่เนือง ๆ แต่ปี ๒๕๔๗ นี้ค่อนข้างที่เป็นพิเศษ
โดยเฉพาะก็คนใกล้ชิดที่อ่อนกว่าข้าพเจ้าแทบทั้งนั้น ดังเช่น

- (๑) **แต้ว (พักตรา ศิวรักษ์)** ซึ่งเป็นลูกของลุงใหญ่ ที่รักใคร่สนิทสนมกันมาก
- (๒) **พระสุทัสน์ วชิรณาโณ** ซึ่งอ่อนกว่าลูกชายข้าพเจ้าเพียงสองสัปดาห์
และข้าพเจ้าเป็นโยมบวชของท่าน จึงใกล้ชิดกันดังกับญาติ (๓) **เจ้าข้าง ฌ**
ยางห้วย ซึ่งแม้จะเป็นไทยใหญ่ ก็พูดไทยได้ ทั้งภาษาเหนือและภาษาไทย
กลาง ทั้งยังมีจุดยืนทางการเมืองที่ใกล้ชิดกับข้าพเจ้ามิใช่น้อยเอาเลย
- (๔) **ศาสตราจารย์ชูชุกี โร** แห่งนิวยอร์ก ในญี่ปุ่น ผู้ร่วมมากับข้าพเจ้าในการ
ก่อตั้งองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์เพื่อสังคมนานาชาติ และเกื้อหนุนข้าพเจ้า
มาก เมื่อข้าพเจ้าลี้ภัยไปญี่ปุ่น ในช่วงของเผด็จการสุจินดา คราประยูร
- (๕) **เวอเนอ ลอดเยอร์** แห่งสหพันธรัฐเยอรมัน ซึ่งเคยทำงานด้านสิทธิ
มนุษยชนอย่างแข็งขัน ดังเขาถึงกับให้หน่วยงานของเขาออกเงินให้ผู้แทนจาก
สถาบันนิติศาสตร์สากลส่งคนมาเป็นผู้สังเกตการณ์ในคดีหมิ่นพระบรม-

เดซานุกาที่สุจินดา คราประยูรฟ้องข้าพเจ้า ทั้งนี้โดย
ไม่จำเป็นต้องเอ่ยถึงบางคนที่ย่างออกไป หากก็ชอบพอกัน
มิใช่น้อย ดังข้าพเจ้าได้เขียนถึงบุคคลนั้น ๆ แทบถ้วน
ทุกคน เท่าที่ข้าพเจ้ารู้จักเขา แต่ทั้งหมดนี้ ไม่มีใครเทียบ
ได้เลยกับเดวิด ซาปเปล ซึ่งเพิ่งตายจากไปเมื่อวันที่ ๒
ธันวาคม ๒๕๔๗ นี้เอง ดังข้าพเจ้าทราบมาก่อนหน้านั้น
แต่วันที่ ๒๖ พฤศจิกายนแล้วว่า เดวิดกำลังจะพานัก
ศึกษาไปยังสถาบันการศึกษาอีกแห่ง เพื่อร่วม
กิจกรรมในเรื่องสันติวิธี หากก่อนออกจากบ้าน เขาฟูบ
ไปและอาเจียนออกมา เป็นเหตุให้ต้องส่งโรงพยาบาล
แพทย์ตรวจห้วสมอง สงสัยในความผิดปกติขั้นฉกรรจ์
จึงรับเขาไว้ในห้อง ICU อาการเขาเข้าขั้นโคม่า หาก
แพทย์บอกว่าถึงวันที่ ๕ ธันวาคม อาจรู้ได้ว่าจะเยียวย
ยาเขาได้หรือไม่ และเขาจะหายเป็นปกติหรือไม่
ข้าพเจ้าก็ได้แต่ทำใจดีไว้ ชักชวนเพื่อนฝูงให้สวดมนต์
ภาวนา เพื่อเขาจะได้อยู่ร่วมโลกกับเราไปอีกนานแสน
นาน เพราะคนดีอย่างเดวิด หาได้ยากเป็นอย่างยิ่ง

ข้าพเจ้าแรกรู้จักเดวิด เมื่อลี้ภัยไปสหรัฐอเมริกา ในช่วง
รัฐบาลหอย (ธานินทร์ กรีวิเชียร) หลังวิกฤตการณ์ ๖
ตุลาคม ๒๕๑๙ กล่าวคือ ในวันอันวิกฤตดังกล่าว
ข้าพเจ้าอยู่อังกฤษ และติดอยู่ที่นั่นกับคุณป๊วย อิง-
ภากรณ์และคนอื่น ๆ เป็นเวลาหลายเดือน โดยอาศัย
ใบอนุญาตของเพื่อนชาวอังกฤษ หากเพื่อนอเมริกันมีแก้ไข
วีซ่าได้จนข้าพเจ้าได้รับเชิญให้ไปสอนที่มหาวิทยาลัย
แห่งรัฐคาลิฟอร์เนีย เมืองเบิร์กลีย์ ในตอนต้นปี ๒๕๒๐
และที่มหาวิทยาลัยคองเนลในปลายปีนั้น ในช่วง
ระหว่างนั้น ข้าพเจ้าได้รับเชิญให้ไปแสดงปาฐกถา
สามกัณฑ์ ณ มหาวิทยาลัยฮาวาย ที่เมืองฮอนโนลูลู

ในการแสดงปาฐกถาคราวหนึ่ง เรื่อง พุทธ
ศาสนากับสันติวิธี ข้าพเจ้ายืนยันว่าพุทธศาสนา
ปฏิเสธความรุนแรงอย่างสิ้นเชิง พอจบแล้วเดวิดยกมือ
ขึ้นและพูดอย่างสุภาพว่าทางเมืองจีน มีพระสูตร ๆ
หนึ่ง ซึ่งอธิบายไว้ว่า ถ้าพระโพธิสัตว์เล็งเห็นด้วยญาณ
ว่ามีโจรอยู่ในเรือ และกำลังจะสังหารคนในเรือ ทั้ง
ห้าร้อยคน ในกรณีเช่นนี้พระโพธิสัตว์จำต้องเจริญ
โพธิสัตว์กรรมบารมี เพื่อกำจัดโจรคนนั้นเสีย โดยยอม
รับวิบากผลให้ตนเอง หากให้คนทั้งห้าร้อยนั้นรอดชีวิต

ไปได้ ข้าพเจ้าก็ได้แต่ขอใจเขา ที่ได้ความรู้ใหม่

ครั้นจบจากปาฐกถาแล้ว เดวิดถามข้าพเจ้าว่า
คิดจะกลับบ้านเกิดเมืองนอนเมื่อไร ข้าพเจ้าตอบว่า
ยังไม่อาจรู้ได้ว่าเผด็จการในเมืองไทยจะถล่มอำนาจ
ได้นานเท่าไร เพราะนายกรัฐมนตรีในเวลานั้นอ้างว่า
จะกลางทางให้เป็นประชาธิปไตยด้วยวิธีของเผด็จการ
ซึ่งต้องใช้เวลา ๑๒ ปี หรือ ๑๖ ปี จนถึง ๒๐ ปี เดวิด
บอกว่า เขาเป็นชาวคานาดา ที่หันมาสมาทานพุทธ-
ศาสนา ทั้ง ๆ ที่เขาเคยเป็นศาสนาจารย์ในคริสต์-
ศาสนามาก่อน (แท้ที่จริง เขาเชี่ยวชาญทางด้านพุทธ-
ศาสนาของจีนมากเลยทีเดียว มีศิษย์เป็นพระภิกษุ
และภิกษุณีที่ได้ห้วน ตลอดจนนักพรตที่ญี่ปุ่นมิใช่น้อย)
ขณะนี้สอนอยู่ที่ฮอนโนลูลู แต่ภาคเรียนหน้าเขาจะไป
เป็นศาสตราจารย์ วิชาพุทธศาสนาที่มหาวิทยาลัย
โตรอนโต ในคานาดา ถ้ามหาวิทยาลัยนั้นเชิญให้
ข้าพเจ้าไปสอนที่นั่นสัก ๑ ภาคการศึกษา ต่อจากเมื่อ
ข้าพเจ้ายุติการสอนที่คองเนลแล้ว ข้าพเจ้าจะรับเชิญ
ใหม่ ข้าพเจ้าจึงตอบไปว่ายินดี เพราะดีกว่าลอย
ละล่องอยู่อย่างปราศจากอาชีพการงาน แต่ก็นึกว่า
เขากล่าวเป็นการเอาใจข้าพเจ้าเท่านั้นเอง เพราะเพิ่ง
พบกันเป็นครั้งแรก

แต่ที่ไหนได้ เมื่อข้าพเจ้าไปสอนอยู่ที่คองเนลได้
ไม่นาน เดวิดโทรศัพท์ทางไกลไปจากโตรอนโต ว่าเขา
เดินเรื่องสำเร็จแล้ว ทางมหาวิทยาลัยแห่งนั้นยินดีเชิญ
ให้ข้าพเจ้าไปเป็นศาสตราจารย์พิเศษหนึ่งภาคเรียน
เริ่มแต่มกราคม ๒๕๒๑ เป็นต้นไป ทั้ง ๆ ที่ตอนนั้น
สถานการณ์ทางการเมืองไทยเริ่มดีขึ้น เพราะ เกรียงศักดิ์
ชมนะนันท์ มาเป็นนายกรัฐมนตรี มีแนวโน้มในทางอิสระ
เสรีภาพยิ่งกว่ารัฐบาล ธานินทร์ กรีวิเชียร ยิ่งนัก แต่
เมื่อเขาจัดการให้ไปถึงเพียงนั้น ข้าพเจ้าก็เลยรับไป
สอนที่โตรอนโต ๑ ภาคการศึกษา แม้ในช่วงดังกล่าว
จะเป็นฤดูหนาว มันทหนาวเหน็บยิ่งกว่าที่เมืองอื่นใดอัน
ข้าพเจ้าเคยไปมาก่อน แต่เดวิดก็ต้อนรับข้าพเจ้าอย่าง
อบอุ่น ดูแลเราพอลูก (ข้าพเจ้ามีลูกชายติดไปด้วยคน
หนึ่ง) เป็นอย่างดี และยังเปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าได้รู้จัก
ชาวคานาดาที่น่ารักอีกหลายคน บางคนเป็นภักยา-
ณมิตรกับข้าพเจ้าต่อมาจนบัดนี้ หรือจนบางคนตาย

จากไปก่อนแล้วก็มี

ก่อนปิดภาคเรียน เดวิดจัดสัมมนาในเชิงวิสาสะระหว่างพุทธกับคริสต์ ว่าด้วย Multiple Loyalties: Buddhism and Christianity in Crisis และเขาขอให้ข้าพเจ้าเสนอบทความทางวิชาการในหัวข้อเรื่อง Buddhism and Society: Beyond the Present Horizons เขาเชิญนักการศาสนาชั้นนำให้มาวิพากษ์ข้อเสนอของข้าพเจ้าด้วย โดยเฉพาะก็ Wilfred Cartwell Smith ซึ่งเคยเป็นอาจารย์ของเขา และเขาเคารพนับถือมาก ดังข้าพเจ้าเองก็ได้สัมผัสกับความอารีอารอบของท่านผู้นี้ ซึ่งมีวิชาความรู้กว้างขวางและลึกซึ้ง ทั้งทางศาสนาอิสลาม พุทธ และคริสต์ อย่างนำนิยมยกย่องยิ่งนัก

ต่อมา เดวิดนำเอาบทความชิ้นนี้ของข้าพเจ้าไปรวมกับข้อเขียนชิ้นอื่น ๆ และจัดเป็นต้นฉบับให้ตีพิมพ์เป็นเล่มขึ้นได้ในเมืองไทย โดยเขาตั้งชื่อให้ว่า *A Buddhist Vision for Renewing Society* ซึ่งได้รับการตีพิมพ์ซ้ำถึงสามครั้ง ก่อนที่สำนักพิมพ์ Parallax จะเลือกบางบทความจากเล่มนี้ รวมกับบทอื่น ๆ จากเล่มอื่นของข้าพเจ้า เอาไปรวมพิมพ์เป็นเล่มแล้วตีพิมพ์ขึ้นที่สหรัฐอเมริกาในนามว่า *Seeds of Peace* ซึ่งกลายเป็นหนังสือขายดีที่สุดของข้าพเจ้าที่ในประเทศนั้น ทั้งยังมีแปลออกเป็นภาษาต่าง ๆ อีกหลายภาษา

ที่จริง เมื่อปิดภาคเรียนที่มหาวิทยาลัยโตรอนโตแล้ว เดวิดพาข้าพเจ้าไปตระเวนปาฐกถาร่วมกับเขายังมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในสหรัฐ ที่มีการเรียนการสอนเรื่องพุทธศาสนา เช่น Smith College และ Colgate University เป็นต้น เป็นเหตุให้ข้าพเจ้าได้รู้จักพุทธศาสนิกชนชาวอเมริกันที่สอนวิชานี้กว้างขวางออกไป บางคนก็กลายเป็นกัลยาณมิตรกับข้าพเจ้าอีกด้วย

ครั้งเมื่อข้าพเจ้ากลับไปเมืองไทยแล้วนั้น เดวิดก็หาได้ล้มข้าพเจ้าไม่ เมื่อมีการประชุมในเรื่องพุทธคริสต์ขึ้นเป็นครั้งแรกที่เมืองฮอนโนลูลู ว่าด้วยอนาคตของมนุษยชาติ เขาเชิญให้ข้าพเจ้าไปร่วม และเสนอให้ข้าพเจ้าไปสอนที่มหาวิทยาลัยฮาวายอีกด้วย ที่จริงเขาจัดแจงให้ข้าพเจ้าได้ไปสอนที่นั่นหลายครั้ง ดังถึงกับเคยได้เป็น Numata Visiting Professor เอาเลย

จากการไปร่วมประชุมในเชิงวิสาสะระหว่างพุทธกับคริสต์คราวนี้เอง เป็นเหตุให้ข้าพเจ้ากลายเป็นสมาชิกถาวรของกลุ่มนี้ไปโดยปริยาย ได้รับเชิญไปประชุมที่สหรัฐอเมริกาทุกปี บางปีก็ไปประชุมที่ญี่ปุ่น และประเทศอื่น ๆ เป็นเหตุให้ข้าพเจ้ามีเพื่อนเป็นนักเทววิทยาชั้นนำจากเกือบทั่วโลก ดังเดวิดกับข้าพเจ้าก็ได้ไปร่วมประชุมกับศาสนสภาโลก ทั้งที่ประเทศแอฟริกาใต้เมื่อห้าปีที่แล้ว และที่ประเทศสเปนในปีนี้

คราวหลังนี้ สเตลลา ภรรยาเขาไปด้วย นับว่าเรามีความสนุกสุขสำราญด้วยกันเป็นอย่างมาก นอกเหนือจากประโยชน์ที่เราได้รับจากการประชุมดังกล่าว แต่แล้วก็เป็นเรื่องของ *อนิจจา วต สังขารา* นั้นเป็นครั้งสุดท้ายที่เราพร้อมกัน ร่วมนอนในโรงแรมเดียวกัน และไปกินอาหารสเปนอันเอร็ดอร่อยด้วยกัน อย่างเป็นกันเองแท้ทีเดียว

เมื่อข้าพเจ้าอายุครบ ๗๐ ปี เดวิดมีแก๊จเชื้อเชิญเพื่อนฝูงให้ช่วยกันเขียนบทความ เพื่อเป็นเกียรติแก่ข้าพเจ้า รวมพิมพ์เป็นหนังสือเล่มใหญ่ ในชื่อว่า *Socially Engaged Spirituality: Essays in Honor of Sulak Sivaraksa on His 70th Birthday* ทั้งนี้ไม่ใช่เป็นการเขียนสดุดีข้าพเจ้า หากแบ่งออกเป็น ๓ ภาค ภาคแรกว่าด้วยข้อเสนอเพื่อปฏิบัติการ ดังเดวิดกับข้าพเจ้าได้คิดและฝันถึงการงานมากมาย เพื่อช่วยให้โลกเรานี้ดีขึ้น ยุติธรรมขึ้น และมีสันติสุขยิ่งขึ้น แม้งานหลายชิ้นของเราจะไม่สัมฤทธิ์ผล แต่เราก็ทำกรด้วยกัน หรือจัดประชุมในนานาชาติด้วยกันมาแล้ว รวมถึงกับมุสลิมด้วย

ภาคสองว่าด้วยความเข้าใจในระดับต่าง ๆ ทั้งทางโลกและทางธรรม ทั้งแง่ของพุทธ คริสต์ อิสลาม และยิว ภาคสามว่าด้วยคุณค่าของความเป็นมิตร องค์ทะเลลามะทรงพระกรุณาประทานสาส์นมาอวยพรข้าพเจ้า ดังได้พิมพ์ไว้ให้เป็นมงคลในหน้าแรกของหนังสือแล้วด้วย

ทอม บราวน์ ร่วมถ่ารูปงาม ๆ ให้จัดลงพิมพ์ได้หลายภาพ ดังมีภาพฝีมือคนอื่น ๆ อีกด้วย โดยเฉพาะก็ อลัน เซนูกท สำนักพิมพ์กุมารเรียนชอบหนังสือเล่มนี้มาก หากใหญ่โตเกินกำลังคนซื้อไปโดยมาก เขา

ติดต่อขอให้เดวิดช่วยคัดสรรเอาบางเรื่องออก และย่อ บางเรื่องลง เพื่อเขาจะได้นำไปจัดพิมพ์จำหน่ายในประเทศสหรัฐ หากเดวิดเสียชีวิตลงก่อนที่จะทำได้ สำเร็จ

แท้ที่จริง เดวิด เป็นนักจัดพิมพ์หนังสือคนสำคัญ นอกเหนือความสามารถในการสอนและในการเขียน ดังเขาเคยเป็นบรรณาธิการวารสารพุทธคริสต์ มาก่อนแล้ว ยังเรื่อง *Buddhist Peace Work: Creating Cultures of Peace* ที่เขาเป็นบรรณาธิการให้ *Boston Research Center for the 21st Century* (เขามีกะใจเอาบทความของข้าพเจ้าไปลงพิมพ์ไว้ด้วย) แต่ปี ๑๙๙๙ นั้น นับว่าได้รับความสำเร็จยิ่งนัก ดังหลายสถาบันการศึกษาใช้เล่มนี้เป็นคู่มือการเรียนการสอนในเรื่องสันติภาพ จากทัศนะของชาวพุทธ

งานล่าสุดของเดวิดเป็นไปในเรื่องหาทางร่วมมือกับมุสลิม เขาได้พระภิกษุจินเต้าแห่งไต้หวันมาเป็นองค์อุปถัมภ์ที่สำคัญ และเขาทำงานร่วมกับเพื่อนมุสลิมทั้งที่มาเลเซีย อินโดนีเซีย และอิหร่าน อย่างน่าสนใจนัก ข้าพเจ้าก็มีส่วนร่วมด้วยบ้าง ดังเราเคยไปประชุมร่วมกันที่สำนักงานใหญ่ของยูเนสโกที่ปารีสมาแล้วด้วยซ้ำ

ข้าพเจ้าวางแผนร่วมกับเดวิด โดยได้รับคำขอร้องจากอับดุลราฮ์มัน วาหิด แต่เมื่อเขายังเป็นประธานาธิบดีของอินโดนีเซีย ให้จัดการประชุมสุดยอด ในโอกาสที่การประชุมบันดุงครบครึ่งศตวรรษในเดือนเมษายน ๒๕๔๔ โดยที่เมื่อห้าสิบปีก่อน การประชุมคราวนั้น ต้องการไปพันอภิมหาอำนาจฝ่ายทุนนิยม ซึ่งมีสหรัฐเป็นตัวกำหนด และอภิมหาอำนาจฝ่ายเผด็จการ ซึ่งมีสหภาพโซเวียตเป็นยักษ์ใหญ่ จนเกิดขบวนการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดขึ้น โดยที่สุรกาโมนต์แห่งอินโดนีเซีย นัสเซอร์แห่งอียิปต์ เนรูแห่งอินเดีย และจูลเอนโลแห่งจีน เป็นตัวตั้งตัวตีที่สำคัญ แม้ไทยเราก็กส่งกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ไปร่วมด้วย ในปี ๒๕๔๔ เพื่อหาทางออกจากอาณัติของจักรวรรดิอเมริกัน หากสหรัฐรู้ทัน จึงหนุ่น ส. ธนะรัชต์ ให้ล้ม ป. พิบูลสงคราม เสียได้ในปี ๒๕๐๐

สำหรับบันดุงสอง ที่เราวางแผนกันไว้ เราต้องการให้ฝ่ายองค์กรพัฒนาเอกชนร่วมมือกับฝ่ายรัฐ เรา

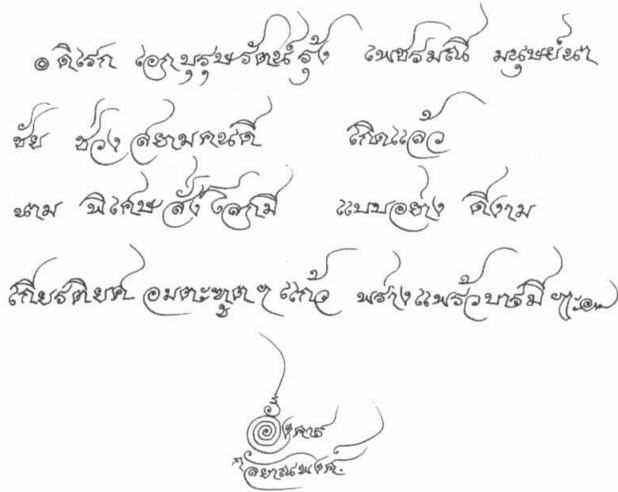
ต้องการให้ฝ่ายทุนนิยมร่วมมือกับฝ่ายสังคมนิยม หาทางปรองดองกัน เพื่อเข้าสู่ความยุติธรรมของสังคม โดยมีพื้นฐานที่การุณยภาพ

เกรงว่าความฝันของเราในเรื่องนี้ คงปลาสนาการไป พร้อมกับกรจากไปของ เดวิด ซาปเปิล (แต่ถ้าเป็นจริง เดวิดคงไปร่วมกับเรา ในร่างอันต่างไปจากความเป็นสามัญมนุษย์) ดังความฝันอื่น ๆ ของเราอีกหลายอย่างก็ไม่อาจเป็นจริงได้ เพราะปัจจัยอื่นอีกมากมาย ที่ไปพันอำนาจวาสนาของเราทั้งสอง

จะอย่างไรก็ตาม ตลอดช่วงเวลาที่ได้ติดกับข้าพเจ้าเป็นมิตรกันมาแต่ พ.ศ. ๒๕๒๐ จนทราบเมื่อเขาสิ้นชีวิตลงในปลายปี ๒๕๔๗ นี้ นับเวลาก็เพียง ๒๗ ปีเศษ หากมิตรภาพของเรากระชับกันยิ่งขึ้นทุกที เดวิดเป็นผู้ให้แก่ข้าพเจ้าเกือบจะทุก ๆ ทาง ดังที่เขาก็ให้กับคนอื่น ๆ ด้วย ไม่ว่าจะวัสดุสิ่งของ เวลา หรือความคิด ตลอดจนถึงใจอันดีงาม เขาจะฟังคนทุกชั้นคนอยากอย่างไร เปิดกว้าง เขาจะให้กำลังใจกับทุก ๆ คนที่ต้องการพลังจากเขา แต่เขาจะไม่สั่งสอนใคร เป็นแต่วิถีชีวิตของเขาเป็นตัวอย่างที่ดี ให้เราเข้าถึงอารมณชั้น อันช่วยให้คลายความเครียด แม้สถานการณ์จะคับขันที่มหาวิทยาลัยล่าสุด ซึ่งเขาไปทำงานอยู่ เขาก็รู้จักวางท่าทีอย่างถูกต้อง ในทางสายกลาง อย่างไม่เข้าข้างฝ่ายผิด แต่ก็ไม่แสดงออกอย่างโง่งม โดยที่เขามีความสุภาพน้อมนวล ทั้งโดยกิริยามารยาท และถ้อยคำ ทำให้ศัตรู ซึ่งแม้จะไม่กลายเป็นมิตร ก็จำต้องปลดอาวุธลง อย่างน้อยก็ชั่วคราว

ข้าพเจ้าอยากเข้าได้ถึงความอ่อนน้อมถ่อมตัวอย่างจริงใจของเดวิด อยากเข้าได้ถึงความใจเย็นและลึกซึ้งของเขา ที่สำคัญก็คืออารมณชั้นของเขาที่พร้อมจะให้และพร้อมจะรับใช้สรรพสัตว์อย่างแท้จริง สมกับที่เขาเดินทางของโพธิสัตว์มรรค อย่างนำขึ้นขมและอย่างนำยกย่อง

แม้ชาตินี้ เราจะเป็นเพื่อนกันมาไม่ถึงสามทศวรรษ เราคงเป็นเพื่อนกันมาในชาติก่อน ๆ แล้วก็ได้ใครจะไปรู้ และขอให้เราเป็นกัลยาณมิตรกันต่อไปในชาติหน้า เพื่อร่วมกันรับใช้สรรพสัตว์ จนกว่าเราจะเข้าถึงที่สุดแห่งทุกซ์ด้วยเทอญ

นายดิเรก ชัยนาม ที่คนไทยควรรู้จัก

นี่เองในเทศกาลปีใหม่ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้าพเจ้าถือโอกาสไปเยี่ยมพี่ชาย ซึ่งมีอายุมากที่สุดในการบรรดาสมาชิกสกุลศิวรักษ์ ในบัดนี้ เพื่อขอพรจากท่านด้วยการประยুক্তประเพณีรดน้ำสังกรานต์มาเป็นการนับศักราชอย่างใหม่

แปลกใจและดีใจที่ถนนหน้าปากซอยเข้าบ้านพี่ชาย ได้ชื่อใหม่ว่าถนนปรีดีพนมยงค์ โดยทางเทศบาลกรุงเทพฯ อธิบายให้ผู้คนในละแวกนั้นเข้าใจว่าการตั้งชื่อถนนดังกล่าว เป็นการบูชาคุณท่านที่มีคุณูปการกับบ้านเมืองและราษฎรมาอย่างเป็นเอกอนันต์ ทั้ง ๆ ที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ (นายสมักร สุนทรเวช) ต้องการตัดถนนประดิษฐ์มูธรรม ที่ตั้งตามบรรดาศักดิ์ของท่านให้เหลือครั้งเดียว เพื่อเอาอีกครั้งไปตั้งเป็นชื่อถนนประเสริฐมุนิกิจ ซึ่งเป็นบรรดาศักดิ์คล้องกัน หวังว่าผู้ว่าราชการคนใหม่ (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน) คงแก้ไขความเลวร้ายนี้ ให้เป็นคุณความดีได้ถ้าเขามีกึ๋นพอ

พี่ชายของข้าพเจ้าคนนี้ เคยทำงานด้านเสรีไทย รับใช้อาจารย์ปรีดี พนมยงค์ มาในทางอ้อม หากรับใช้ใกล้ชิดกับนายดิเรก ชัยนาม ซึ่งเป็นผู้บัญชาานเสรีไทยอย่างสำคัญคนหนึ่ง

ดูเหมือนคนที่สนองงานอาจารย์ปรีดีมานั้น ที่ท่านไว้ใจที่สุด อย่างเรียกได้ว่าเป็นมือขวามือซ้ายของท่าน เห็นจะได้แก่นายทวี บุญยเขต กับนายดิเรก ชัยนาม จะว่าคนแรกเป็นฝ่ายบูและคนหลังเป็นฝ่ายบูนั้นก็ได้ เพราะคุณทวีเป็นคนพูดจาโผงผางแต่จริงใจ และเป็นพี่เขารักของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ ซึ่งเคยเลือกให้

ท่านเป็นประธานสภา หากจอมพล ป. พิบูลสงคราม
ขัดขวาง และตอนโค่น จอมพล ป. ลงโดยวิถีทางของ
รัฐสภานั้น อาจารย์ปรีดีในฐานะผู้สำเร็จราชการแทน
พระองค์ในรัชกาลที่ ๘ ไม่อาจตั้งคุณทวีเป็นนายก
รัฐมนตรีได้ เพราะคุณทวีเล่นละครตบตาญี่ปุ่นไม่ได้
จึงต้องให้นายควง อภัยวงศ์เป็นนายกรัฐมนตรี แต่คุณ
ทวีเป็นรัฐมนตรีที่สำเร็จราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้
อะไร ๆ ที่สำคัญ ๆ นั้น อาจารย์ปรีดีหารือกับคุณทวีเป็น
การภายในเป็นส่วนมาก หากเป็นเรื่องฉกรรจ์ก็
ต้องบอกให้หลวงอดุลเดชจรัสทราบ เพราะเขาคอนี้มี
ความสามารถในการคานอำนาจจอมพล ป.

ครั้นเสร็จสงครามแล้ว อาจารย์ปรีดีเห็นควรให้
คุณดิเรกเป็นนายกฯ แต่คุณดิเรกตั้งว่าตั้งแต่ปลด
พระยามโนปกรณนิติธาดาจากตำแหน่งดังกล่าวไป
ในปี ๒๔๗๖ คณะผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
๒๔๗๕ ผลิตกันเป็นนายกฯ มาตลอด เกือบทุกคนจะวินิจฉัย
คณะราษฎร ว่าต้องการกุมอำนาจไว้อย่างถาวร
ถ้าเลือกเอาคนนอกมาดำรงตำแหน่งบ้าง ก็จะได้
ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชด้วยแล้ว ก็น่าจะเหมาะสม เพราะ
บุคคลผู้นี้ก็เป็นเสรีไทยภายนอกประเทศที่สำคัญสุด
ทั้งยังเป็นเชื้อพระวงศ์ ฝ่ายเจ้ากับฝ่ายไพร่จะได้คืนดี
กัน สันความกินแหนงแคลงใจ ว่าคณะราษฎรแย่งชิง
อำนาจไปจากเจ้า

อาจารย์ปรีดีเห็นด้วยกับข้อเสนอของคุณดิเรก
จึงเชิญคุณชายเสนีย์มาเป็นนายกฯ นับว่าน่าเสียดาย
ที่ความหวังดีของฝ่ายคณะราษฎรถูกคุณชายเสนีย์
มองไปว่าเขาท่านมาเป็นตัวเชิด โดยท่านไม่รู้ตัวว่า
ท่านเองเป็นคนหูเบา ที่บริหารงานแผ่นดินไม่เป็น ดัง
กรณี ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ ก็เป็นพยานให้คนร่วมสมัยเห็น
ถึงความอ่อนแอของท่าน

เมื่อเป็นนายกฯ ครั้งแรก คุณชายเสนีย์ไร้
สมรรถภาพในการบริหารงานแผ่นดิน จนต้องลาออก
ไป ทั้งยังกล่าวหาว่าถูกอาจารย์ปรีดีหลอกเอามาใช้อีก
ด้วย นับว่าการเสนอชื่อคุณชายเสนีย์ให้มาเป็นนายก
รัฐมนตรี เป็นความล้มเหลวของคุณดิเรกแท้ทีเดียว
โดยที่คุณดิเรกก็เป็นคนที่เสนอชื่อให้คุณชายเสนีย์ไป
เป็นเหตุที่สหรัฐมาก่อนด้วยแล้ว

เมื่อคุณชายเสนีย์พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว
อาจารย์ปรีดีจึงเห็นควรให้คุณดิเรกเป็นนายกฯ ให้จง
ได้ แม้หลวงอดุลเดชจรัสก็สนับสนุนคุณดิเรก โดยที่
คุณดิเรกมีความสามารถสูงทางการทูต ไม่แต่กับชาว
ต่างประเทศ แม้ในหมู่คนไทยด้วยกัน จึงชักจูงหลวง
อดุลให้มาสนับสนุนอาจารย์ปรีดีและงานเสรีไทยจน
สำเร็จ ทั้ง ๆ ที่หลวงอดุลสนิทสนมกับจอมพล ป. มา
แต่สมัยเป็นนักเรียนนายร้อยมาด้วยกัน โดยที่ถ้าไม่ได้
หลวงอดุลหนุน งานเสรีไทยย่อมเป็นไปไม่ได้ภายใน
ประเทศ

โดยที่คุณดิเรกเป็นคนสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน
คนวงนอกจึงเข้าใจว่าท่านเป็นคนอ่อนแอ ยิ่งหลวงอดุล
สนับสนุนท่าน ใคร ๆ ก็พากันเกรงไปว่าคุณดิเรกจะอยู่
ได้อำนาจหลวงอดุล ซึ่งมีความเป็นเผด็จการที่แข็ง
แกร่งมาแต่ไหนแต่ไร ข้างฝ่ายคุณควงก็ต้องการกลับ
มาเป็นนายกฯ อีก โดยมีคณะของคุณชายเสนีย์สนับสนุน
คุณดิเรกจึงแพ้คะแนนคุณควง ตอนออกเสียงใน
รัฐสภาเพื่อหาคนมาเป็นนายกฯ และแล้วคุณควงก็แพ้
คะแนนของพรรคสหชีพ ซึ่งมีสมาชิกส่วนมากเป็นชาว
อีสาน และมีแนวโน้มในทางสังคมนิยม โดยที่พรรคนี้
รังเกียจนโยบายของรัฐบาลควง ซึ่งเป็นไปในทาง
เศรษฐกิจแบบเสรีนิยม ผสมกับศักดินา

ตอนคุณควงลาออกเพราะแพ้คะแนนเสียงนั้น
ได้ตัดพ้อต่อว่าอาจารย์ปรีดี หาว่าโยงโยยอยู่เบื้องหลัง
พรรคสหชีพ จึงไปตั้งพรรคประชาธิปไตยมาพาดพัน
อาจารย์ปรีดีและบริษัทบริวาร โดยที่ถ้าไม่ได้ด้วยเล่ห์
ก็ต้องใช้กล แม้จนमतคณา ที่ไร้จรรยาบรรณใด ๆ
ก็ตาม ทั้งคุณควงประกาศก้องว่าถ้าอาจารย์ปรีดีเก่ง
จริง ก็ให้มาเป็นนายกฯ เสียเอง อย่าอาศัยบุคคลอย่าง
คุณดิเรกเป็นหน้าฉากเลย

ความแตกแยกกันของรัฐสภาเข้าหน้าลี้วหน้า
ขวานจนอาจารย์ปรีดีไม่มีทางเลือก ต้องรับเป็นนายก
รัฐมนตรี และขอให้คุณดิเรกเป็นรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงต่างประเทศ หากให้เป็นผู้กำกับสำนัก
พระราชวังด้วย เพราะตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมา
สำนักพระราชวังขึ้นอยู่กับสำนักนายกรัฐมนตรี

เป็นคราวเคราะห์ที่บ้านเมือง และของคณะ

แต่ศตวรรษแห่งชาตกาลของ

ายติเรก ชัยนาม เป็นสุภาพบุรุษ พุทธบริษัท ผู้อุทิศตนรับใช้ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ อย่างเสียสละ ตั้งแต่ทรัพย์สินเงินทองไปจนชีวิต โดยร่วมมือกับนายปรีดี พนมยงค์ อย่างใกล้ชิด ท่านเคยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศหลายสมัย ในยุคสมัยที่ความเป็นเอกราชของไทยอยู่ในวิกฤติการณ์ ดังที่ท่านได้เป็นเอกอัครราชทูตไทยทั้งที่โตเกียวและลอนดอน ในตอนที่หาใครอื่นไปทำหน้าที่ดังกล่าวไม่ได้อีกด้วยข้าราชการในกระทรวงที่ทำงานร่วมมากับท่าน เคารพนับถือท่านเป็นอย่างยิ่ง หากเจ้ากระทรวงนั้นในปีนั้นแลไม่เห็นคุณค่าของท่านเอาเลย อย่างน้อยคุณะรัฐศาสตร์ ธรรมศาสตร์ ที่ท่านเป็นคนบดคนแรก ยังสร้างอนุสาวรีย์เป็นรูปท่านไว้ที่คณะดังกล่าว

รัฐบาลไทยได้เสนอชื่อท่านไปให้ UNESCO รับรองว่าท่านเป็นบุคคลอันนานาชาติควรประกาศเกียรติคุณความดีได้ในระดับโลก แต่ข้อเสนอของรัฐบาลไทยไม่เข้าข่ายขององค์กรแห่งนั้น ซึ่งตอบมาว่า รัฐบาลไทยอาจเสนอไปใหม่ได้ แต่ผู้แทนหรือผู้ที่รับผิดชอบในนามของรัฐบาลไทยก็ไม่ได้ทำอะไรอีกเลย ชื่อของคุณติเรกจึงปลาดสนาการไปจาก UNESCO อย่างน่าเสียดาย

ดังที่นายปรีดี เคยเสนอให้ท่านเป็นนายกรัฐมนตรีมาไม่ต่ำกว่าสามครั้ง แต่ท่านก็ไม่ได้รับตำแหน่งดังกล่าว ส่วนหนึ่งมาจากความถ่อมตัวของท่าน ดังท่านเสนอให้คนอื่นเป็นแทน อีกส่วนหนึ่งมาจากความอ่อนโยนของท่าน จนหลายคนเข้าใจไปว่าท่านอ่อนแอ ทั้ง ๆ ที่ท่านเป็นคนอ่อนน้อมแข็งใน อย่างที่เรียกว่ามีความ

อาจารย์ปรีดี ที่ในหลวงรัชกาลที่ ๘ สวรรคตขึ้น หลังจากที่ท่านรับตำแหน่งนายกฯ ได้ไม่นาน พรรคประชาธิปัตย์จึงหาทางโจมตีอย่างเฉยเกิดไปว่า อาจารย์ปรีดีวางแผนลอบปลงพระชนม์พระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ถึงขนาดจ้างคนไปตะโกนในโรงภาพยนตร์ว่า ปรีดีฆ่าในหลวง

ชนวนที่พรรคประชาธิปัตย์ใช้เล่ห์กระเท่ห์นี้ได้ผล จนคุณดวงไปวางแผนกับคณะทหาร ก่อการรัฐประหารขึ้นในปลายปี ๒๔๙๐ เป็นเหตุให้อาจารย์ปรีดี และคณะต้องปลาดสนาการไปจากแวดวงทางการเมืองเอาเลย

ก่อนรัฐประหาร เมื่ออาจารย์ปรีดีลาออกจากตำแหน่งนายกฯ ในรัชกาลปัจจุบันนั้น หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์รับตำแหน่งสืบทอดต่อ นายกฯ คนใหม่ขอให้คุณติเรกไปเป็นทูตที่อังกฤษ ด้วยการยกสถานะเดิมจากอัครราชทูตให้เป็นเอกอัครราชทูต

คุณติเรกเกรงว่าจะไม่สมควร เพราะ ม.จ.นักขัตตรมงคล กิตติยากร เป็นอัครราชทูตอยู่แล้ว แต่อาจารย์ปรีดีกับนายกรัฐมนตรียืนยันว่า ต้องอาศัยความสามารถทางการทูตของคุณติเรกในการเจรจากับอังกฤษ เพื่อแก้ไขข้อตกลงต่าง ๆ ซึ่งคุณเสนีย์ทำเรื่องไว้ และอาจารย์ปรีดีบอกว่าจะขอย้ายท่านนักชัตรไปเป็นเอกอัครราชทูตที่ปารีส โดยที่เดิมทรงเป็นเพียงอัครราชทูต เป็นอันว่าท่านก็ได้เลื่อนสถานะขึ้นด้วย และท่านเป็นนักเรียนฝรั่งเสสมากก่อน ไปประทับทางปารีสดูจะเหมาะสมกว่า คุณติเรกจึงยอมตั้งเมื่อสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ จอมพล ป. ขอให้คุณติเรกไปเป็นเอกอัครราชทูตที่ญี่ปุ่น (นี่ก็เป็นการเพิ่มสถานะจากตำแหน่งอัครราชทูตเช่นกัน) คุณติเรกป่วยเบี่ยง ทำให้จอมพล ป. โกรธมาก ถึงกับว่าถ้าคุณติเรกไม่ไป จอมพล ป. จะไปเอง ดังนั้นเป็นต้น ผลก็คือหลวงอดุลมาไกลเกลี้ยให้คุณติเรกยอมรับตำแหน่ง เมื่อจะ

นายดิเรก เวียนาม

๑๘ มกราคม ๒๕๕๘

กล่าวหาญทางจริยธรรมแท้ที่เดียว ดังท่านพูดอยู่เสมอว่า สำหรับมนุษย์นั้น สำคัญที่เกียรติ

ในยุคสมัยที่ชนชั้นปกครอง ทั้งในระดับรัฐบาล และในระดับผู้บริหารสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ ปราศจากคักดิ์ศรีและมโนธรรมสำนึก ย่อมยากที่จะมีใครเข้าใจได้ลึกซึ้งถึงคุณงามความดีของนายดิเรก ชัยนาม ซึ่งมี ม.ล. ปุ้ย (นพวงศ์) เป็นศรีภรรยาที่เข้าใจกันและกันเป็นอย่างดี แต่อย่างน้อยในแวดวงพุทธศาสนิกเพื่อสังคม และเสมสิกขาตย์ เราขอมต้องการบูชาบุคคลที่ควรบูชา เพื่อแบบอย่างแห่งการดำรงชีวิตของท่านจักเป็นประทีปส่องทางให้เราเดินไปได้จากความมืด สู่ความสว่าง อย่างสะอาดและสงบ

ผู้ที่สนใจจะอ่านข้อเขียนล่าสุดของ ส. ศิวรักษ์ ที่เขียนถึงท่านผู้นี้ ขอให้ดูได้จากหนังสือชื่อ ฉลอง ๒๐๐

ปี พระเจ้ากรุงสยาม โดยที่ผู้เขียนอุทิศคุณความดีของหนังสือเล่มนี้แด่นายดิเรก ชัยนาม เลยทีเดียว ดังข้อเขียนในภาษาอังกฤษของเขาก็มีปรากฏอยู่ใน Seeds of Peace ฉบับมกราคม ๒๕๔๘ และงานเขียนของนายดิเรก ที่ Jane Keyes ปรับปรุงขึ้นใหม่ ก็จะมีตีพิมพ์ออกมาในเร็ว ๆ นี้ คือ Siam and World War II by Direk Jayanama อย่างน้อยนี่ก็จะเตือนเรากว่าวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๘ จะเป็นวันประกาศสันติภาพหรืออิสรภาพของสยามครบ ๖๐ ปี ดังที่บัดนี้ เราก็ต้องเรียกอิสรภาพและเอกราชคืนจากพวกมารที่บูยีนบูยาบ้านเมืองและราษฎรของเราในนามว่าไทยรักไทย

ไปใช้โอกาสกลับบ้านภูมิจากนอกประเทศ

เมื่อคณะรัฐประหารได้ชัยชนะมาอย่างผิดกฎหมายนั้น ได้ตั้งคุณควงให้เป็นนายกฯ อย่างเป็นทางการ พระยาตรีวิศาลวาจาเป็นรัฐมนตรีต่างประเทศของรัฐบาลควง ได้มีหนังสือไปขอให้คุณดิเรกดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตต่อไป คุณดิเรกตอบว่ายินดีดำรงตำแหน่งต่อจนกว่ารัฐบาลใหม่จะได้รับการรับรองจากรัฐบาลอังกฤษ แล้วท่านก็จะขอลาออก

ในช่วงนั้น นายปุ้ย อิงภากรณ์ เป็นนักเรียนปริญญาเอกอยู่ที่ลอนดอน และสนิทกับคุณดิเรกมาก ถึงกับถามว่าถ้าลาออกจากราชการไปแล้ว อาจารย์จะทำอะไร ท่านก็ตอบว่าว่างงาน แต่นั่นไม่สำคัญเท่าเกียรติยศ เพราะท่านได้รับแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งที่สำคัญ โดยรัฐบาลในระบบประชาธิปไตย แล้วจะอยู่รับใช้รัฐบาลที่เข้ามามีอำนาจด้วยการล้มระบบประชาธิปไตยได้อย่างไร

ความสำคัญทางจริยธรรมข้อนี้ ยากที่คนร่วมสมัยจะเข้าใจ แต่คุณปุ้ยเข้าใจอย่างซาบซึ้ง และคุณปุ้ยดำเนินชีวิตเช่นคุณดิเรกมาเกือบจะโดยตลอด โดยคุณปุ้ยย้ำอยู่เสมอว่าชีวิตของคนเรานั้นสำคัญที่เกียรติ คือการเคารพตัวเอง และเคารพธรรมเป็นอำนาจ ไม่ใช่อำนาจเป็นธรรม

ข้าก็ตรงที่ม.จ.สิทธิพร กฤดากรนั้น เข้ามาเป็นรัฐมนตรีเกษตร ในรัฐบาลควง โดยคงไม่ทรงตระหนักว่ารัฐบาลนั้นผิดกฎหมาย ครั้นนายควงถูกคณะรัฐประหารจับให้ลาออกไป จอมพลผิน ชุณหะวัณ ผู้นำของคณะรัฐประหาร ได้มาทูลท่านสิทธิพรให้ทรงดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรต่อไป ภายใต้การเป็นนายกรัฐมนตรีของจอมพล ป. พิบูลสงคราม เพราะความสามารถและความสัตย์ซื่อของท่าน แต่ท่านก็ทรงปฏิเสธไปอย่างนิมนวล คล้าย ๆ คุณดิเรกเหมือนกัน

รัฐบาลคงขึ้นสู่อำนาจในปลายปี ๒๔๙๐ ด้วยความซื่อซลเท่านั้นยังไม่พอ รัฐบาลจอมพล ป. ที่ขึ้นมาแทนที่รัฐบาลควง ก็ใช้กำลังทหารบีบบังคับเอาอย่างเลวร้ายพอ ๆ กัน เพราะฉะนั้นอาจารย์ปรีดีจึงกักขังทำพบบังคับให้รัฐบาลจอมพล ป. ออกจากตำแหน่ง โดยประกาศตั้งคุณติเรก ชัยนามเป็นนายกรัฐมนตรี ในปี ๒๔๙๒ หากอาจารย์ปรีดีต้องพ่ายแพ้ไปเพราะถูกหลวงสินธุ์สงครามชัย แม่ทัพเรือ หักหลัง ดังรัฐประหาร ๒๔๙๐ ท่านก็ถูกหลวงอดุลเดชจรัสร่วมกับหลวงสังวรยุทธกิจ หักหลังนั้นแล โดยที่หลวงสังวรวรนั้นยังมาหักหลังอาจารย์ปรีดีอีกในปี ๒๔๙๒ เคราะห์ดีที่ จอมพล ป. ไม่เห็นโทษของคุณติเรก ท่านจึงไม่ถูกจองจำ แม้กรณีสวรรคตที่ทั้งจอมพล ป. และพลเอกเผ่า ศรียานนท์ พยายามทำเรื่องให้โยงไปถึงอาจารย์ปรีดีนั้น ก็มีผู้เสนอให้คุณติเรกติดร่างแหด้วยในฐานะรัฐมนตรีผู้กำกับสำนักพระราชวังตอนเกิดสวรรคต หากจอมพล ป. ขอไว้ คุณติเรกจึงรอดตัว แต่ท่านก็ไม่ยอมร่วมกิจการทางการเมืองกับจอมพล ป. จนตลอดระยะเวลาที่บุคคลผู้นั้นมีอำนาจ หากยินดีเล่นกอล์ฟด้วยกันตามแต่โอกาสจะอำนวย คือท่านรู้จักแยกเรื่องส่วนตัวออกจากเรื่องของส่วนรวม

ทางฝ่ายนายสงวน ตูลารักษ์นั้น ก็ร่วมก่อการมากับคณะราษฎรในปี ๒๔๗๕ และมีบทบาทในขบวนการเสรีไทยด้วย ตอนรัฐประหาร เป็นเอกอัครราชทูตประจำประเทศจีน อยู่ที่นครจุงกิง คุณสงวนประกาศตำแหน่งรัฐประหารอย่างรุนแรงและลาออกจากตำแหน่งในทันที นี่คือการแสดงบทบาททางไม้แข็ง ในขณะที่คุณติเรกและท่านสิทธิพรใช้ไม้ نرم ซึ่งบางทีนั้นออกจะอ่อนนอกและแข็งใน ให้เป็นที่เกรงขามของสุภาพชน หรือคนที่ตามีแว

ถ้าใครได้อ่านถ้อยคำของพระยามโนที่โจมตีอาจารย์ปรีดีแต่ในปี ๒๔๗๕ จะเห็นได้ว่าเจ้าคุณมโนมยิกให้นายสงวน ตูลารักษ์กับนายชิม วีระไวทยะ เป็นโมฆคัลล่านิสารูปตรของอาจารย์ปรีดีเขาเลย แต่คุณชิมตายเสียแต่เมื่ออายุยังน้อย เจกเซน นายตั้วลพานุกรม หากคุณสงวนอยู่มาจนเพิ่งตายหลังจากอาจารย์ปรีดี เมื่อไม่นานมานี้เอง อาจเป็นเพราะความ

แข็งกร้าวของคุณสงวนก็ได้ ที่ภายหลังดูท่านจะห่างอาจารย์ปรีดีออกไป

ถ้าคุณติเรกยอมไกลเกลียดหลักการเสียบ้าง จอมพล ป. ก็อยากให้ท่านมาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศเสียด้วยซ้ำ เมื่อคณะรัฐประหารบีบบังคับรัฐบาลควง อดภัยวงศ์ลาออกไป ในส่วนงานด้านการศึกษา นั้น คุณติเรกรับเป็นคนบดีคนแรกให้คุณติเรก รัฐศาสตร์ เมื่อธรรมศาสตร์หมดสภาพความเป็นมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองดังมีคณะต่าง ๆ อย่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกิน่าชื่นใจที่คนบดเคี้ยวนี้และศิษย์หาที่สำนักนี้ เห็นคุณของคุณติเรก จนให้ปั้นรูปท่านไว้ที่คณะอย่างป็นอนุสาวรีย์ที่เตือนใจพวกเราว่าท่านเป็นปูชนียบุคคล ในขณะที่ทางกระทรวงการต่างประเทศ แทบไม่มีใครเห็นคุณค่าของท่านกันอีกแล้ว ทั้ง ๆ ที่ท่านเป็นเจ้าของกระทรวงในหัวเลี้ยวทางการเมืองการต่างประเทศที่สำคัญยิ่ง แต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ จนหลังสงครามแล้ว

เมื่อท่านป่วยหนักอยู่นั้น เข้าใจว่าน่าจะเป็นกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ (รองนายกฯ ในสมัยที่จอมพลถนอม กิตติขจรเป็นนายกฯ) จะทรงเป็นผู้ดำเนินเรื่องขอเหรียญดุษฎีมาลาและเข็มศิลปวิทยา เพื่อพระราชทานแด่คุณติเรก โดยมีการนำเหรียญนั้นไปมอบแก่คุณติเรก ณ โรงพยาบาลศิริราช โดยที่เจ้ากระทรวงการต่างประเทศ หาได้ทำอะไรให้เป็นเกียรติแก่ท่านไม่

ข้าพเจ้าเชื่อว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในปัจจุบันก็ไม่แลเห็นคุณค่าความดีของคุณติเรก ชัยนามเช่นกัน เพราะคนที่จะเห็นคุณค่าของท่านนั้น ต้องตามีแว และเข้าใจในเรื่องความงามความดีและความจริง โดยมีมิติทางอดีตอย่างรู้จักโยงมายังปัจจุบัน เพื่อมองไปถึงอนาคต อย่างไม่สยบยอมกับอำนาจหรือเงินตรา หรือเห็นแต่ค่าของคนประจบประแจง หรือเห็นการแสดแสร้งว่าเป็นความจริง

ใช่แต่เท่านั้น รัฐมนตรีคนปัจจุบันยังกลั่นแกล้งสมาชิกในสกุลชัยนามที่รับราชการในกระทรวงนี้แทบทุกคน คนไหนมีความสามารถมาก มีความเป็นตัวของตัวเอง

ตัวเองมาก ย่อมต้องถูกรังแกมากเป็นพิเศษ ดังข้าพเจ้าขอยืนยันได้ว่าตั้งแต่แยกกระทรวงต่างประเทศออกมาจากกระทรวงพระคลังฯ ในรัชกาลที่ ๕ นับได้ว่าเจ้ากระทรวงคนปัจจุบันมีความเลวร้ายอย่างที่สุดเอาเลย ไม่แต่ในทางนโยบาย หากรวมถึงการบริหารงานและการใช้งบประมาณอย่างบู๊บู๊ย่าสำหรับพันธกิจส่วนตัวของเธอ

ข้าพเจ้าได้เขียนบทความในปี ๒๕๔๖ ว่า ในอีกสองปีต่อแต่นี้ไปคุณดิเรก ชัยนามจะมีอายุครบศตวรรษ โดยคงจักไม่มีอะไรในระดับของทางราชการที่จะยกย่องคุณวิเศษของคนที่มีมติว่าสำคัญที่เกียรติหรือคนที่มีมโนธรรมสำนึกในการปกครองบ้านเมืองอย่างเสียสละและอย่างสามารถยิ่ง โดยที่ชนชั้นปกครองดังกล่าวต้องมีความกล้าหาญทางจริยธรรมประกอบไปอีกด้วย ดังงาน ๑๐๐ ปีชาตกาลของอาจารย์ปรีดี พนมยงค์ จะมีห้องประชุมปรีดีหรือประดิษฐ์มูธรรมที่กระทรวงการต่างประเทศ ให้เป็นอนุสรณ์ถึงท่านก็หาไม่ ทั้ง ๆ ที่กระทรวงฯ เพิ่งจะมีอาคารใหม่เกิดขึ้น และท่านผู้นี้เป็นคนสุดท้ายที่ทำลายอภิสิทธิ์ของมหาอำนาจให้ปลาสนาการไปได้จากสยาม ด้วยขบวนการทูตและทางกฎหมายอย่างสำคัญยิ่ง

ทราบมาว่าคณะรัฐศาสตร์เสนอให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขอไปยังรัฐบาลเพื่อเสนอชื่อคุณดิเรก ชัยนามไปยัง UNESCO ให้รับรองคุณูปการของท่านในระดับนานาชาติ และรัฐบาลก็ได้เสนอชื่อท่านไป แต่การเขียนเสนอไปนั้น ทำไปอย่างของทางราชการที่ปราศจากความเข้าใจในทางมโนธรรมสำนึกอันลุ่มลึกของท่าน UNESCO จึงปฏิเสธมาอย่างน่าเสียดายดังเมื่อคราวเสนอชื่อนายปรีดี พนมยงค์ไปให้ UNESCO ประกาศกิตติคุณในโอกาสชาตกาลครบศตวรรษของท่านในปี ๒๕๔๓ ก็เกือบพลาดโอกาสไปเช่นกัน หากมีการเดินเรื่องกันตามขั้นตอนต่าง ๆ อย่างสุดฝีมือ จึงมีชื่อประกาศก้องไปทั่วโลก นี่คุณดิเรกพลาดโอกาสจาก UNESCO แม้เมื่อท่านตายจากไปถึง ๓๘ ปีแล้วก็ตาม ดังที่ท่านพลาดโอกาสเป็นนายกรัฐมนตรีมาถึง ๓ ครั้งแล้วในช่วงชีวิตท่าน แต่แม้ท่าน

ทราบได้โดยญาณวิถีใด ท่านก็คงไม่เสียใจ เพราะท่านถือคติอยู่เสมอว่าสำคัญที่เกียรติ UNESCO หรือรัฐสภา แม้จนประชาชาติหรือนานาชาติจะให้เกิดเกียรติเราได้ ยิ่งไปกว่าการที่เราเองให้เกิดเกียรติเองได้อย่างจริงใจและอย่างสัตย์ซื่อ และอย่างอ่อนน้อมถ่อมตัวละหรือ

นำเสียดายที่ในบ้านเมืองของเรามักยกย่องกันแต่คนที่ไร้เกียรติ หากมีที่ท่าว่ามีอำนาจ (อันไม่ชอบธรรม) อย่างอนุสาวรีย์ของ ส.ถนะรัชต์ ที่ขอนแก่น ของ ผ.ศ.รียานนท์ ที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน แม้จนอนุสาวรีย์ของกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคมที่อุดรธานีนั้น ถ้าเราอ่านประวัติศาสตร์สักนิดก็จะเห็นได้ว่าในหลวงทั้งรัชกาลที่ ๕ และที่ ๖ ทรงวิพากษ์พระองค์ท่านว่าอย่างไร ดังขอเชิญเชิญพระราชนิพนธ์ของ ร. ๖ มาลงไว้ให้อ่านกันดังนี้

"ความชั่วต่าง ๆ ของกรมหลวงประจักษ์นั้น ถ้าแม้จะนำมาจดลงไว้แม้แต่โดยย่อ ๆ ก็จะต้องการสมุดเล่ม ๑ ต่างหากทีเดียว ยกตัวอย่างเพนบางข้อ เมื่อยังรับราชการในตำแหน่งข้าหลวงต่างประเทศองค์อยู่ที่เมืองหนองคาย ได้เชิญกงสุลฝรั่งเศสไปกินอาหารกลางวัน แล้วแต่งคนไปยิงช้างที่ทุ่งสุลซีกกลางทาง และมีใบบอกเท็จเข้ามาว่าจับผู้ร้ายไม่ได้ ครั้งนั้นเกือบเกิดความใหญ่โตทีเดียว โดยความอิจฉาแรงกล้า ได้พยายามวางยาพิษประทุษร้ายกรมหลวงเทววงศ์ แต่กรมหลวงท่านไม่เอาความ เพราะเกรงจะเกิดชวาระกันเป็นการเอิกเกริกเสื่อมเสียพระเกียรติยศราชตระกูล ทอดบัตรสนเท่ห์ดำเสด็จแม่ด้วยถ้อยคำหาญคายที่สุด แต่หาหลักฐานไม่ได้มันพอ ต้องระงับเรื่อง เมื่อพระเจ้าหลวงจะเสด็จยุโรปครั้งที่ ๒ เทียวคุยกอดกับใคร ๆ ว่าพระเจ้าหลวงทรงชวนไปเป็นเพื่อน เล่าเป็นกิจจะลักษณะว่ารับสั่งว่า เวลาหนุ่ม ๆ เขาไปเที่ยวกัน จะได้ทรงมีเพื่อนคุยที่รื่นราวดครวกัน แท้จริงเข้าไปกราบพระบาททูลวิงวอนขอตามเสด็จ โดยอ้างว่าถ้าไม่ได้ไปจะถูกคนเย้ยหยันว่ามีได้โปรดจริงเช่นที่ไอ้อด พระเจ้าหลวงทรงรำคาญจึงทรงอนุญาตให้ตามเสด็จ ในระหว่างเวลาไปยุโรปได้ไปทำสกปรกต่าง ๆ มาก และที่จัญไรที่สุดคือได้ไปปลสวาระลงในแก้วน้ำเสวย ซึ่งทำให้พระเจ้าหลวงกริ้วมากจะส่งกลับ แต่ไปร้องให้

อื้อฉวนกรมราชบุรีให้ช่วยทูลขอโทษ จึงรอดตัวไปครั้ง ๑ ส่วนก็จิสุดท้าย คือเรื่องกรมราชบุรีนั้น ก็เข้ายุ่งด้วย เพราะนึกถึงความพยายาบาทส่วนตัว เพราะว่าม่เหตุ บาดหมางและอิจากันกับกรมราชิปด้วยเรื่องแย่ง ลูกเขยกัน”

แม้กรมหลวงราชบุรี ที่ได้รับยกย่องกันเป็นอย่างดี ยิ่งในวงการผู้พิพากษาตุลาการ จนมีอนุสาวรีย์อยู่ที่ หน้ากระทรวงยุติธรรมนั้น ก็ขอให้อ่านบทพระราช นิพนธ์ ร. ๕ ดังต่อไปนี้ประกอบด้วยบ้าง

“ความรักกันฉันพ่อกับลูกมีอยู่ที่ตรงไหน ความ เห็นแก่ราชการมีอยู่ที่ตรงไหน ความจงรักภักดีฉันเจ้า กับข้ามีอยู่ที่ตรงไหน

ควรที่จะไว้ใจได้หรือแก่คนที่โทษโซ่วมาถึงเพียงนี้ หรือจะให้วางใจความคิดคนที่เอาแต่ความปรารถนา ของตัว ไม่นึกถึงพ่อ ไม่นึกถึงเจ้า ไม่นึกถึงหน้าที่ที่ตัว ทำราชการอยู่ ไม่นึกถึงแผ่นดินที่ตัวเกิดและอาศัย เลี้ยงชีวิตอยู่ เพราะเห็นแก่ตัว”

“สิ่งที่เสียสละแก่เพื่อนคือพ่อ เจ้า และแผ่นดิน เปนของควรแลกกันหรือ ถ้ายอมรับ ปรินชิเปอล (หลัก ธรรม) อันนี้แล้วพ่อเปนเจ้าแผ่นดินไม่ได้”

“ทางที่หักใจได้อยู่อีกอย่างเดียวแต่ว่ารพีเป็นคน ไรคจริง ๆ นากลัวจะเขื่อนทางไหนก็เขื่อนได้ และทำงาน ไม่ได้มานานแล้ว เปนแต่เนื่กสนุกขึ้นมาก็ทำอะไร ตามไปครวหนึ่ง แล้วทั้งค่างทั้งนั้น ถ้าสืบสวนดูก็ จะรู้ว่างานในกระทรวงนั้นมันเดริไปไหนบ้าง พ่อไม่ต้อง มีใครบอก เพราะงานมันมาเฉพาะหน้าให้รู้เอง”

(ข้อความในอัญประกาศทั้งหมด นำมาจาก ศิลป วัฒนธรรม ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ และ ตีพิมพ์เป็นเล่มแล้ว เรื่อง ประวัติต้นรัชกาลที่ ๖ โดย ราม วชิราวุธ)

ถ้าเรายกย่องผู้คน เพราะชาติวุฒิ โดยไม่ยอม เข้าใจเบื้องหน้าเบื้องหลังอะไร ๆ กันเสียแล้ว เราก็ สรรเสริญเจ้าเลว ๆ ได้หมด โดยเราหาไม่รู้ว่ลัทธิ ชูเจ้านั้นเพิ่งเกิดขึ้นพร้อมกับการยึดอำนาจของ ส. ธนะรัชต์ เมื่อปี ๒๕๐๐นี้เอง แล้วเราก็ถูกทำให้ตา มีดบอดจนยกย่องคนเลวอย่างอ้ายหมอนั้นเข้าด้วย ความที่เรายังติดยึดให้มีอนุสาวรีย์ปหลอมและยกย่อง

ทุจริตชนนี้แล ที่เรายอมเข้าไม่ถึงทองเนื้อแท้ ไม่ยกย่อง สุจริตชนที่พอใจในการปิดทองหลังพระอย่างคุณดิเรก ชัยนาม เป็นอันว่าเรายังคงอยู่ในสภาพที่จมปลักอยู่กับ ของปลอมหรือของเทียม โดยนึกว่านั่นคือของจริงหรือ ของแท้ พุดอย่างโบราณก็ว่าเรายังคงเห็นกงจักรเป็น ดอกบัวอยู่นั่นเอง ดอกบัวที่ขึ้นพ่นน้ำมาอย่างสะอาด บริสุทธิ์ เช่นคุณดิเรก ชัยนาม ซึ่งมีภรรยาที่งดงามทั้ง ทางกิริยามารยาทและจิตใจอันประเสริฐที่ไม่แพ้สามี อย่าง ม.ล. ปุ้ย (นพวงศ์) ชัยนาม ก็ควรได้รับความ ยกย่องเชิดชูจากสาธุชนเท่า ๆ กับคุณดิเรกด้วยเช่นกัน (โดยที่ราชสกุลนพวงศ์นั้นโยงใยไปถึงพระเจ้ากรุง ธนบุรีอีกด้วย) ส่วนคนที่ตาไม่มีแวว ก็ปล่อยไปตาม ฤดูกาลกรรมเกิด แต่ถ้าสาธุชนในหน่วยงานของทาง ราชการอย่างคณะรัฐศาสตร์ ธรรมศาสตร์ มีความ องอาจกล้าหาญพอ ก็นำจัดงานฉลองชาติกาลครบ ศตวรรษของท่านให้สมศักดิ์ศรี ณ วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ ยังโรงเรียนอัสสัมชัญ สถาบันการศึกษาดั้งเดิม ของท่าน ที่เคยติดรูปของท่านไว้ในห้องของเจษฎา-จารย์ ฮีแลร์ (อาจารย์ผู้ปกครองของโรงเรียน) มาแต่เมื่อ ท่านยังมีชีวิตอยู่ ก็น่าจะจัดงานระลึกถึงท่านในโอกาส อันสำคัญนี้ด้วยเช่นกัน ดังโรงเรียนนี้เคยจัดพิธีไว้ อาลัยให้นายปวย อึ้งภากรณ์ ผู้เป็นศิษย์เก่าและครูเก่า ในโอกาสที่ท่านเสียชีวิตลงเมื่อ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ด้วยแล้ว และโรงเรียนนี้ก็เคยให้นักเรียนไปร่วม งานพระราชทานเพลิงศพและงานฉลองร้อยปีพระยา อนุমানราชธน (อัสสัมชนิก) ในระดับชาติมาแล้ว ในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ โดยที่วันที่ ๑๘ มกราคมนั้น ก็ตรงกับวัน ชาติกาลของเจษฎาจารย์ ฟ. ฮีแลร์ ของโรงเรียน อัสสัมชัญอีกด้วย ดังอาจกล่าวได้อย่างเต็มความ ภาคภูมิใจว่า ท่านผู้นี้ก็เป็นบุษนิยบุคคลที่สำคัญของคุณ ดิเรก ชัยนาม และของอัสสัมชนิกเป็นจำนวนพัน ๆ คน รวมถึงคนไทยที่ตามีแววอีกมากหลาย

วันที่ ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓

๑. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๒. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๓. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๔. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๕. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๖. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๗. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๘. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๙. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๑๐. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๑๑. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๑๒. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๑๓. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๑๔. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๑๕. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๑๖. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๑๗. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๑๘. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๑๙. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓
 ๒๐. ๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓

๑๒๑๖๑
 ๒๕๒๖

๑๒๑๖๑ ๒๕๒๖ ๑๕๖๓ ๒๒๖๓๓

๑๐๐ ปี
Phonm
๑๙๑๖-๒๐๑๖

อติสุรย์

ทำชีวิตให้ถึง ความว่าง

การทำงานคือการปฏิบัติธรรมและอย่าหวังผลตอบแทน แม้คำว่าขอบคุณ ทำงานให้ถูกต้องและพอใจ ทำงานให้สนุกเป็นสุขเมื่อทำงาน” คำสอนของท่านพุทธทาสที่นำเอาหลักสุญญตตามาประยุกต์ใช้กับการทำงานทุกชนิด เรื่องสุญญตถือเป็นเรื่องที่สำคัญมากแต่ในเมืองไทยไม่ค่อยมีใครนำมาสอนกันถึงแม้ท่านพุทธทาสจะได้ริเริ่มไว้เมื่อหลายสิบปีก่อนแล้วก็ตาม คนที่เข้าใจต่อเรื่องนี้ก็มีเพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้น

จากความสำคัญดังกล่าวนี้โครงการธรรมโฆษณศึกษาเพื่อสุขภาพทางจิตวิญญาณ จึงคัดเลือกมาเป็นหัวข้อสนทนาธรรมกันเมื่อวันที่ ๑๑ - ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา โดยมีพระอาจารย์สุชาติ ปัญญาธิโป รองเจ้าอาวาสวัดธารน้ำไหล สวนโมกขพลาราม เป็นวิทยากรผู้นำเสวนา ณ อาคารมวงศ์สนธิ สำหรับรายการเสวนาครั้งนี้ก็เป็นครั้งที่ ๕ แล้ว

การดำรงชีวิตของมนุษย์เราย่อมมีอารมณ์มาทำให้จิตใจเราวันไหนอยู่ตลอดเวลา หรือทำให้เกิดความยึดมั่นถือมั่นเป็นตัวเรา ของเรา พอหนาไปด้วยตัวกู - ของกู จนยากที่จะสลัดออกไปให้ชีวิตเบาสบาย ถ้าเราใช้แว่นสุญญตมาส่องตัวเองบ้างก็จะเห็นว่าชีวิตนี้เป็นเพียงธาตุขันธ์ประกอบกันขึ้นมาด้วยธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ อากาศธาตุ และวิญญาณธาตุ เป็นปัจจัยปรุงแต่งต่อเนื่องกันไป จนเราสัมผัสหรือสังเกตไม่ได้เพราะมันเป็นอนุ

เล็ก ๆ การมองต้องอาศัยปัญญาจักขุมีไม่มั่งงักขุ ท่านอาจารย์สุชาติได้กล่าวว่า “ในทางธรรมะท่านจึงแนะนำให้เจริญสติปัฏฐาน ๔ คือ กาย เวทนา จิต ธรรม เช่นพิจารณากายเป็นสักว่ากาย เป็นเพียงธาตุตามธรรมชาติ ไม่ใช่เราไม่ใช่ของเรา ให้มีความเพียรกับสติสัมปชัญญะ ถอนความพอใจไม่พอใจออกไป เราก็อาจจะมองเห็นสุญญตา สุญญตาช่วยให้เรามองโลกตามที่เป็นจริงมากขึ้น ไม่ถูกความหลอกครอบงำ เพราะรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสที่มากกระทบชวนให้หลงไหลเคลิบเคลิ้ม เราก็เพลินไปตามภาวะนั้น ๆ ถ้าเรามองในแง่ที่มันทำหน้าที่รับรู้และเป็นเหตุปัจจัยที่ประกอบกันเราก็ไม่ตกเป็นเครื่องมือของสิ่งล่อ เท้าทันตัวเองมากขึ้น เมื่อรับรู้บ่อยขึ้นก็เห็นมันเป็นของว่าง เราจะสลายความเป็นตัวเราของเรา”

“สุญญตาเป็นความว่างจากกิเลส จิตว่างไม่ใช่ไม่นึกคิดอะไรยังมีสติปัญญาสมบูรณ์ทุกอย่าง ถ้าศึกษาดูจิตใจเราเองดูแล้ว เราไม่ได้มีกิเลสอยู่ตลอดเวลาเรามีบางขณะที่เราว่างจากกิเลสทั้งปวง จะทำการงานสิ่งใดก็ทำได้ดี สุญญตาวิหารเป็นธรรมเครื่องอยู่ของพระพุทธเจ้า เราก็อาจสัมผัสได้เป็นช่วงสั้น ๆ” ถ้าเราสามารถขยายช่วงขณะสั้น ๆ นี้ให้ยาวติดต่อกันออกไปให้มากขึ้น ไม่ว่าจะมีปัญหาใด ๆ มาเราก็สามารถจัดการได้อย่างมีสติไม่ทุกข์ร้อนกระวนกระวาย

การที่เราทุกคนเข้าไม่ถึงสุญญตาหรือความว่างนั้นก็เพราะเราถูกอวิชชาครอบงำ เมื่อกิเลสเข้ามาทำให้จิตเราสูญเสียความเป็นประภัสสรยินดีในร้ายไปตามเรื่อง ดังที่ท่านอาจารย์สุชาติกล่าวว่า “จิตที่ว่างไว้ผิดย่อมถูกอวิชชาครอบงำ เมื่อมีผัสสะมากกระทบก็ปรุงแต่งให้ยินดีในร้าย (กิเลส) ส่งผลให้แสดงออกทางใดทางหนึ่ง (กรรม) พอแสดงออกก็มีผลสะท้อนย้อนกลับถ้าทางดีก็พอใจ ทางชั่วก็เศร้าเสียใจ (วิบาก) วนเวียนเป็นวัฏฏะอยู่อย่างนี้ตามวิสัยปุถุชนที่ไม่รู้เท่าทันอารมณ์ที่มากกระทบ” แต่สิ่งเหล่านี้ก็มีการเกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไป เสมอ ๆ ท่านวิทยากรได้ให้ในเชิงแนวคิดเพื่อน้อมนำไปพิจารณาด้วยตัวเอง นั่นคือ โอปนยิโก – เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว หมั่นพิจารณาเนือง ๆ

ก็จะเกิดสติปัญญารู้เท่าทันกิเลสที่ทำให้เราทุกข์ใจ สามารถคิดปัญหาไปสู่ความว่างได้ในที่สุด

นอกจากนี้ท่านอาจารย์สุชาติได้กล่าวถึงท้ายว่า “สุญญตาแม้จะเป็นเรื่องลึกซึ้งแต่การรู้ไว้ก็เป็นการดี ถ้าเมื่อเรามีปัญหาเราอาจจะได้ข้อคิดเพื่อการดำเนินชีวิต เราอย่าไปคิดว่าธรรมะต้องเป็นเรื่องของนักบวชไม่เกี่ยวกับฆราวาส ที่จริงแล้วเกี่ยวข้องกับทุกคน เพราะธรรมะเป็นเครื่องมือที่จะกำจัดทุกข์ได้ ทุกคนมีปัญหาเหมือนกันไม่ว่าจะเป็นนักบวชหรือฆราวาสผู้ครองเรือนวิธีที่จะปฏิบัติเพื่อกำจัดทุกข์ก็ใช้ชีวิตเดียวกัน ให้มีจิตที่มุ่งมั่นที่จะกำจัดทุกข์

พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่าพระองค์สอนแต่เรื่องทุกข์และความดับทุกข์เท่านั้น ถ้าเราไม่ชอบคำว่าทุกข์ อาจใช้ว่าปัญหาก็ได้ เมื่อเข้าใจสุญญตาก็จะอยู่เหนือความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตาย จากทุกข์ทั้งปวง”

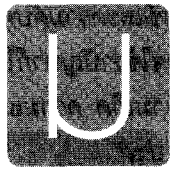
ตลอดการเสวนาสองวันที่ผ่านมาหลายท่านคงได้ข้อคิดสะกิดใจ เพื่อนำกลับไปทบทวนกับชีวิตที่ผ่านมาและกำลังจะเป็นไป แล้วนำเอาหลักสุญญตามาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันให้ได้ เมื่อทำได้ก็จะได้รับรสแห่งพระธรรมที่ฉ่ำเย็นแท้จริงมากกว่ามาร่วมเสวนาแล้วก็เลือนหายไปในความทรงจำ เพราะวิทยากรแม้จะอธิบายได้วิเศษเลิศล้ำเพียงใดก็เป็นดังที่พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า “ตถาคตเป็นเพียงผู้ชี้ทางเท่านั้น” การเดินทางเราต้องเดินเอง ไม่มีใครทำแทนกันได้ เราต้องเริ่มก้าวตั้งแต่วันนี้แม้จะไปได้ที่ละน้อยก็ยังดีกว่าที่ไม่ขยับเขยื้อนใด ๆ จนเมื่อเหตุปัจจัยพร้อมมูลเราทุกคนก็อาจจะทำที่สุดแห่งทุกข์ให้แจ้งได้ ด้วยเรามีพุทธภาวะอยู่ในตัวทุกคน

๑๐๐ ปี
พินิจ
๒๖ พฤษภาคม ๒๔๔๕-๒๕๔๕

จักรไท

เลื่อนชั้นไปสู่ ความสงบ

มนุษย์เรากล้ามีปัญหาแล้วไม่รู้จักหาทางออกหรือสลัดออกไปบ้าง สักวันอาจจะระเบิดความเก็บกดนั้นออกมาอย่างรุนแรง จนคาดไม่ถึงก็เป็นได้ อุบายวิธีในพุทธศาสนาที่พระพุทธองค์ทรงชี้แนะมีหลายอย่างแล้วแต่ใครมีจริตชอบพออย่างไรหนถึงแม้บางวิธีเราไม่ชอบหรือมันไม่โดนใจเราก็ควรเรียนรู้ไว้ไม่เสียหาย สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อเราแต่กับอีกคนหนึ่งอาจเป็นประโยชน์ก็มีมากไป ด้วยเหตุนี้ท่านพุทธทาสภิกขุจึงนำเสนอหลักธรรมที่ท่านค้นคว้าจากพระไตรปิฎกมาเผยแพร่แก่สาธุชนมากมาย คำบางคำฟังแล้วไม่คุ้นหูหรือไม่เคยได้ยิน จนนักปราชญ์รู้พลังบางคนถึงกับบอกว่าท่านเอาหลักธรรมของศาสนาอื่นมาเจือปน อติมมยตาก็เป็นคำหนึ่งที่ท่านหยิบยกขึ้นมาซึ่งไม่มีใช้ในภาษาไทยทั่วไป สำหรับเป็นวิธีการสลัดจากความทุกข์

อติมมยตาเป็นหลักธรรมที่รวบรวมอยู่ในหนังสือชุด “ธรรมโฆษณ์ของพุทธทาส” ซึ่งทางโครงการธรรมโฆษณ์ศึกษาเพื่อสุขภาพทางจิตวิญญาณได้นำมาเป็นหัวข้อการเสวนาระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ณ อาคารมงคลคีตนิท วิทยากรโดยพระครูภูมิเมธงกูโร เจ้าอาวาสวัดทุ่งไผ่ จ.ชุมพร การจัดหลักธรรมเรื่องนี้ไว้ตอนท้ายปีนับว่าเหมาะสมดี เพราะเหมือนกับเป็นการเตรียมตัวต้อนรับปีใหม่ที่即将来临 ปัจจุบันที่ผ่านไปเป็นอดีตเรายอมทำทั้งสิ่งที่ดีและสิ่งไม่ดีสลับกันไปตามกระแสโลกาภิวัตน์และกิเลสานุวัตร ทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีเมื่อนำมาใคร่ครวญพิจารณาเป็นบทเรียนก็มีคุณค่า แต่ไม่ควรยึดมันติดกับบุคคลและอกุศลอยู่ไม่จางคลายเช่นนั้นคงไปไม่ถึงไหน การจะก้าวพ้นไปต้องรู้จักสลัดสิ่งเหล่านี้ไปหาสิ่งที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ เราก็จะก้าวไปสู่ปีใหม่ที่สดใส วิธีการสลัดความติดยึด ความผิดพลาด ดีใจ เสียใจ สุข ทุกข์ เหล่านี้ต้องอาศัยสิ่งที่เรียกว่าอติมมยตาคือการไม่ถูกปรุงแต่งจากกิเลส ทุกข์ ตัณหา อุปาทานอีกต่อไป ด้วยการรู้จักสลัดหรือเลื่อนชั้นขึ้นไปเรื่อย ๆ จนที่สุดไปพบความสุขที่แท้จริงคือนิพพาน

ในการนี้ท่านพระคุณเจ้าได้กล่าวถึงอดัมมยตาว่า “อดัมมยตาเป็นหัวใจสำคัญในการเลื่อนขั้นชีวิตเราให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ จากคนทั่วไปที่มีภัยติดกับความทุกข์ทางผิวนั้น เลื่อนสูงขึ้นไปหาความสุขทางจิตใจ เราก็จะอิสระจากสิ่งที่กำหนดให้หลงยึดมั่น เพราะอดัมมยตาเกิดจากเรามีปัญญาเห็นอย่างรอบด้านทั้งที่เป็นคุณและเป็นโทษด้วย”

การเลื่อนไปสู่ความอิสระหรือสละความทุกข์แม้ฟังดูจะง่ายแต่กลับปฏิบัติได้ยากยิ่ง ถ้าเราไม่มีจิตใจที่มุ่งมั่นเด็ดเดี่ยวเพียงพอมักจะแผ่วตอนปลาย เพราะกิเลสสร้างหลุมพรางแก่เราทุกฝีก้าว วิธีการง่าย ๆ ที่ท่านวิทยากรแนะนำ “ควรเริ่มจากวัตถุประสงค์ที่แน่นอน เช่น การกินอาหารจุดมุ่งหมายเพื่อบรรเทาความหิวและเลี้ยงชีวิตให้อยู่รอด แต่ปัจจุบันกลับละเลยความมุ่งหมายตรงนี้ไปจาก “กินอิ่มเป็นกินรอด” แทนที่จะได้รับผลดีกลับจะได้รับผลร้ายมากกว่า เพราะไม่ประมาณในการกิน นำพาสารพัดโรคภัยมาสู่มนุษย์ นับแต่มนุษย์ได้ก่อกำเนิดบนพื้นพิภพนี้สรรพสิ่งในธรรมชาติถูกมนุษย์ล่าล้างเรื่อยมาจนแทบจะสูญพันธุ์หรือสูญพันธุ์ไปเลย กระทั่งน้ำ ฟ้า ป่า เขาก็ไม่อยู่ในส่วนละเว้น เพียงเปลี่ยนคำว่ากินเป็นวาทกรรมอย่างอื่นที่สวยหรู อาทิ การพัฒนา โลกาภิวัตน์ การค้าเสรี เป็นต้น”

เมื่อคำนึงถึงผลร้ายแรงที่ย้อนกลับมาหามนุษย์แล้ว ถ้าเรามีสติพิจารณาดูปัญหาที่สามารถแก้ได้ด้วยสิ่งที่ท่านพุทธทาสเรียกว่า “น้ำพริกด้วยเดียว” คือกินอยู่แต่พอดี พยายามลด ละ เลิก สิ่งฟุ่มเฟือยที่เกินจากปัจจัยสี่ลงให้น้อยที่สุด แบ่งปันทรัพย์การเหลือไว้ให้อุคนที่ก็จะถือกำเนิดขึ้นมา เช่นนั้นมนุษย์และสรรพสัตว์คงจะดำรงเผ่าพันธุ์อยู่ร่วมกันได้ยาวนานขึ้น ซึ่งพระคุณเจ้าได้กล่าวข้อความจากบาลีว่า “พึงละความสุขจากผู้ครองเรือนไปแสวงหาความสุขจากเนกขัมมะ (การบวช) ซึ่งไม่จำเป็นต้องบวชก็ได้เพียงแต่ว่าพยายามใช้ชีวิตเยี่ยงนักบวช ลดความฟุ่มเฟือยที่ไม่จำเป็นลง ใช้วัตถุแต่น้อยหาความสุขจากความวิเวกใจ ถ้าเราไม่ทิ้งสุขเก่าเราก็ไม่มีทางได้สุขใหม่ที่ดีกว่า แต่คนส่วนใหญ่มองไม่เห็นว่ามีของใหม่อะไรที่ดีกว่าอยู่

ข้างหน้า สุดท้ายเมื่อละออกหมดแล้วก็จะได้รับความว่างคือปัญญา” ที่มองเห็นทุกอย่างตามที่เป็นจริง

ระหว่างที่ปฏิบัติการละจากสิ่งที่หยาบมากไปสู่ที่ละเอียดขึ้น ๆ นั้น เราพึงระวังอย่าไปเปรียบเทียบตัวเรากับผู้อื่นที่ยังทำไม่ได้ ไม่โจมตีหรือประณามคนอื่น เพราะบางคนที่ได้เช่น เหล่า บุหรี่ ก็มีที่ตั้งกฎเกณฑ์ว่าจะไม่ทำอย่างนั้นอย่างนี้ โดยไม่มีทางออกไปสู่สิ่งที่ดีกว่าก็จะเกิดความกดดันแก่ตนเอง ผลดีก็จะกลับเป็นผลเสียได้เช่นกัน

อดัมมยตาคือการละทุกสิ่งที่เป็นปัจจัยให้เกิดความมีตัวตนขึ้นมาจนถึงกับยึดมั่นไม่จางคลาย แล้วก็ทุกข์เพราะไม่สละออก เมื่อเห็นว่าเป็นทุกข์อยู่กับมันไม่ไหวก็ละทิ้งมันเสีย “กูไม่เอาอีกมันแล้วโว้ย”

สำหรับบรรยากาศเสวนาตลอดสองวันก็น่าสนใจมากที่มีครอบครัวหนึ่งพาลูก ๆ มาร่วมด้วย ทำให้เด็กซึมซับเอาธรรมะโดยไม่รู้ตัว แต่ตามประสาเด็กก็มักจะเห็นการเล่นเป็นเรื่องสำคัญระหว่างที่พูดคุยกันเด็ก ๆ ก็จะแสดงออกตามแรงขับธรรมชาติของเด็ก คิดอีกแง่หนึ่งก็เป็นการฝึก อดัมมยตาในสถานการณ์จริงด้วย เพราะผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่มีที่ท่าว่าเบื่อหน่ายหรือรำคาญเด็ก ๆ แม้บางครั้งจะส่งเสียงดังไปบ้าง แต่เด็ก ๆ เองก็มีอดัมมยตาเหมือนกันเชื่อว่าจะเล่นไปเสียทั้งหมด มีเล่นมีหยุดบางทีก็มานั่งฟังผู้ใหญ่พูดคุยกัน มีสีสันไปอีกแบบหนึ่ง

ถ้าเราศึกษาอดัมมยตาชีวิตจะพัฒนาไปข้างหน้า เพียงแต่อย่าไปยึดติด ความทุกข์ทำให้เราเข้มแข็ง เพราะมีทุกข์จึงเห็นธรรมพยายามใช้วิกฤติให้เป็นโอกาส บางอย่างที่เราเปลี่ยนได้ควรเปลี่ยนแต่บางสิ่งที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เพราะเหลือวิสัยก็ยอมรับโดยไม่เศร้าโศกเสียใจใช้ปัญญาแยกแยะให้เห็นความจริง แม้จะทำได้ไม่ทั้งหมดก็ควรเตรียมพื้นฐานให้เข้มแข็งจนมีการบวชแก่กล้า จนเข้าไปสู่งจรของอดัมมโยคือพระอรหันต์

รัฐบาลเพด็จการทหารพม่า

ศึกและการรณพระสงฆ์

ตอบโต้การ “ความบาตร”

Sายงานล่าสุดจากพม่าที่ออกมาในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๗ ชื่อว่า *Burma: A Land where Buddhist Monks are Disrobed and Detained in Dungeons* (พม่า ดินแดนที่พระถูกจับสึกและคุมขัง) Assistance Association for Political Prisoners – AAPP (Burma) (สมาคมเพื่อการช่วยเหลือนักโทษการเมืองในพม่า) ได้เปิดเผยความจริงที่น่าตกใจว่า ขณะนี้ บรรดาพระสงฆ์และสามเณรในพม่าผู้ซึ่งใช้ปฏิบัติการสันติวิธีในการเรียกร้องการปกป้องคุ้มครองเพื่อนมนุษย์และสังคมประชาธิปไตย ได้ถูกปฏิบัติอย่างทารุณเยี่ยงนักโทษการเมือง บรรดาพระสงฆ์และสามเณรถูกจับกุมและบังคับให้สึก พวกเขาไม่อาจรอดพ้นจากการคุมขัง การถูกสอบสวนอย่างเหยียดหยาม การถูกบังคับให้ทำงานในค่ายแรงงาน การถูกทรมาน การยึดเยียดข้อหาใช้ศาสนาในทางที่ผิด ห้ามเทคโนโลยี และแม้แต่ถูกฆาตกรรม

จากรายงานดังกล่าว ศาสนาพุทธได้ถูกกลุ่มผู้ปกครองในรัฐบาลทหารนำมาใช้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการโฆษณาชวนเชื่อต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชอบธรรมในการครองอำนาจและเพื่อปราบ-

ปรามประชาชน ในทางตรงกันข้าม คณะสงฆ์ถูกมองว่าเป็นภัยร้ายต่อการปกครองแบบเผด็จการ

พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้อย่างชัดเจนว่า มนุษย์ทั้งหลายจักต้องปลดปล่อยจากการถูกฆ่าและทำร้าย การละเมิดต่อทรัพย์สิน การกล่าวร้าย การทารุณกรรมทางเพศ และความเลอะเลือนมีติดบอดของสติปัญญา หลังจากพระพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพาน เราก็มีคณะสงฆ์ผู้ก่อการปัดด้วยปัญญาและความเมตตา ได้ปฏิบัติตนเป็นเสมือนเสียงแห่งสติให้กับสังคมชาวพุทธมาช้านาน และแสดงบทบาทในการถ่วงดุลและต่อต้านความรุนแรงของอำนาจรัฐ ทำให้สังคมชาวพุทธสามารถคงไว้ซึ่งความยุติธรรมและสงบสุข ดังนั้นจึงเป็นความขัดแย้งที่เจ็บคมอย่างยิ่ง ระหว่างการกระทำอันเหยียดหยามของกลุ่มผู้ปกครอง และหลักพุทธศาสนาที่ว่าด้วยความเมตตาและการไม่ใช้ความรุนแรงที่สืบทอดต่อ ๆ กันมาผ่านทางคณะสงฆ์

พระสงฆ์ในพุทธศาสนารวมทั้งคนในสังคมส่วนอื่น ๆ ของพม่า ได้ตกเป็นเป้าหมายในการปราบปรามจากรัฐบาลทหารภายหลังการจลาจลเพื่อประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศในปี ๒๕๓๑ ประมาณว่า จากจำนวนผู้คนจำนวนนับพันที่ถูกฆ่าในระหว่างการจลาจล มีพระสงฆ์ราว ๖๐๐ รูป ในเหตุการณ์ครั้งนั้น เหล่าพระสงฆ์ได้ร่วมมือกับบรรดาฆราวาส พยายามปกป้องคุ้มครองและช่วยเหลือเรื่องอาหารแก่บรรดาชาวบ้านทั่วไป

* รายงาน Burma: A Land where Buddhist Monks are disrobed and Detained in Dungeons โดย Assistance Association for Political Prisoners (AAPP) (Burma), สามารถติดต่อได้ที่ aappb@cscom.com, www.aappb.net

สองปีต่อมา ในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๓๓ พระสงฆ์และสามเณรกว่า ๗,๐๐๐ รูปได้ถูกโจมตีขณะกำลังรับบิณฑบาตจากผู้คนบนท้องถนนในเมืองมัณฑะเล เนื่องในโอกาสรำลึกเหตุการณ์จลาจลในปี ๒๕๓๑ และผลที่ตามมาก็คือการบาดเจ็บล้มตาย การหายสาบสูญไปของพระสงฆ์และฆราวาส จากเหตุการณ์ครั้งนี้ ทางสมาพันธ์พระสงฆ์แห่งเมืองมัณฑะเลได้เริ่มต้นการคว่ำบาตร อันเป็นการประท้วงอย่างสำคัญซึ่งไม่ได้ปฏิบัติมานานเป็นร้อย ๆ ปี เพื่อต่อต้านอำนาจรัฐบาลทหาร โดยเหล่าพระสงฆ์ปฏิเสธที่จะรับบิณฑบาตอาหาร บัณฑิตและการบริจาคต่าง ๆ การประกอบหรือเข้าร่วมพิธีกรรมต่าง ๆ ในทางศาสนา ซึ่งจัดโดยกลุ่มทหารและครอบครัว และงดการติดต่อสัมพันธ์ในทางศาสนาอย่างสิ้นเชิง การกระทำดังกล่าวถือเป็นสัญญาณที่เปี่ยมพลังและความเมตตา เพื่อเตือนรัฐบาลทหารให้เกิดความรู้สึกละอายใจ ให้ยุติการกระทำอันเป็นบาป และแก้ไขทำในสิ่งที่ถูกต้อง

การคว่ำบาตรครั้งนี้ได้แผ่ขยายไปทั่วประเทศ ถึงกับต้องนิมนต์พระสงฆ์จากประเทศไทยมารับการทำบุญต่าง ๆ ในวันที่ ๑๘ สิงหาคม รัฐบาลออกคำสั่งให้ยุติการคว่ำบาตรแต่ก็ไม่เป็นผล ในวันถัดมา ได้เกิดการตอบโต้อย่างโหดเหี้ยมจากรัฐบาลต่อบรรดาพระสงฆ์ที่ประท้วงโดยสันติวิธีนั้น ขณะเดียวกันกับที่ก่อกรรมทำเข็ญอยู่ บรรดาผู้นำก็ปฏิบัติตนเป็นคนดี และบริจาคสิ่งของมีค่าต่าง ๆ แต่พระสงฆ์บางรูปที่เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาและพระสงฆ์ที่ใกล้ชิดกับตนเพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี

การคว่ำบาตรครั้งที่ ๒ เกิดขึ้นในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๖ เมื่อผู้นำในรัฐบาลทหารได้นิมนต์พระสงฆ์อาวุโสจากวัดแห่งหนึ่งในเมืองย่างกุ้งเพื่อไปร่วมในงานพิธีแห่งหนึ่ง ส่วนพระอื่น ๆ ในวัดนั้น ก็ได้จัดของไปถวายถึงวัด แต่มีสามเณรกลุ่มหนึ่งและพระอีกหนึ่งรูปปฏิเสธที่จะรับของถวายนั้น ทำให้พระสงฆ์และสามเณรกลุ่มนี้ถูกรายงานและถูกจับกุม ต่อมาก็ถูกจับสึกและคุมขังอยู่ในคุก จากเหตุการณ์ครั้งนี้ รัฐบาลได้เพิ่มความเข้มงวดในการควบคุมและบีบบังคับต่าง ๆ เพื่อปราบปรามพระสงฆ์ ความหวังในเรื่องความยุติ-

ธรรมและการช่วยเหลือในทางกฎหมายแก่พระสงฆ์ที่ตกเป็นนักโทษทางการเมืองดูจะมีดมัวริบหรี่เต็มที่ คาดกันว่าตั้งแต่ต้นปี ๒๕๔๗ นี้คาดว่าอาจมีพระสงฆ์จำนวน ๓๐๐ รูปที่ถูกบังคับให้สึกและถูกคุมขัง แต่ก็ยากที่จะได้จำนวนที่แน่ชัด

ชะตากรรมของบรรดาพระสงฆ์นักโทษทางการเมืองเหล่านี้ ยังดูไร้ซึ่งความหวังใด ๆ เช่นเดียวกับประเทศพม่าที่ยังไม่สามารถสถาปนาประชาธิปไตยและการเคารพต่อสิทธิมนุษยชน เครือข่ายพุทธศาสนิกสัมพันธ์เพื่อสังคมนานาชาติของส่นับสนุนการที่ AAPP Burma ได้ออกมารายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ชุมชนโลกได้รับทราบ พวกเขาขอเรียกร้องให้คณะรัฐบาลของพม่ายุติการละเมิดสิทธิมนุษยชนของพลเมืองของตน ซึ่งรวมไปถึงบรรดาพระสงฆ์สามเณรซึ่งหากเหตุการณ์ยังคงเป็นเช่นนี้ต่อไปโดยปราศจากความยุติธรรมและการวิพากษ์วิจารณ์จากประชาชนทั่วโลกแล้ว สังคมก็ถึงกลียุค ศาสนาคงสูญเสียดฐานะแห่งวิถีไปสู่สังขะและสันติภาพ หากแต่กลายเป็นเครื่องมือในทางการเมือง อันที่จริง เหล่าผู้นำในรัฐบาลเผด็จการทหารน่าจะถือการคว่ำบาตรนี้เป็นโอกาสที่จะละเลิกการกระทำอันหยาบช้ำทารุณต่อประชาชนของตนเอง และหันกลับมาเคารพในความเป็นมนุษย์ กลับมายึดความบริสุทธิ์ ความเมตตา และปัญญา อันเป็นแก่นแท้ของคำสอนของพระพุทธองค์ ควรถือพระอรหันต์องค์สุดท้ายเป็นแบบอย่าง ซึ่งแม้ว่าจะก่อฆาตกรรมมากมายเพียงไร โอกาสที่จะก้าวถึงธรรมะขั้นสูงสุดก็ยังไม่เปิดให้อยู่เสมอ

เครือข่ายพุทธศาสนิกสัมพันธ์เพื่อสังคมนานาชาติ (พอส.)

International Network of Engaged Buddhists (INEB)

เป็นเครือข่ายของชาวพุทธทั่วโลกที่มีวัตถุประสงค์ในการผนวกศาสนธรรมเข้ากับกิจกรรมทางสังคม

สมาชิกเครือข่ายปฏิบัติงานในประเด็นทางสังคมหลากหลาย เช่น สิทธิมนุษยชน นิเวศ สันติภาพ การศึกษา ทางเลือกต่อโลกาภิวัตน์ และการต่อต้านบริโภคนิยม การพัฒนาที่ยั่งยืน ฯลฯ

ineboffice@yahoo.com

www.semsikkha.org, www.sulak-sivaraksa.org

เงิน บองบวัญ จาก รัฐบาล ถึง คณะสงฆ์

าวสหัมบดีพรหม พระพรหมชั้นผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดพระพุทธเจ้า เมื่อจะตำหนิพระเทวทัตที่แยกออกรวบรวมสมาชิก เพื่อต้องการลากสักการะและอำนาจความเป็นใหญ่ในคณะสงฆ์ ได้กล่าวติเตียนพฤติกรรมของพระเทวทัตไว้ในเทวทัตตสูตร พระสูตรต้นตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค เล่ม ๑ ภาค ๒ หน้าที่ ๑๗๘ ว่า

*“ผลกล้วยแล ย่อมฆ่าต้นกล้วย ชุยไผ่ ย่อมฆ่าต้นไผ่
ขุยอ้อ ย่อมฆ่าต้นอ้อ สักการะ ย่อมฆ่าบุรุษชั่ว
เหมือนลูกในท้อง ฆ่าแม่ฆ่าอัสตร ฉะนั้น”*

จากสุภาสิตธรรมดังกล่าว ทำให้อดคิดถึงปรากฏการณ์ที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเตรียมเสนองบประมาณกว่าพันล้านบาท ถวายเป็นนิตยภัต (เงินประจำตำแหน่ง) ให้กับพระสังฆาธิการ (เจ้าอาวาส) ผู้ช่วยเจ้าอาวาส และกลุ่มพระสมณศักดิ์ต่าง ๆ ก่อนการเลือกตั้งใหญ่ปี ๕๘ ไม่ได้ว่า คลับคล้ายคลับคลาจะเป็นการหวังดีแต่ประสงคร้ายอยู่ในที่

พร้อมกันนั้น ก็ได้เตรียมปรับลดเงินอุดหนุนการสนธรรมะอันกระจัดย่อยของพระภิกษุหนุ่มธรรมดา ๆ ที่เป็นครูสอนทั้งหลาย ทั้งที่ปฏิบัติศาสนกิจตามที่พระพุทธเจ้าได้ปรารภเบื้องต้นในการขยายตัวของพระพุทธศาสนาที่ว่า “จะระณะ ภิกษเว จาริกัง พะนุชชะนะหิตายะ หมายถึง การเที่ยวทำประโยชน์แก่ผู้อื่น” ทำให้เห็นความลึกลับของการสร้างชนชั้นขึ้นมาในสังคมสงฆ์ตะหงิด ๆ ว่า รัฐมักจะแสดงความลำเอียงเข้าข้างพระภิกษุฝ่ายปกครองที่ตนเองครอบงำอยู่ มากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับพระภิกษุที่ทำหน้าที่ประกาศธรรมและสั่งสอน ยิ่งถ้าเป็นกลุ่มพระภิกษุที่สั่งสอนให้ประชาชนพร้อมด้วยเยาวชนมีอิสระในการเป็นผู้นำและแนะนำฝูงชนอย่างถูกต้องไม่หลงเหลือในพิธีกรรมจอมปลอมและสยบยอมต่อกระแสโลกที่เน้นวัตถุการเสพย์และเงินตราเป็นใหญ่ด้วยแล้วอย่าว่าแต่รัฐไม่สนใจเลย ฝ่ายสงฆ์ก็ใช่ว่าจะหันมาให้ความสนใจด้วยเท่าใดนัก

เหตุการณ์ครั้งนี้ จึงไม่แน่ใจว่ามีเรื่องการเมืองแอบแฝงอยู่หรือไม่ เพราะอยู่ในระหว่างการหาเสียง ข้อเสนอดังกล่าวก็เป็นแต่เพียงแนวคิด แต่เท่าที่ดูแล้ว

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติน่าจะรับนโยบายมาจากรัฐบาล เพื่อใช้เงินซื้อใจเจ้าอาวาสและพระภิกษุฝ่ายปกครองมากกว่า เพราะผู้อำนวยการทั้งที่เป็นตำรวจและหมอมามากมาย ไบสังนักการเมืองทั้งนั้น ไม่เห็นว่าจะมีคนวัดหรือบุคลากรในแวดวงศาสนาตัวจริง เสียใจจริงมากำกับดูแลเลยสักครั้ง และจากแผนดังกล่าวรัฐบาลเองคงแอบหวังอยู่ในใจลึก ๆ ว่าพระภิกษุคงจะเทศน์ยกย่องพรรคไทยรักไทย ให้บรรดาพุทธศาสนิกชนช่วยกันเลือกอีกครั้ง ด้วยเหตุที่ว่าเอาใจใส่ดูแลพระภิกษุมากกว่าพรรคอื่น ๆ เช่น ปรับเงินประจำตำแหน่งขึ้น เป็นต้น

แม้ว่ารัฐบาลจะไม่ได้ส่งเสริมศาสนาเท่าที่ควรจะเป็น ทำได้แค่พยายามจะเพิ่มเงินเดือนก็ตาม ก็ยังดีกว่าไม่ทำอะไร เพราะที่ผ่านมาก็ไม่ค่อยได้สร้างสรรควิธีการเผยแผ่หรือให้การสนับสนุนการทำงานของพระสงฆ์อยู่เท่าไร โดยเฉพาะด้านการเดินทางของศาสนบุคคล เช่น เรื่องลดค่าโดยสารสำหรับพระภิกษุสามเณรที่เดินทางโดยรถไฟลอยฟ้า (BTS) หรือรถไฟฟ้าใต้ดินมหานคร ถ้าทำเรื่องดี ๆ แบบนี้เสียบ้าง น่าจะได้รับการอนุโมทนาจากโยชอยู่ และอย่าหาว่าผู้เขียนมีอคติกับรัฐหรือไม่เห็นด้วยกับการปกครองคณะสงฆ์เลย เพียงอยากตั้งข้อสังเกตว่า ในโลกใบนี้มีอะไรบ้างที่ไม่เนื่องด้วยผลประโยชน์ ให้สังเกตว่าถ้าอยู่ ๆ มีคน (โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ) มาทำดีกับเราแบบที่ไม่เคยเป็นมาก่อน ก็ต้องตั้งสติให้ดีว่าอะไรทำให้รัฐบาลเข็นไป ที่กรณีดังมาและนำที่จจะรับทำโดยตัวอื่น ๆ เช่น ต่อด้านเรื่องกองทุนหอยหายนะ อันขัดกับศีลธรรมเบื้องต้นของการเป็นชาวพุทธที่ดี หรือให้รัฐรับรองและประกาศใช้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับกรรมการมหาเถรสมาคม รัฐก็เจียบ ไม่แสดงความกระตือรือร้นที่จะสนองงานคณะสงฆ์หรือให้ความเคารพในมติของตัวแทนคณะสงฆ์หมุมมาก กลับให้ความสำคัญและเอาใจพระหลวงตาบางรูป กรณีเช่นนี้ หากไม่ให้เห็นแสดงอาการระแวงต่อความจริงใจของรัฐแล้ว จะให้แสดงความเชื่อมั่นกระนั้นหรือ ? และโดยส่วนตัวคิดว่า ความรู้สึกดังกล่าวคงไม่ต่างไปจากคนไทยเชื้อสายมลายู ที่ระแวงความปรารถนาดีของรัฐใน

เขตสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้เช่นเดียวกัน

หากเรื่องการถวายเงินให้พระภิกษุสายนักปกครองเป็นความจริงขึ้นมา มิใช่แต่่นโยบายหาเสียงเอาใจพระภิกษุแล้ว นอกจากจะอนุโมทนาในระดับหนึ่งด้วยแล้ว ในฐานะของการเป็นพระภิกษุที่มีความหมายว่าผู้เห็นภัยในวัฏฏะ คงทำให้พระภิกษุเหล่านั้นอาจวางอุเบกขาธรรมไว้ไนใจได้ และเห็นควรรับสติเข้ามากำหนดจิตโดยเร็ว เพราะว่าการทุกข์ที่ประสบมักทำให้มีสติหาวิธีการที่จะดับทุกข์นั้นเสมอ ส่วนความสุขที่เสพยาักทำให้หลงไหลและประมาทมากกว่า และแน่นอนว่ามันจะนำปัญหามาให้อีกสารพัด

เมื่อเงินพุ่งมาเหมือนน้ำกระสุนปืนอย่างนี้ ถ้ามว่าเหล่าภิกษุมีวิธีการตั้งรับแล้วหรือยัง อย่าลืมนะว่าสมัยก่อนประชาชนไม่ถวายเงินกัน ด้วยเกรงว่าจะส่งเสริมทางอ้อมให้พระภิกษุละเมียดศีล เอาแค่ปัจจัยสี่ คือ จีวร อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ก็เพียงพอแล้ว เมื่อคนในปัจจุบันส่วนใหญ่ไม่อดทนพอที่จะหาและจัดเตรียมปัจจัยทั้งสี่ประการเพื่อทำบุญ จึงเอาเงิน / ไบกลับพกขใส่บาตรถวายพระภิกษุไป นัยว่าสะดวกต่อตนเองและเงินที่ถวายไปนั้น อาจแลกเปลี่ยนอย่างอื่นตามความจำเป็นของแต่ละรูปได้

อย่างไรก็ตาม “เงิน” มักจะเป็นปฏิปักษ์ต่อ “ศีล” อันเป็นข้อปฏิบัติหลักของพระภิกษุเสมอ เพราะพระภิกษุต้องรักษาศีลเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นธรรมเนียมหรือกฎกติกาที่พระต้องทำ (วินัยบัญญัติ) ส่วนกฎระเบียบอื่นใดที่เนื่องด้วยสงฆ์แต่่นอกเหนือจากที่ปรากฏอยู่ในบทบัญญัติของศีล อาจเรียกกันว่า “อภิสงฆาจาร” หมายถึงข้อปฏิบัติที่ควรทำให้สม่ำเสมอเป็นธรรมเนียม หรือจะเป็นระเบียบอื่น ๆ ก็แล้วแต่ ก็มีเจตนาให้ผู้ปฏิบัติอยู่ในกรอบของการพึ่งตนเอง มัคน้อย และห่างเหินจากทรัพย์หรือตำแหน่งอยู่แล้ว ทั้งนี้หากเทียบกับศีล ระเบียบอื่น ๆ ไม่ถือว่าเป็นเรื่องใหญ่หรือต้องให้ความสำคัญมากนัก เพียงแต่ต้องคล้อยตามหรือคัดค้านบ้างในบางเรื่องตามธรรมเนียมในท้องถิ่นที่พุทธศาสนาแผ่เข้าไปเท่านั้น

แต่เรื่องเงิน (นิตยภัต) นั้นกระทบกับวิถีพรหมจรรย์ของพระภิกษุโดยตรง ชาวที่ออกมาบ่อย ๆ เกี่ยว

กับอภิปติปราชิกพระ ส่วนมากเน้นเรื่องของการมีสัมพันธทางเพศกับสตรีหรือบุรุษเป็นหลัก เพราะถือว่าพระภิกษุไม่มีครอบครัว ไม่มีคู่ครอง จึงไม่ควรอยู่ใกล้หรือเกี่ยวข้องกับผู้หญิง และหากตั้งใจทำลงไป ก็ไม่สามารถเป็นพระภิกษุได้อีก หมายความว่า “ตาย” เพราะเหมือนกับว่าได้รับโทษประหารโดยอัตโนมัติ นั่นเอง ด้วยทัศนคติดังกล่าว ทำให้คนส่วนหนึ่งในสังคมเมื่อเห็นพระภิกษุสามเณรสมัยใหม่ร่วมงานหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้หญิง จึงมักถูกมองในแง่ลบไว้ก่อนเสมอ สำหรับปราชิกข้ออื่น ๆ เช่น เรื่องฆ่าคน นาน ๆ ถึงจะมีสักครั้ง แต่ก็ไม่มีใครให้ความสนใจเท่าไรหรอก ยิ่งเรื่องพระภิกษุเกี่ยวข้องกับเงิน ๆ ทอง ๆ ทั้งที่เป็นของคณะสงฆ์ ของวัดหรือส่วนตัว ยิ่งพากันเมินเฉยไปใหญ่ ส่วนมากมักเข้าใจว่าเงินวัดเป็นของเจ้าอาวาส เจ้าอาวาสอาจมีสิทธิ์ใช้ได้ตามความเหมาะสม แต่มักไม่รู้ ว่าแท้จริงของที่ชาวบ้านถวายวัดถ้าไม่ได้กล่าวเจาะจงว่าถวายให้รูปหนึ่งรูปใดแน่นอน ของนั้น ๆ ต้องถือว่าเป็นของสงฆ์ไว้ก่อน ใครจะใช้โดยพลการไม่ได้ แม้แต่เจ้าอาวาสก็ตามเถอะ ถ้าคณะสงฆ์ภายในวัดไม่ยอม แต่ยังต้องทำตามความเห็นของตน ถือว่าไม่เคารพในอำนาจของสงฆ์ตามหลักพระวินัย มีความผิด แต่เป็นที่น่าอนาถใจว่า การกระทำดังกล่าวไม่ผิดตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับที่บังคับใช้อยู่นี้ ที่ให้อำนาจเจ้าอาวาสเป็นใหญ่ โดยไม่เห็นอำนาจคณะสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าประทานไว้อยู่ในสายตาแม้แต่น้อย พระภิกษุลูกวัดจะไปตรวจสอบก็ไม่ได้ เพราะไม่มีกฎหมายรองรับ ผลคือ ๆ อาจโดนเจ้าอาวาสไล่ออกจากวัดได้ฐานะขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานรัฐ

ปัญหาเรื่อง “เงิน” ในปราชิกทั้ง ๔ ข้อ ดูเหมือนว่าจะไม่ถูกยกขึ้นมาพิจารณาเป็นเบื้องต้นเมื่อมีคดีความเกิดขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า เงินเป็นสิ่งที่พึงมีเป็นธรรมดาสำหรับคนทั่วไปที่อยู่ในสังคมทุนนิยมบริโภคนิยม แม้แต่พระภิกษุเองก็ไม่อาจยกเว้น ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า ในสมัยปัจจุบัน ผู้หญิงไม่ใช่ปัญหาหลักที่ถือเป็นอันตรายต่อพระภิกษุตามที่พระภิกษุรุ่นเก่า ๆ มักจะระแวงและปลุกฝังแนวคิดเสมอ ๆ หรือตาม

ที่หนังสือต่าง ๆ แนวศาสนาที่มักจะพรรณนาความเลวและความร้ายของสตรีเอาไว้ เพราะว่ามันตามจริงผู้หญิงก็คือคน จะมาหาหรือจะไปไหนก็มองเห็นสามารถหลบหลีก ทำความโปร่งใสตามวิธีที่ปรากฏในพระวินัยได้ แต่สิ่งที่ถือว่ามีน่าจะเป็นอันตรายกว่าเพราะไม่ว่าจะเห็นหรือไม่เห็นก็น่าอันตรายมาให้เห็นนั่นคือ “เงิน” อย่าลืมนะว่าเงินผ่านมาและผ่านไปในชีวิตประจำวันเสมอและแทบจะตลอดเวลา แต่เรามักไม่ค่อยสังเกตภาพภัยของมันเท่าใดนัก

“เงิน” ที่ว่าไม่ว่าจะจะเป็นเงินเหรียญ ธนบัตร บัตรเอทีเอ็ม บัตรเครดิต หรือไปวารณา สิ่งเหล่านี้นำความทุกข์และความเสื่อมมาให้โดยที่พระภิกษุไม่ทันรู้ตัวทั้งนั้น หรือแม้จะรู้ก็มักเข้าใจว่าตนเองควบคุมได้ แต่ในความเป็นจริงแล้ว เป็นอย่างนั้นจริง ๆ หรือ ยิ่งบวชมาแล้วพยายามหากองทุนไว้ให้ตนเอง สอนหนังสือหรือทำงานต่าง ๆ โดยเน้นถึงจำนวนรายได้เป็นประการสำคัญ ทำให้คิดไม่ได้ว่า การบวชที่ทำการอยู่นี้เป็นการบวชเพื่ออะไรจริงหรือ ? เจตนาแรกเริ่มของการบวชอาจมีจุดประสงค์เพื่อ “ละวัตถุ ถือธรรมะเป็นใหญ่” แต่พอบวชมานาน ๆ เข้า ความคิดเปลี่ยนไปอาจเพราะเหตุปัจจัยอะไรก็แล้วแต่ กลับถือว่า “วัตถุเป็นใหญ่ ธรรมวินัยเป็นรอง” ดู ๆ แล้วคล้ายกับเจ้าหน้าที่รัฐบางหน่วยงานเมื่อปฏิญาณก็กล่าวชะเดิมปากเดิม คำว่าข้อสัตย์ สุจริต ปกป้องประชาชน พอได้ทำงานจริง ๆ สถานการณ์เปลี่ยนไป สิ่งที่เคยกล่าวปฏิญาณไว้ลืมเสียหมด เจ้าหน้าที่ที่ไม่ดีจึงปรากฏเป็นข่าวอยู่เรื่อย ๆ ไม่เว้นแม้แต่พวกชาวพุทธ หรือที่เรียกหูลู ๆ ว่า “พุทธศาสนิกชน” นั่นแหละ ในประเทศไทยนี้ไม่ต่ำกว่า ๙๐% ทะเบียนบ้านเขียนไว้ชัดเจนว่าเป็นผู้นับถือพุทธศาสนา ตอนรับศีลหรือสมาทานตนเป็นพุทธบริษัท ถือเอาพระพุทธเจ้า พระธรรมและพระอริยสงฆ์เป็นที่พึ่งเป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิต พอออกนอกวัด ศีลก็ร่วงอยู่บริเวณหน้าวัดนั่นแหละ หลังจากนั้นไป แทนที่จะจับผิดความคิดหรือการกระทำของตัวเองว่าอยู่ในกรอบศีลธรรมหรือไม่ กลับไปจับผิดคนอื่น ๆ ไม่เว้นแม้กระทั่งพระภิกษุ สามเณร และแม้ซีคนที่ทำงานในหน่วยงานพุทธศาสนาเอง ก็ไม่ค่อย

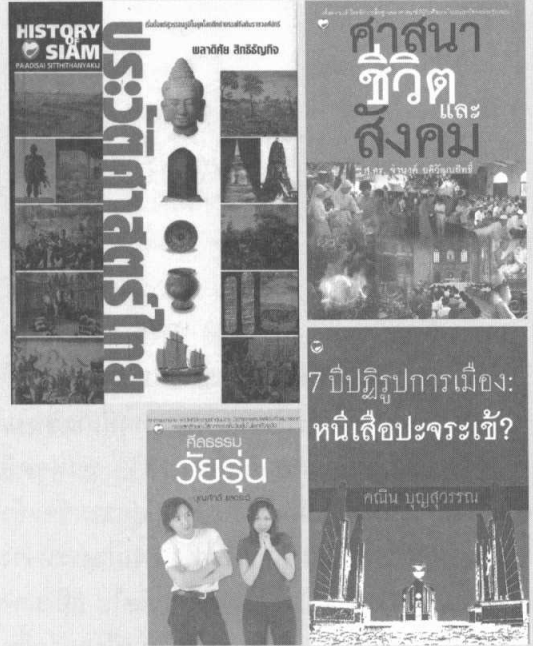

พิจารณาพฤติกรรมหรือวัฒนธรรมการทำงานแบบชาวพุทธ สิ่งเหล่านี้ดังชัดขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งจากพระภิกษุเอง หรือกลุ่มบุคคลอื่นที่ต้องไปติดต่อประสานงานด้วย ที่เห็นว่าปัญหานี้ไม่ปรากฏในพื้นที่สื่อ เพราะความปรารถนาดีไม่ยอมทำให้ภาพพจน์ต้องหม่นหมองมากไปกว่านี้ เนื่องจากที่เป็นอยู่ก็เอือมระอาพอแล้ว

ความเสื่อมโทรมของชาติและชุมชนก็เกิดขึ้น เพราะเหตุนี้แหละ ถ้าชาวบ้านที่บอกว่ำนับถือศาสนาพุทธไม่ยอมปรับตัวปรับใจตามวิธีการเป็นชาวพุทธ และเข้าใจธรรมเนียมปฏิบัติอันเหมาะสมต่อศาสนบุคคลในพุทธศาสนาที่ดีได้แล้ว อย่าไปเรียกร้องจากกลุ่มที่เป็นนักบวชมากนัก ไม่ว่าจะเป็พระภิกษุสามเณรหรือแม่ชีก็ตาม เพราะท่านเหล่านั้นก็เป็นคนธรรมดาตามาบวช พยายามที่จะละชั่ว ทำดี ทำใจให้บริสุทธิ์เช่นเดียวกับชาวพุทธกลุ่มอื่น ๆ อย่าตั้งความหวังไว้กับผู้อื่น ให้ดูตัวเองก่อนว่าดีมากขึ้นกว่าวันที่ผ่านมาอย่างไรบ้าง ถ้ายังกราบไหว้ตัวเองไม่ได้ อย่าไปหาเรื่องหรือจับผิดคนอื่น เดียวพอเขาจับผิดตัวเองบ้างจะหน้าแตกเอาเปล่า ๆ

“เงิน” จึงนับว่าเป็นบ่อเกิดของปัญหาและความเสื่อม หากไม่รู้จักรักวางทำที้อย่างถูกต้อง ใช้้อย่างเหมาะสมและรู้เท่าทันความจำเป็นที่ต้องมี เหมือนเรื่องชาวนาพบถุงเงินที่โจรทำตกไว้บริเวณที่นาของตน เมื่อพระพุทธรเจ้าตรัสกับพระอานนทที่ว่านั่นคือ อสรพิษก็ยังไม่เอะใจ แถมยังเอาดินกลบปกปิดไว้อีก โชคดีที่มีบุญจะได้เป็นพระอริยบุคคล ได้พระพุทธรเจ้าเป็นพยาน จึงรอดพ้นจากคดีไปได้ พระพุทธรเจ้าจึงได้ตักเตือนสาวกของพระองค์ถึงการกระทำและผลที่จะเกิดจากการกระทำ แม้จะปรารถนาดีหรือไม่ก็ตามดังที่ปรากฏใน ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท เล่ม ๑ ภาค ๒ ตอน ๒ หน้าที ๒๐๒ ว่า

“บุคคลกระทำกรรมใดแล้ว
ย่อมเดือดร้อนในภายหลัง
เป็นผู้มีหน้าซุ่มด้วยน้ำตา
ร้องไห้เสวยผลของกรรมโดยอยู่
กรรมนั้น อันบุคคลกระทำแล้ว ไม่ดีเลย.”
เอวัง ดังพรรณนามาก็มีด้วยประการฉะนี้

ประวัติศาสตร์ไทย

ฉบับเสริมการเรียนรู้ เริ่มตั้งแต่สุวรรณภูมิ
ในยุคโลกดึกดำบรรพ์ถึงต้นราชวงศ์จักรี
พลาดัย สิทธิธัญกิจ เขียน
จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์สุภาพใจ
พิมพ์ครั้งแรก พฤษภาคม ๒๕๔๗
กระดาษปอนด์ ปกแข็งเย็บก๊ ๑,๐๒๘ หน้า
ราคา ๑,๒๐๐ บาท

ศาสนาชีวิตและสังคม

เพื่อความเข้าใจหลักการพื้นฐาน
ของศาสนาที่มีผู้นับถือมากในประเทศไทยอย่างเป็นระบบ
ศ.ดร. จ้างง อติวัฒน์สิทธิ์ เขียน
จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์สุภาพใจ
พิมพ์ครั้งที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๗
กระดาษปอนด์ ๑๒๘ หน้า ราคา ๘๐ บาท

๗ ปีปฏิรูปการเมือง : หนีเสือปะจระเข้ ?

คณิน บุญสุวรรณ เขียน
จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์สุภาพใจ
พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๔๗
กระดาษปอนด์ ๓๒๐ หน้า ราคา ๒๐๐ บาท

ศิลปะธรรมวัยรุ่น

บุญศักดิ์ แสงระวี เขียน
จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์สุภาพใจ
พิมพ์ครั้งที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗
กระดาษปอนด์ ๑๐๘ หน้า ราคา ๔๐ บาท

ความเจ็บ เอ๋ยเอื้อน ความตาย

ก วามตายของผู้คน ๘๕ ราย ที่ตากใบ ได้ พัดพาให้กระแสความรุนแรงที่เกิดขึ้นใน สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พุ่งสู่จุดที่ คุระอุที่สุดอย่างไม่เคยมีมาก่อน นำไปสู่ความขัดแย้ง ทางความคิดและการเผชิญหน้าทางการเมืองระหว่าง คนกลุ่มต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง จนยิ่งคิดไป ก็ยิ่งมองเห็นโอกาสที่จะเกิดความรุนแรงในบ้านเมืองมากขึ้น ทุกที

แน่นอนว่ามนุษย์เกิดมาก็ต้องตาย แต่ไม่มีสังคม ที่มีอารยธรรมสังคมไหนที่จะยอมรับว่าความตายจาก น้ำมือของมนุษย์ด้วยกันนั้นเป็นเรื่องปกติ ทำให้แม้ใน ความเป็นจริงแล้ว ทุกสังคมจะกำเนิดขึ้นจากสงคราม, ความรุนแรง และความตาย หากทุกสังคมก็ล้วนมี กระบวนการจัดการกับความตายด้วยวิธีต่าง ๆ นานา

อนุสาวรีย์เป็นตัวอย่างของการจัดการความตาย เพราะอนุสาวรีย์คือถาวรวัตถุที่จารึกชื่อเสียงเรียงนาม และใบหน้าของผู้คนซึ่งได้ทำในเรื่องยากที่คนทั่วไปจะ ทำได้ นั่นก็คือการตายในนามของเป้าหมายที่สูงส่ง บางอย่าง คนตายในอนุสาวรีย์จึงเป็นคนตายที่สมควร ตาย เพราะความตายของเขาเป็นสัญลักษณ์แห่งการ สละชีวิตเพื่อความไฝ่ฝันของสังคม

ข้อความในย่อหน้าที่แล้วแสดงให้เห็นความจริงที่ น่าเศร้า เพราะคนตายที่ได้รับการจารึกในอนุสาวรีย์ คือคนตายที่ปัจเจกภาพของเขาไม่มีความสำคัญอีก ต่อไป ไม่มีใครสนใจว่าคนตายเหล่านี้เป็นใคร มาจาก ไหน มีความไฝ่ฝันอย่างไรในชีวิต และ ณ วินาทีที่ลม หายใจใกล้แตกดับนั้น เขามีความคิดและความรู้สึก อย่างไร

พูดให้ถึงที่สุดแล้ว เหตุผลเดียวที่ทำให้สังคมให้ ค่ากับความตายของคนเหล่านี้ ก็คือพวกเขาตายเพื่อ เป้าหมายบางอย่างที่สังคมต้องการ

แน่นอนว่าไม่มีมนุษย์คนไหนปรารถนาความ ตาย และความจริงข้อนี้เองที่ทำให้ผู้คนอยู่ในอนุ- สาวรีย์มีสถานะที่พิเศษกว่าคนปกติ เพราะการสละ ชีวิตเพื่อเป้าหมายบางอย่างนั้นเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าคนเหล่านี้ไม่กลัวความตาย จึงแฝงไว้ด้วยพลัง อำนาจที่สูงส่งกว่าคนทั่วไป กลายเป็นตัวแบบให้ผู้พบ เห็นต้องแสดงความเคารพและปฏิบัติตาม

ในขณะที่สังคมโบราณรำลึกความตายโดยเชื่อ ว่าผู้ตายกลายเป็นวิญญาณที่สิงสถิตในมิติซึ่งมองเห็น ไม่ได้ อนุสาวรีย์ก็เป็นวิธีการที่สังคมสมัยใหม่ทำให้ ผู้ตายมี “จิตวิญญาณ” อันสิงสถิตในสิ่งก่อสร้างที่ จับต้องและสัมผัสได้ทุกขณะ

ด้วยเหตุดังนี้ สายสัมพันธ์ระหว่างคนตายกับ โลกจึงไม่ได้สิ้นสุดพร้อมกับการอวสานของชีวิต แต่อวสาน ของชีวิตคือจุดเริ่มต้นของชีวิตที่เป็นนิรันดร์

ความตายของผู้คนทั้ง ๘๕ คน ที่ตากใบ แตกต่าง จากความตายในลักษณะนี้ เพราะไม่เพียงแต่คนเป็น อันมากในสังคมจะลงความเห็นว่าคนเหล่านี้สมควร ตาย หากแม้แต่คนผู้ซึ่งซุดคู้ยและเรียกร้องให้ได้สวน “ความจริง” ในกรณีนี้ ก็ยังกลายเป็นเป้าของความ เกลียดชังในระดับที่ลึกซึ้งและกว้างขวาง

ถึงบัดนี้ ความตายก็ถูกกดดันให้แปรเป็นความ เจ็บ และความหมายของความเจ็บก็คือการทำให้ ความตายของคนเหล่านี้เป็นเรื่องธรรมดา

แน่นอนว่ามนุษย์ที่มีมโนธรรมสำนึกทุกคนย่อม

รู้ว่าปริมาณความตายขนาดนี้ถือเป็นเรื่องผิดปกติ ความตายในกรณีนี้จึงยังผลให้เกิดความเคลื่อนไหวในสังคมขึ้นอย่างมหาศาล บ้างก็สับสน บ้างก็เสียใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น บ้างแปรความเสียใจเป็นความคับแค้น และคงมีคนจำนวนไม่น้อยที่เห็นความตายของผู้คนในปริมาณนี้ยิ่งน้อยเกินไป

ภายในเงื่อนไขทางสังคมแบบนี้ การแทนที่ความตายด้วยความเจ็บไม่ได้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ง่าย ๆ เพราะความเจ็บหมายความถึงการปิดปากและปิดกั้นความรู้สึกนึกคิดหลากหลายแบบที่ผู้คนมีต่อความตาย โดยตัวความเจ็บจึงเป็นเครื่องหมายของอำนาจอย่างหนึ่งในสังคม

ความเจ็บทำงานอย่างไร ? ในระดับผิวเผินที่สุด ความเจ็บเปรียบเทียบความตายของผู้คนที่ตากใบกับความตายในกรณีอื่น ๆ เพื่อชี้ชวนให้เห็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างเท่าเทียมกัน (reciprocity) ระหว่างความตายเหล่านี้

วิธีการเปรียบเทียบแบบนี้มีปัญหอย่งน้อย ๔ ข้อ

ข้อแรก สมควรหรือที่จะลดทอนชีวิตของมนุษย์ให้มีฐานะเป็นแค่ “จำนวนนับ” และ “ข้อมูล” ที่ปราศจากความหมายทางสังคมและจิตวิญญาณ

ข้อสอง ต่อให้เชื่อว่าการลดทอนชีวิตมนุษย์ให้เป็นแค่ “จำนวนนับ” และ “ข้อมูล” เป็นวิธีการคิดที่ถูกต้อง แต่จะแน่ใจได้อย่างไรว่า “จำนวนนับ” และ “ข้อมูล” ที่อาศัยเป็นฐานในการเปรียบเทียบความตายในกรณีตากใบ และในกรณีอื่น ๆ วางอยู่การจัดระเบียบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ปัญญาชนหลายรายบอกว่าตากใบตายไป ๘๕ ราย ขณะที่ “ฝ่ายเรา” ตายไปแล้วหลายร้อย แต่วิธีการอธิบายแบบนี้วางอยู่บนกรอบเวลาที่แตกต่างกัน จนน่าตั้งข้อสงสัยถึงสถิติสัมพัทธ์ของผู้ที่ทำการเปรียบเทียบโดยไม่คำนึงถึงฐานคิดเรื่องเวลา

ข้อสาม ความตายในกรณีตากใบนั้นเป็นความตายที่มีรัฐเป็นผู้กระทำให้เป็นอย่างชัดแจ้ง ขณะที่ความตายในกรณีอื่นนั้น ยังไม่ปรากฏว่าใครคือบุคคลผู้กระทำเลยแม้แต่น้อย ผู้กระทำในกรณีอื่นจึงเป็นไปได้

ได้ที่จะมาจากคนหลายฝ่าย ซึ่งหมายความว่าความตายที่ตากใบอาจไม่ได้เกี่ยวข้องกับความตายในกรณีอื่นแต่อย่างใด

ข้อสี่ ถ้าถือว่าความตายในกรณีอื่น เกิดจาก “พวกมัน” ซึ่งได้แก่ผู้ก่อการร้าย การเปรียบเทียบวิธีนี้ย่อมเท่ากับเห็นว่ารัฐและผู้ก่อการร้ายมีระดับชั้นดิริธรรม ศีลธรรม สถิติปัญญา และความรู้สึกนึกคิดในระดับที่เท่าเทียมกัน

ในระดับที่ลึกซึ้งขึ้นไป ความเจ็บทำงานบนความรู้สึกนึกคิดสาธารณะว่าตากใบเป็นความตายที่สัมพันธ์กับความผิดปกติในหลากหลายมุมหลายแง่ เช่น เสพยาเสพติด รับเงินต่างชาติ มีชื่อตนเป็นมลายู ชุมชนไม่สิ้นสุด ฯลฯ

จึงเป็นคนกลุ่มที่เต็มไปด้วยคุณลักษณะของความผิดปกติและเบี่ยงเบนในหลายลักษณะ ทำให้สมควรตาย

ในกรณีแบบนี้ ความเจ็บสัมพันธ์กับสถานะของการครอบงำและบิดเบือนข้อมูลข่าวสารโดยรัฐ เพราะประมุขของรัฐบาลคือผู้ที่ประกาศตลอดเวลาถึงความผิดปกติเบี่ยงเบนของผู้คนที่ตากใบในลักษณะต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดตีประทับภาพลักษณ์ทางสังคมเหนือคนเหล่านั้นว่าเป็นอาชญากรวิกฤต จึงชอบด้วยเหตุผลที่จะถูกปราบด้วยวิธีการรุนแรง

อย่างไรก็ดี ถึงบัดนี้ ก็ปรากฏหลักฐานว่าคำประกาศเกือบทั้งหมดนั้นเป็นเท็จ เพราะพบสารเสพติดเพียง ๑๔ ราย จากผู้ชุมนุมที่ถูกจับกุมราว ๑,๓๐๐ ราย ขณะที่ในกรณีพบเงินต่างชาตินั้น ก็เพียงเพราะคนเหล่านั้นเป็นแรงงานข้ามชาติที่ไปทำงานรับจ้างในประเทศใกล้เคียง

โดยปกติของการกล่าวหาว่าต้องแสดงหลักฐานให้ปรากฏ แต่ในกรณีตากใบนั้น ผู้นำของประเทศได้กล่าวหาคนทั้งหมดโดยไม่ได้แสดงหลักฐานผ่านสื่อสาธารณะเลยแม้แต่น้อย คำกล่าวหาจึงมุ่งปลุกปั่นความคิดเห็นเพื่อจูงใจให้สาธารณะละทิ้งมโนธรรมสำนึก รับรองวิธีอนารยะว่าถูกต้อง รวมทั้งเห็นความตายของคนบางกลุ่มเป็นสถานะปกติธรรมดา

แต่ในกรณีตากใบนั้น ความเจ็บไม่ได้ทำงาน

ด้วยวิธีปลุกกระดมความเห็นแบบนักการเมืองการ ตลาดเพียงอย่างเดียว หากยังทำงานบนปฏิบัติการที่ ลึกซึ้ง เยือกเย็น และแนบเนียนกว่านั้นอีกมาก

หนึ่งในวิธีสำคัญซึ่งทำให้คนตายกลายเป็น ตัวแทนของความผิดแปลกเบี่ยงเบนมากที่สุด จึง สมควรตาย ก็คือการทำให้คนเหล่านั้น “ไม่ไทย” เมื่อ มองจากกรอบคิดเรื่องความ “เป็นไทย” ในเงื่อนไขของ สังคมและวัฒนธรรมแบบไทย ๆ นั้น ความ “ไม่ไทย” เป็นคำคุณศัพท์ที่ห่อหุ้มความหมายซ่อนเร้นเอาไว้ หลายแง่ เพราะ “ไม่ไทย” แสดงตำแหน่งแห่งที่ของ ผู้พูดซึ่งถือว่าตัวเอง “เป็นไทย” และทักท้ออย่างแน่น เห็นว่าผู้ฟังต้องคิดถึงความ “เป็นไทย” ในความหมาย เดียวกับที่ผู้พูดเข้าใจด้วย

มองในแง่นี้ “เป็นไทย” จึงเป็นคำคุณศัพท์ที่มา พร้อมกับอำนาจเชิงกดบังคับระหว่างผู้พูดที่ “เป็นไทย” กับผู้ฟังที่ “ไม่ไทย” อยู่ตลอดเวลา

กล่าวให้ถึงที่สุดแล้ว ความ “เป็นไทย” ในที่นี้มี ความหมายซ่อนเร้นที่สำคัญอย่างน้อย ๒ ลักษณะ นั้น คือ

- หนึ่ง “เป็นไทย” ในความหมายของเชื้อชาติ
- สอง “เป็นไทย” ในความหมายของศาสนา / วัฒนธรรม

พูดง่าย ๆ ปฏิบัติการที่จะ “เป็นไทย” หมายถึงการ มีเชื้อชาติไทยแต่กำเนิด รวมทั้ง ยอมรับวัฒนธรรมที่มี ศูนย์กลางอยู่ที่จารีตทางศาสนาแบบพุทธเถรวาท ขณะที่ความ “ไม่ไทย” ก็หมายความว่า การประกาศว่า ตนเองไม่ได้มีเชื้อชาติไทยมาตั้งแต่ต้น แต่มีเชื้อชาติอื่น เช่นมลายู และไม่ต้องการปฏิบัติตามระบบวัฒนธรรม แบบพุทธเถรวาทของสังคมไทย

ความ “เป็นไทย” นำไปสู่ความเจ็บ เพราะหาก ถูกจัดระเบียบว่า “ไม่ไทย” ย่อมหมายความว่า การถูก ผลักไสให้เป็นอื่นจากผู้คนในชาติอย่างอุกฉกรรจ์ ถึงขั้นที่พูดได้ว่าความ “ไม่ไทย” เป็นปทัสฐานเบื้องต้น อันอาจนำไปสู่อันตรายถึงแก่ชีวิต ดังเคยเกิดในกรณี ๖ ตุลา และเคยปรากฏมาแล้วในกรณี กรือเซะ, ตากใบ, ทนายสมชาย และการอุ้มฆ่ารายวัน

ที่รุนแรงโหดร้ายก็คือผู้คนมากมายซึ่ง “เป็น

ไทย” กระทำนาฏกริยาว่าด้วยความ “เป็นไทย” โดย ไม่อ่อนไหวถึงนัยเหล่านี้ เพราะเขาเหล่านั้น “เป็นไทย” มีเชื้อสายไทย และนับถือพุทธมาแต่กำเนิด จึงไม่ ตระหนักว่าชาติไทยประกอบไปด้วยคนที่ “ไม่ไทย” และไม่ได้นับถือพุทธเถรวาทแบบนี้อีกมาก

กิจกรรมพับนททำงานบนความคิดว่าความ “เป็นไทย” นั้นมีแบบเดียว คือแบบคนเชื้อชาติไทยที่ นับถือพุทธเถรวาท จึงไม่คำนึงถึงความรู้สึกนึกคิดของ ผู้คนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชาติไทย แต่ “ไม่ไทย” ในความ หมายแบบนี้ ทำให้มองไม่เห็นว่าคุณธรรมและความ ความตายในสามจังหวัดภาคใต้ นั้น เป็นความรุนแรงที่มี “โจทก์” ชัดเจนอย่างน้อยสองฝ่าย ฝ่ายแรกคือฝ่าย รัฐบาล-ทหาร-ตำรวจ กับฝ่าย “ผู้ก่อการร้าย” ที่เรายัง ไม่เคยรับรู้ว่าเป็นใคร

ความหมายของการพับนทคือการให้อภัย และ โดยปกติของการให้อภัยนั้น ผู้ให้อภัยคือฝ่ายเหยื่อซึ่งมี ขันติธรรมและความอดกลั้นเหนือกว่าอีกฝ่าย จึงเห็น ว่าการให้อภัยคือสัญญาอนุญาตให้ฝ่ายตรงข้ามตระหนักใน ความเป็นมนุษย์ของคนเหล่านี้ หรืออย่างน้อย ก็เตือน ให้เห็นความโหดร้ายของการฆ่าฟัน

ในกรณีของสังคมไทย คำประกาศให้อภัยถูกเอ่ย เอื้อนจากฝ่ายซึ่งเป็นเหตุแห่งความตายของคนที่ไม่ ไทย” จำนวนมาก ทำให้ความหมายของอภัยกลับ ตาลปัตรจากเดิมอย่างสมบูรณ์ กลายเป็นการลืมน เลื่อนและยอมรับความตายซึ่งรัฐเกี่ยวข้อง เพราะถ้า ไม่ยอมรับ ก็เท่ากับ “ไม่ไทย” และกลายเป็นคนกลุ่มที่ “มันเป็นใครมาจากไหนไม่ทราบ” ซึ่งเป็นเหตุให้ตกเป็น เป้าหมายของความเกลียดชังและประทุษร้ายทาง การเมือง

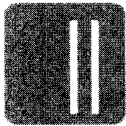
ในนามของความเจ็บและสันติภาพ เรากำลัง รับรองการทำลายชีวิตและความตายของคนอีกกลุ่ม ในทางการเมือง

แอดวองเสยียธรรม

ตุลาคม – ธันวาคม ๕๗

แอดวองเสยียธรรมฉบับนี้ ดูท่าว่าจะชืดดวงลงจำกัดมากขึ้น อันเนื่องมาจากการสูญเสียสหธรรมิกผู้เป็นกัลยาณมิตร หลวงพี่สุทัศน์ วชิรภาวิน

แต่เท่าก่อน แอดวองเสยียธรรมมักจะเป็นการบันทึกการทำงานและกิจกรรมของกรรมการและสมาชิก ที่เคลื่อนไหวอย่างมีชีวิตชีวา มิได้ตระหนักว่าวันหนึ่งต้องมาบันทึกตัวบุคคลและงานที่เคยทำในอดีต

กิจกรรมในช่วงไตรมาสที่สี่ ตุลาคม-พฤศจิกายน-ธันวาคม ทั้งที่เกิดขึ้นในนามของกลุ่ม กรรมการ และสมาชิกบางส่วนเท่านั้น

๑ วันที่ ๑-๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ ตัวแทนกรรมการกลุ่มเสยียธรรม ที่รับผิดชอบงานจัดทำสารคดีพระติ และเจ้าหน้าที่ ๓ ท่าน ได้เดินทางไปสัมภาษณ์พระใบฎีกาสุทัศน์ วชิรภาวิน ที่วัดป่าแดด อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ตามกำหนดการที่วางไว้ โดยได้รับการอุปฐากด้วยดีจากคุณสมเกียรติ มีธรรม และหนานเปี้ย อดีตสมาชิกกลุ่มฯ ผู้ตัดสินใจใช้ชีวิตดกหญ้าสด

๑ วันที่ ๑๙-๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ ตัวแทนกลุ่มเสยียธรรมเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการองค์กรแกนนำเครือข่ายและผู้นำภาคประชาชนเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ที่สวนสามพราน จังหวัดนครปฐม

๑ วันที่ ๒๒-๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ กลุ่มเสยียธรรมได้ออกนุ้ธประชาสัมพันธ์กิจกรรมกลุ่มฯ รับสมัครสมาชิกจดหมายข่าวเสยียธรรม และจำหน่ายหนังสือของเครือข่ายในราคาขอมเยา ร่วมกับเครือข่ายหนังสือทางเลือกในงานมหกรรมหนังสือแห่งชาติ ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ มีคนมาสมัครสมาชิกมากถึง ๔๐ คน

๑ วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ พระมหาประภูติ มหาภิกษุขมโน ตัวแทนกลุ่มเสยียธรรม ได้ไปออกรายการ “มองมุมธรรม” ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี นอกจากจะพูดถึง

เรื่องการทำกิจกรรมของกลุ่มเสยียธรรมแล้ว ยังได้แสดงทัศนะในประเด็นที่สนใจของสังคมด้วย เช่น บั้งไฟพญานาคและกรณีตากใบเป็นต้น

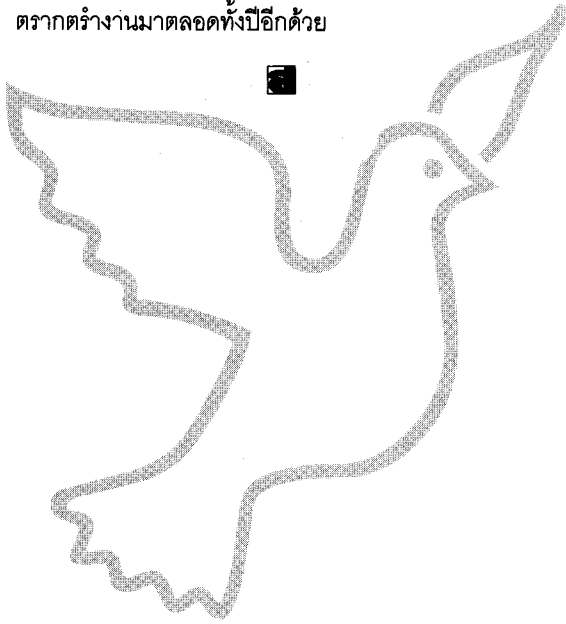
๑ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ กลุ่มเสยียธรรมร่วมกับ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อความยุติธรรมและสันติสภาองค์การมุสลิมแห่งประเทศไทย กลุ่มอัคร-ชะบีบา สมัชชายุวมุสลิมไทย และเครือข่ายชาวพุทธเพื่อพระพุทธศาสนาและสังคมไทย ได้ร่วมกันจัดศาสนพิธีกรรมให้กับผู้สูญเสียชีวิตจากเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ อนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา ๑๖ สี่แยกคอกวัว ถ.ราชดำเนิน กรุงเทพฯ โดยมีผู้เข้าร่วมจากทั้ง ๓ ศาสนา ประชาชนทั่วไป และสื่อมวลชน รวมประมาณ ๑๕๐ คน หลังจากพิธีกรรมทางศาสนาเสร็จสิ้นลง มีการเสวนาเพื่อแสวงหาหนทางดับไฟได้ในหัวข้อ “ประสานศาสนิก...พลิกสถานการณ์ไฟใต้” ซึ่งวิทยากรประกอบด้วย อ.จอน อึ้งภากรณ์ สมาชิกวุฒิสภา กรุงเทพฯ อ.วิทยา วิเศษรัตน์ ประธานที่ปรึกษาสภาองค์การมุสลิมแห่งประเทศไทย พระกิตติศักดิ์ กิตติโสภโณ ประธานกลุ่มเสยียธรรม และบาทหลวงชูศักดิ์ สิริสุทธิ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม

๑ วันที่ ๘-๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ พระมหาประภูติ มหาภิกษุขมโน ตัวแทนกลุ่มเสยียธรรม ได้ไปร่วมเดินธรรมยาตราเพื่อฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ ลุ่มน้ำลำป่าหวาดครั้งที่ ๕ และเก็บข้อมูลภาคสนามพร้อมสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง กับธรรมยาตรา บนเทือกเขาภูแลนคา อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

๑ วันที่ ๑๘-๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ กลุ่มเสยียธรรมได้จัดประชุมกรรมการดำเนินงานครั้งที่ ๒ ปีที่ ๑๕/๒๕๕๗ ณ สำนักงานกลุ่มเสยียธรรม มีเรื่องที่ต้องติดตามทั้งที่เป็นงานและบุคคล พิจารณางานที่ทำอยู่และโครงการในอนาคต

๑ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ - ๒ มกราคม ๒๕๕๘ กรรมการและเจ้าหน้าที่กลุ่มเสยียธรรมร่วมงานฉลอง

หอสมุด ๑๐๐ ปี มหาสิลา วีระวงส์ ณ เรือนไม้พันกอ นครเวียงจันทน์ สปป.ลาว พร้อมทั้งร่วมเดินทางทวนกระแสน้ำย้อนสายน้ำ จากเวียงจันทน์ ผ่านหลวงพระบาง สู่มืองห้วยทราย ก่อนแยกย้ายที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย งานนี้นอกจากได้บุญกันถ้วนหน้าแล้ว ยังมีโอกาสได้พักผ่อนหลังตรากตรำงานมาตลอดทั้งปีอีกด้วย

พุดริจาคสมทบกองทุนเสยยธรม

๑. คุณชูจิต ไชยชนะ	๕๐๐
๒. คุณประศักดิ์ ถาวรยุติการต์	๑,๐๐๐
๓. อ.จากรุพรรณ กุลติลิก	๓,๐๐๐
๔. คุณสงกรานต์ ภาคโชคดี	๑๐๐
๕. ไม่ประสงค์จะออกนาม	๒๑๒
๖. คุณกัลยา การสุวรรณ	๑,๐๐๐
๗. คุณสถาพร ลิ้มมณี	๑๐,๐๐๐
๘. เครือข่ายชาวพุทธ	๑๐,๐๐๐
๙. พระกิตติศักดิ์ กิตติโสภโณ	๒,๕๐๐
๑๐. พระไพศาล วิสาโล	๖๐,๐๐๐
๑๑. คุณ อภิสรา (ศูนย์คุณธรรม)	๓,๐๐๐
๑๒. อาจารย์จอน อึ้งภากรณ์	๑,๐๐๐
๑๓. คุณพิกุล บุรีภักดี	๒๐,๐๐๐
๑๔. คุณถวัลย์ ภูถวัลย์	๖๐๐
๑๕. คุณวรรณนา วิทวัสการเวช	๑๐๐
๑๖. พระบุญชู ติสารโ	๑๑,๒๖๐
รวม	๑๑๓,๐๑๒

กองทุนเสยยธรม

กำหนดการบำเพ็ญกุศลพระราชทานเพลิงศพ

พระใบฎีกาสุทัศน์ วชิรญาโณ

ตั้งบำเพ็ญกุศล ณ วัดป่าแดด ตำบลท่าผา
อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
พระราชทานเพลิงศพ ณ เมรุชั่วคราวบวกราช

ด้วยพระใบฎีกาสุทัศน์วชิรญาโณ (นะติกา) อายุ ๓๘ ปี พรรษา ๑๗ อดีตเจ้าอาวาสวัดป่าแดด ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนแม่แจ่ม ปริญญาตรี สาขาโพธิธรรมศึกษา และกรรมการดำเนินงานกลุ่มเสยยธรม ได้มรณภาพลงด้วยโรคหัวใจวายเฉียบพลัน เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๗ ดังนั้นทางคณะสงฆ์และคณะศรัทธาวัดป่าแดด จึงได้กำหนดบำเพ็ญกุศลพระราชทานเพลิงศพ ในวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๘

มีหมายกำหนดการดังนี้

วันที่ ๒๒ - ๒๘ มกราคม ๒๕๔๘

มีพิธีทางศาสนา ฟังเทศน์และสวดอภิธรรมทุกคืน

วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๘

๐๙.๓๐ น. จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ให้อำนาจสมาทานศีล

๐๙.๔๐ น. พระสงฆ์จำนวน ๖๐ รูป สวดพุทธมนต์อาทิตตปริยายสูตร มาติกา บังสุกุล

๑๐.๐๐ น. มัคคนายก โอกาสเวรทาน ถวายไทยธรรมแก่พระสงฆ์ พระสงฆ์อนุโมทนา

๑๑.๐๐ น. ถวายภัตตาหารเพล แก่พระภิกษุสามเณรเลี้ยงอาหารกลางวัน แก่ผู้มาร่วมงาน

๑๒.๑๐ น. เคลื่อนศพสู่เมรุชั่วคราว บวกราช

๑๔.๐๐ น. พิธีบังสุกุล และ มหาบังสุกุล

๑๕.๐๐ น. พระราชทานเพลิง เป็นเสร็จพิธี

ในโอกาสการบำเพ็ญกุศล และ พระราชทานเพลิงครั้งนี้ จึงขอเชิญชวน ศรัทธาสาธุชนไปร่วมบำเพ็ญกุศลโดยพร้อมเพรียงกัน

คณะสงฆ์ คณะศรัทธา ญาติพี่น้อง เจ้าภาพ

ความตาย ของผู้อื่น

เกิดจากกรรมต่าง - ต่างจิตใจ
อาศัยร่วมโลก ต่างโคกเศรำ
ชะตากรรมต่ำเตี้ย เห็นือคาคคเฒ่า
ยาว - สั้น แจ่ม, เจา กระไรชีวิต ?

เดินร่วมถนน ต่างค้นหา
รับรู้เหมือนกันว่า ถูกหรือผิด
หากแต่ถือเหตุผลคนละทิศ
จึงปลิด จึงปลงลงโทษกัน

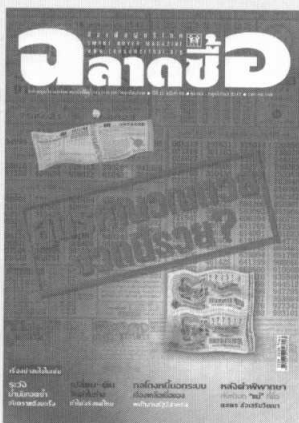
อยากดี เตน ดั่ง ยังไม่พอ
อิมแล้วหนอ ยังห้าห้า
ยังเหยียบคนอ่อนแอ, แพ้รายวัน
จมธรณี หุนหันค่อยปล้นคลาย

โตจากข้าวปลา ต่างหม้อ - จาน
ต่างขายคาบ้านและเขตค่าย
หัวใจจึงแตกพันธุอันตราาย
นั่นหรือ จึงมุ่งหมายรบรา

เกิดจากกรรมต่าง ไซ้ต่างจบ
องคพายพไซ้เหล็กกล้า
เหล็กยังกร่อนสนิมกิน บินเบือนตา
ถึงคราว หินผาก็พังทลาย

เลือดเนื้อของเรา - เขา
จิตวิญญาณไซ้รอเท่าใครเหยียบหมาย
เพียงรอมืออวัฏฏกรรมมากุมกาย
พรากหัวใจสุดท้ายไปตามกัน

แค่เกิดจากกรรม - ต่างเมามาย
ความตายของผู้อื่น สะอื้นใคร !

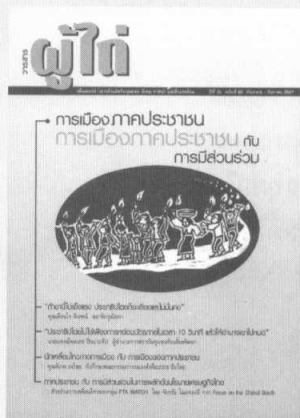

ฉลาดซื้อ

สื่อเพื่อผู้บริโภค
วารสารราย ๒ เดือน
ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๖๓
ตุลาคม-พฤศจิกายน ๒๕๔๗
จัดทำโดยสถาบันวิจัยโภชนาการ
มหาวิทยาลัยมหิดล
กระดาษปอนด์ ๖๘ หน้า
ราคา ๖๐ บาท

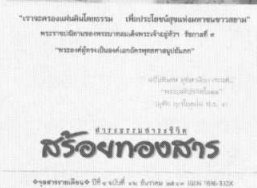
ฟ้าใต้

ปีที่ ๒๕ ฉบับที่ ๖๖
กันยายน - ธันวาคม ๒๕๔๗
การเมืองภาคประชาชน
กับการมีส่วนร่วม
วารสารราย ๔ เดือน
จัดทำโดย
คณะกรรมการคทาหลักเพื่อความยุติธรรม
ราคา ๕๐ บาท

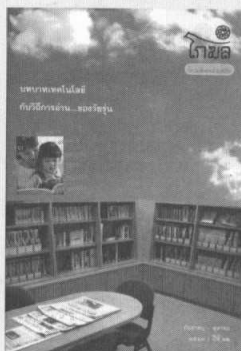
สร้อยทองสาร

สารธรรมสาระชีวิต
จุลวารสารราย เดือน
พระมหาทวีฤทธิ์ วรวิสุทธิคฤติ บรรณาธิการ
จัดพิมพ์โดย วัดสร้อยทอง
คำสมัครสมาชิก ๑๐๐ บาท/ปี (๑๒ ฉบับ)

โกล

สารเพื่อคนร่วมสมัย
กันยายน-ตุลาคม ๒๕๔๗ ปีที่ ๒๒
บทบาทเทคโนโลยี
กับวิถีการอ่าน..ของวัยรุ่น
จิตติมา คุณดิรานนท์ ที่ปรึกษา
จัดพิมพ์โดย มูลนิธิโกลคิมทอง

รายการหนังสือซึ่งมูลนิธิโกลคิมทอง บริจาคสำหรับสมาชิกเสยยธรรม

๑. ๖ ตุลาจารึก
 ๒. การเดินทางโดยปราศจากจุดมุ่งหมาย
 ๓. เกร็ดธรรมะจากเกร็ดชีวิตของพุทธทาสภิกขุ
 ๔. โกลคนหนุ่ม รวมข้อเขียนแห่งความบันเทิงใจ
 ๕. โกล คิมทอง ปรัชญาและปณิธานแห่งชีวิต
 ๖. คนผู้ทะเล
 ๗. คนดีที่นำรู้จัก
 ๘. ครูของแผ่นดิน สร้างสรรค์การเรียนรู้กับทุกคน
 ๙. คำให้การของ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์
กรณีเหตุการณ์ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙
 ๑๐. คู่มือปรุงอาหารแม่โครไบโอติก
 ๑๑. เงินกับศาสนา
 ๑๒. จุดหมายจากพม่า
 ๑๓. จากกระท่อมริมบึง
 ๑๔. จานรรยาประสานกลบ้าน
 ๑๕. ฉีกหน้าการกรรมกาย
 ๑๖. ชาวศิริไลซ์
 ๑๗. ตำนารัฐประหาร
 ๑๘. ทรัพยากรชีวภาพอาพาศ
 ๑๙. ท่านอาจารย์พุทธทาสในฐานะครู
 ๒๐. ทำเมืองให้น่าอยู่
 ๒๑. ธรรมะพระดี
 ๒๒. อูฐิต่างแห่งยุคสมัย
 ๒๓. เธอคือโลก
 ๒๔. โบริโคสสีเขียว
 ๒๕. โบไม่โบหนึ่ง
 ๒๖. ปรากฎการณ์ชีวิต บอกระไรในสังคมไทย
 ๒๗. ผ่านฝันในป่าใหญ่ หวนน้ำธารารส
 ๒๘. แม่นที่คนทุกข์
 ๒๙. พุทธธรรมกับอุดมการณ์
 ๓๐. พุทธศาสนาในความเปลี่ยนแปลง
 ๓๑. มองให้ลึกนึกให้ไกล
 ๓๒. เมฆชุด
 ๓๓. แม่หญิงพัฒนา
 ๓๔. เรื่องเล่าเผ่าชู
 ๓๕. ว่าด้วยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 ๓๖. วิพากษ์คอมพิวเตอร์ เทพเจ้าแห่งยุคสมัย
 ๓๗. สถานะและชะตากรรมของมนุษย์ในยุคคอมพิวเตอร์
 ๓๘. สันติทฤษฎี
 ๓๙. สืบสายธารตำนานนักอุดมคติ
 ๔๐. เสียงเพรียงจากบรรพชน
 ๔๑. ห่วงใยในป่าฝัน
 ๔๒. เหลียวหลังแลหน้า
 ๔๓. แห่งการงานอันเบิกบาน
 ๔๔. แห่งความสดใสของชีวิต
 ๔๕. อาหารด้านมะเร็ง
- สมาชิก ที่สนใจโปรดส่งเล่มมี ดวงละ ๓ บาท ๓ ดวง
ต่อหนังสือ ๑ เล่ม (ขอรับได้ท่านละไม่เกิน ๓ เล่ม) กรณีหนังสือที่
ท่านแจ้งมาหมด กลุ่มเสยยธรรมของสวนสิทธินในการเปลี่ยนแปลง
ตามความเหมาะสม
สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมหรือขอรับได้ที่
ผู้ประสานงานกลุ่มเสยยธรรม
โทร. ๐๖-๗๕๗-๕๑๕๖, ๐๒-๘๖๓-๑๑๘๘.

ส มา ช ิ ก

รายชื่อผู้สมัครสมาชิก "เสขิยธรรม"

๑. คุณพิณทิพย์ วัฒนสุขชัย	๔๐๐
๒. คุณเรณู จอมภาค	๒๐๐
๓. คุณวาสนา สุขพันธ์ไพธาราม	๒๐๐
๔. พ.ต.สุรศักดิ์ ทวีศักดิ์	๔๐๐
๕. คุณกัธธ อธิลาต	๒๐๐
๗. คุณสงกรานต์ ภาคโชคดี	๔๐๐
๘. คุณวณิ บ้างประภา	๒๐๐
๙. สถาบันวิจัยหริภุญชัย	๒๐๐
๑๐. คุณบุปผาพรรณ ทองนวล	๔๐๐
๑๑. พระวิวัฒน์ อธิโต (พลับพลา)	๒๐๐
๑๒. คุณดวงพร สีจร	๒๐๐
๑๓. คุณจางูภัทร วิมลเศรษฐ์	๔๐๐
๑๔. บริษัท จินตนาการ จำกัด	๒๐๐
๑๕. คุณสุรวิ ฐิตระกูล	๒๐๐
๑๖. คุณนิพนธ์พนธ์ สภาภิรักษ์ปัญญา	๒๐๐
๑๗. คุณจันทนา โนนล้ำ	๒๐๐
๑๘. คุณฉวีวรรณ ชัยขจรสวัสดิ์	๒๐๐
๑๙. คุณธารี จรุงจิตต์	๒๐๐
๒๐. คุณเกรียงไกร วงษ์มาลีพัฒนา	๒๐๐
๒๑. คุณอภิชัย เปรมพลกมล	๒๐๐
๒๒. พันเอกนายแพทย์ บวร แผลงฤทธิ์ทอง	๒๐๐
๒๓. คุณสิรินธรา ระวีวรรณ	๒๐๐
๒๔. คุณนันทิยา สุขประเสริฐ	๒๐๐
๒๕. คุณสรวนศรี ตริเทพประติมา	๒๐๐
๒๖. คุณวราภรณ์ ธนสถิตกุล	๒๐๐
๒๗. คุณดวงจันทร์ ขอบเกียรติวงศ์	๒๐๐
๒๘. คุณประเวศน์ จารุศักดิ์สกุล	๒๐๐
๒๙. คุณพงษ์ธร บุศยรัตน์	๒๐๐
๓๐. คุณสมศวรา กาฬรัตน์	๒๐๐
๓๑. คุณจันทนา วรรณสถิตย์	๒๐๐
๓๒. คุณกิ่งแก้ว นันทิยะกุล	๒๐๐
๓๓. คุณณัฐกษิณี สุโพบูลพิพัฒน์	๒๐๐
๓๔. คุณปริติษฐ สมศรี	๒๐๐
๓๕. คุณสมศักดิ์ ไอพารกิจเจริญ	๒๐๐
๓๖. คุณเกตุยพันธ์ ขจรมงคลิตต์	๒๐๐
๓๗. พระมหานรงค์ฤทธิ์ อัครครโต	๒๐๐
๓๘. คุณรัชดาพร คณิตชนธ	๒๐๐
๓๙. คุณสุธามาศ สุธีวัฒนานนท์	๒๐๐
๔๐. คุณทวิชัย เลิศวรรณิตติ	๒๐๐
๔๑. คุณจันทิรา สุกาวงค์	๒๐๐
๔๒. คุณวันดี วิทยัทธิน	๒๐๐
๔๓. คุณจตุรย์ จักรปานภิรักษ์	๒๐๐
๔๔. คุณจักรกฤษณ์ ศรีโม	๒๐๐
๔๕. คุณจินตนา สุวรรณ	๒๐๐
๔๖. คุณพรชชา จรรย์แจง	๔๐๐
๔๗. คุณเม้าพาง อุทยานนท์	๒๐๐
๔๘. คุณสุภาพร เลิศจิตต์พิพัฒน์	๒๐๐
๔๙. คุณเกริกไกร กวีวิรัชชัย	๒๐๐
๕๐. คุณปรกมล กองทอง	๒๐๐
๕๑. คุณนมา เมื่อกิจิตร	๒๐๐
๕๒. คุณวรรณภา วิทวัสการเวช	๒๐๐
๕๓. คุณกนิษฐา บุญธรรมเจริญ	๒๐๐

รายชื่อผู้ต่ออายุสมาชิกฯ

๑. คุณสมนึก รังคกุลบุรีพัฒน์	๒๐๐
๒. มูลนิธิสถานแสงอรุณ (ห้องสมุดประชาชนแสงอรุณ)	๒๐๐
๔. คุณนิโลบล วรรณปก	๒๐๐
๕. คุณศิริวรรณ วิรัช	๒๐๐
๖. คุณรุ่งรัตน์ บุรพิสุทธิธรรม	๒๐๐
๘. พระมหาวิรัช พุทธวิโย (เป็นโพธิ์)	๒๐๐
๙. คุณนิลัย ไจมล	๒๐๐
๑๐. คุณศิริพร ภิรักษ์วรรณวงศ์	๒๐๐
๑๑. คุณอัญชลี สุตธรรม	๒๐๐
๑๒. คุณถวัลย์ ภูถวัลย์	๖๐๐
๑๓. คุณอนุพงษ์ เทพวินทร์	๒๐๐
๑๔. คุณวินิช ทิพย์ไพศาล	๔๐๐

สมัครสมาชิก
เสขิยธรรม
ว ี น ี
ฟรี ๑ ปี = ๑ เล่ม

ธรรมโฆษณ
มรดกธรรมพุทธทาสภิกขุ
พระไพศาล วิสาโล สุลักษณ์ ศิวรักษ์
สุวรรณฯ สถาอาณันท์ อรศรี งามวิทยาพงศ์
สุนทร รุ่งแจ้งสุวรรณ -บรรณาธิการ
จัดพิมพ์โดย กลุ่มเสขิยธรรม
พิมพ์ครั้งแรก เมษายน ๒๕๔๗
๑๔๘ หน้า ราคา ๔๐ บาท

“เสขิยธรรม” ประยุกต์ใช้ศาสนธรรมกับชีวิตและสังคม
ราย ๓ เดือน สมาชิกปีละ ๒๐๐ บาท ๔ ฉบับ

ของสมาคมนักอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

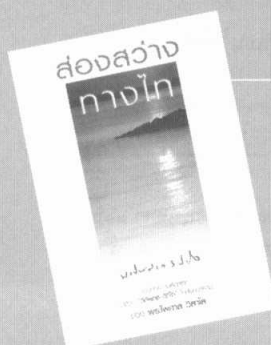

หนังสือแนะนำ

เสขิยธรรมบันทึก

- เล่ม ๑ พุทธศาสนาและสังคมไทย
ฉบับ ๔๑ ปีที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๒ - ฉบับที่ ๔๔ ปีที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๓
- เล่ม ๒ ศิล - สมานธิ - ปัญญา
ฉบับ ๔๕ ปีที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๒ - ฉบับที่ ๔๘ ปีที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๔
- เล่ม ๓ พรหมจรรย์กับสังคมร่วมสมัย
ฉบับ ๔๙ ปีที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๓ - ฉบับที่ ๔๘ ปีที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๕

ส่องสว่างทางใจ
รวมบทความคัดสรร ว่าด้วย
“วิถีพุทธ-วิถีไท” ในสังคมสยาม
ของพระไพศาล วิสาโล
กลุ่มเสขิยธรรม จัดพิมพ์
กระดาษปอนด์ ๓๕๒ หน้า ราคา ๒๐๐ บาท

ใน บ ส ม ั ค ร ส ม า ช ิ ก

เสกียรรรม

ข้าพเจ้า พระ สามเณร แม่ชี นาย นาง น.ส.

ฉายา/นามสกุล อายุ ปี พรรษา

การศึกษา นักธรรม บาลี เปรียญ
 ปริญาตรี สูงกว่าปริญาตรี
 มัธยมศึกษา, ปวช., ปวส.
 อื่น ๆ (ระบุ)

อาชีพ รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ ทำงานเอกชน
 ธุรกิจส่วนตัว นักศึกษา
 อื่น ๆ (ระบุ)

รายได้/เดือน งานอดิเรก

หนังสือที่ชอบอ่าน ๑.
 ๒.

สมัครเป็นสมาชิก "จดหมายข่าวเสกียรรรม" เริ่มรับฉบับที่

สมาชิกใหม่ ต่ออายุสมาชิก (เลขสมาชิกเดิม

สมาชิกอุปถัมภ์ แต่

เป็นเวลา ปี (ปีละ ๒๐๐ บาท) เป็นเงิน บาท

ที่อยู่ผู้สมัคร

..... รหัสไปรษณีย์

โทรศัพท์ อีเมล

สถานที่ส่งหนังสือ

..... รหัสไปรษณีย์

โทรศัพท์ อีเมล

โดยได้แนบ ธนาณัติ ตัวแลกเงินไปรษณีย์ เช็คของขงบัญชี
 สั่งจ่ายในนาม นางสาวอาภาวดี งามขำ (ปน.คคลองสาม)

หรือ โอนเงินเข้าบัญชี

กองทุนเสกียรรรมภายใต้มูลนิธิเมตตาธรรมรักษ์
ประเภทออมทรัพย์ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด
เลขที่ ๐๒๔-๒-๕๓๙๕๔๘
สาขาเจริญนคร
 (กรุณาส่งหลักฐานการโอนเงินผ่านธนาคาร
 ตามที่อยู่ด้านล่างด้วยทุกครั้ง)

และ สมาชิกกลุ่มเสกียรรรม (เพื่อรับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม)

ส่งมาที่ **กลุ่มเสกียรรรม**

๑๒๔ ขวัดทองนพคุณ ถ.สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เขตคลองสาน กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐
 โทรศัพท์ ๐๒-๘๖๓-๑๑๑๘, ๐๖-๗๕๗-๕๑๕๖ โทรสาร ๐๒-๕๓๗-๙๕๔๕
 อีเมล seki@skyd.org

สมาชิก

๑๕. คุณนันทิมน วัฒนอรอุณพงศ์	๒๐๐
๑๖. คุณพงศ์ศิริ จันทร์นโปญญ์	๒๐๐
๑๗. คุณเนาวรัตน์ พลายน้อย	๒๐๐
๑๘. คุณชาติรี เฑาะเย็น	๒๐๐
๑๙. คุณศิริพร เต็มบุญเลิศชัย	๒๐๐
๒๐. คุณวิลาสินี พิพิธกุล	๔๐๐
๒๑. คุณวรัญญา ขอบทำกิจ	๒๐๐
๒๒. คุณพิทักษ์ ตั้งชนะชัยอนันต์	๔๐๐
๒๓. คุณฉลอม กล้าแรง	๒๐๐
๒๔. คุณสมภารณี วัชชอน	๒๐๐
๒๕. คุณณลินี มัคคสมัน	๒๐๐
๒๖. คุณสมใจ ชื่นวัฒนาประณัติ	๒๐๐
๒๗. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	๒๐๐
๒๘. คุณสมลักษณ์ สุภาพ	๔๐๐
๒๙. คุณสาโรจน์ จันทร์งามจรัส	๔๐๐
๓๐. คุณสุชาติ กอไพศาล	๒๐๐
๓๑. คุณชลลดา ขวณอติธินันท์	๒๐๐
๓๒. คุณมหาเม้ง (เมืองแซ่)	๒๐๐
๓๓. คุณเบญจ งามนาวากุล	๔๐๐
๓๔. คุณสายพิน เหล่าประยูร	๒๐๐
๓๕. คุณคนีย์ ดาวลัย	๒๐๐
๓๖. คุณเครือพันธ์ ทำมาหากิน	๒๐๐
๓๗. คุณอนุชา เปล่งวิทยา	๔๐๐
๓๘. คุณลักษณะวัต ป่าละรัมย์	๒๐๐
๓๙. คุณศุภกร สุนทรพนม	๒๐๐
๔๐. คุณพัชรา สุนทรราชูณ	๒๐๐
๔๑. คุณธีรรัฐ แสงงาม	๔๐๐
๔๒. คุณกอบกุล เกื้อกุลวงศ์	๒๐๐
๔๓. คุณฐิติพร คุ้มภูษา	๒๐๐
๔๔. คุณวรรณมา จารุสมบุญรอด	๒๐๐
๔๕. คุณศิวรร กาลังสินเสริม	๒๐๐
๔๖. คุณภูวศล แซ่น้ำ	๒๐๐
๔๗. คุณสมใจ ขุนหวลพัฒน์	๒๐๐
๔๘. คุณสมศักดิ์ กังวานสุระ	๒๐๐
๔๙. คุณทิพวรรณ ผลจันทร์	๒๐๐
๕๐. คุณสุนทรี เต็มวิสุทธิ	๒๐๐
๕๑. คุณสุมาลี อุดมสมบุญณี	๒๐๐
๕๒. คุณอารีรัตน์ ศิริคุณ	๔๐๐
๕๓. โครงการธรรมยาตราเพื่อทะเลสาบสงขลา๒๐๐	
๕๔. ซิลเดอร์เลาเวีย น้ำนวล	๒๐๐
๕๕. มูลนิธิบ้านมาลีนา	๒๐๐
๕๖. คุณสุนทรี ท. ชัยสัมฤทธิ์โชค	๔๐๐
๕๗. คุณอุทัยวรรณ ตั้งมันสนกุล	๒๐๐
๕๘. คุณชมพูนุช พิภพลาภอนันต์	๒๐๐
๕๙. คุณอัญชลี อูชชิน	๒๐๐
๖๐. คุณเชษฐวัชร บุญณะสุด	๔๐๐
๖๑. สำนักหอสมุด ม.ทักษิณ	๒๐๐
๖๒. ห้องสมุดสาขาวังท่าพระ มหาวิทยาลัยศิลปากร	๒๐๐

รายชื่อผู้สมัครสมาชิก อุปถัมภ์

๑. คุณศิริพร รักรัชมรรณวงศ์	๔๐๐
๒. พระศรายุทธ กนฺตวิโร	๖๐๐
๓. คุณทิพวรรณ ผลจันทร์	๒๐๐
๔. คุณวัลภา สติธราช	๒๐๐
๕. คุณสุวรรณา เทพจิต	๒๐๐
๖. คุณจิตตมา ผ่องสุวรรณ	๔๐๐
๗. คุณเวศิต เทียรชัย	๒๐๐
๘. คุณธนัส เทียรชัย	๒๐๐
๙. คุณอภัยวัชร เทียรชัย	๒๐๐
๑๐. คุณพงษ์นุชญ์ เทียรชัย	๒๐๐
๑๑. คุณฐิติพร คุ้มภูษา	๒๐๐
๑๒. คุณสุมาลี อุดมสมบุญณี	๒๐๐
๑๓. คุณนิภา เผ่าศรีเจริญ	๔๐๐
๑๔. คุณอารีรัตน์ ศิริคุณ	๔๐๐
๑๕. คุณชมพูนุช พิภพลาภอนันต์	๔๐๐
๑๖. พระสุพจน์ สุวโจ	๒๐๐

ว่าเสวยธรรมฉบับนี้จะถึงเพื่อนสมาชิก วัน เวลา ก็คงล่วงเข้าสู่ศักราชใหม่ ก่อนอื่นต้อง “สวัสดิ์ปีใหม่” กันตามธรรมเนียมก่อน และขอถือโอกาสอวยพร ให้เพื่อนนักอ่านทุกท่าน มีสุขภาพกาย-สุขภาพใจ ที่สมบูรณ์ เจริญก้าวหน้าในทางธรรมกันถ้วนหน้า นะคะ

ช่วง ๒-๓ เดือนที่ผ่านมา คอลัมน์ตู้หนังสือได้รับจดหมายและข่าวคราวจากเพื่อน ๆ สมาชิกหลายท่านทีเดียว ทั้งที่ส่งแสดมปีมาขอแลกหนังสือจากคอลัมน์ตู้หนังสือ และขอรับหนังสือบริจาคที่สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง ได้อนุเคราะห์ไว้สำหรับมอบให้กับสมาชิกเสวยธรรม ซึ่งทางเราก็ได้จัดส่งไปให้ตามเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยต่อกันทั้งสองฝ่าย

สำหรับ “ตู้หนังสือ” ฉบับนี้มีหนังสือ ๔ เล่มมานะนำกับเพื่อน ๆ นักอ่านเช่นเดิม สำหรับท่านที่เคยได้รับหนังสือจากตู้หนังสือ ถ้าต้องการหนังสือเล่มใหม่อย่าลืมเงื่อนไขเดิม นะคะ ช่วยกันเขียนวิพากษ์วิจารณ์หรือเสนอมุมมองต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านมาแบ่งปันให้เพื่อน ๆ ด้วยนะคะ

ขอถือโอกาสไปฉลองปีใหม่ ด้วยการนั่งเรือชมเกาะแก่งแม่น้ำโขงก่อนนะคะ และจะถือโอกาสเอาหนังสือดี ๆ ไปอ่านเพื่อจะได้นำมาแนะนำเพื่อน ๆ นักอ่านกันในโอกาสต่อไป

แมงลี้

ธรรมสว่างจิต

พระไพศาล วิสาโล เขียน

โรงเรียนวรรณสว่างจิต จัดพิมพ์

กระดาษกึ่งรีด ๑๓๕ หน้า ราคา ๙๕ บาท

“ธรรมสว่างจิต” เป็นการรวบรวมการบรรยายธรรมหลังทำวัตรเช้าและเย็น ซึ่งบรรยายโดยพระไพศาล วิสาโล ซึ่งทุกวันหลังทำวัตรสวดมนต์ ท่านจะบรรยายธรรมแก่พระสงฆ์ผู้เข้าอบรม และญาติโยมธรรมะที่บรรยายนั้นล้วนเป็นข้อคิดในการดำเนินชีวิต โดยเชื่อมโยงกับธรรมชาติ รู้ที่มาที่ไป เข้าใจง่าย และสามารถนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

โรงเรียนวรรณสว่างจิตได้จัดฝึกอบรมพัฒนาจิตใจและฝึกปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับบุคลากรทุกส่วนงานของโรงเรียน ณ วัดป่าสุคะโต จังหวัดชัยภูมิ

ในแต่ละครั้งของการฝึกอบรมนอกจากจะมีการทำสมาธิภาวนา และการทำกิจกรรมกลุ่มโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมแล้ว ยังมีการแสดงธรรมหลังการทำวัตรเช้าทำวัตรเย็นด้วย คณะกรรมการของโรงเรียนเห็นประโยชน์ในธรรมบรรยายนี้ จึงได้ขออนุญาตรวบรวมจัดพิมพ์เผยแพร่ไปสู่วงกว้าง พร้อมทั้งนำรายได้จากการจำหน่ายหนังสือเล่มนี้ถวายวัดป่าสุคะโต

จดหมายถึงตู้หนังสือฯ

น.ส. หล้า มายะ
กลุ่มเกษตรกรทำนาบางเรือ
 ๑๑๙ ม.๔ ต.บางเรือ อ.มหาชนะชัย
 จ.ยโสธร ๓๕๑๓๐
 ต้องการหนังสือ เมื่อกี้ลูกข้างน้อย แนน
 ซี เกรช -เขียน น.ม.ส. -แปล

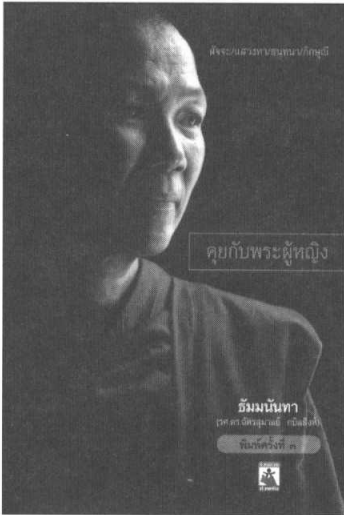
วัดทรงธรรมกัลยาณี
 ๒๓๙ กรกฎาคม ๒๕๔๗
**เจริญพร “ท่านเจ้าหน้าที่ฝ่ายตู้หนังสือ
 เสวยธรรม”**
 อาตมาสนใจหนังสือ “ความโกรธ
 ปัญญาดับเปลวไฟแห่งโทษ” ที่ทางท่านจะ
 จัดถวายให้แก่นักบวชขอรบกวนคุณโยมช่วย
 จัดส่งให้อาตมาตามที่อยู่ด้วย อาตมาได้แนบ
 แสดมปีมาพร้อมกันนี้แล้ว

ขอเจริญพร
 รัชมธารี สามเณรี
 วัดทรงธรรมกัลยาณี ๑๙๕
 ถ.เพชรเกษม อ.เมือง จ.นครปฐม
 ๗๓๐๐๐

๒๕ กันยายน ๒๕๔๗
 ถึง บก.ตู้หนังสือเสวยธรรม
 พระครูชัย สุชาโต มีความประสงค์ขอ
 รับหนังสือ “ความเรียบง่ายไร้กาลเวลา”
 ที่จอร์จ เลน เขียนเป็นครั้งแรกที่เขียนมาถึง
 กอง บก.

ธรรมปราโมทย์
สุชาโต

ศูนย์ศึกษาและปฏิบัติ
แก่นพุทธศาสนา
 ๒/๖ ซ.ราชฎกรเจริญ ถ.หนองบัว
 ต.เวียง อ.เมือง จ.เชียงราย
 ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗
 เรียน กลุ่มเสวยธรรม
 แมชีสนใจขอรับหนังสือ ๓ เล่มคือ
 ๑. เธอคือโลก
 ๒. โกลคคีมทอง ปรัชญาและปณิธาน
 แห่งชีวิต
 ๓. พุทธศาสนาในความเปลี่ยนแปลง
 ได้สอดแสดมปีมาพร้อมจดหมายฉบับ
 นี้ราคา ๒๗ บาท หวังว่าคงได้รับหนังสือไม่
 ช้านี้
 ขออนุโมทนาขอบคุณคะ
 ธรรม พร เมตตา และปัญญา
 แมชีศรีวรรณ กัณฑาสวรรณ

พิชิตธรรมชาตธรรมปฏิบัติ

คุยกับพระผู้หญิง

ธัมมมัทธา

พระครูธรรมสาร ญาณวิเศษ

พิมพ์ครั้งที่ ๓

อัปปริสธรรม

อุบาลิกา คุณรัญจวน อินทรกำแหง

คุยกับพระผู้หญิง

ธัมมมัทธา (รศ.ดร.ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์)

จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน พิมพ์ครั้งที่ ๓

กระดาษปอนด์ ๑๖๐ หน้า ราคา ๑๒๐ บาท

บางคนเห็นว่าการที่ผู้หญิงแสวงหาทางบวชเป็นเรื่องของกิเลส ดันรนอยากจะทัดเทียมกับพระภิกษุ อยากให้ชาวบ้านกราบไหว้ บางคนก็คิดว่าการเป็นภิกษุณีไม่ใช่เรื่องของผู้หญิง หรือแม้พระภิกษุบางรูปแนะนำไปถึงว่า ผู้หญิงควรปฏิบัติให้เข้าถึงความเป็นอริยะ ดีกว่าที่จะดันรนบวชเป็นภิกษุณี

ชีวิตการบวชนั้นเป็นชีวิตที่ประเสริฐ เพราะเป็นทางลัดตัดตรงให้ผู้บวชได้ละวางความยึดติดทางโลกให้น้อยลงทำให้ชีวิตเรียบง่ายขึ้น เอื้อประโยชน์ในการปฏิบัติได้ดี ก็ถ้าผู้ชายที่แข็งแรงกว่ามีโอกาสที่จะเดินทางลัด จะทำให้ผู้หญิงซึ่งโดยกายภาพแล้วอ่อนแอกว่านั้นเดินทางอ้อมตามลำพังหรือ

คำถาม คำตอบที่เกี่ยวข้องกับการเกิดของภิกษุณีสงฆ์ในประเทศไทย เป็นสิ่งที่ขัดต่อพุทธบัญญัติหรือไม่? ทำไมสามเณริธัมมมัทธา จึงจำเป็นต้องบวช บวชเพื่อตัวตน? หรือบวชเพื่อใคร? ทุกคำถาม...ถามสามเณริธัมมมัทธาในฐานะ "ต้นตอ" แหล่งข่าว และในฐานะ "ผู้รู้"

ค้นหาคำตอบได้จาก "คุยกับพระผู้หญิง"

อัปปริสธรรม

อุบาลิกา คุณรัญจวน อินทรกำแหง

กองทุนธรรมสวัสดิ์ จัดพิมพ์

พิมพ์ครั้งแรก กระดาษปรีฟ ๔๐ หน้า

อัปปริสธรรม หรือ อัปปริสธรรม ๗ เป็นหลักธรรมที่จำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิต เป็นธรรมที่จะช่วยให้บุคคลผ่านพ้นอุปสรรคและนำไปสู่ความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้า ทั้งในทางโลกและทางธรรม

อัปปริสธรรม เป็นเรื่องของการใช้ทั้งเหตุผลและน้ำใจประกอบกัน มีหลักช่วยให้จำ

ศูนย์ศึกษาและปฏิบัติ แก่นพุทธศาสนา

๒/๖ ซ.ราษฎร์เจริญ ถ.หนองบัว ต.เวียง

อ.เมือง จ.เชียงราย ๕๗๐๐๐

๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

เจริญธรรม คุณแม่ลี้ดี

แม่ชีสนใจหนังสือ เมฆบัว : เชนนกรัตถ
ขบถ และนักปฏิรูป จึงขอ ๑ เล่มพร้อมกับ
ส่งแถมไป ๑๕ บาทสดมาพร้อมจดหมาย
ฉบับนี้ ขาดอย่างเดียวคือคำวิพากษ์วิจารณ์
เล่มก่อน เพราะขอ เส้นทางสาย ZEN แต่
ไม่ได้รับหนังสือ หวังว่าขอเล่มนี้คงไม่ผิดหวัง
นะคะ

ขออนุโมทนาขอบคุณล่วงหน้าค่ะ

ธรรม พร เมตตา และปัญญา

แม่ชีศรีวรรณ กันทาสวรรณ

๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๗

เรียน ผู้ประสานงานเสขิยธรรม

ผมสมาชิก เลขที่ MA-๐๓๑๖ ต้องการ

หนังสือของมูลนิธิโกมลคีมทองรวม ๓ เล่ม
คือ

๑. คนดีที่นำรู้จัก

๒. พุทธศาสนาในความเปลี่ยนแปลง

๓. เสียงเพรียกจากบรรพชน

และได้สอดแถมไป ๓ บาทรวม ๙ ดวง
มาพร้อมนี้แล้วกรุณาส่งหนังสือดังกล่าวได้ที่
นายเอกณัฐ ธีรปาณีธรรม
๕๕ ม.๒ ต.หัวโพ อ.บางแพ

จ.ราชบุรี ๗๐๑๖๐

ขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ปล.ขอภัยกระดาษเล็กไปหน่อย

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

เจริญพร เจ้าหน้าที่เสขิยธรรม

อาตมาเป็นสมาชิก เสขิยธรรมหมายเลข
๐๐๑๖ ขอรับหนังสือที่มูลนิธิโกมล
คีมทองบริจาคอีก ๓ เล่ม

๑. วิพากษ์คอมพิวเตอร์ เทพเจ้าแห่งยุค
สมัย

๒. พุทธศาสนาในความเปลี่ยนแปลง

๓. เหลียวหลังแลหน้า

ส่งมาตามที่อยู่นี้ พระจำลอง วุสิต วัด
ไถ่จัน ม.๑๐ ต.ท่าหลวง อ.ท่าเรือ จ.พระ
นครศรีอยุธยา ๑๘๒๗๐

สุดท้ายนี้ขอให้กลุ่มเสขิยธรรมทำงาน
เพื่อศาสนาและสังคมต่อไปขอเอาใจช่วยและ
เป็นกำลังใจ

เจริญพร

พระจำลอง วุสิต

ได้ง่ายกว่า ต้องศึกษา เหตุ ผล ต้น ประมาณ กาล ประชุมชน บุคคล ให้พร้อมก่อน ลงมือกระทำ

เปิดหน้าต่าง สร้างสะพาน สมนใจ

ทางออกจากรับศึกแห่งความรุนแรงในยุคทักษิณ

ปาฐกถา ๑๔ ตุลาคม ประจำปี ๒๕๕๗

พระไพศาล วิสาโล อภิปาฐก

จัดพิมพ์โดยมูลนิธิ ๑๔ ตุลา พิมพ์ครั้งแรก

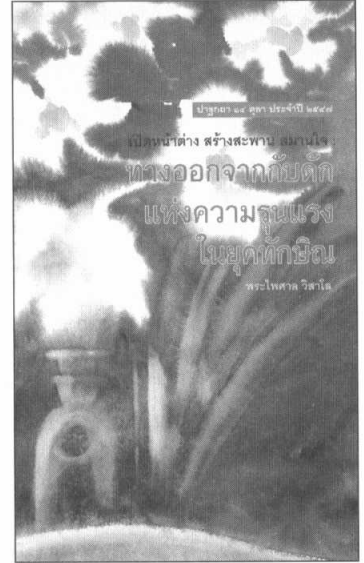
กระดาษกรีนรีด ๙๖ หน้า ราคา ๔๐ บาท

ปรากฏการณ์หลายอย่างในรอบ ๓-๔ ปีที่ผ่านมา ชวนให้ต้องย้อนกลับมาตั้งคำถามต่อความหมายของประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นกระบวนการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพแก่บุคคล ปกป้องศักดิ์ศรีและคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ และเป็นเครื่องมือในการหยุดยั้งความรุนแรงในสังคม

เป็นเรื่องน่าตระหนกอย่างยิ่งที่ภายใต้ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยทุกวันนี้ ไม่อาจป้องกันความรุนแรงในสังคมให้ลดลง หากยังกลับส่งเสริมเพิ่มพูนความรุนแรงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ให้มากขึ้นทั้งในเชิงปริมาณและรูปแบบที่ซับซ้อน

“อำนาจรัฐและเม็ดเงินเป็นเครื่องมือที่ พ.ต.ท.ทักษิณเชื่อมั่นและไว้วางใจมากที่สุด ด้วยภูมิหลัง ทั้งในฐานะตำรวจและนักธุรกิจ หรือความหลงใหลในความสำเร็จของผู้เป็นอย่างจอมพลสฤษดิ์ก็ตาม การยึดติดกับ ๒ วิธีการดังกล่าว ในขณะที่กุมอำนาจรัฐอย่างเต็มที่จึงมีแต่นำมาสังคมนไทยสู่ความขัดแย้งที่ลุกลามและความรุนแรงยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ”

นี่คือบางตอนของปาฐกถา ๑๔ ตุลาคม ปี ๒๕๕๗ **“เปิดหน้าต่าง สร้างสะพาน สมนใจ : ทางออกจากรับศึกแห่งความรุนแรงในยุคทักษิณ”** ที่นำเสนอมุมมองกรอบคิดที่มุ่งอธิบายสาเหตุและจากรากฐานของความรุนแรง ตลอดจนแนวทางการแก้ไขต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจนำไปแลกเปลี่ยนขบคิดให้หลากหลายต่อไปในวงกว้าง

๘ ธันวาคม ๒๕๕๗

สวัสดิ์ศรีวัช

ผมนายอนุพงษ์ เทพวรินทร์ สมาชิกวารสารเสขิยธรรม หมายเลขสมาชิกร MA-๐๓๔๖ มีความประสงค์จะสั่งซื้อหนังสือเรื่อง “ส่องสว่างทางไท” ของท่านพระไพศาล วิสาโล จำนวน ๑ เล่ม ราคาเล่มละ ๒๐๐ บาท ลด ๒๐% คงเหลือ ๑๕๐ บาทถ้วน

ผมได้ส่งจ่ายธนาคาในนามคุณ อภาวดี งามขำ มาพร้อมกันนี้แล้ว กรุณาจัดส่งหนังสือกลับไปให้ผมที่ตู้ ปณ.๑๔ ปณจ. แก่งเสภา อ.วังทอง จ.พิษณุโลก ๖๕๒๒๐

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ด้วยศานติไมตรี

อนุพงษ์ เทพวรินทร์

ทรัพย์ไพรวัดย์, พิษณุโลก

การใช้บริการตู้หนังสือเสขิยธรรม

- ๑) หากท่านมีความต้องการหนังสือเล่มใดที่กองบรรณาธิการได้แนะนำผ่านตู้หนังสือแล้ว ขอได้ส่งจดหมายหรือไปรษณียบัตรแจ้งความจำนง พร้อมระบุชื่อหนังสือที่ท่านต้องการ มาให้ทางเจ้าหน้าที่ทราบ ทั้งนี้ โดยขอได้ครั้งละ ๑ เล่ม แบบแสตมป์ดวงละ ๓ บาท ๕ ดวง
- ๒) การให้บริการตู้หนังสือเสขิยธรรมนี้ เพื่อจุดประสงค์สนับสนุนการศึกษาค้นคว้าของ **ภิกษุ สามเณร และแม่ชี** เป็นหลัก ดังนั้น ภายหลังจากที่ผู้จัดทำได้ส่งหนังสือไปถวายแล้ว หากท่านมีความสนใจหนังสือเล่มอื่นอีก ขอให้แสดงความจำนงพร้อมระบุชื่อหนังสือที่ต้องการ มาให้เจ้าหน้าที่ได้ทราบ และเขียนวิจารณ์หรือเสนอความคิดเห็นที่ได้จากการอ่านหนังสือเล่มก่อนมาด้วย

สำหรับท่านผู้อ่านที่เป็น **ฆราวาส**นั้น หากท่านสนใจหนังสือที่เราแนะนำ ก็สามารถสั่งซื้อในราคาที่ลดพิเศษ ๒๐% โดยส่งรายชื่อหนังสือที่ต้องการมาที่

ตู้หนังสือเสขิยธรรม

๑๒๔ ซอยวัดทองนพคุณ ถนนสมเด็จพระเจ้าพี่นาง

เขตคลองสาน กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

ธนาณัติสั่งจ่าย **นางสาวอภาวดี งามขำ** ปณ.คลองสาน

ฉลอง ๒๐๐ ปีพระเจ้ากรุงสยาม

ส.ศิวรักษ์ เขียน
ไพโรจน์ จะเขิญรัมย์ บรรณาธิการ
จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์สยาม
พิมพ์ครั้งที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๘
กระดาษกรีนรีด ๑๙๒ หน้า ราคา ๑๒๐ บาท

การจัดการความรู้เพื่อความอยู่รอด
ของมนุษยชาติ:

จากสงขลาถึงนิวยอร์ก
ปาฐกถามูลนิธิโกลดิมทองประจำปี ๒๕๔๗
โดย ผศ.ประสพ มี้แต้ม
จัดพิมพ์โดย มูลนิธิโกลดิมทอง
พิมพ์ครั้งที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗
กระดาษกรีนรีด ๙๖ หน้า ราคา ๙๐ บาท

84 สีธา

ชีวิตประวัติของแปดสิบสี่สีธา
โดย อภัยทัต
แปลเป็นภาษาไทยเบตโดย มอนรับ เซร์บ
แปลเป็นภาษาอังกฤษโดย เจมส์ บี. โรบินสัน
ถอดความเป็นภาษาไทยโดย พงณา จันทร์สันติ
จัดพิมพ์โดย มูลนิธิโกลดิมทอง
พิมพ์ครั้งที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗
กระดาษกรีนรีด ๒๖๙ หน้า ราคา ๒๕๐ บาท

อิชมาเอล

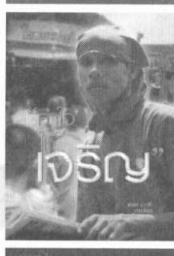
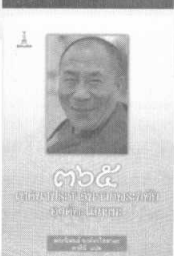
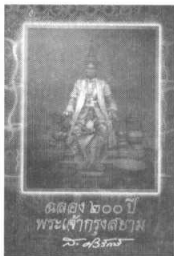
จิตวิญญาณที่ศนาจร
แดเนี่ยล คิวินน์ เขียน
กรรณิการ์ พรหมเสาร์ แปล
ไอลดา อรุณวงศ์ บรรณาธิการ
จัดพิมพ์โดย มูลนิธิโกลดิมทอง
พิมพ์ครั้งที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗
กระดาษกรีนรีด ๒๙๘ หน้า ราคา ๒๗๐ บาท

๓๖๕ เทศนาประจำวัน จากพระหทัยองค์ทะเลลามะ

พระนิพนธ์ องค์ทะเลลามะ
ทาตินี แปล จากเรื่อง
จัดพิมพ์โดย ศูนย์ไทย-ธิเบต
พิมพ์ครั้งที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๘
กระดาษกรีนรีด ๒๐๘ หน้า ราคา ๑๗๐ บาท

ความเข้าใจเรื่องพระเจ้าอโศกและ อโศกาวทาน

ส.ศิวรักษ์ แปล และเรียบเรียง
จัดพิมพ์โดย ศูนย์ไทย-ธิเบต
พิมพ์ครั้งที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๗
กระดาษกรีนรีด ๓๑๕ หน้า ราคา ๑๘๐ บาท

เรื่องเล่าชาวอาศรมฯ

การทดลองใช้ชีวิตในชุมชนทางเลือก
ประชา หุตานุวัตร และคณะ เขียน
นฤมล ไพบูลย์สิทธิคุณ บรรณาธิการ
จัดพิมพ์โดย สวณเงินมีมา
พิมพ์ครั้งที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๗
กระดาษกรีนรีด ๒๕๖ หน้า ราคา ๑๘๐ บาท

วัชรเสน

ชุดคิดสรรภูมิปัญญาตะวันตก
ดร.สุวินัย ภรณวลัย เขียน
จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์ ร่วมด้วยช่วยกัน
พิมพ์ครั้งที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๗
กระดาษปกอ่อน ๑๙๐ หน้า ราคา ๑๙๐ บาท

ม่านมลายู

โดย เตื่อง ทู เอ็ง
ไกรวรรณ สีดาทอง แปล
พจนา จันทร์สันติ บรรณาธิการ
จัดพิมพ์โดย โครงการจัดพิมพ์คบไฟ
พิมพ์ครั้งแรก สิงหาคม ๒๕๔๗
กระดาษกรีนรีด ๒๑๘ หน้า ราคา ๑๕๐ บาท

พ.๒๗ สายลับพระปกเกล้าฯ

สารคดีประวัติศาสตร์ เรื่องจริงที่ยิ่งกว่านิยาย
อ.ก. รุ่งแสง เขียน
จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์วิสิศริเอชั่น
พิมพ์รวมเล่มครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๗
กระดาษกรีนรีด ปกแข็งเย็บกึ่งสันโค้ง ๘๑๖ หน้า
ราคา ๕๐๐ บาท

คำใจให้เจริญ

รวมบทกวี
ชลลดา ปะการัง บรรณาธิการ
จัดพิมพ์โดย มูลนิธิชุมชนไทย
พิมพ์ครั้งแรก กันยายน ๒๕๔๗
กระดาษกรีนรีด ๑๗๘ หน้า ราคา ๑๕๐ บาท

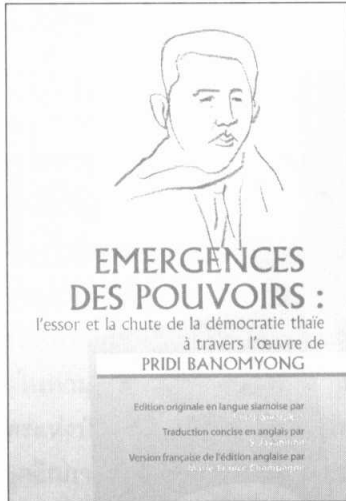
เดือนเต็มดวง

ที่ตอยหลวงเชียงใหม่
แพรว จารุ บรรณาธิการ
จัดพิมพ์โดย พิงคณาณี
พิมพ์ครั้งแรก ตุลาคม ๒๕๔๗
กระดาษอาร์ต ราคา ๑๙๐ บาท

EMERGENCES DES POUVOIRS

III แม้ว่าหนังสือเล่มนี้ในภาคภาษาไทยได้พิมพ์ในปีที่ประเทศเราได้สูญเสียท่านปรีดี พนมยงค์ไป ซึ่งนับเป็นเวลา ๒๐ กว่าปีแล้ว แต่การพิมพ์ครั้งใหม่ซึ่งแปลเป็นภาษาฝรั่งเศส ก็ยังมีความน่าสนใจและความใหม่สำหรับคนที่ไม่ได้รู้เรื่องของท่านปรีดีอย่างลึกซึ้งนัก ใจความในหนังสือสั้น สื่อถึงสองแง่มุม มุมหนึ่งคือการเล่าย้อนถึงการพัฒนาระบบการปกครองของประเทศไทยตั้งแต่ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชในช่วงก่อนสงครามโลกมาถึงปัจจุบัน และเน้นถึงงานของท่านปรีดีในการช่วยวางรากฐานการปกครองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทย อีกแง่มุมหนึ่ง คือ การสำรวจภาพผิดของผู้เขียน ส. ศิวรักษ์ ที่ได้เขียนโจมตีท่านปรีดีอย่างดุเดือด แต่คุณ ส. ศิวรักษ์ เป็นหนึ่งผู้ถูกหลอกหลงโดยการโฆษณาชวนเชื่อของกลุ่มผู้มีอำนาจในขณะนั้น โดยเฉพาะการใช้เรื่องการสวรรคตของพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๘ เป็นเครื่องมือป้ายสีจนท่านปรีดีต้องลี้ภัยนอกราชอาณาจักร เวลาและการค้นคว้าเพื่อหาข้อเท็จจริงของคุณ ส. ศิวรักษ์ ซึ่งรู้จักกับบุคคลที่ใกล้ชิดกับท่านปรีดีอยู่หลายท่าน เป็นปัจจัยที่ทำให้คุณ ส. ศิวรักษ์เห็นใน

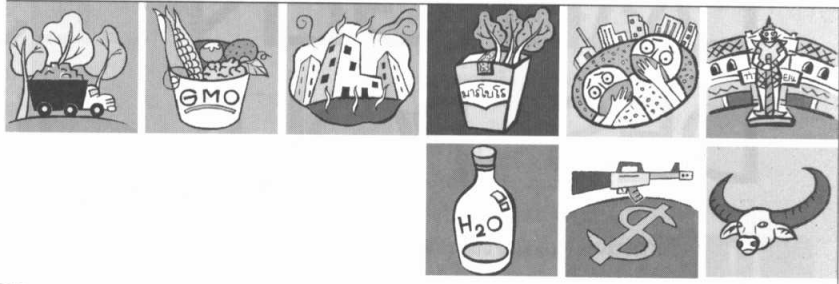

ความแน่วแน่ของท่านปรีดีที่จะอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของประเทศ การแปลหนังสือนี้เป็นภาคภาษาฝรั่งเศส นับว่าเป็นการสงสารกลับไปยังประเทศต้นตอที่ท่านปรีดีได้รับอิทธิพลทางแนวคิดผ่านมาทางปริญญาศึกษา ระดับของภาษาแปลที่ให้อยู่ในระดับปานกลาง ไม่ยากนักสำหรับผู้ที่สามารถอ่านหนังสือพิมพ์ในภาษาฝรั่งเศสได้ แต่หนังสือนี้ยังสอนเราได้มากกว่าเรื่องภาษา ประวัติศาสตร์ไทยที่ย่อมาในหนังสือเล่มนี้ สะท้อนให้เห็นถึงอุปสรรคที่มากมายของการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครอง เราไม่สามารถจะเปลี่ยนประเทศจากระบบอำนาจเบ็ดเสร็จมาเป็นประชาธิปไตยได้ในช่วงข้ามปี เหมือนที่ประเทศมหา-

อำนาจใหญ่กำลังทำอยู่ในปัจจุบัน ประเทศเราต้องผ่านการปฏิวัติและการสูญเสียมากมายหลายครั้งกว่าจะมาถึงวันนี้ แม้แต่ในทุกวันนี้ การโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองก็ยังมีใช้กันอย่างแพร่หลาย ประชาชนเราเองควรจะมีความรู้รอบและเท่าทัน การชักจูงประเทศไปในทางที่ผิดหรือเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับท่านปรีดีนั้นก็ยังเป็นเรื่องต้องห้ามที่เพิ่งจะมีการนำเสนอต่อสาธารณชนอย่างเปิดเผยเมื่อไม่นานนัก เพราะความเกรงกลัวต่ออำนาจมืดต่าง ๆ เราก็ได้แต่หวังว่าเมื่อคนมีการศึกษา และรอบรู้มากขึ้น สิ่งเหล่านี้จะไม่เกิดซ้ำรอยอีก ข้อดีเพียงอย่างเดียวต่อหนังสือนี้คือว่า ข้อมูลส่วนใหญ่ของคุณ ส. ศิวรักษ์เกี่ยวกับท่านปรีดีนั้นเป็นข้อมูลที่มาจากการค้นคว้าและมาจากผู้ใกล้ชิด ไม่ได้มาจากท่านปรีดีโดยตรง เราไม่สามารถรู้จักท่านปรีดีดีพอเพียงแค่อ่านหนังสือเล่มนี้ การพัฒนาความรู้จึงควรเริ่มต้นด้วยการค้นคว้าอ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับท่านปรีดี เพื่อจะได้รู้เท่าทันและตัดสินใจด้วยตนเอง และไม่ตกเป็นเครื่องมือของใคร

เราย่อโลกสิ่งแวดล้อมใบนี้ไว้ให้คุณ

วิเคราะห์ - เกาะติด
เรื่องราวด้านสิ่งแวดล้อม
อย่างเจาะลึกและรอบด้าน

สมัครสมาชิกรายปี 420 บาท (6 ฉบับ) รับฟรีถุงผ้าเนื้อดี 1 ใบ มูลค่า 120 บาท
สมัครสมาชิกรายสองปี 780 บาท (12 ฉบับ) รับฟรีเสื้อยืดลายเก๋ 1 ตัว มูลค่า 190 บาท ส่วนสินค้ามีจำนวนจำกัด
สนใจติดต่อ มูลนิธิโลกสีเขียว 394/46-48 ถนนนพรัตนราช แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
หรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมที่ โทรศัพท์ 0-2622-2250 - 2 โทรสาร 0-2622-1618
อีเมล gwft@internetksc.th.com เว็บไซต์ www.greenworld.or.th

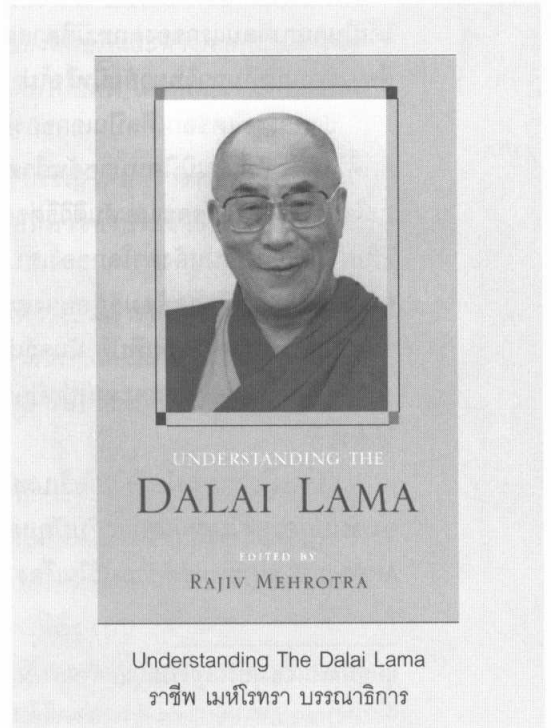

Understanding The Dalai Lama

U หาสุมุทระแห่งปัญญา หรือทะเลลามะองค์ที่ ๑๔ แห่งทิเบตนั้น ชาวทิเบตและศิษย์ของพระองค์ถวายเป็นความเคารพในฐานะที่ทรงเป็นโพธิสัตว์ เป็นการกำเนิดใหม่ของพระพุทธเจ้าพระองค์ทรงอธิบายพระองค์เองว่าทรงเป็นพระภิกษุธรรมดาที่มักยิ้มอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม ในท่ามกลางระหว่างข้อสองข้อแห่งการเป็นมหาสมุทระแห่งปัญญากับพระภิกษุธรรมดา ๆ นี้ ก็ปรากฏพระบุคลิกภาพที่น่าประทับใจ ทรงเป็นนักเทววิทยาที่สามารถถกข้อธรรมในพุทธศาสนาอันลึกซึ้ง ทรงเป็นนักปรัชญาและรัฐบุรุษซึ่งความคิดของพระองค์ทรงอิทธิพลต่อผู้คนนับล้านทั่วโลก ทรงเป็นนักการเมืองและผู้นำทางศาสนาธรรมของชาวทิเบตพลัดถิ่น ทรงเป็นนักเขียนหนังสือขายดี ทรงเป็นบุตรชาย พี่ชาย น้องชาย และก็เป็นเพื่อนกับผู้คนอีกมากมาย พระองค์ยังคงเป็นที่ตระหนักกันทั่วไปในโลกว่าทรงเป็นความหวังอย่างที่สุดสำหรับสันติภาพและมิตรภาพในโลกอันยุ่งเหยิงวุ่นวายในทุกวันนี้

ในหนังสือ *Understanding The Dalai Lama* นี้ ราชีฟ เมห์โรตรา ซึ่งเป็นลูกศิษย์ในพระองค์ของทะเลลามะ ได้ชักชวนผู้คนหลากหลายให้เขียนถึงพระองค์ ซึ่งแสดงให้เห็นเราเข้าใจบุคคลพิเศษท่านนี้ในแง่มุมต่าง ๆ ปีโก ไอเยอร์ วาดภาพของบุรุษที่ปล่อยเสียงหัวเราะที่ติดตอไปยังผู้อื่นด้วย โรเบิร์ต เรอ์แมน ฉายภาพของการพัฒนาทางจิตวิญญาณของ ทะเลลามะ และแมทธิว วิคาร์ด เล่าถึงวันหนึ่งในชีวิตของพระองค์ ความใฝ่รู้ของพระองค์ ความเข้าใจอันเฉียบคม และความลึกซึ้งอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ระดับสูง

ของทะเลลามะเปิดเผยให้ทราบกันโดยแดเนียล โกลแมน ในขณะที่เดียวกัน รูปเต็น จินปาเล่าถึงความชื่นชอบอันแรงกล้าของ ทะเล ลามะ ในประเพณีทางปัญญาเก่าแก่นับพันปีของทิเบตเกี่ยวกับการได้วาเททางตรรกะและปรัชญา หนังสือเล่มนี้ ยังผนวกบทแปลพระนามเต็มของพระองค์ชนิดพยางค์ต่อพยางค์โดยเจฟฟรีย์ ฮอปกินส์ บทกวีของ อ. ร. อนันตามูรตี และบทสัมภาษณ์ทะเลลามะอย่างกว้างขวาง โดยราชีฟ เมห์โรตรา

กิดคนละมุม

ส.ศิริรักษ์

เทพศิริ สุขโสภา - วัลลภ แมนย่า ภาพประกอบ

ทวงคืน รัฐธรรมนูญ และ ประชาธิปไตย

การที่ผู้แทนของมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน แสดงความเคารพต่อท่านผู้หญิง พูนสุข พนมยงค์ ในวันอันเป็นมงคลเช่นนี้ ไม่แต่มหาวิทยาลัยนี้ หากสาธุชนคนทั้งหลายย่อมได้รับอุดมมงคลร่วมด้วย เพราะการบูชาบุคคลที่ควรบูชานั้น ถือได้ว่าเป็นมงคลอย่างยิ่ง

วันที่ ๑๘ มกราคม ที่จะถึงนี้ ก็จะเป็นครบศตวรรษชาตกาลของอาจารย์ดิเรก ชัยนาม ซึ่งจะถือว่าเป็นมือขวาของอาจารย์ปรีดีก็ว่าได้ ในด้านประชาธิปไตย ดังท่านได้เป็นคนบดคนแรกของคนะนิติศาสตร์ด้วย อยากทราบว่าจะมีการบูชาคุณความดีของท่านกันที่มหาวิทยาลัยนี้หรือไม่

ยังนาวาง เคซ็อก ศิลปินเอกของธิเบต ก็มีแก๊ใจมาแสดงดนตรี ณ สถานที่อันศักดิ์สิทธิ์นี้ นี่ก็เป็นนิมิตหมายอันสำคัญ เพราะชาวธิเบตภายใต้การนำขององค์ทะไลลามะ ได้ใช้สัจจะและสันติวิธีต่อสู้ตลอดมา เพื่อความอยู่รอดของประชาชาติธิเบต ซึ่งอยู่บนบนหลังคาโลกของเรา ถ้าธิเบตได้กลายเป็นดินแดนแห่งสันติภาพอย่างมีรัฐธรรมนูญแวดล้อมอยู่อย่างเหมาะสม ประชากรราษฎรปราศจากการกดขี่ข่มเหง โดยปราศจากภัยพิบัติ นั่นจะเป็นตัวอย่างในทางธรรมิกประชาธิปไตย ให้ชาวโลกได้ประจักษ์ และจะร่วมปกป้องรักษาหลังคาโลกไว้ให้ส่วนอื่นของโลกเป็นไปได้ด้วยดี

อนึ่ง เมื่อเรามองไปที่จีนกับธิเบตนั้น เราควรย้อนเอามาเปรียบเทียบกับเราหรือชนชั้นปกครองในภาคกลางกับปัญหาชายแดนภาคใต้ด้วย เพื่อเป็นอนุสติ ดัง Melvyn Goldstein ได้เขียนไว้ในเรื่อง A Tibetan Revolutionary ว่า ปัญหาของ

สุนทรภeda เนื่องในวันรัฐธรรมนูญ ตามคำเชิญของมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๔๗ ณ ลานปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

ธิเบตกับจีนนั้น ไม่ใช่เรื่องของการขัดกันทางความคิดและคุณค่า ไม่ใช่พลังทางความเจริญก้าวหน้า ต่อสู้กับลัทธิศาสนาหรือประเพณีนิยมอย่างเก่าแก่ แท้ที่จริง นี่เป็นเรื่องขัดกันในการเมืองของชนชาติที่เป็นใหญ่ ซึ่งเรียกตัวเองว่าฮั่น กับชนชาติส่วนน้อยที่ถูกเอาเปรียบ คือชาวธิเบต โดยสาระแล้ว ข้อขัดแย้งอยู่ที่ว่าสาธารณรัฐประชาชนจีน ควรเป็นประชาชาติเช่นไร และควรจะเป็นเช่นไร สาธารณรัฐประชาชนจีนประกาศว่า ประชาชาติจีนประกอบไปด้วยชนชาติต่าง ๆ เชื้อชาติต่าง ๆ และเผ่าชนต่าง ๆ ซึ่งมีสิทธิและอำนาจอันเท่าเทียมกันหมด แต่ตามความจริงนั้น สาธารณรัฐประชาชนจีนมีระบบการปกครองที่ยกย่องเพียงชาวฮั่น ให้เป็นใหญ่เหนือชนชาติอื่น ๆ ทั้งหมด

ถ้าเราเปลี่ยนคำว่าฮั่นให้เป็นไทย อย่างที่มีปรากฏในเพลงชาติว่า ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย แล้วไซ้ เราจะแก้ปัญหาให้คนมลายูในภาคใต้ไม่ได้เอาเลย

นอกจากนี้แล้ว โกลด์สไตน์ ยังกล่าวต่อไปอีกด้วยว่า

พุทธศาสนาของธิเบต แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของความเป็นธิเบต ให้เห็นว่ามันคือความหมายทางวัฒนธรรมของเขา และวิถีชีวิตของเขา ซึ่งเป็นสาระทางอัตลักษณ์ของชาติเขา เขาถือว่านี่แหละที่ทำให้สังคมเขาเป็นสังคมพิเศษ อย่างไม่อาจเปรียบเทียบได้กับสังคมใด

ถ้าเราเปลี่ยนคำว่าพุทธศาสนาของธิเบต มาเป็นอิสลามของชาวมลายูในสามจังหวัดภาคใต้ เราก็น่าจะเข้าใจอะไร ๆ ได้ดี อย่างมีความเคารพภูมิปัญญาของพี่น้องของเรา ซึ่งต่างเชื้อชาติและต่างศาสนา หากอยู่ร่วมกับเราได้ภายในราชอาณาจักร ที่ควรให้สิทธิและศักดิ์ศรีสำหรับทุก ๆ คน อย่างเสมอกัน อันเป็นเนื้อหาสาระของประชาธิปไตย

พร้อมกันนี้ ก็ขอประกาศให้ทราบว่า ท่านพระภิกษุสัมมตอง รินไปเจ นายกรัฐมนตรีรัฐบาลพลัดถิ่นของธิเบตนอกประเทศ จะมาแสดงปาฐกถาเสม พริ่งพวงแก้ว ครั้งที่ ๑๑ ที่เรือนร้อยฉันทาเฉลิม ศิวรักษ์ สวนเงินมีมา ถนนเจริญนคร ณ วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๔ ตั้งแต่ ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ในเรื่อง พุทธศาสนากับประชาธิปไตย ทั้งในแง่ของทฤษฎีและทางภาคปฏิบัติ ดังที่รัฐบาลธิเบตทดลองกระทำอยู่ที่ธรรมศาลา ในประเทศอินเดียในบัดนี้ ใครที่สนใจ เชิญไปร่วมรายการได้ ณ วันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

สำหรับข้าพเจ้าเองนั้นก็ถือว่าเป็นอุดมมงคลที่ได้รับเชิญให้มาวางพวงมาลาที่หน้าอนุสาวรีย์ของท่านอาจารย์ปรีดี พนมยงค์ ผู้ซึ่งเป็นต้นตอที่มาของประชาธิปไตยไทย และรัฐธรรมนูญของไทยอย่างแท้จริง

ที่เราไม่ไปวางพวงมาลาที่หน้ารัฐสภาไทยนั้น ถือได้ว่าเป็นการสมควร เพราะสภาพที่ปราศจากสัตบุรุษ พุทธาทิบัณฑิตไม่ถือว่าเป็นสภา แม้วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรจะมีสัตบุรุษอยู่บ้าง หากเป็นจำนวนน้อยเกินไป มีพาลชนอยู่มากเกินไป หากไม่ก็เป็นโมฆบุรุษเสียเป็นส่วนใหญ่

อนึ่ง ที่ถือกันว่าวันนี้เป็นวันรัฐธรรมนูญนั้น ก็ขอให้ตราเอาไว้ว่า รัฐธรรมนูญที่เป็นหัวใจของประชาธิปไตยอย่างแท้จริง คือฉบับแรกของเรา ที่ก่อกำเนิดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๕ ซึ่งกลายเป็นฉบับชั่วคราว ส่วนฉบับถาวรที่ประกาศออกมาเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ศกนั้น ได้กลายเป็นสภาพในทางเนื้อหาสาระของประชาธิปไตยไปเสียมากแล้ว

ยิ่งหน้ารัฐสภาในเวลานี้มีแต่พระบรมรูปขององค์พระผู้พระราชทานรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ ด้วยแล้ว นั่นคือการบิดเบือนข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์เอาเลย เพราะ

การพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย ถ้าไม่มีอาจารย์ปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้ริเริ่มขึ้น ด้วยการนำคณะราษฎรทั้งหลาย โดย พระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน) ถ่าอนุสาวรีย์ที่หน้ารัฐสภาจะมีความหมายในทางที่เป็นจริง อย่างน้อยต้องมีรูปบุคคลทั้งสองนี้รวมอยู่ด้วย แม้เคียงข้างพระบรมรูปก็ยังได้

การยกย่องเชิดชูบุคคลเพียงเพราะชาติภูมินั้น ชัดกับหลักการทางพุทธศาสนา เพราะบุคคลจะดีหรือเลว ขึ้นอยู่กับการกระทำของเขา ไม่ได้ขึ้นอยู่กับชนชั้นหรือวรรณะ เป็นแต่คนที่ได้เปรียบทางชนชั้น ไม่ว่าจะด้วยทรัพย์ศฤงคารหรืออื่นใด ย่อมอยู่ในสถานะที่เปิดโอกาสให้เขาได้มากกว่าคนด้อยโอกาส หรือคนที่ถูกเขาเปรียบ แท้ที่จริงงานอภิวัฒน์ ๒๔๗๕ นั้น เป็นไปเพื่อลดช่องว่างทางชนชั้น ทั้งทางการเมือง ทั้งทางเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม หากยังไม่ได้สัมฤทธิ์ผล เพราะเผด็จการได้เข้ามาทำลายล้างประชาธิปไตยเป็นระลอก ๆ เริ่มแต่พระยามโนปกรณนิติธาดา นายกรัฐมนตรีคนแรก ที่ยุบสภาและงดใช้รัฐธรรมนูญบางมาตรา อย่างเป็นทางการนั้น แล เรื่อยมาจน ป. พิบูลสงคราม ส. ธนะรัชต์ ถ. กิตติขจรและพลพรรค ต่อมาก็สุจินดา คราประยูร ฯลฯ ตราบจนถึงทักษิณ ชินวัตรในบัดนี้

บุคคลที่เอ่ยนามมาทั้งหมดนี้ ล้วนตระบัดสัตย์ ปิดบังความจริง จนคนส่วนใหญ่ไม่อาจรับทราบได้ว่าอะไรคือความจริง อะไรคือความเท็จ

ทราบใดที่เรายังไม่ยอมรับความจริง เท่ากับเราถือตามความเท็จ หรือกึ่งจริงกึ่งเท็จ รวมถึงความเสแสร้งต่าง ๆ ว่าเป็นเนื้อหา ดังที่รัฐสภาวันนี้ ก็จะมีแต่พิธีรีตองต่าง ๆ อย่างปราศจากเนื้อหาสาระในทางสัจจะเอาเลยทีเดียว

อย่างน้อยพิธีของเราที่นี้ ในวันนี้ คือการกระทำที่เป็นไปเพื่ออุดหนุนราษฎรสยาม ไม่ว่าจะ เป็นไทยหรือไม่ก็ตาม ให้เข้าใจถึงเนื้อหาของสาระของการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของประชาธิปไตยเท่านั้น มหาวิทยาลัยเที่ยงคืนได้แจกเอกสารให้ผู้แทนสื่อมวลชนได้รับทราบมาแล้ว ในบทสังเคราะห์ ๑๔ นโยบาย ดังใช้เป็นคำขวัญว่า ๔ ไม่เลือก ๑๐ เลือก นับว่าเป็นคู่มือการเลือกตั้งและคู่มือพลเมืองอย่างมีประโยชน์ เช่น

- ๑) ไม่เลือกคนล่าหลังคลังชาติ
 - ๒) ไม่เลือกคนไทยหัวใจอเมริกัน
 - ๓) ไม่เลือกนายหน้านายทุน เป็นต้น
- ส่วนที่ควรเลือกก็มี เช่น
- ๑) เลือกผู้ที่ผลักดันประชาธิปไตยทางตรง
 - ๒) เลือกคนมีเจตนาและสามารถยุติวงจรคอร์ปชั่น
 - ๓) เลือกผู้รู้เท่าทันโลกาภิวัตน์
 - ๔) เลือกผู้ที่มีงมงันกระจายที่ดินให้ถึงมือประชาชน
 - ๕) เลือกผู้ที่มีงมงันในการสร้างพลังของสังคมเพื่อตรวจสอบรัฐบาล
 - ๖) เลือกผู้ที่เข้าใจคุณค่าศาสนาธรรมในการเมือง เป็นต้น

ที่ว่านั้นสำคัญ แต่ขอย้ำการเลือกตั้งเป็นเพียงส่วนเสี้ยวของประชาธิปไตย ดังนายมหาเธียร์ โมหมัดตีมาเลเซีย และนายหลี่ กวนยูที่สิงคโปร์ เปิดโอกาสให้ราษฎรในประเทศนั้น ๆ เลือกตั้ง ทุก ๔ ปี แล้วเขาก็เข้าไปกุมบังเหียนอยู่นานแสนนาน โดยราษฎรส่วนใหญ่ถูกเขาเปรียบ โดย

ขาดเสรีภาพเกือบจะทุกประการ พวกชนชั้นปกครองจำนวนน้อยบู๊บู๊ยาผู้คนและทรัพยากรทาง
ธรรมชาติอย่างเลวร้าย เราคงไม่ต้องการให้สยามประเทศเป็นเช่นนั้นกันมิใช่หรือ โดยที่เราจะเข้า
ถึงสาระของประชาธิปไตยได้ เราต้องฝึกปรือตัวเราให้เข้าใจในเรื่องของธรรมชาติและการเมือง
ดังที่ท่านอาจารย์ปรีดีได้ดำเนินการด้านนั้นมาแล้ว สองปีหลังจากที่มีรัฐธรรมนูญฉบับแรกเกิดขึ้น
ในสยาม ด้วยการตั้งสถาบันการศึกษาแห่งนี้

ถ้าเราเข้าใจเรื่องของธรรมชาติคือความถูกต้องดีงาม แล้วนำเอาธรรมมาเป็นศาสตราที่แหลม
คม ไม่ใช่เพื่อตีฆ่าผู้อื่น แม้จนศัตรูของเรา หากตีฆ่าความโลภ โกรธ หลงในตัวเรา ให้เรากลาย
สภาพจากความเป็นอัตตาริปไตย คือเห็นว่าตัวเองเป็นใหญ่ มีความเห็นแก่ตัวเป็นเจ้าเรือน มา
แลเห็นว่าคนส่วนใหญ่นั้นเป็นใหญ่ยิ่งกว่าเรา โดยเฉพาะก็คนส่วนใหญ่ที่ยากไร้ และถูกเอารัด
เอาเปรียบ อย่างอยู่ปลาย้อปลายแฉม แม้คนส่วนน้อยที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ ไม่ว่าจะเป็นคน
มลายู หรือมุสลิม หรือชาวเขาเผ่าต่าง ๆ รวมถึงผู้ลี้ภัยจากพม่าหรืออินโด หากเราฝึกฝนจนเห็น
ได้ว่าคนเหล่านี้ควรมีสักดิ์ศรีไม่น้อยไปกว่าเรา เขาควรมีชีวิตปัจจัยเช่นเดียวกับเรา นี่แลเราจึงจะ
กลายเป็นคนดีได้จากอัตตาริปไตยไปสู่โลกาธิปไตย ซึ่งเป็นต้นตอของประชาธิปไตย หรือการ
เมือง แต่เราจะหยุดอยู่เพียงนี้ไม่ได้ เพราะคนส่วนใหญ่ก็อาจผิดพลาด คนส่วนใหญ่ก็อาจเอา
เปรียบคนส่วนน้อย โดยที่ธรรมชาติและการเมืองต้องนำเราให้เข้าถึงธรรมาธิปไตย คือความ
ถูกต้องดั่งแท้อย่างไปพ้นอคติที่ครอบงำเรา ไม่ว่าจะเพราะความเกลียด ความกลัว ความรัก
หรือความหลง จนเราสามารถกลายสภาพจากความโลภที่ครอบงำเรา ให้เข้าได้ถึงทาน การให้
ว่าสำคัญยิ่งกว่าการรับ ไม่ใช่ให้แต่วัสดุสิ่งของหรือเงินทอง หากให้วิชาความรู้ ให้เวลาและ
ให้สัจจะ พร้อม ๆ กับเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้โต้แย้งกับสิ่งที่เราเชื่อว่าเป็นสัจจะ อย่างเปิดเผยและ
โปร่งใส

พร้อม ๆ กันนั้น เราก็ต้องเปลี่ยนสภาพจากความโกรธ และความรุ่มร้อนรุนแรงต่าง ๆ
ที่ครอบงำเรา จนเป็นโครงสร้างทางสังคมอันยุติธรรม ให้กลายเป็นความเมตตากรุณา ให้กลายเป็น
ความเย็น อย่างสงบและสันติ

ในที่สุดแล้ว เราต้องเปลี่ยนความหลง ไม่แต่ในตัวตนของเรา ประเทศชาติและศาสนา
ของเรา ให้เป็นปัญญา หรือความเข้าใจอย่างถูกต้องดั่งแท้อย่างไปพ้นความเป็นชาตินิยม ไป
สู่มนุษยนิยม อย่างไปพ้นการติดยึดอยู่กับการกระทำอะไร ๆ ก็เพียงเพื่อเอาชนะผู้อื่นหรือ
เหนือกว่าคนอื่น พวกอื่น หากเปลี่ยนไปเป็นการรับใช้ผู้อื่น สัตว์อื่น อย่างมีสติสัมปชัญญะในทาง
อหิงสธรรมยิ่ง ๆ ขึ้น

นี่แลคือธรรมาธิปไตย หรือการทวงเนื้อหาสาระของประชาธิปไตยมาให้เราและพวกเรา เรา
จะเรียกร้องมาจากรัฐบาล หรือจากพาลชน ไม่ได้ แต่ถ้ามหาวิทยาลัยเที่ยงคืนจะพอมีอิทธิพล
กับผู้บริหารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อยู่บ้าง ก็น่าจะหันมาช่วยให้ผู้บริหารนั้น ๆ นำเอาสาระ
ของมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองกลับมา ดังที่มหาวิทยาลัยนี้ถูกขจัดมิติทางการ
เมืองออกไป จนเป็นไปดั่งมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ฝึกคนไว้ให้ไปเป็นลูกจ้าง ไปเป็นข้าราชการ ไปรับ
ใช้นักการเมือง และนักธุรกิจการค้า อย่างปราศจากศาสตราในทางธรรมอย่างน่าเสียดาย

ยิ่งสถาบันราชภัฏ ซึ่งเพิ่งเป็นมหาวิทยาลัยด้วยแล้ว ถ้ามหาวิทยาลัยเที่ยงคืนจะร่วมมือ
ด้วย ให้อุดมศึกษาแห่งใหม่นั้น ๆ หมดปมด้อย เยาวชนก็จะฝึกปรือตนให้เข้าถึงธรรมาธิปไตยได้

เอาเลย ดังเช่นสถาบันราชภัฏที่สกลนคร ที่ไม่เคยรู้จัก นายเตียง ศิริขันธ์ มาก่อนนั้น ครั้นได้รับความจริงเข้า ก็ลุกขึ้นมาชูชามุขคชที่ควรบูชารูปอย่างน่านิยมยกย่อง

ถ้าเราได้ประชาธิปไตยที่เป็นธรรมาธิปไตยและ อิงไปในทางโลกาธิปไตย ยิ่งกว่าอัตตาธิปไตย คน ของเราก็จะมีความกล้าหาญทางจริยธรรม จะไม่เห็น กงจักรเป็นดอกบัว จะไม่กลัวความจริง จะกล้าทำทนาย ความเท็จ และไปพ้นความกึ่งดีบกึ่งดีต่าง ๆ จนเข้าหา ความเป็นเลิศได้ ทั้งทางการเมืองและอื่น ๆ เมื่อนั้น แหะละรัฐธรรมนูญจึงจะมีความหมายในการเป็นหน ทางแห่งธรรม ให้สัตบุรุษผู้ประพฤติธรรมอย่างแท้จริง

เราจะเลิกหยิ่งผยองกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งมีคุณค่าอยู่มีใช้น้อย แต่ก็เป็นดังเอกสารที่ปราศจาก สาระ เพราะธรรมนูญของรัฐหรือของโลก จะได้ผลก็ต่อ เมื่อมีผู้ประพฤติธรรม นำเอาไปปฏิบัติอย่างเป็นไปใน

ทางธรรมานุธรรมปฏิบัติ โดยที่รัฐธรรมนูญที่แท้ของเรา ต้องเข้าหาสาระของฉบับแรกของเราที่ประกาศแต่เมื่อ วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๕

ถ้าเราเข้าถึงสาระของฉบับนั้น นั่นคือการทวงคืน รัฐธรรมนูญก็ได้ แล้วจะขยายให้สมสมัยอย่างไร ให้ ปิดช่องว่างอย่างไร ก็ต้องมีคนที่มีมีความกล้าและ สามารถ อย่างมีคุณความดีประกอบ นั้นแหละเราจึง จะมีสมาชิกของศาลรัฐธรรมนูญที่มหาชนปราศจาก ความสงสัยในความซื่อสัตย์ มีผู้ตรวจการรัฐธรรมนูญ ที่กล้าหาญอย่างแท้จริง พร้อมด้วยการมีสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร และวุฒิสมาชิก ที่มีศักดิ์ศรี สมกับเป็น สัตบุรุษ เมื่อดังนั้น เราจะมีคนอย่างทักษิณ ชินวัตร และข้าทาสบริวารของเขามาคุมบังเหียนรัฐนานาไว้ ไม่ได้อีกต่อไป

ส-กิดต-า ส-กิดใจ

ส-กิดต-า - ส-กิดใจ
 ๑๙๖๗ - ๑๙๖๘
 ๑๙๖๘ - ๑๙๖๙
 ๑๙๖๙ - ๑๙๗๐
 ๑๙๗๐ - ๑๙๗๑
 ๑๙๗๑ - ๑๙๗๒
 ๑๙๗๒ - ๑๙๗๓
 ๑๙๗๓ - ๑๙๗๔
 ๑๙๗๔ - ๑๙๗๕
 ๑๙๗๕ - ๑๙๗๖
 ๑๙๗๖ - ๑๙๗๗
 ๑๙๗๗ - ๑๙๗๘
 ๑๙๗๘ - ๑๙๗๙
 ๑๙๗๙ - ๑๙๘๐
 ๑๙๘๐ - ๑๙๘๑
 ๑๙๘๑ - ๑๙๘๒
 ๑๙๘๒ - ๑๙๘๓
 ๑๙๘๓ - ๑๙๘๔
 ๑๙๘๔ - ๑๙๘๕
 ๑๙๘๕ - ๑๙๘๖
 ๑๙๘๖ - ๑๙๘๗
 ๑๙๘๗ - ๑๙๘๘
 ๑๙๘๘ - ๑๙๘๙
 ๑๙๘๙ - ๑๙๙๐
 ๑๙๙๐ - ๑๙๙๑
 ๑๙๙๑ - ๑๙๙๒
 ๑๙๙๒ - ๑๙๙๓
 ๑๙๙๓ - ๑๙๙๔
 ๑๙๙๔ - ๑๙๙๕
 ๑๙๙๕ - ๑๙๙๖
 ๑๙๙๖ - ๑๙๙๗
 ๑๙๙๗ - ๑๙๙๘
 ๑๙๙๘ - ๑๙๙๙
 ๑๙๙๙ - ๒๐๐๐
 ๒๐๐๐ - ๒๐๐๑
 ๒๐๐๑ - ๒๐๐๒
 ๒๐๐๒ - ๒๐๐๓
 ๒๐๐๓ - ๒๐๐๔
 ๒๐๐๔ - ๒๐๐๕
 ๒๐๐๕ - ๒๐๐๖
 ๒๐๐๖ - ๒๐๐๗
 ๒๐๐๗ - ๒๐๐๘
 ๒๐๐๘ - ๒๐๐๙
 ๒๐๐๙ - ๒๐๑๐
 ๒๐๑๐ - ๒๐๑๑
 ๒๐๑๑ - ๒๐๑๒
 ๒๐๑๒ - ๒๐๑๓
 ๒๐๑๓ - ๒๐๑๔
 ๒๐๑๔ - ๒๐๑๕
 ๒๐๑๕ - ๒๐๑๖
 ๒๐๑๖ - ๒๐๑๗
 ๒๐๑๗ - ๒๐๑๘
 ๒๐๑๘ - ๒๐๑๙
 ๒๐๑๙ - ๒๐๒๐
 ๒๐๒๐ - ๒๐๒๑
 ๒๐๒๑ - ๒๐๒๒
 ๒๐๒๒ - ๒๐๒๓
 ๒๐๒๓ - ๒๐๒๔
 ๒๐๒๔ - ๒๐๒๕

๒๐ ๒๕๖๖
 ๑๙ ๕๓ ๕๕

สุภาพใจ

เพื่อชีวิตและจิตใจ

ในเทศกาล **ปีใหม่** นี้ แนะนำหนังสือคุณภาพ

100.-

100.-

30.-

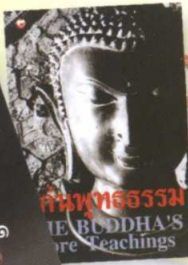
20.-

20.-

120.-

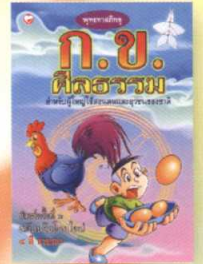
250.-

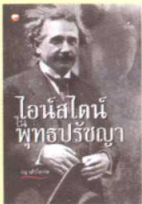
80.-

30.-

120.-

120.-

150.-

200.-

150.-

50.-

50.-

100.-

100.-

85.-

50.-

50.-

วางจำหน่ายแล้วตามร้านหนังสือทั่วไป

สำนักพิมพ์สุภาพใจ บริษัทกาดดา ฟ้าลิขิต จำกัด

๑๔/๓๔๘-๓๕๐ หมู่ ๑๐ ถ.พระราม ๒ ซอย ๓๔ แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพฯ ๑๐๑๕๐

โทรศัพท์ ๐-๒๔๑๕-๒๖๒๑, ๐-๒๔๑๕-๖๗๙๗ โทรสาร ๐-๒๔๑๖-๗๗๔๔

WWW.BOOKTIME.CO.TH

นายดิเรก ชัยนาม

เสไล ยดา เอกมโน

วาเตน น สมীরติ

เอวี่ นิรุทาปัสสาสุ

น สมัญชนติ ปณฺชิตา ฯ ๘๑ ฯ

ขุนเขาไม่สะเทือน เพราะแรงลม จันใด
บัตถิตก็ไม่หวั่นไหว เพราะนินทาหรือสรรเสริญ จันนั้น

Even as a solid rock

Is not shaken by the wind.

So do the wise remain unmoved

By praise or blame.

ISSN 0125-880X

ราคา ๗๕ บาท